

הכתב והמכתב

לקט אנרות, מענות וסיפורים
לחיה"ח רב פעלים וכו' עוסק בצ"צ
הר"ר ר' דובער (בערל) ע"ה בימגארטען

תשורה משמחת נישואין של
הרה"ת יוסף הכהן ומרת זעלדא שיחיו ראדאל
כ"ף מרחשון ה'תשפ"ג - הצרות קדשנו
שנת הקהל

הכתב והמכתב

מכתבי ומענות קודש כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
שניאורסאהן מליובאוויטש

לזרה"ח רב פעלים וכו' עוסק בצ"צ
הר"ר ר' דובער (בערל) ע"ה בוימנארטען
שלוחו של הרבי לארנגטינה

♦ הוספה: לקט סיפורים מתולדותיו ♦

♦ ♦ ♦

משמחת נישואין של
הרה"ת יוסף הכהן ומרת זעלדא שיחיו ראדאל
כ"ף מרחשון ה'תשפ"ג - הצרות קדשנו
שנת הקהל

הכתב והמכתב

מכתבי ומענות הרבי להרה"ח רב פעלים וכו' עוסק בצ"צ
ר' דובער ע"ה ביימגארטען

מו"ל - יוסף יצחק עמאר
bethhabad77@gmail.com

© כל הזכויות שמורות
אין לשכפל ולהעתיק וכו'
מבלי רשות בכתב מהמו"ל

פתח דבר

אנו מודים לה' יתברך על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנשואי צאצאינו, למזל טוב, ביום השני עשרים יום לחודש מרחשון, ה'תשפ"ג - שנת הקהל.

כנהוג - על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בחתונת בתו הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע עם כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע - הננו שמחים לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה המוסגרת בזה.

♦ ♦ ♦

זכינו וזקן משפחתנו ותפארתה, הוא שליח הרבי למדינת ארגנטינה הרה"ח וכו' רב פעלים דובער (בערל) ע"ה בוימגארטען, שהיה חסיד מסור ונתון לענייני כ"ק אדמו"ר במסירות נפש ממש, ועוד טרם יצא בשליחות הרבי לארגנטינה עסק בשליחות הרבי בעניינים שונים, וכמים הפנים לפנים זכה לקירוב נפלא מן הקודש, ועל מכתביו העמוסים והדו"חות המפורטים זכה למכתבים ומענות פרטניים, זאת עוד בטרם נעשה אופן ה"מענות" לקבוע ע"י רבינו.

מענות הרבי היו מגוונים ביותר ומפורטים. ממענה על אופן לימוד אגדות חז"ל כפשוטן או כרמז ומשל (מד, ב), למענה על דבר כפל הלשון במאמרי דא"ח "כשיזדככו ויזכו להרגיש שזהו חכמה אלקית והאלקות עיקר לגבי שכל כמובן אפילו לפשוטים ויתמהו על עצמם שהי' קשה מעיקרא" (טו, ב), הדרכות מפורטות על שאלות תלמידיו ומקורביו, ושאלות הלכתיות (ראה לדוגמא צג, ד על דבר אמירת יהי רצון בברכת כהנים שאינה ביום טוב). ועוד ועוד, הפך והפך בה דכולהו בה.

אוצר בלום זה, של מענות הרבי בכל העניינים, מענייני תורה ושאלות בהלכה, ועד להדרכות פרטניות עבור עדת מקורביו בארה"ב ולאחרי זה בארגנטינה, היה חתום ובלום מפטירתו בשנת תשל"ח במשך עשרים שנה וכאבן שאין לה הופכין ולא שזפתו עין. זיכני השי"ת ובשנת תשנ"ח עת באתי בקשרי הנשואין עם זוגתי נכדתו תי', התחלתי לפרסם אוצר זה לאור עולם, ולולא זאת ייתכן והיה נשאר חבוי ונעלם, ויהי'ר שזכות זאת תעמוד לי תמיד כל הימים.

לא קלה היתה המלאכה, שדרשה העתקה מדוייקת ואיתור הכתבים שהיו פזורים ולא נשמרו כיאות, מה גם שחלק ניכר היה רק בהעתקות שונות. במשך הזמן שהתארך יותר ויותר,

השקעתי דמים – תרתי משמע – מרובים ומאמצים אדירים בטרחה רבה ועצומה להשיג את מכתבי הדו"ח המפורטים ומענות הרבי עליהם.

לאחר מאמצים מרובים ניתן היום לברך על המוגמר ולהביא לפרסום את כל מענות הרבי שתח"י עם השאלות שעליהם נכתבו.

במשך השנים בפרוייקט גדול מימדים זה נעזרתי ברבים מאנ"ש ולהם התודה, אך רבים הם ואי אפשר לפורטם, אך פטור בלא כלום אי אפשר ואבקש להודות לשניים אשר סייעוני במיוחד בעבודת נמלים שנמשכה כו"כ שנים, הלא הם ידידי הסופר ברוך הכשרונות ואיש האשכולות הרה"ח משה שי' מרינובסקי והשליח הרה"ת ר' מרדכי שי' נקי על עזרתם הרבה בסידור החומר והבאתו לאור עולם, וזכות הרבים תלוי בהם.

♦ ♦ ♦

הספר נחלק לשלושה שערים:

א. **אגרות קודש:** אגרות הקודש להם זכה ר' בערל במשך השנים, מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ומכ"ק אדמו"ר זי"ע נשיא דורנו.

ב. **מענות קודש:** חלק העיקרי של קובץ זה - מענות הקודש שבאו על דו"חותיו של ר' בערל. במשך השנים פרסמתי בתשורות המשפחה וכו' כמה מהמענות וכעת באו כולם דבר דבור על אופניו ובתוספת **מרובה על העיקר**, בכוכבית (*) סומנו המענות בהם יש חלקים שלא נתפרסמו ע"ע. בסיומו מובא לדוגמא צילום כתי"ק מלא מדו"ח מתאריך אור לט"ז טבת תשי"ז.

ג. **לקט סיפורים:** לקט סיפורים אודותיו כפי שנדפסו ונשמעו ממכריו ומקורביו של ר' בערל ע"ה, להם נלווים תמונות מפעולותיו וכו'.

ובאתי בזה בבקשה כפולה ומכופלת שאין להעתיק וכו' מבלי רשות המו"ל הח"מ. לאחר כל העבודה המרובה, עדיין בטוחני שישנם מענות נוספים ועל כן בקשתי שטוחה שמי שיש בידו מענות החסרים וכו' - לשלוח אל כתובת האימייל המצויינת מע"ל.

יצויין שכאן באו הקטעים ממכתביו עליהם באו מענות כ"ק אדמו"ר, ותח"י מכתביו המלאים - שלמעשה סוקרים את כל תולדותיו, זאת בנוסף למכתביו לידידי החסידים הן משבתו בבית חיינו בתקופת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ועד ליציאתו לשליחות, ועוד חזון למועד.

♦ ♦ ♦

אנו תקווה שספר זה יהיה לעזר רב לשלוחים ואנ"ש, ויהיה לזכרון נצח לפעלו של חסיד ושליח מסור זה, ויעורר ויחזק ההתקשרות בלבותנו, ללכת בדרכיו אשר הורנו ונלכה באורחותיו נס"ו.

נסיים בדברים המופלאים אותם סיים הרבי את היחידות לקבוצה שהביא משיעוריו (תורת מנחם חי"א ע' 257):

"מזמן לזמן - מתקיימת כאן התוועדות. ובכן: בואו לכאן ונתוועד יחד, נשיר יחד ונרקוד יחד. בואו עם הבשורה הטובה - שהנכם נמצאים כבר לאחר המלחמה הפנימית, וניצח צד הקדושה. יעזור לכם הקב"ה, לכאו"א בהמצטרך לו במילואו". כן תהיה לנו.

יוסף יצחק עמאר

שליח הרבי לסען אי מארן, צרפת

מבוא

ראשי פרקים מתולדות הרה"ח ר' דובער ע"ה בוימגארטען שליחו הראשון של כ"ק רבינו למדינת ארגנטינה יסד וביסס את מוסדות חב"ד במדינה ארגנטינה משנת תשט"ו עד יומו האחרון בחודש אדר שנת תשל"ח

באתי בזה לכתוב ראשי פרקים אודות אבי מורי ע"ה, והאמת הוא שאפי' לראשי פרקים בצרה היריעה, אבל אשתדל עכ"פ.

אבי נולד בכ"ה מנ"א תרפ"ב בעיר ניו יארק, בנם הבכור של סבי ע"ה. למד בישיבת חיים ברלין ובישיבת תורה ודעת. התקרב לליובאוויטש ע"י הרה"ח ישראל ע"ה דזייקבסאהן והרה"ח ר' יוחנן ע"ה גארדאן.

ומעשה שהי' כך הי': הרה"ח רש"ב שי' גארדאן (כיום רב במייפלוואוד ניו ג'רסי), רגיל הי' במשך זמן ההפסקות בישיבה ללמוד מתוך איזה ספר קטן, ולאבי ע"ה הי' סקרנות לראות מה זה, והנ"ל תמיד התחמק ממנו, אבל יום א' תפס אותו וראה שזה הי' ספר התניא, ואמר לו שאם ספר זה טוב בשבילך אז גם בשבילי, הנ"ל הסכים ללכת איתו יחד להמשפיע הרב ישראל ע"ה דזייקבסאהן, אבל בתנאי שזה יהי' בסוד גמור - וכידוע שמזה יצא שהרבה תלמידים עברו לליובאוויטש באותה תקופה - שהיום כולם זכו שיש להם נכדים ונינים שלוחים וחסידים של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

ולציין עובדה אחת מני אלף מהמס"נ שהי' להם בזמנים ההם: פעם אירע שמהת' המבוגרים (הרב בארענצקי, והרב קאלאדני) יצאו מהישיבה ופתאום באו המכבי אש שהי' מסביב הישיבה (כמדומני רח' וואטקין) עצרו אותם ונתנו להם מברשת ספל וסכין גילוח כי מן הסתם "אין לכם כסף לזה"...

כשהגיע כ"ק הריי"צ נ"ע לארה"ב, אבי ע"ה הי' מראשוני התלמידים של ישיבת תומכי תמימים דארה"ב, ואח"כ מלמד ור"מ בישיבה; אבל לא רצה להנות מכ"ז ועבר למסחר.

הי' הראשון שעשה מרגרינה כשירה, ועוד. הי' גם מהראשונים שמכר עופות מוכשרים מהודרים, וגם מכר יין מהודר אבל בזה לא הצליח.

הי' לו שייכות מיוחדת לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו עוד במשך חיים חיותו של אדמו"ר הריי"צ נ"ע בעלמא דין, וכידוע שהוא הי' א' מהבית דין של שלשה[1], ועוד כהנה. הרבה דברים סודיים עברו על ידו בשליחותם של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע והרבי נשיא דורנו.

באמצע ימי השבעה, אחרי י' שבט ה'תש"י, הי' לו הרבה דברים נחוצים לדבר עם הרבי ("הרמ"ש") בנוגע לעבודת הכלל, ונכנס לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, אבל מגודל ההתבטלות לא הי' יכול להוציא הגה מפיו.

- הי' משפיע אישית לכו"כ אברכים, שהנהלה לא היתה יכולה להסתדר איתם.

- הי' פעיל בצא"ח, וכשהתחילו לצאת ולארגן ערבי חב"ד, נטל חלק בארגוןם ובנאומם, ביחד אז עם ר' לייבל שי' אלוסקי.

- מסר שיעורי חסידות ב J.T.S. בהסכמת ובעידוד כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו; כשהתחילו לנסוע לאוניברסיטאות וקאלדזש, הי' מאוד מעורב בתוך סידור הענינים (הארגון, הנואמים וכו'). מאותם הנסיעות יצאו הרבה שכיום הם מנהיגים או הקימו משפחות לתפארת חב"ד ליובאוויטש, כמו ד"ר יעקב חנוכה ועוד ועוד, והתקופה הזוהרת היא דורשת ספר לעצמו.

- דבר א' חקוק בזכרוני מאותם ימים: הי' בחור א' שהי' שייך למשפחה שלא הי' להם בכלל שייכות ליהדות [ועד כדי כך שהי' לו אחות תאומה שנהיית נזירה רח"ל] שהגיע אז לפגישה בנושאים ביהדות, הוא התפעל מאוד מיהדות ומפעולות חב"ד. וערכנו לו בבתינו ברית-מילה ופדיון הבן בבת אחת, ואבי שלח לקודש פנימה משקה ומזונות מהסעודה וגם הודיע לרבי שהנ"ל בחר לעצמו שם שניאור זלמן; הרבי הוציא מענה של מילה אחת: **החייטני!!**

בסוף שנת תשט"ו התחיל עם הנסיעות והשליחות לדרום-אמריקה ובמיוחד למדינת ארגנטינה בשליחותו ובהוראתו של המשלח כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, וקיבל בזה הוראות מפורטות, ובעיקר בשטח הפעילות בעיר בוענאס איירעס שבה הי' צורך גדול לבסס תורה וחסידות אמיתית בכל השכונות; יסד מקוה, דבר שנשכח לגמרי במרוצת הזמן, לגברים; כשרות וכדומה. פעל הרבה בין כל החוגים ספרדים ואשכנזים, ופעל הרבה להרמת קרן היהדות, ואכן הי' הוא זה שישד וביסס והביא את חב"ד ליובאוויטש למדינת ארגנטינה, ועסק בזה במרץ פעירתו בשנת תשל"ח.

מפעולותיו ושיעוריו והרצאותיו אז, יצאו היום רובם ככולם של זקני ותלמידי אנ"ש ושלוחי הרבי היום בארגנטינה.

משל ממצב היהדות בעיר: כשהגיע הי' רק אתרוג א' בכל הביהכנ"ס או השכונה, וגם לא ידעו על מצה שמורה עבודת יד בכלל.

כל שאר הדברים ידועים, ומכל עסקנותו לטובת הכלל והפרט מלפני תש"י ולאחרי, אפשר לכתוב ע"ז כמה ספרים.

מובא בגמרא "אבוך במאי הוי זהיר טפיי", אצל אבי לא הי' שייך לשאול את זה כי פשוט נזהר ככל כפשוטו. לא ויתר אפי' על דקדוק קל וכידוע.

אהבתו לזולת לא ידעה גבול, ולמשל כששמע שהרה"ח ר' מענדל ע"ה פטרפס יצא מרוסי' לבש את הקאפוטע של ש"ק וחגר א"ע וברך שהחיינו בשם ומלכות.

הנני עד ראי' לזה שהיו זמנים שלא הי' במה להחיות את נפשו כפשוטו, וב"ה קיבל הכל באהבה. הי' עבד נאמן - ובלבד דורכפירן דעם רבינ'ס כוונה במילואה ובשלימותה.

ביום ט"ז אדר ראשון תשל"ח, באמצע עסקנותו בצרכי ציבור במדינת אנגלי' [כרגיל מידי שנה בשנה שהי' מסתובב ברחבי מדינות אירופא לרגל עסקנותו בצרכי ציבור בשליחות הרבי, והי' בתכניתו לאחרי אנגלי' להסתופף בחצרות קדשנן] החזיר את נשמתו לבוראו לאחרי שקיבל שיתוק-מוחי (סטראק), והוא בן 54 בלבד.

מ"כ בניו יארק, בבית החיים מונטיפיורי אשר בקווינס, זכה ונקבר ג' שורות מאחורי הציון הק'.

ת.נ.צ.ב.ה.

**על מצבתו
נחרת:**

פ"נ
הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ מו"ה
עוסק בצו"צ ורב פעלים
ורבים השיב מעון

התמים **דובער** ע"ה ב"ר **זאב** ע"ה
בוימגארטען

ממקושרי כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע
ויבדלח"ט כ"ק אדמו"ר שליט"א
הרביץ תורה ברבים
ועסק במס"נ
בהפצת היהדות והמעיינות
שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א
במדינת ארגנטינה

נפטר
ט"ז אדר א' ה'תשל"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

נרשם ע"י
בנו יחידו
הרה"ח
שו"ב ר'
פנחס
שלמה
שי'

תוכן ענינים

3.....פתח דבר

6.....מבוא

11.....שער אגרות קודש

62.....שער מענות קודש

208.....שער הסיפורים

שער
אגרות
קודש

א

(אלול?) תרח"ץ אטוואצק

אל התלמיד מר דוב שי' בוימגארטען

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, ת"ל אשר הוטב בריאות הוריו יחיו ובריאותו, השי"ת יתן פרנסה טובה להוריו יחיו, השי"ת יעזר לו שהבחינות בלימודי חול יעלו לו ולחבריו הבני תורה יחיו בנקל אשר לא יפריעו מוחם מלימוד התורה, יגיד ברכתי להתלמידים האחים מר יעקב יהודא ומר אברהם דוב יחיו כי יעזרם השי"ת, ואתם כולכם שמרו היטיב את הקביעות בלימוד דא"ח ובהתוועדות ויעזרכם השי"ת בגשמיות וברוחניות.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ב

ב"ה, כ' אדר, תש"א
ברוקלין

אל התלמיד מר דוב שי'

שלום וברכה!

נכון הגיענני תשורתו ספר מדרש רבה דפוס קארקא, תשורות כאלו של ספרים באיזה מקצוע שיהי חביבות עלי מאד.

יעזר השי"ת להוריו וב"ב יחיו בבריאות ופרנסה טובה, ויחזק השי"ת את בריאותו ולבבו שישקוד ויצליח בלימודו ויהי יר"ש חסיד ולמדן.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

א. 1

האגרות הן עפ"י צילום האגרת. לא נסמן בהערות אלא אם מקורה אחר, או שכבר נדפסה בסדרת אגרות קודש וכיו"ב.

ב. 2

נדפסה באגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"ה ע' רפא.

ג

ב"ה, א' דחנוכה, תש"ב
ברוקלין

אל התלמיד החשוב מר דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, יפרט ענינו לפני ידי"נ הרה"ג הרה"ח מוה"ר שמואל שי' הלוי לעוויטין ויתיישב איתו עמו בזה וידבר עמו, ואחרי כן יציע ענינו לפני הנהלת הישיבה לחתני הרב רש"ג שליט"א כי כל עניני התלמידים יחיו צריכים להיות ע"פ ההנהלה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ד

ב"ה, ז' מנ"א, תש"ב
ברוקלין

אל ידידי התלמיד החשוב וו"ח אי"א
מו"ה דובער שי' בוימגארטען

שלום וברכה!

בדבר התלמיד מר זיסל שי', צריכים להיות אצל רופא מומחה ולהתחשב עם דעתו ולא לעזוב את הדבר, והשי"ת ישלח לו רפואה ויצליח בלימודו ויהי יר"ש ולמדן; ובדבר התלמיד מר דובער שי', יתן השי"ת דיעה לאביו שי' שישלחהו אל הישיבה, וצריכים לבאר לו כי בהנוגע ללימוד התורה צריכים מס"נ, ולא ידאג, כי יעזרהו השי"ת, וילמוד בהישיבה, וצריכים למסוד להתלמידים מר פויזנער שי' והשאר משיבתינו שנמצאים בהקעמפ אשר יקרבוהו ויחזקוהו בדברים.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ה

ב"ה, י"ט מנ"א, תש"ב
ברוקלין

ידידי התלמיד החשוב וו"ח אי"א מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו אודות פקפוקיו וספקותיו בענין הדרכת התלמידים שי' וחנוכם הנה לא יהי' לו שום הרהור, וטוב עשה, כי צריכים לקרבם לאט לאט והעיקר שיהי' בטוב לבב כי דבר גדול הוא עושה מה שעוסק בלימוד עם תלמידים יחיו, והשי"ת יהי' בעזרו ויצליח לו להעמיק תלמידים יראי אלקים למדנים וחסידים ויסתדר בסדר חיים מאושרים בגשם וברוח.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו

ב"ה, כ"ג טבת תש"ג
ברוקלין

אל ידידי התלמיד החשוב וו"ח אי"א מר דובער שי

שלום וברכה!

תודה עבור הבשורה אודות מה הלל שי' בערמאן כי נחת רוח אמיתי הוא לפני לשמוע מצעיר המקיים מצות בתום לב ואמונה פשוטה, ועליך להכיר בזכות הגדול אשר זיכתה אותך ההשגחה העליונה להזמין לך מצוה רבה כזו לקרב תום לב ולחזקו בקיום המצות, וטוב תעשה אם תעמוד עמו בחליפות מכתבים ותשלח לו את הלוח - אם אין אצלו - של המרכז לעניני חנוך ושאר הדברים הנדפסים באנגלית. כשתשלח לו חבילות מזון הנני חפץ להשתתף בזה ותודיע למזכירי הפרטי מר ליבערמאן שי'.

יעזר לך השי"ת ותצליח בעבודתך הק' להעמיד תלמידים יראי אלקים ואשר ידעו יפה את לימודם, ויזמין לך השי"ת עבודה טובה בהרבצת תורה ביראת שמים באהבת ישראל ותסתדר בסדר טוב בגשמיות וברוחניות.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ז

ב"ה, י"ח אייר, תש"ג
ברוקלין

אל התלמיד החשוב מר דובער שי

שלום וברכה!

במענה על כתבו אודות מר הלל שי' בערמאן ואודות מר קלונימוס שי' זילבער, יגיד להם את ברכתי כי יהי' השי"ת בעזרם בגשם וברוח ועם זה יעורר אותם אשר המה מחוייבים להתעסק בענין החזקת התורה, ללמוד בעצמם ולתת עצמם לעניני חנוך במה שיכולים, ולהפיץ את הדברים הנדפסים בענין זה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ח

ב"ה, ג' סיון תש"ג
ברוקלין

אל התלמיד החשוב מוה"ר דובער שי
הר"מ בישיבת אחי תמימים אשר על יד מרכז ישיבת תות"ל

שלום וברכה!

במענה על כתבו אודות התלמיד שלמה פישל שי' סמיטה, הנה בכל עניני הישיבה הכללי והפרטי צריכים לפנות לחתני הרב רש"ג שליט"א, שהוא מנהל מרכז ישיבות תו"ת וכל סניפי אחי תמימים בארצה"ב וקאנאדא בכל הענינים בגשמיות וברוחניות, ואם עדיין לא הרציא לו ענינו של התלמיד הנ"ל ירציא לו בפרטות בזה ובטח ימצא הדרך האמיתית ויאמר לו איך להתנהג.

כפי שהרציא לי חתני הרב רש"ג שליט"א אודות אופן עבודתו הנהייתי במאד ויוסיף אומץ ועבודתו בסדר מסודר, והשי"ת יצליח לו בגשמיות וברוחניות.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ט

ב"ה, י' מנ"א תש"ג

אל התלמיד החשוב וו"ח א"א מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

במענה על שאלתו אודות התענית טוב יותר ביום ה', ואחרי התענית התוועדות חברים טובים, והשי"ת יצליח להם בגשם וברוח.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

י

ב"ה, ג' אדר, תש"ד
ברוקלין

ידידי התלמיד החשוב הרב מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

תודה וברכה עבור מכתבו המפרט אודות ר' דוד ארי' שי' ב., ויקרבו ויוסיף לדבר עמדו על אודות חיי המשפחה והשי"ת יחזק את בריאותו ואת בריאות זוגתו תחי' וישמח את לבם בזרעא חיא וקימא ויתן השי"ת שפע ברכה בעסקיו וישמור השי"ת את אחיו שי' בכל מקום שיהי' ויחזירנו לביתו בריא ושלם.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

יא

ב"ה, י"ג אדר, תש"ד
ברוקלין

ידידי התלמיד החשוב הרב מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

במענה על כתבו אודות חתונת מר אברהם יוסף שי' עם ב"ג תחי' למז"ט נהניתי לשמוע כי הכל עלה יפה כדת וכהלכה, והנני מברכם בברכת מז"ט וישמור השי"ת את מר אברהם יוסף שי' בכל מקום שיהי' ויחזירו לביתו בריא ושלם וזוגתו תחי' תהי' בריאה ושלימה

ותתנהג בהנהגה טובה. אמנם המצוה והחובה על אחי בעלה ונשיהם יחיו לקרבה בקירוב גדול ולסדרה באופן כזה אשר ברצונה הטוב תעזוב את בית אמה אחי' ואחיותי' שלא יפעלו עלי' ח"ו השפעה רעה בהנוגע לשמירת מצות מעשיות, והשי"ת יחזק את לבבה ללכת בדרך הישר והטוב יהי' להם בגשמיות וברוחניות.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

יב

ב"ה, כ"ז ניסן תש"ד
ברוקלין

אל ידידי התלמידים היקרים הרב מוה"ר דובער שי' והרב מוה"ר יצחק שי'
שלום וברכה!

במענה על כתבם אודות שקוראים אותם לבחינת רופאים, הנה חוץ מזה שצריכים לעשות בזה רק ע"פ הוראת הלאיער וחו"ד חתני הרש"ג שליט"א, הנה בדבר הגבלת הזמן על ש"ק שצריכים לעמוד בכל תוקף עוז ולערוך אפיעל אשר להיותם בעלי דת אינם יכולים ואינם רוצים לנגוע בקדושת השבת ומנוחתו ויבקש - כמובן האפיעל צריך להיות ערוך בנועם ובדרך ארץ כראוי לבני תורה ויראת שמים - לקבוע את הבחינה או בקדימה או באיחור והשי"ת יעזר להם בגשם וברוח.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

3. יב

נדפסה שם, ח"ח ע' רסט.
מוה"ר דובער: בוימגארטען.
מוה"ר יצחק: גראנער.
בחינת הרופאים: לחייב שירותם בצבא.

ב"ה, ח"י שבט תש"ה
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א הרב מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

הנהלת מרכז ישיבות תת"ל מתאוננת . . . אשר איננו שומר את הזמן ואינו מסור לעבודתו כראוי להיות, ותלמידיו אינם מתעלים לא בלימוד ולא בהנהגה טובה, כי אין משגיחים עליהם כראוי.

. . . בטח יודע אשר מלאכתו היא מלאכת שמים, ויודע את האחריות הגדולה המוטלת על העוסקים במלאכת ה', השכר והיפוכו הכרוכים בזה.

אם עבודתו והתעסקותו באיזה ענין שיהי' גורם היזק, הן בזמן והן בהתענינות בעבודתו בעניני הישיבה, אזי הנני אוסר עליו בכל מיני איסור את ההתעסקות באיזה דבר שיהי' חוץ מעניני הישיבה, והנני דורש מאתו בכל תוקף עוז למלאת את המחסור, וזאת למודעי כי כל מיני התנצלות לא אקבל.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ד⁵

ב"ה, ט' אדר תש"ה
ברוקלין

ידידי עוז הרב וו"ח אי"א מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

אתענין לדעת עם עדיין קיים הבקור חולים לבקר את אנשי הצבא העברים החולים, אשר מסרתי על ידו, או שכבר גוע ונאסף אל ים הנשי' כמנהג המדינה להתלהב ולהתקרר, ובבקשה להודיעני בכתב בפרוטרוט מהמצב בהוה - והצעה מפורטת איך להקימו לתחי'. בעזה"י.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

טז

ב"ה, י"ג אייר תש"ה
ברוקלין

אל ידידי עוז הרמ"ם מוהרש"ז שי' גו"א
מהרי"ד שי' אושפאל, מוהרמ"מ שי' הכהן פעלדמאן
מוהר"ד שי' בוימגארטען

שלום וברכה!

די"ע ה... שי'... יקבל עליו את ההנהלה בסדר מסודר ובמסירה ונתינה וילמוד עם מערכה שלו כאשר הי' בתחילה קודם שנתקלקל ואין לו רשות להתעסק בענין נוסף שיוכל לקלקל את עבודתו העיקרית, בלימוד, בהנהלה ובהשגחה, וסדר זה הוא על כל משך זמן הקיץ.

הרמ"ם הרש"ז שי' הרי"ד שי' והרמ"מ שי' יתכנסו לוועידה לעבד תכנית מסודרת בלימוד ובהנהגה של תלמידי אחי תמימים בסדר מסודר ויגישו אל הנהלת השיבה לעיין ולדון בזה וההנהלה תחווה דעתה בזה והם ישלחו אלי לאישור.

יצליח להם השי"ת בעבודתם הק'.

ד. 5

נדפסה שם ח"ב ע' רנא.

טז

ב"ה, י"ז אייר תש"ה
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א הרב מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

במענה על כתבו:

פקידי תת"ל הם ברשותו של חתני הרש"ג שליט"א מנהל תת"ל; וכל עבודה אשר הוא מוסר להם עליהם לקיים, מצדו יכול לבקש אשר במדה האפשרית יסדרו בלימוד עם כתה אבל אם צריכים אותו להשגחה צריך לעשות בנתינה ומסירה, והשי"ת יהי בעזרו בגו"ר.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

יז

ב"ה, כ"ו שבט תש"ו
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א הרב מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

במענה על כתבו אודות התלמיד מר דובער שי' אלעניק, אשר בעזה"י הנהו נכנס ללמוד בישיבת תות"ל, יחזק השי"ת את בריאותו ויצליח בלימוד ובהנהגה דיר"ש ויהי יר"ש חסיד ולמדן.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

יח

ב"ה, ט"ז אלול תש"ו
ברוקלין

ידידי הרב וו"ח אי"א מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

תשורתו, הספר "נשמת חיים" בתודה קבלתי, ואברכו כי יעזר השי"ת ויצליחו בכל הדרוש לו בגשמיות וברוחניות.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

יט

ב"ה, ו' טבת תש"ט.
ברוקלין

ידידי הרב וו"ח אי"א מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

במענה על כתבו, השי"ת יעזור אשר יסדר בית מסחרו בפרנסה טובה בהצלחה בגו"ר.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

כ

ב"ה, י"ג טבת תש"ט
ברוקלין

ידידי הרב וו"ח אי"א מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

במענה על כתבו, טעם המניעה שנחלש מלגמור להצלחה אינו טעם עיקרי, ואפשר רוצה הטבה בענין שאפשר למלאות, נכון למלאות.

ויתענין לברר דבר מר הלל שי' באראן והשי"ת יצליחו בשותף טוב ובמכירות מוצלחות
ובפרנסה בהרחבה בגו"ר.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

כא

ב"ה, כ"ז טבת תש"י
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א מוה"ר דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבך, השי"ת יצליחך ותמכור הרבה יין גפן ותרויח בטוב ויחזק את בריאותך
ובריאות ב"ב יחיו.

המברכם בגשמיות וברוחניות,

יוסף יצחק

כב

ב"ה, ז' שבט תש"י
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"ה מוה"ר דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על כתבו, ת"ל אשר הוטבה בריאות בתם תחי' והשי"ת יחזק את בריאות כולם ויתן
להם פרנסה טובה בהרחבה.

המברכם בגשמיות וברוחניות,

יוסף יצחק

כג

(חסר תאריך)

[חסר] דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על כתבו. השי"ת ימלא ימי הריונה של זוגתו תחי' ותהי' הלידה בעתה ובזמנה בנקל וכשורה ולד חייא וקיימא ותתרפא מהרה ויחזק את בריאותו ויתן לו פרנסה טובה בהרחבה.

המברכם בגשמיות וברוחניות,

יוסף יצחק

אגרות קודש כ"ק אדמו"ר זי"ע

להרה"ח וכו' ר' דובער ע"ה בוימגארטען

א

ב"ה, כ"ח מנ"א, תשי"א
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מיום ההולדת שלו, הנני בזה לברכו שיתגבר מזלו וימצא פרנסתו בנקל ויוכל לפרנס את אשתו ואת כל ילדיו שי' במנוחת הנפש ומנוחת הגוף, וכן יחזק השי"ת את הנה"א שלו הנמצאת במיצר שיוכל לפעול למטה מעשרה טפחים לסדר את השלום בית שלו, אשר נפלאתי בתמי' אחר תמי' איך אינו רואה הוא, הנראה במוחש לכל, שזהו עצת היצה"ר ההולך ומתגבר בענין זה.

וכבר אמרתי לו כמה וכמה פעמים, והנני לשנות עוד הפעם אשר עליו להשתדל בהשתדלות היותר גדולה בענין השלום בית בינו ובין זוגתו תחי' אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר הסכים על הישדוך שביניהם, וידוע מרז"ל נשים דעתם קלה, ואשה דמעתה מצוי' ולכן עליו להיות המוותר ובפרט במילי דעלמא, ואם בכל עת הפליגו רז"ל במעלת השלום בית, עאכו"כ בעש"ק. ואנו עתה כולנו בתוך כלל ישראל בעש"ק לאחר חצות, שקרב קץ גלותנו וביאת משיח צדקנו.

מובן שההעלם וההסתר ביותר הוא בנוגע לשלום בית, כי ידוע שגדול השלום וכל התורה כולה דרכי' דרכי' נועם וכל נתיבותי' שלום, ובפרט בגלות זה האחרון שכמרז"ל ביומא ט' ע"ב בא בסיבת העדר השלום, וכל כמה שמתקרב קץ הגלות הרי ההתאבקות מצד שכנגד הוא ביותר בנוגע שלא להניח לעשות שלום בעולם בכלל ובין איש ואשתו דלמטה שלהם

א. 7

האגרות הן עפ"י צילום האגרת. לא נסמן בהערות אלא אם מקורה אחר, או שכבר נדפסה כולה או חלקה בסדרת אגרות קודש וכיו"ב.
נדפסה באגרות-קודש כ"ק אדמו"ר, ח"ד ע' תלג.

בדוגמת איש ואשה דלמעלה בפרט, אבל לפום גמלא שיחנא, ובודאי נותנים הכחות ע"ז
לעמוד בנסיון, ועייג"כ קונטרס החלצו.

בברכה ליר"ש ולשלום בית.

ב

ב"ה, שלהי אלול תיש"א
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי
לו ולב"ב שיחיו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם
יחד. ו... בכל הפרטים, ביחוד.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

ב

ב"ה, שלהי אלול תשי"ב
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי
לו ולב"ב שיחיו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לפרנסה בהרחבה ול... ..

מ. שניאורסאהן

ב"ה, ג' ניסן, תשי"ד
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

לקראת חג המצות הממשמש ובא, הנני בזה לאחל לכת"ר וב"ב שיחיו שיחוגו אותו בכשרות ובשמחה. וע"פ המבואר בכ"מ אשר הימים טובים משפיעים על הימים הבאים אחריהם עד הרגל הבא שלאחריו, וכמבואר ג"כ בלקו"ת לרבנו הזקן בפ' ברכה דצ"ח ע"ב, הנה יומשך זה בביתו ובסביבתו גם בימי השנה.

והנה שם (בלקו"ת הנ"ל) המדובר בבחי' ביטול שישנו בכל המועדים ובמילא א"צ להמשיך אלא עד הרגל הבא אחריו, משא"כ בענינים המיוחדים לכל מועד ומועד שנמשכים על כל השנה כולה, ובפרט בנוגע לחג הפסח, וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחת חג הפסח ה'תש"ג, הארת כל המועדים מאירה בכל יום והארת חג הפסח נמשכת תמיד.

ויש להסביר בקיצור עכ"פ, אשר בכללות שבועות הוא ענין התורה זמן מ"ת, סוכות הוא בכללות ענין המצות וכללותה מצות הצדקה מקיפים (יעויין תניא פרק ה') וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתיך, ופסח זמן חירותינו הוא ענין האמונה וכלשון הזהר מיכלא ד[מ] הימנותא. והנה ישנם עניני תורה ומצות התלויים בזמן ובמקום משא"כ האמונה שהיא מצוה תמידית ויסוד כל התורה ומצוה, וק"ל.

בברכת חג פסח כשר ושמח,

מ. שניאורסאהן

ד. 8

נדפס שם ח"ח ע' שיז.
לקראת חג המצות: תוכן דומה נשלח לכו"כ.

ה

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"מ וכו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי
לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לפרנסה בגו"ר ול... ..

מ. שניאורסאהן

ו

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשט"ו
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ וכו'
מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי
לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לפרנסה ולשלום.

מ. שניאורסאהן

ב"ה, י"ב תשרי, תשי"ז
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מח' תשרי והקודם לו עם הפ"נ המוסגרים בהם, ולפלא שאינו מזכיר מקבלת מכתבי ברכת השנה שע"פ החשבון הי' צריך להגיע זה מזמן.

ובמ"ש אודות ראש ישיבה, חסרה במכתבו ידיעה עיקרית, היינו מי יחזיק אותו ועל מי הוא יהי' הבע"ב ומי יהי' עליו הבע"ב. שכמובן כל זה הם נקודות עיקריות. ועוד וגם זה עיקר ופשוט, האם יהי' זה דבר שבמחלוקת (שילוח ראש ישיבה מכאן מבלי לשאול דעת הרבנים וכו' או שאין לזה שייכות וכו'). ומובן אשר אפילו הברור צ"ל בזה בלי פרסום, וק"ל). ובפרט שהגיעה כאן ידיעה - שלפני זמן התדברו עם הרב ס. ע"ה במשכורת גבוהה (איני זוכר בדיוק את הסכום, ובכל אופן הי' מתאים אפילו להשגות דארצוה"ב) ואומרים שהמדבר ומתנה עמו הי' מר מ. שי' ואשר הבטחתו היא כמונח בקופסא - עכ"ל. וכיון שכ"ז הם שמועות, מובן שקודם שיעשו איזה ענין באופן רשמי שא"א יהי' לנסוג (ציען צוריק) - צריך לברר את כל הנ"ל.

ביקרה פה מרת בן שמעל תחי', ובתוך הדברים סיפרה שמתארח הוא אצל בנה שי' ובמילא יודע כל הנעשה אתה ומשפחתה. ובתוך הדברים סיפרה ג"כ שאחי' חזן בביהכנ"ס של הרב ס. שי'.

לפלא שאינו מזכיר אודות ההנהגה בימי ר"ה וש"ת, שבודאי היתה בזה הזדמנות לנצל זה לכמה ענינים.

ובמה שמסיים במכתבו אודות ריחוק וכו' - מובן שאין זה הענין כלל וכלל, ואדרבה, אלא קירוב היותר גדול, כשנותנים לאחד עבודה הכי חשובה, ואשר עלי' נאמר דמצוה בגדול דוקא, ולפלא גם הקס"ד בזה.

ברכת חג שמח ולבשו"ט ומפורטות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

2.9

כפי הנראה, זוהי האגרת הראשונה - ממה שהגיעה לידינו - שזכה לקבל בהיותו שליח כ"ק רבינו ז"ע בארגנטינה.

חלקה האחרון בלבד נדפס שם ח"ד ע' יח, והושלמה כאן עפ"י צילום האגרת. ריחוק: שליחותו לארגנטינה.

ח

ב"ה, כ"ג כסלו, תשי"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"א כסלו,

כוונתי במה שאמרת לי שויבקר בבווענאס איירעס היא משום כמה נקודות:

(א) יסדר התועדות, ימסור פ"ש וכן המזונות והמשקה וכו'. ויחזקם ויעודדם מתאים למצב העניינים שם.

(ב) כיון שמרבים הם במכתבים ומברקים אלי בהנוגע לביאתו לשם, מצאתי לנכון - שעכ"פ יהי אצלם בתור ביקור לאיזה ימים. ובהיותו על אתר, הנה יסביר להם המצב מתאים לרצונו ועניויו, זאת אומרת שבאם רוצה להתיישב שם, יתדבר עמהם הפרטים, המשכורת וכו'. ובאם אין רצונו בכך, יסביר להם שאי אפשר הדבר וכו'.

(ג) בהנוגע לנסיעת מי שהוא אחר לשם, לעת עתה לא נמצא כזה.

(ד) בהנוגע לענייני הרשז"ג שי' - הרי כיון שבלא"ה ימצא בבווענאס איירעס, הלא יכול להוודע במה שיוודע שהנ"ל מתעניין בזה, אבל טרם שימסור לו הידיעות וכיו"ב, איז אלע מאל גלאַטער אז מען רעט זיך צונויף וועגען די תנאים, פריער. וכמו שכתבתי לו פעם.

(ה) בהנוגע לסדר עסק משם לנויאָרק, מובן שזהו תלוי בפרטי הענין והסיכויים שישנם לרווחים בזה, ועד כמה מבוססות השערות אלו, ובהתאם לזה יחליט. ובכל אופן - לדעת התנאים בשם, זאת אומרת בבווענאס איירעס, הרי אין בזה אחריות, וכשיבוא לכאן יברר המצב בכאן בזה.

בברכה הצלחה בכל האמור ופ"ש כל החברים וחנוכה שמח,

מ. שניאורסאהן

ג.ב.

בודאי יודיע לחברי שובה ישראל, אשר זיכו אותם בפסוק אתה הראת ביום שמחת תורה בבקר. ומובן שאין הכוונה בהודעה זו כדי שישלמו בעד הפסוק. ועוד - שאפילו אם ירצו לשלם, אין כדאי לקבל.

ב"ה, כ"ו סיון, תשי"ז
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ' סיון עם המוסגרים בו.

מוסג"פ המענות על הפ"נ וכן העתק מכתבי למר יוסף שי' גיסער - שבטח יראה לו המכתב. ויהיו אצלו מן המוכן אותיות המתאימות להרחיב הביאור, אם זקוק הנ"ל לזה.

במ"ש אודות ענינו של הרב ז.ג. שי' - גם על כגון דא קאי המבואר בלקו"ת דשבוע זה, אשר אף שהצורה אין מתאימה יש לנצל הכח שבהצורה - באופן הרצוי וככל האפשרי. ולכן יש להשתמש בתכונות נפשו באופן להגדיל עי"ז הפצת המעינות, ז.א. הנהגות והדרכות תורת החסידות וגם לימודה. וכפי שמתאר מהותו לא יהיו קישורים בדבר ע"י גישה בדרכי נועם, וד"ל.

מה שכן יש לתקן הוא במה שכותב שהנ"ל אסר במשך כל השבוע והתיר רק בלילי ש"ק. וכנראה ממכתבו אסר בפרסום ובתוקף, ומובנות התוצאות שיש לחשוש להנ"ל בדורנו דור יתום. ואם בכח עצמו לא יוכל לשנות דעתו של הנ"ל בזה, אזי יש מקום שאכתוב אני, מכאן בזה. אבל אז צריך אני להודיעו באיזה אופן נודעתי ע"ד האמור (האיסור שלו). ומובן שזה צריך להעשות באופן שלא לקלקל את היחסים שלו עמו, כיון שזקוקין לסייעתא דילי בהפצת המעינות. ובטח יכול למצוא איזה דרך בזה. ויודיעני.

לפלא שעד עתה מקצר במכתביו. ובודאי מכאן ולהבא יכתוב בפרטיות הדרושה.

ת"ח על הבשו"ט מהלידה וברית מילה של אלו שכותב אודותם. ויהי רצון שיבשר בטוב בכל העניינים שבמכתבו, ובזה כמובן גם מהרחבת פרנסתו בקרוב, און פֿאַרניצען די פרנסה לעניינים בריאים ושמחים.

מכתבי מענה על מכתבו הקודם בטח הגיעו מכבר.

בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

ב"ה, כ"ח מנ"א, תשי"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ מוה' דובער שי

שלום וברכה!

מאשרים בזה קבלת החוברת, ובמענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו:

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון בנתינת צדקה ביום ההולדת לפני תפלת שחרית ומנחה או ביום שלפניו - כשחל יום ההולדת בש"ק או ביום טוב - לימוד שיעור נוסף, הן בתורת הנגלה והן בתורת החסידות, עליו לתורה ביום ההולדת או בשבת שלפניו ולימוד שלשת השיעורים הקבועים ליום זה - בחומש תהלים ותניא - ביום ההולדת.

ויה"ר מהשי"ת שתהי' שנת הצלחה אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות, ויוסיף בלימוד התורה וקיום מצוותי' מתוך הרחבה.

בברכה לבשו"ט בקרוב ממש בענייני הפרט והכלל,

מ. שניאורסאהן

ב"ה, ו' אלול, תשי"ז
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מער"ח אלול המברק והמכ' הקודמים. ובמ"ש אשר בעסקיו עדיין אינה נראית הצלחה, צריך הי' לחקור, לסיבת החילוק הכי גדול - שבין ההשערה מראש, שהיתה בממדים הכי גדולים ושיהי' בקרוב ממש, והבפ"מ שבא בקצה ההפכי. שבכלל הרי כל ענין קצוות הוא מעולם התהו, כי בעולם התקון הסדר הוא דבריה התיכון קו האמצעי דוקא. ובפרט כשיום אחד הוא במח' בקצה דעומק רום ויום השני בקצה וכו'. ויש מקום לומר ששני הקצוות היו מוגזמים. וכבר באה העת להתבונן על הענינים באופן יותר קרוב להמציאות. ואפשר שסיבת החסרון שאין מתייעצים עם מומחה במקצוע. והרי נאמר ותשועה ברוב יועץ.

יא. 11

חלקה האחרון נדפס שם, שם ע' שפה והושלמה כאן עפ"י צילום האגרת.

ת"ח על הבשו"ט שכותב מלידת הילדים שליט"א, ויה"ר שתכה"י יבשר טוב בענינים הכללים ובענינים הפרטים. וזכות הרבים מסייעתו.

במ"ש אודות האברך ב. שי' שיתדברו עמו באה"ק ת"ו, הנכון יותר - שיכתבו מבוענאס כל הפרטים הנוגעים שם לדעתם - לש"ב הרה"ח כו' מוה"ר עזריאל זעליג שי' סלונים, שמזכירו במכתבו. והרי נפגש אתו כאן, ובטח זוכר אודותו. ויש מקום לומר, שטוב אשר האברך הנ"ל יבוא להרב סלונים שי', ולא שיחפשו אחריו (נאכלויפין נאך אים), שעיי"ז תוגדל התועלת, וק"ל.

כמדומה שקודם נסעו דברו עמו, כמו עם שאר הנוסעים לחו"ל, שכדאי להתענין אודות ספרים יקרי הערך ויקרי המציאות הנמצאים בבתי כנסיות ובתי מדרשים ואולי גם אצל פרטים, שאין הלומד בהם, ומתענין בהם - כי נשאר לפליטה מהדורות שעברו, ולשלחם לכאן באופן המתאים (בחילוף ספרי קה"ת המתאימים לביהכ"נ ובית המדרש והאיש פרטי). והתועלת בזה כפולה, הספרים וכו' יבואו לכאן, שסו"ס תבוא מזה תועלת, ובביהכ"נ וכו' יהיו ספרי קה"ת ספרי חסידות או סידורים בנוסח אר"י וכיו"ב. הספרים יכולים להשלח ע"ש הספרי" או ע"ש המזכירות וכו'. ובפרט שע"פ המבואר בספרים יש בזה מענין של פדיון שבויים באם הספרים אין מתעסק בהם.

בברכה לבשו"ט מתוך הרחבת הפרנסה ולכתיבה וחתימה טובה,

מ. שניאורסאהן

יב

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ וכו' מוהר"ר דובער שי'

שלום וברכה!

הפ"נ נתקבל.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לפרנסה בהרחבה,

מ. שניאורסאהן

ב"ה, י"ט מ"ח, תשי"ח ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ רב פעלים וכו' מוה' דובער שי

שלום וברכה!

לאחרי שתיקתו הארוכה, נתקבל מכתבו ממצוש"ק עם המצורף אליו.

ובמה ששואל עוה"פ אודות המאורע די"ג תמוז, הנה תיקון בכגון דא צ"ל בהשטח בו החסרון, וכיון שהענין הפנימי בזה הוא כמבואר בשו"ע הועתק בתניא ר"פ מ"א, גם התיקון צ"ל בהוספה בכוונת מצוה זו, וכיון שכל ענין דבני ישראל מתבטא ונמשך ע"י צנור התורה, צ"ל - לימוד וחזרה בע"פ בזמנים המתאימים - מאמרים המבארים הענין דשעבוד הלב והמוח.

במ"ש שישנם כאלו שלא קבלו מענות וכו' - אפשר שנאבדו המכתבים שלהם ועד"ז בנוגע לברכות השנה, ומוסג"פ ה' שקל בשביל האברך נחמוד שי'.

יג. 12

קטע הראשון בלבד נדפס שם חט"ז ע' פ. והושלמה כאן מצילום האגרת.

המאורע: שלא הניח תפילין.

מספר בנוי יחידו הרה"ח וכו' שו"ב ר' פנחס שלמה שי' בוימגארטען: אגרת קודש זו קשורה לסיפור הידוע שאמרו"ר ע"ה נסע במסגרת עסקנותו מבונאס איירעס לברזיל ברכב. בהגיעם לגבול ברזיל, היו אמורים לעבור חלקת מים ומשך הנסיעה לחנות הרכב על קרשים הקשורים לספינה. לפני שנכנס לספינה לא הרגיש בטוב, ובעיקר הרגיש שהוא זייער עלענט, ושלא מברק לכ"ק רבינו ובו הודיע ממצבו וביקש ברכה "שהרבי יחשוב עלי".

בספינה, החליט לישב ברכב, עקב הפרעות מצד כמה שנסעו איתו יחד בספינה. בעודם נוסעים ארע תאוונה, שגרם שרכבו נפל למים... בשעת מעשה ראה איך שכל חייו עוברים לפניו בשני אחת... גם חשב ע"ז שלא מתאים היום חג הגאולה י"ב תמוז לומר ווידי או תחנון, ובאמצע מחשבה זו הרגיש ביד האוחזת בו, - וכל הזמן רצה לפתוח הדלת של הרכב ולא יכל מרוב הלחץ - , ועד שנפתחה הדלת ויצא מהרכב והתחיל לרוץ עם המים כי לשחות לא ידע, ועד שעלה למעלה... אנשי הספינה זרקו לו חגורת-הצלה ולא יכל להיכנס בו ורק התאחז בה.

הביאו לו בגדים אחרים, ואז התפלל מנחה של יום כיפור... כולם דיברו שכבר הרבה פעמים קרה כזה מעשה אבל אף א' לא יצא מכזה סיפור בחיים, וכמובן שמזה נהי' קידוש השם גדול שרואים שיש אלקים, והראי' שיהודי שומר תומ"צ ניצל וכו'. לפועל, בתאוונה נאבדו הטלית ותפילין שלו.

כשאבי ע"ה הגיע לאחרי זמן קצר לחצרות קדשנו, נכנס ביחידות אצל כ"ק רבינו, והדבר הראשון שנשאל על

ידי כ"ק ה"י: **נו, איך האב געטראכט וועגן דיר צי נישט געטראכט וועגן דיר?**

לאח"ז אבי ע"ה ביקש מכ"ק רבינו שיתן לו תיקון ע"ז שלפועל לא הניח תפילין יום א', וע"ז באה האגרת-קודש שלפנינו. (הסיפור פורסם בשבעון החדש"י כפר-חב"ד גליון 542 ע' 67, ובפרטיות יותר בתשורת נישואי הרה"ת י"צ וצלחה עמאר, סיון תשנ"ח, ועיי"ש).

מ"ש שקשה לו לכתבו מה שפעל במשך חדש תשרי, לפלא מהו הקושי בזה. וכל הענינים שהם שלא במקומם, שלא במקומם הם (ז.א. אינם רצוים) ואפילו ענוה בכלל זה, באם את"ל שהקושי הוא ענין הענוה.

נכון מה שלא התקשר עם הרא"מ שי' והמוסד שלו, כי כנראה זהו ענין של פוליטיקה הכי מסובכת. ואף שבאופן בלתי רשמי יש לסייעו וכו' - הנה הרשמיות עלולה להחליש כמה מפעולות הנחוצות, כיון שי'עשה צד בענינים המקומים.

מזכיר במכתבו אודות מר מרגלין שי' אשר סופר הנהו וכו'. ובהזדמנות זו אעוררו על הפלא הכי גדול, מפני מה אין מנצלים העתון הנקרא ע"י היהודים שבארגונינה להדפיס בו דברי התעוררות שבדא"ח, ובפרט בענינים שהזמן גרמא, ואף שאין צועקין על העבר, הרי מתקרבים אנו לחדש כסלו. ויהי רצון שמכאן ולהבא יתוקן דבר זה, ובאופן שההדפסה תעשה לדבר קבוע. ואפשר יש מקום לעשות שם מדור מיוחד בגליון דעש"ק וכו"ב.

במ"ש אודות שלוחים לארצוה"ב למגבית דעניני שובה ישראל. הנה לאחרי נסיעת מרת ב. תי' לכאן והתוצאות (שנכראה לא הי' כלל כפי המקווה), מוכרח שיעשו כאן איזה הכנה. וגם - שמתחלה יסבירו שהאמור בכתוב ארץ זבת חלב ודבש הוא ע"ד ארץ ישראל.

ברכה לבשו"ט בכל האמור ובשאר עניני מכתבו, ובזה ג"כ ע"ד הרחבת הפרנסה בחסד וברחמים ובאופן טוב,

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

בטח כשיודפס כנ"ל במכ"ע - יושלח הקטע גם לכאן.

ד

ב"ה, י"א אדר תשי"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נקתבל מכתבו מו' אדר עם המסוגר בו, ולפלא שאין מזכיר דבר ע"ד קבלת מכתבי להשיבה, כן - מכתבי להרב גרינבערג שי' (בהנוגע ללימוד אברכים הספרדים אומנות השחיטה וכו'), ובטח ימלא בהזדמנות הבאה.

קטעי המכ"ע בהנוגע להתוועדות יום ההילולא, לע"ע לא נתקבלו.

במ"ש אודות הדפסה בבטאון חב"ד ע"ד הפעולות בארגונינו, ישלח לכאן הרצאה מוכנה ומפורטת ותושלח מהמזכירות למערכת הבטאון.

במ"ש ע"ד המצה שמורה, יבוררו כאן ויודיעו מהמזכירות.

בעת רצון אזכירו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך לו, מתאים לתוכן כתבו ועוד יותר. ויהי רצון שבקרוב ממש תתחיל הזזה לטוב גם בטוב הנראה והנגלה, ויהי רצון שיבשר טוב בענינים הכללים ובעניניו הפרטים.

בברכה לפורים שמח, ופעיל ולבשו"ט בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

טז

ב"ה, י"ב ניסן תשי"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א גו"נ עוסק בצו"צ מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיי"ז אדר, ובודאי כבר קבל העתק מכתבי להרב גרינבערג שי' וכן בהנוגע לשלוח שמורה.

במ"ש אודות נסיעתו לכאן, מובן שזהו תלוי בפרטי הסתדרות עניניו שם, שהרי אי אפשר להתחיל בענין ולהפסיק באמצע, ובפרט באם ישנו חשש שההפסק יכול לשלול כמה מההישגים, שכבר השיגו אותם ע"י השתדלות בעבר.

בטח קבל גם מכתבי מענה על מכתביו הקודמים, ויענה בפרטיות על תוכנו, ויהי רצון שיהי' בטוב הנראה והנגלה בכלל ובפרט.

בברכה לחג פסח כשר ושמח,

מ. שניאורסאהן

טז

ב"ה, י"ב ניסן תשי"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ וכו' מוה' דובער שי

שלום וברכה!

מברקו ברכה נתקבל. וכל המברך יתברך בברכתו של ה' וכמש"נ ואברכה מברכיך.
ולקראת חג המצות, זמן חירותינו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע ברכתי
לחג כשר ושמח ולחירות אמתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח - מכל דבר המעכב
עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך
כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג לפרנסה בגו"ר ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

יז

ב"ה, ג' אייר, תשי"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מטי"ת למספר בנ"י.

לפלא שאינו כותב ע"ד ניצול ימי חג הפסח בהחזקת העינינים של צבור בהם מתעסק
ובנקודה התיכונה והפנימית שלהם הפצת המענינות עד שיגיעו גם חוצה, שהרי תקותי חזקה
שניצלו ימי רצון אלו בכל האמור, וע"פ המבואר בענין מועדים לשמחה, ששמחה פורצת
גדר, שאז הפעולות בזה קלות יותר ומצליחים יותר, וק"ל.

13. יז

חלקה נדפס שם חי"ז ע' עא, והושלמה כאן עפ"י צילום האגרת.

במ"ש אודות שני התלמידים ש"י כו' בודאי עומד בקשור מכתבים עם אותם מהישיבה כאן המודיעים עד"ז וישאלם בפרטיות, כי כנראה שעדיין חסר הרבה עד שיהיו כלשונו הוא "נסתדרו בסדר טוב". ומובן שהשאלה על דבר המצב בפועל - חצי ענין הוא, כי העיקר הוא לדעת הסיבות המונעות סידור טוב בכדי לסלקם, שבטח יש לעשות בזה גם ממקומו הוא, ובידיעת סיבות אלו ואפשרות ביטולם, הרי תלוי גם פתרון השאלה באם להתענין אודות עוד תלמידים.

להמברק שלו ותוכנו גם פ"ג שיקרא בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע וכן להבשור"ט מתקון לימוד לכל היום כולו - יהי רצון שיקום גם בתלמידים אלו תקות רבותינו נשיאינו שיהיו חסידים יראי שמים ולומדים.

בברכה לבשור"ט בעניני הכלל והפרט,

מ. שניאורסאהן

ג.ב.

הלשון דלעיל שסידורו, חסיד יר"ש ולמדן, ששמענוהו איזה פעמים, יש לבאר הדיוק בקדימה ואיחור, שלכל לראש צ"ל ענין החסידות, כביאור רבנו הזקן בתוכנה, שמבטל עצמו בשביל הזולת עד כדי שלא לחשוש להיזק עצמו בשביל טובת הזולת (וידועה הראי" של רבנו הזקן מהודעת חז"ל, שורפן חסיד (גדה יז, א ובתוס' ד"ה שורפן, שם)), ומיעוט ישות עצמו ומציאות עצמו נותנת מקום ליראת שמים, וכהודעת חז"ל כל אדם שיש בו גסות הרוח, הרי אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם לא מינה ולא מקצתה (סוטה ה, א).

וראה ג"כ שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר י"ט כסלו תרצ"ג אות ג' תורת רבנו הזקן, דכשלבנו של אדם רחב עליו מתולדתו, ואינו עוסק בחסידות לברר מדותיו כו' אפילו שכונה אינה חשובה כנגדו וכו' ופשיטא דאז אין מקום ליראת השכינה, וכשיש יראה זו עכ"פ - מיראה תתאה, אזי יש גם חכמה [שהרי אם אין יראה אין חכמה, ואדרבה כאשר מחדש חידושים הרי הוא רק מוסיף טפשות, עיי"ש תורת רבנו הזקן, משא"כ באופן ובסדר האמור], ואזי נעשה למדן.

בתוספת נו"ן ארוכה, שזה מורה על שהוא רגיל בכך (ענין ב"מ לג, ריש עמוד א' ובלקו"ת במדבר כא, א. דברים כ, ב בענין נו"ן ארוכה ע"פ חסידות), בתלמוד תורה השקול כנגד כולם, תלמוד המביא לידי מעשה בפועל, אשר המעשה הוא העיקר.

ח

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ וכו'
מו"ה דובער שי'

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי
לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה להרחבה בגו"ר,

מ. שניאורסאהן

ט

ב"ה, כ"א כסלו, תשי"ט
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ וכו' מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מ"ג כסלו,

ולפלא שאינו מזכיר ע"ד הכנות לחגיגת יום הבהיר י"ט כסלו, ובכמה מקומות בבווענאס,
ומהנכון שימצא אופן שיחוגו את זה גם בבעלעם וכיו"ב.

ואם לא יצא זה ב"ט כסלו, הרי יעשו זה באחד מימי חנוכה, בנר החמישי וכיו"ב, ובהסברה
שתקשר החגיגה אז - עם הענינים ד"ט כסלו,

המחכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

מברק הברכה ליט"כ בטח נתקבל בעתו. ויודיע בפרטיות הדרושה ע"ד חגיגת חג הגאולה
וע"ד עניני הפצת המעינות בכלל.

14. יט

המכתב ע"ד הנסיעה באוירון: לע"ע לא הגיעה לידינו.

ז"ע נתקבל מכ' מטו"כ.

מסיבה נתעכב השילוח ובנתים נתקבל מכ' מכ"א כסלו עם ב' הפ"ג. וכן המברק. המכתב ע"ד הנסיעה באוירון בטח הגיע בעתו.

ב

ב"ה, ד' אלול תשי"ט
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"ג וכו' מוה' דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ע"י הנוסע הרה"ג הרה"ח וכו' מוהרי"ד שי,

ובמ"ש אודות משרת בעל תפלה במילאן לימי ראש השנה הבע"ל,

ההחלטה בזה תלוי' בהשערות והרוחים במילאן ואיך יפעול זה, הארכת שהותו, על עניניו בארגנטינה.

ויהי רצון שאיך שיחליט בזה - יהי' זה לטוב, בטוב הנראה והנגלה.

¹⁵בהערותיו למכתבי בקשר עם ההתועדות בירושלים עיה"ק ת"ו, - הנה באם אין להתלונה מציאות ולא נאמר הדברים, הרי פשיטא אז, שגם מה שכתבתי, אינו שייך אליו.

ולהודעתו מיום ההולדת שלו, - אזכירו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל הנ"ל, ובפרט שהרי נמצאים אנו בחדש אלול הוא חדש הרחמים.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט,

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

כבקשתו, נשלח המכתב מבלי לחכות על התור.

15. כ

למכתבי בקשר עם ההתועדות: לע"ע לא הגיעה לידינו.

כא

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ט
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ וכו' מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

מכ' נתקבלו.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי
לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לבשו"ט בכלל ובפרט,

מ. שניאורסאהן

כב

ב"ה, י"א מ"ח, תש"כ
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מח' מ"ח והקודמו, והברקתי לו, וז"ל, "במענה למכתביו יחליט
בהנוגע לההצעות והאפשריות, בהתאם להתנאים והסיכויים, והשי"ת יצליחו, בברכה -
חתימתי.

. . . מוסג"פ מכתב האברך דוב רובין שי' ובטח הודיעו אחיו שי' ע"ד ששאלנו בהנוגע
להשתתפות כאן בפעולות וכו' ותוכן המענה אליו שנמסר ג"כ ע"י אחיו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

ב"ה, ט"ו כסלו, תש"כ
ברוקלין

הרה"ח אי"א גו"נ עוסק בצו"צ מוה' דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו מיום כ"ה מ"ח, ובדר"ח כסלו.

ובמהצאנו ביום דקיימא סיהרא באשלמותא דחדש כסלו, חדש השלישי למנין בעלי תשובה,
מכוון נגד חדש השלישי למנין צדיקים הוא חדש סיון,

יהי רצון שבכל הענינים הפרטים והכללים גם יחד יבשרו טוב באופן דמוסיף והולך מוסיף
ואור, ובנקודה התיכונה הפצת המעינות חוצה,

והרי בו בחדש יום הבהיר י"ט כסלו, ר"ה לדא"ח ובלשון כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב, באגרת
הידועה (נדפסה בהיום יום י"ט כסלו): היום הזה הוא ראש השנה לדא"ח אשר הנחילנו
אבותינו הקדושים לצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

כד

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א גו"נ עוסק בצו"צ מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכת
לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיית וברוחניות.

בברכה לבשו"ט בקרוב ממש,

מ. שניאורסאהן

כה"י

ב"ה, עש"ק פ' תולדות, ה'תשכ"ג
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א גו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום כ"ח מ"ח.

ובעמדנו בשבועת פרשת אלה תולדות, וע"פ מאמר הידוע מעשה אבות סימן לבנים, הרי יש לפרש ולרמז כמה פרטים מפרשה זו בחיי כל אחד מבני ישראל.

שלכל איש ישראל אחד צדיק ואחד רשע יש שתי נשמות שהן שתי נפשות, נפש אחת מצד הקליפה וסט"א - עשו, ונפש השנית היא חלק אלוקה ממעל ממש - יעקב.

ויצא הראשון, עשו, הוא נה"ב ויצר הרע דאקדמי' טעניתא, ואיש שדה הוא, מחוץ לעיר אלקינו והפכה.

ויעקב, נה"א ויצ"ט, איש תם, כי אפילו בשעת החטא היתה באמנה אתו, יושב אהלים, כמו שנצטוו לא לתהו בראה (אלא) לשבת יצרה, והוא ע"י ישיבתו באהלים, אהלי שם ועבר, אהלי תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שע"י הלימוד בא לידי מעשה, מ"ע ומל"ת, שהוא העיקר ועושה דירה לו ית' בתחתונים,

שלכן ויד"ו (של יעקב) אוחזת בעקב עשו, כי ירידת נפה"א למטה והתלבשותה בגוף ונה"ב היא כנ"ל, כדי לתקנם (ע"י קיום הציווי צא השדה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים) ולעשות עולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו, דירה לו ית'.

כה . 17

כללי פרטי. נדפסה שם חכ"ב ע' שס, והושלמה עפ"י צילום האגרת.
מאמר הידוע: ראה גם שם ע' רכ, ובהנסמן בהערות שם.
שלכל. ממש: תניא ספ"א ורפ"ב.

וידועה¹⁸ תורת הבעש"ט: כי תראה חמור וגו' עזוב תעזוב עמו, לברר את הגוף ולזככו ולא לשברו בסיגופים.

ועיק"ז ברוך יהי מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש וגו', כדרז"ל זה מקרא משנה תלמוד אגדה וכו', וכפשוטו: מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש וגו'.

ויהי רצון שיקוים כל זה בחיי כל אחד ואחד גם עתה,

ובכללות ישראל - בביאת משיח צדקנו, אשר ירחיב ה' לנו, ועד לקיום היעוד ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה, ופרינו בארץ.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל שכותבם,

מ. שניאורסאהן

הפ"נ שבמכ' יקראו עה"צ. הספרים (חלק מהם) מעזבון ראזענבלום ע"ה - יש ענין. אבל כתביו - אין כדאי לשלחם לכאן.

18. נשמות.. נפשות: למעלה, בבחי' אני עשיתי - נשמות. בירידתן למטה להתלבש בגוף - נפשות. וראה זח"ב צד, סעי"ב.

נה"ב ויצה"ר.. נה"א ויצ"ט: ראה קיצורים והערות לתניא ע' פא ואילך.

דאקדמי' טעניתא: ראה זח"א קעט, ב.

מחוי'.. והפכה: כמש"נ ציון שדה תחוש (ירמ" כו, יח). וראה זח"א קכב, א. ד"ה ואם בשדה ימצא תקס"ב [סה"מ תקס"ב ח"א ע' עב], לרבנו הזקן.

ויעקב.. לשבת: ראה תו"א ר"פ וישלח.

אפילו.. אתו: תניא ספכ"ד.

שם.. פה: אוה"ת עה"פ יושב אוהלים.

מ"ע ומל"ת: שם ועבר (אוה"ת שם).

העיקר ועושה: ראה תניא פל"ו-לו.

ויד"ו.. אוחזת: בחכ' (יד"ד) איתביררו (ראה רד"ה בכ"ה בכסלו - בתו"א וכו').

הציווי.. מטעמים: הוא מאמר השכינה לבני' כללות ישראל (תניא פכ"ז. ת"ז תכ"א נא, ע"ב).

תורת הבעש"ט: היום יום כ"ח שבט. וראה רד"ה כי תראה חמור, תש"ד (ספר המאמרים ע' 145).

לברר.. ולזככו: היינו צודה.. מטעמים.

כדרז"ל: ב"ר פס"ו, ג.

כ"ט

ב"ה, י"א ניסן ה'תשכ"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

לקראת חג המצות, זמן חירותינו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח - מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג ולבשו"ט בכלל ובפרט,

מ. שניאורסאהן

ברכותיו נתקבלו. וכבר מלתי' אמורה: ואברכה מברכיך גו' ובברכתו של ה' המרובה על העיקר.

כז

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ג
- שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של רבנו הזקן -
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי'

שלום וברכה!

מכ' נתקבלו.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

19. ירחיב.. בארץ: ראה רמב"ן תולדות כו, כ.
ופרצת.. ונגבה: נחלה בלי מצרים (שבת קיט, סע"א), שלא במדת (ב"ר פי"א, ז).

בברכת הצלחה רבה בהסדרות טובה בגו"ר,

מ. שניאורסאהן

כח

ב"ה, י"א ניסן ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי'

שלום וברכה!

לקראת חג המצות, זמן חירותינו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח - מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

ז"ע נתקבל המברק וכן מכתבו מיום ט' ניסן.

ת"ח על ברכותיו, וכבר מלתי' אמורה כל המברך מתברך בברכתו של ה' שתוספתו מרובה על העיקר.

ב' הפ"ג מיום י"א אדר וכן מיום כ"ו שבט נתקבלו ויקראו בעת רצון על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

ב"ה, ר"ח סיון, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א גו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

הפ"נ שלו מח"י אייר נתקבל ויקרא בעת רצון על הציון הק'.

ובעמדנו בריש ירחא תליתאי בו יהב אוריין תליתאי לעם תליתאי ע"י תליתאי ביום תליתאי.

אשר מעניני מתן תורה ונקודתו העיקרית הוא ביטול הגזירה וההבדלה שבין עליונים ותחתונים, ולא עוד אלא שאני (הקב"ה) המתחיל, היינו שביטול זה התחלתו מצד העליון, שאז אין כל הגבלה בזה ועד שאפשר להיות התאחדות גמורה.

יהי רצון שיעשה כאו"א כל התלוי בו בזה בנוגע לעליון ותחתון אשר בכל הענינים - הן הרוחנים והן הגשמיים, הן הפרטים והן הכללים.

מתחיל מדרגות אלו כמו שהן בתורה (סתים וגליא דאורייתא) ועד לתחתון הגשמי והחומרי ממש שאין תחתון למטה ממנו ונפש וחיות רוחנית אשר בו מדבר ה'.

ועש' ועבודה זו מביאים קיום היעוד: ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר.

בברכה - בלשון הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר - לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

מ. שניאורסאהן

למה מעכבים חתונת בתו תי? ועד מתי?! העתק אגה"ק דח' תמוז תרצ"ה נתקבל. ות"ח.

כ"ט. 20

כללי פרטי. נדפסה שם חכ"ג ע' רד, והושלמה עפ"י צילום האגרת.

ר"ח סיון: ראה שבת (פו, ב). תו"א ר"פ יתרו.

ירחא.. ביום תליתאי: כרבנן (שבת פח, א) וכן הלכה (שו"ע אדה"ז ר"ס תצד).

תליתאי: ראה פי' ר"נ גאון (שבת שם).

ביטול הגזירה.. המתחיל: שמו"ר פי"ב, ג.

סתים וגליא דאורייתא: שהם דרגא ע"ג דרגא (זח"ג עג, א).

הגשמי.. למטה ממנו: ראה תניא פל"ו.

ונפש.. מדבר ה': שער היחודה"א פ"א.

ונגלה.. דבר: גילוי בלי שום לבוש, יראו בראי' חושיית, פי ה' דבר ומהווה כל הנבראים (ראה תניא ושהיחודה"א

שם).

ב"ה, מוצש"ק פרשת בהעלותך, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מט"ו סיון עם המצורף, וב' הפ"נ יקראו עה"צ.

ובעמדנו במוצש"ק פרשת בהעלותך את הנרות, י"ל ברמזי פרשה זו: ביאר רבנו הזקן אשר הנרות הללו - הן נשמות כל בני ישראל, נר ה' נשמת אדם, אתם קרוים אדם, ובכל אחד ואחד ההדלקה היא באופן של "בהעלותך" - היינו שסוף סוף השלהבת עולה מאלי'.

וכיון שהדרישה מופנית לכל אחד ואחד, בודאי שבכחו הוא, שהרי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו.

והתכלית בזה - אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, שכל אחד ואחד איך שלא תהי' תחלת קיומו את התורה ואת המצות באחת הדרגות דשלא לשמה - מתוכה בא לשמה.

ואפילו זה הנקרא נדח, שהוא עוד למטה יותר מזה הנקרא רחוק כמובן, הרי הובטח כי לא ידח ממנו נדח, כפסק הדין בפנימיות התורה ועד לפסק דין גלוי בנגלה דתורה.

ויהי רצון שיעשה כל אחד ואחד ככל האמור בנוגע לכל עניניו, אשר יאירו אל מול פני המנורה ואפילו אלה שלעת עתה הם בבחי' נדח, ויעשה זה ברעותא דלבא, אופן עבודת אהרן, ובחי' אהרן שבכל אחד, שהרי אהרן הוא משבעה הרועים, ועד לאופן שעד ירכה עד פרחה מקשה היא,

שירכה - הכי תחתון שבו ופרחה - הכי עליון שבו, יהי' מקשה אחת זהב טהור.

בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

ל. 21

כללי פרטי. נדפסה שם חכ"ג ע' רט, והושלמה כאן עפ"י צילום האגרת.

ביאר רבנו הזקן: לקו"ת בהעלותך.

בהעלותך.. מאלי': פירש"י כאן. וראה שבת כא, א.

פני המנורה: פנימיות ורצון כללות נש"י הנקרא מנורה (ראה לקו"ת שם אות א', ו' (בסופו)).

באחת הדרגות: ראה ה' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג.

בא לשמה: ראה תניא ספמ"א: יחוד נפשו כו' חפץ כל אדם מישראל כו' (ולפני זה) לשם יחוד קוב"ה ושכינתי'

כו' מעט מזעיר חפץ לבו בזה באמת.

ב"ה, ימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

אגודת נשי ובנות חב"ד סניף ארגענטינא
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

בעמדנו בימי הגאולה, גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, שהיא גם גאולתנו
ופדות נפשנו,

אשר בודאי ידוע להן התענינותו בתקנת נשי ובנות ישראל ועניניהן.

- וכפי שאמר וגם כתב כמה וכמה פעמים (וזו גם היתה מהסיבות הראשונות לפרסומו כמה
משיחותיו הק' באידיש, בלשון המדוברת באותן המדינות בם ה' בימים ההם) -

תקנה אמיתית, ז.א. עד שתפעול בהנהגה היום-יומית, שתהא מתאימה בכל להוראת
תורתנו תורת חיים ומצוותי' עליהן נאמר וחי בהם.

וגם פעולות אלו עשה במסירה ונתינה ועד למסירת נפש, וכידוע ומפורסם.

וכיון אשר הוראות צדיקים ומעשיהם קיימים ופועלים פעולתם גם לאחרי זמן אפילו לאחרי
זמן רב.

התקוה אשר תלמד כל אחת ואחת מהן, בתוככי כללות נשי ובנות ישראל, ה' עליהן תחיינה,
לקח פרשת ימי גאולה אלה ונקודתם.

אשר כל איש ואשה הרוצים באמת לקיים התורה ומצותי' - אפשריות מלאה ויכולת ניתנה
להם **למלאות** רצונם זה במילואו.

ויהי רצון שיהי' כל האמור מתוך בריאות הנכונה שמחה וטוב לבב, וזכות כל זה גם יעמוד להן
לראות פרי טוב בעמלן, עמל קודש זה.

22. נדח.. רחוק: להעיר מב' עניני התשובה: על עבירות שבידו, להשיב נפשו מירידתה למקורה (לקו"ת דברים
סו, ג. ובכ"מ).

כפסק דין: תניא ספ"ט. הל' ת"ת שם.

אופן עבודת אהרן: ראה לקו"ת ואתחנן ת, ב. זח"ג לט, א.

משבעה הרועים: תו"א לב, ב. וראה ז"ח תקונים (קד, א).

ירכה עד פרחו: ראה לקו"ת כאן.

לא

ונשלחה לכוכ"כ. נדפסה שם חכ"ג ע' רלה.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל,

מ. שניאורסאהן

לב

ב"ה, כ"ד מנ"א תשכ"ד
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שתהי' שנת הצלחה
אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות ויוסיף בלימוד התורה וקיום מצותי' מתוך הרחבה.

המצו"ב נתקבל ות"ח.

בברכת לבשו"ט בכל עניניו הפרטים והכללים,

מ. שניאורסאהן

לג

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי'

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי
לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

מכ' נתקבלו.

בברכה להסתדרות מתאימה ולבשו"ט בפרט ובכלל,

מ. שניאורסאהן

ב"ה, ועש"ק פ' כי תשא ה'תשכ"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א גו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו, הפ"נ עבור שלמה שי' גאברא. והפ"נ הקודמים שיקראו עה"צ.

ומענין פרשת שבוע זה:

וידבר ה' אל משה - כי שאל משה: רבש"ע במה תרום קרן ישראל (ובפרט - שהי' אך זה עתה מעשה העגל). אמר לו הק'

לאמר - לדורות (כולל אפילו ביום פקדי (אשר אז) ופקדתי עליהם חטאתם בעגל) -

כי תשא - אתה דוקא - ראשם של ישראל (ורק משה - לא הייתה לו כל שייכות אפילו לענין העגל, שהרי הי' אז בהר עם ה')

תשא את ראש - תוכל "לשאת את ראשם בהגבהה", ע"י אשר -

תשא את ראש, תמנה אותם לגלות חיבתם לפני המקום. - ולכפר על החטא המונע הרמת קרנם (ובפרט - חטא העגל) -

ונתנו איש כופר נפשו - צדקה, כמש"נ וחטאך בצדקה פרוק.

23. לד

כללי פרטי. נדפסה שם חכ"ג ע' שמג, והושלמה כאן עפ"י צילום האגרת.

שאל משה: ב"ב י, ב.

זה עתה... העגל: תנחומא ר"פ תשא. רש"י תשא ל, טז.

לאמר - לדורות: כדמוכח ממרז"ל בב"ב.

ביום... בעגל: סנהדרין קב, א.

וכיוון²⁴ אשר כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה - הרי הוראה בפרשתנו, שע"י בחי' זו על כאור"א להרים קרנו, ע"י אשר יגלה חבתו לפני המקום, בהתבוננו אשר אהבת עולם אהבתנו ה' אלקינו כו' ובנו בחרת - הוא הגוף החומרי - וקרבתנו כו', שאזי ממילא כמים הפנים לפנים יתעורר גם הוא לדבקה בו ולהמשיך אור"ס ב"ה למטה ולהעלות כל העולם כולו לה', שזהו ע"י התומ"צ ובפרט ע"י הצדקה, שהיא עיקר המצות מעשיות ועולה על כולנה - במילוי הציווי לעשות משכן ודירה לו ית' בתחתונים.

בברכת להסתדרות טובה באמת ומתוך שמחה וט"ל,

מ. שניאורסאהן

לה²⁵

ב"ה, יום השלישי, שהוכפל בו כי טוב,

24. אתה דוקא: ולא כבשאר המנינים, וכהערת חדא"ג בב"ב שם. ראשם של ישראל: ראה בארוכה ב"ל ד"ה השמים כסאי ס"ג (נדפס בלקו"ת לג"פ). לשאת... בהגבהה: רש"י ב"ב שם. תמנה אותם: דאין מקרא (והענין) יוצא מידי פשוטו. לגלות חיבתם: ראה רש"י ר"פ שמות. ובפרט כאשר המנין הוא באופן דתשא את - שאז לכולי עלמא חשוב ולא בטל (ביצה ג, ב). - ועפ"ז מתורצת התמי' בסוגית ב"ב דההרמה היא ע"י צדקה - שא"כ למה מנה אותם. ותגדל התמי' ביותר - דאיך זה יסייע ענין המנין להרמת קרנם והרי אדרבה - אסור למנות את בני' (שו"ע רבנו הזקן אור"ח סקנ"ו סט"ו - במ"מ שם עה"ג "רמ"א" ואולי צ"ל "שמ"א" או "ש"א" - שמואל א'), ועכ"ל די'ש במניית בני' ענין נעלה, וכנ"ל. חטא המונע: שלכן תמה משה במה תרום כו', וראה ג"כ שמו"ד ר"פ תשא: כי תשא חייבין לי ישראל. ופי' הצ"צ (דרמ"צ ח"ב רסט, א) ע"פ הירוש' שקלים (ב, ג) חוב עבור העוונות ע"ד עוונותי עברו ראשי. ונתנו... נפשו: ראה פי' הרגמ"ה בב"ב שם. כמש"נ וחטאך: ראה צ"צ שם. כל... משרע"ה: תניא רפמ"ב. וראה תקו"ז תס"ט (קיד, א): אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא... עד שתין ריבוא. אהבת... לפנים: תניא ספמ"ט. יתעורר... בו: תניא הקדמה לשער היחווה"א. ושם: אהבה זו רצה מרע"ה ליטע בלב כל ישראל כו' עיי"ש. ולהמשיך... לה': תניא ספמ"ט. הצדקה... כולנה: תניא פל"ז (מת, ב - מט, א).

לה 25

כללי פרטי. נדפסה שם חכ"ג ע' תכז, והושלמה כאן עפ"י צילום האגרת. שיהיו ויהפכו: ראה ט"ז שו"ע אור"ח ר"ס תק"ב. אם יתמהמה: חבוק ב, ג. וראה סנה' (צז, ב). זח"ג (רעט, רע"א). ע"י שמחכים: ועפ"ז יומתק בסנה' שם: מחכין - לקבל שכר. ובפרט ע"פ מרז"ל שמדתו של ה' היא מדה כנגד מדה.

יעשה למחכה לו: ישע"י (סד, ג) ובתרגום שם: דמסברין לפורקנך. זכו... אחישנה: סנה' (צח, א) וראה שערי אורה סד"ה יביאו לבוש.

ה' מנחם אב, ה'תשכ"ה
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום ר"ח מנ"א והמצו"ב. ות"ח.

ובעמדנו בימים אלו, אשר הובטחנו שיהיו ויהפכו לששון ולשמחה בביאת משיחנו,
ו(בנוסח הידוע) אע"פ שיתמהמה עם כ"ז אחכה לו בכל יום שיבוא, וכמש"נ אם יתמהמה
חכה לו

- יהי רצון שיהי' כ"ז במהרה בימינו בקרוב ממש.

וע"פ המובא בכ"מ יש לומר, אשר על ידי שמכים לו, זה עצמו מקדים ביאת המשיח, ואלקים
יעשה למחכה לו,

שהרי עי"ז מוסיפים ב"זכו" ובמילא מגדילים ומקדימים את המסובב - ה"אחישה".

יש עוד להוסיף בזה ע"פ פירוש חז"ל: למחכה לו אינון דדחקין למלה דחכמתא ודייקין לה
ומחכאן לה למנדע ברירא דמלה ואשתמודע למאריהון,

שמשתדלים ומתייגעים לברר אמתית מלה דחכמתא עד שיודעין את בוראן - ע"י שמתגברים
על החושך, החושך מבפנים (בשכל או בהרגש הלב) או מבחוץ (העלם והסתר העולם) -
לבטלו, ועוד יותר - להפכו למסייע, ועד - דאתהפכא חשוכא לנהורא, ואלקים יעשה -
שיהפכו הימים האלו לששון ולשמחה (בביאת משיח צדקנו).

ומיסוד דתנו השנים עשר - ביאת משיח - ליסוד השלשה עשר - תחיית המתים -

(והרי היום - הוא יום הסתלקותו של האריז"ל החי) -

שיקויים היעוד אשר תחינה העצמות האלה, כל בית ישראל המה, ע"י אשר יתן ה' רוחו
בהם וחייו,

ויקויים היעוד - יחיו מתין, הקיצו ורננו שוכני עפר, וקהל גדול ישבו הנה, כי כה אמר ה' רנו
ליעקב שמחה, והפכתי אבלם לששון - נאום ה'.

בברכה לבשו"ט בעניניו הפרטים והכללים,²⁶

מ. שניאורסאהן

מה הן פעולותיו ואיך יבואו לפועל - יעיין בהעתקות **מכתביו** לכאן בשנים הראשונות להיותו ב.ב.א. (מה שאחר יסבירונו, כנראה לא יועיל).

- מאה ד' הוכנס כאן כהוראתו (להמקוה דראזאריא).

לו

ב"ה, י"א מנ"א תשכ"ה
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מיום הולדת שלו,

בודאי ינהג במנהגי אנ"ש בזמן האחרון ביום ההולדת,

ויה"ר מהשי"ת שתהיי' שנת הצלחה אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות ויוסיף בלימוד התורה ובקיום המצוות מתוך הרחבה.

בברכה להסתדרות טובה בגו"ר,

מ. שניאורסאהן

לו

ב"ה, ימי חנוכה, ה'תשכ"ו
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו והמצו"ב.

26. פירוש חז"ל: זח"א (קל, ב). נתבאר בד"ה ואברהם זקן תרס"ו ואילך.
ומיסוד... עשר: פיה"מ להרמב"ם פ' חלק.
תחיינה המה: יחזקאל לו.
יחיו... עפר: ישעי' כו, יט.
וקהל... נאום ה': ירמי' לא.

ויהי רצון שיבשר טוב בתוכנו,

והרי הימים, ימים זכאין, ימי חנוכה, זמן נסים וישועות בגשמיות וברוחניות, ימים טובים בהלל והודאה.

בברכת הצלחה רבה בעבודה"ק הפצת המעינות והיהדות בכלל ומתוך הרחבה,
מ. שניאורסאהן

לח

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ו
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

מכ' נתקבלו עם המצו"ב ות"ח.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

לט

ב"ה, עש"ק אחר חצות,
כ"ד טבת ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו והפ"נ ליי"ש,

וביום הסתלקות הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן,

אשר "בחד קטירא אתקטר ביי בקוב"ה מעודו על הארץ" ובעת ההסתלקות "אליו נשא את נפשו בשמחה וטוב לבב" ו"כל מה שעסק כל ימיו עלו עם שורש נשמתו בעלותו בשעה ההיא",

ומלמעלה למטה, הרי בכלל "כל עמל האדם שעמלה נפשו בחייו למעלה בבחי' העלם והסתר מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה בעת פטירתו" ו"מאיר חסד ה' מעולם עד עולם על יראיו ופועל ישועות בקרב הארץ",

ומדי שנה בשנה, הרי הימים האל[ה] (כאשר הם) נזכרים (כדבעי, הרי אז כל ההארות וההמשכות) נעשים.

וגופא בתר רישא אזיל, כל אלה הלומדים תורתו וכו',

אשר כשמו **שניאור** כן הוא - נגלה דתורה ופנימיות התורה (תורת החסידות),

לימוד המביא לידי מעשה, קיום המצות בדחילו ורחימו,

לט. 27

כללי פ.רטי. נדפסה שם חכ"ד ע' רעז, והושלמה כאן עפ"י צילום האגרות.

בחד..הארץ: הקדמת בני אדה"ז לשו"ע שלו. וראה זח"ג (רפח, א) כל יומין .. בחד קטירא כו'. אליו..לבב: שם.

כל..ההיא: סידור שער הל"ג בעומר (דש סוף טור ב. וראה ג"כ שם בסוף השער).

ומלמעלה למטה..בעת פטירתו: צ"ע אם גם בעת פטירתו זהו מ"ד הבאים ע"י העלאת מ"ן אז - נר"נ שלו. ולהעיר מקו"א סד"ה עיין ע"ח.

כל..הארץ: אגה"ק ס" כח.

הימים האלה: לב דוד פכ"ט (ע"פ מש"כ הרמ"ב בס' תיקון שובבים). (וראה משנה ספ"ג דגיטין). שות"ה ר"י אירגס (בסו"ס מבוא פתחים) ס"ה בארוכה.

שניאור: ואין אור אלא תורה (תענית ז, ב).

כמצווה עלינו וכמבואר באר היטב ע"י בעל ההילולא בספרו תניא קדישא ובמאמרי דא"ח שלו.

ויהי רצון אשר בדורנו עקבתא דמשיחא, שהוא עש"ק אחר חצות (במנין שית אלפי שני דהוי עלמא), יגמרו ההכנה לקבלת השבת,

ובהתחלה דטועמי' חיים זכו, לטעום מכל "תבשיל ותבשיל" של יום השבת בעש"ק,

וכמו שיום השבת ענינו מנוחה ונצטוינו לכבדו ולענגו - כך גם הכנה זו תהא מתוך מנוחה, כבוד וענג,

ונזכה בקרוב, בתכ"י, לקיום היעוד והאכלתיך נחלת יעקב אביך, נחלה בלי מצרים וכמ"ש ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה.

בברכת הצלחה בכל העניינים ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

מסיבה נתעכב המכתב עד מעלי שבתא דעשירי בשבט - ויומא קא גרים - יום הסתלקות ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר, והקביעות בשנה זו כמו בשנה ההיא - ביום השבת קודש.

ב"ה, יום השלישי, ה' סיון, ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מברקו פ"נ שיקרא עה"צ הק'.

ובעמדנו בימי סגולה אלה, אשר התחלתם -

ביום ראש חודש, בו באו מדבר סיני ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד,

28. במנין שית כו': ראה רמב"ן עה"ת בראשית (ב, ג).

דטועמי'..ותבשיל: ש' הכוונות ענין טבילת ע"ש. שו"ע אדה"ז סו"ס ר"ג.

השבת ענינו מנוחה: ראה רש"י בראשית (ב, ב). סוף תמיד. צ"צ לתהלים עה"פ מזמור שיר ליוה"ש.

והאכלתיך..ונגבה: ראה שבת קיח, סע"א ושם.

מ

כללי פרטי. נדפסה שם חכ"ד ע' שמה, והושלמה כאן עפ"י צילום האגרת.

יום השלישי: ראה שבת (פח, א): אוריאל תליתי כו'. ובר"ג גאון שם. זח"ג רמו, א.

ותיכף למחרתו נאמר לבית יעקב (אלו הנשים) והוגד לבני ישראל (אלה האנשים): אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים וגו' ועתה גו' ושמרתם את בריתי (על שמירת התורה) והייתם לי סגולה מכל העמים גו' ממלכת כהנים וגוי קדוש -

וסיום וחותרם ימי הכנה אלה בחמשה בחודש בו

אמרו ישראל, כולם פה אחד, כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע -

ואמרו חז"ל שבשעה זו שמח בהן הקב"ה ונתן להם תורתו וברכם בשלום,

יהי רצון אשר כל האמור לעיל - כן יהי לנו,

ומתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף תקויים בכאו"א הברכה - בנוסח הידוע - קבלת התורה בשמחה ובפנימיות

ואין כל אומה ולשון שולטת בהן וכמו שנאמר: ייטב להם ולבניהם עד עולם.

בברכת²⁹ מז"ט לשידוך בתו תי' ובברכת חג שמח ולהצלחה רבה בעבוה"ק.

מ. שניאורסאהן

29. בו באו: שבת (פו, ב). וראה תו"א ר"פ יתרו. כאיש..אחד: פרש"י יתרו (ט, ב) ממכילתא שם. (אלו..האנשים): שם (יט, ג).

למצרים: להעיר משו"ע אה"ע ס"ד ס"י וט"ו. אבל גם להרמב"ם וכו' דאין דין מצרי לאחרי שבא סנחריב ובלבל כו' - ולהעיר מס' הלבוש (שם, שם): דודאי מיעוטם נשארו במקומותם והוה ל' קבוע וכו' - היינו רק בדפריש (כפשוטו, או ע"י גיור - מדאינו מחלק בשו"ע בין הגר בארמ"צ או במק"א. ועיין רמב"ם הל' אסו"ב ספ"ב "הפורש מהן להתגיר". ראה רש"י יבמות טז, סע"ב (דל' הש"ס דקביעי - מסייעו נגד התוס' שם). וי"ל דבנדו"ד גם להתוס' כן הוא, כיון שנאסר בתור מצרי (ובפרט ד(מעשה) המדינה ותושבי' - צירפם הכתוב לגנאי). ובזה בטלה קושיית ערה"ש שם סק"כ). ועפ"ז מובן הא דגם הרמב"ם אוסר הישיבה בארמ"צ גם בזמה"ז, אף שטעם האיסור הוא שלא נלמוד ממעשיהם (סהמ"צ מל"ת מו). ובפרט להרמב"ם בהל' מלכים (פ"ה ה"ח) ששינה וכתב "שמעשי' מקולקלין" באם היא "בידי עכו"ם" איזו אומה שתהי', דמזה מוכח דס"ל דהאיסור מצד הארץ (ראה מנ"ח מצוה תק). וי"ל שזהו ע"ד יש מעינות שמגדלין שטופין כו' (במדב"ר פ"כ, כב). ורק כבוש רבים דנעשה "כארץ ישראל" משנה זה. ולכן התייר (שם) רק בכבוש "מלך ישראל ע"פ ב"ד". אלא שעפ"ז צע"ק דברי הגמ"י שם, ועוד. ויל"ע בברכ"י ובספרים שצויינו באוצר הפוסקים (שם). ועיין פ"ח ש"ח פ"ג. ס' הלכותים ר"פ תצא ועוד. ואכ"מ. ואשא..נשרים: בשנים: מפוזרים היו ולשעה קלה נקבצו כולם; לאח"כ באו למחוז חפצם לפי שעה (רש"י שמות יט, ד. יב, לז. ממכילתא שם).

על שמירת התורה: פרש"י יתרו (יט, ה). כולם פה אחד: פדר"א פמ"א.

ואמרו חז"ל: דרך ארץ זוטא ר"פ השלום.

בנוסח הידוע: הובא כו"כ פעמים במכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר.

בשמחה ובפנימיות: להעיר משבת קל, א. דברים ה, ד. פסחים סח, ב. פס"ד בשו"ע (אדה"ז סתצ"ד ס"ח):

ולשמוח בו כו' אינו דומה לשאר יו"ט ושבתות.

ואין כל אומה ולשון שולטת בהן: להעיר מע"ז (ב, ב) שהחזיר ה' התורה על "כל אומה ולשון" ולא קיבלוה.

ואין..עולם: ע"ז ה, סע"א. וראה הל' תשובה להרמב"ם (פ"ט, ה"ב): דמפני זה נתאוו כל ישראל לימות המשיח

כדי שינוחו ממלכיות כו' לעסוק בתומ"צ כהוגן כו' וירבו בחכמה כו'. ועייג"כ שם סוף הל' מלכים.

הנתיני לשמוע שמכיר שהוא באקטיוו דיוטי - שעפ"ז ה"ה במצב דשמחה ומרש נצחון שגור בפיו. וה' יצליחו.

ב"ה, ה' תמוז, ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי"

שלום וברכה!

בעמדתו³⁰ לפני ימי הסגולה יב-יג תמוז הבע"ל,

יה"ר שזכות בעל הגאולה והשמחה - הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו - תעמוד לכאו"א מאתנו בתוך כאחב"י - שליט"א, להמשיך ברכות ה' בכל המצטרך בגו"ר,

כולל,³¹ כמובן ופשוט, הצלחה רבה בהפצת היהדות והתורה (הנגלה והפנימית) והמצות

ומתוך מגוחה אמתית ושמחה וט"ל,

וביתר שאת בזה וביתר עז - מתחיל משנה זו, ארבעים שנה לגאולתו, שבארבעין שנין קאי אינש אדעתי דרבי' - סוף דעתו ותבונתו וחכמת משנתו .

30. מא

כללי פרטי. נדפסה שם חכ"ד ע' שנה, והושלמה כאן ע"פ צילום האגרת.
ה' תמוז: בזח"ב (פב, ב) על הכתוב (יחזקאל א,א) ברביעי בחשמה לחודש ואני בתוך הגולה גו' נפתחו השמים ואראה מראות אלקים: זה העם לא ה' אמאי אתגלי שכינתא תמן, אי תימא בגיניהון דישראל כו' אלא הכי תאנא אי לאו דאתגלי לא הוו ידעין. וראה מו"ק (כה, א). וכמדומה שאף **שהאריך** הרמב"ם בענין הנבואה ופרטי, לא הזכיר התנאי שצ"ל בארץ ישראל דוקא (התחלתה עכ"פ) - ומסתימת לשונו בהל' יסוה"ת (פ"ז ה"א) משמע דלא ס"ל תנאי זה. והוא כדעת הזהר כאן (וגם במו"ק יל"פ דרך בבל-כשדים ממעט - וכקושית הזהר וכדיוק הל' **בבל** גרמה. ודלא כפרש"י). ואכ"מ.

31. קאי אינש: ע"ז (ה, ב). וראה זח"ב (כה, א).

סוף דעתו ותבונתו: בפרש"י (ע"ז שם).

וחכמת משנתו: בפרש"י עה"ת דברים (כט, ו): סוף דעתו של רבו וחכמת משנתו. ולהעיר אשר "משנתו" - כפשוטו - היינו מה שמבין מלבו מתוך מה ששמע מאחרים ולמד, שזהו "תבונה" (רש"י שמות לא, ג).

ולא רק..אדעתי: אלא שבש"ס (ע"ז שם) מדבר במה שאמר (הקב"ה) רבי.

בהענינים והדקדוקי תיבות: ד"ה וידעת היום, חורף תרנ"ז פ"ב.

לב..לשמוע: דברים כט, ג. ולהעיר אשר לדעת לראות לשמוע - היינו חב"ד, ו"לב" - מדות (שג"ז נכלל בסוף

דעתו שבפרש"י). ועיין אוה"ת להצ"צ עה"פ (ע' תתשכב ועוד).

עצם פנימיות כוונת: ראה ד"ה וידעת שם.

תורת הבעש"ט: ס' השיחות קיץ הי"ש"ת ע' עג. וראה רמב"ם הל' תעניות פ"א ה"ג.

ולא רק בא אז וקאי אינש אדעת' ותורת רבו (ע"י שמדקדק - במשך זמן זה - בהענינים והדקדוקי תיבות כו'),

אלא שבארבעים שנה נותן לו ה' "לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע" את עצם פנימיות כוונת מאורעות ימים אלו, ובלשון הכתוב: את כל אשר עשה ה' לעיניכם בארץ מצרים גו' האותות והמופתים הגדולים ההם.

ובפרט - ע"פ תורת הבעש"ט אשר כל מה שאדם רואה וכל מה שאדם שומע ה"ז הוראה מן השמים בעבודת השי"ת - וצ"ל קאי אדעת' דרבי' (זה הקב"ה) בהוראה זו.

והלימוד ועיון ודקדוק כו' במאמרי דא"ח דימים אלה ובהשיחות ובהרשימות של בעל הגאולה אודותם - בודאי יוסיפו הבנה, העמקה ואור בה' קאי אדעת' דרבי" ועל המאסר והחופש והגלות והגאולה.

בברכת הצלחה בעבוה"ק,

מ. שניאורסאהן

בטח ילמדו בימי גאולה אלה ובימים שלפניהם ושלאחריהם - מאמרי תמוז, תרפ"ז - זה ארבעים שנה - שנת הגאולה.

נתקבל המכתב והמכ"ע.

מב³²

ב"ה, בין המצרים, ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א גו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב מיום ער"ח מנ"א והמצו"ב.

מב. 32

כללי-פרטי. נדפסה שם חכ"ד ע' שסה, והושלמה כאן עפ"י צילום האגרת.
בין המצרים.. מן מיצר: רשימות הצ"צ לאיכה ע"ו-ז. מיצר (הגלות): להעיר מדרז"ל שכל המלכיות נקראו ע"ש מצרים ע"ש שהם מצירות לישראל (ב"ר פט"ז, ד). לו .. שיבוא: נוסח "אני מאמין". ובפיה"מ להרמב"ם ר"פ חלק היסוד ה"ב "להאמין ולאמת שיבוא ולא יחשוב שיתאחר". היעוד: ירמי' לא, יב. וראה יל"ש ירמי' רמז רנט: עלה כו' על מנת כו' והפכתי גו'. רשימות הצ"צ לאיכה ע' כו. יעמוד..נדחי ישראל: ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א. יעמוד מלך: עכצ"ל שאין הכוונה ע"פ ב"ד של ע' ונביא (הל' מלכים פ"א ה"ג), וע"ד ראיית הרמב"ם (כאן ה"ג) אין הדבר כך שהרי רע"ק אמר על בן כוזיבא המלך שהוא המלך המשיח, (ולא ה"י שם נביא וכו') - כ"א ע"ד שכותב על בן כוזיבא המלך.

ובימי בין המצרים אלה, הרי כאו"א, בתוך כאחב"י שי', מן מיצר (הגלות) יקרא ה' לקרב קץ גלותינו ולקרב משיח',

אשר מחכים לו בכל יום שיבוא,

ויהי רצון שיענה במרחב ה', כי יחיש היעוד והפכתי אבלם לששון, כי בעגלא דידן

יעמוד³³ מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו, כפי תושב"כ ושבעל פה, ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמות ה' ויצליח ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל,

ויהפכו ימים אלה לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

בברכה (בקשר ליום ההולדת) לשנת הצלחה בכל ולבשו"ט מהצלחתו בעבוה"ק בפרט, **מ. שניאורסאהן**

33. כפי תושב"כ ושבעל פה: לכאורה צ"ע מאי קמ"ל. אלא שבא בהמשך לסיום ה"ג (שלפני זה) שנשמט ע"י הצנזור, וז"ל: וכל המוסיף או גורע או שגלה פנים בתורה והוציא הדברים של מצוות מפשוטן הרי זה בודאי רשע ואפיקורס. - שכנראה הכוונה לישו, שמובא לקמן בהלכה זו - וג"ז נשמט ע"י הצנזור. ועפכ"ז מובן ג"כ הסיום - בדפוס - של ה"ג ושייכותו כאן.

הוגה בתורה: ראה ע"ז יט, א. ובפדר"א ספ"ב דקול יעקב (שהוא המבטל ידי עשו) היינו "הגיון תורה".

ועוסק במצות: ראה ר"ן לסוכה (כה, א) בדיוק הלשון עוסק במצוה (ולא מקיים מצוה).

כדוד אביו: ל' הרגיל בניך בנוגע למלכי בית דוד. וי"ל הכוונה שתהי' התורה בדרך עול והמצות בהקדמת עולה של תשובה "תשובה ומעש"ט" - שזה הוקם ע"י דוד דוקא (ע"ז ה, א. מדרש שמואל ויל"ש לש"ב כג, א. וראה תו"א ריש מגלת אסתר). ויכוף כל ישראל: יל"פ השייכות לענין הגאולה - כי מסיבות החורבן הוא שהשרים לא הוכיחו (שבת קיט, ב. איכה רבה א, ו). לילך בה ולחזק בדקה: לאלה שלא חטאו, לאלה שעברו ופרצו; צדיקים ובע"ת. ויבנה מקדש: וכ"כ גם ר"פ זה - ע"פ ויק"ר (כט, ז) דמשיח בונה ביהמ"ק. וראה ג"כ ירוש' מגילה פ"א הי"א. ופרש"י ותוס' (סוכה מא, סע"א) דיבוא משמים - הוא ע"פ תנחומא (נח, יא). וזח"א כה, א. ובכ"מ.

מקדש במקומו: צ"ע הכוונה. ואולי י"ל דאף דבכלל בביהמ"ק רק המזבח אין משינין אותו ממקומו לעולם (הל' ביהמ"ב רפ"ב), כל המקדש דלעת"ל צ"ל "במקומו" המיוחד לו, וכמפורש בנבואת יחזקאל כמה פעמים. עוד י"ל דג"ז מהענינים שידיענו ש"ודאי משיח הוא" - שיכוון מקום המקדש.

ויקבץ נדחי ישראל: לבסוף - שהרי ברמב"ם גם סדר הדברים בדיוק הוא. וכ"כ גם בר"פ זה. (זח"א קלד, א. קלט, א - וכ"פ רש"י ברכות מט, א - ופליג אתנחומא הנ"ל - וראה בארוכה מכתב כ"ק אדני"ע בקובץ מכתבים א' ס"ט. ומתקן שם ג"כ שלא יוקשה על הרמב"ם ממגילה יז, ב (ומבאר ג"כ הב"ח ארו"ח סק"ח). ירוש' מע"ש פ"ב ה"ב). ויהפכו ימים: כנ"ל היעוד והפכתי אבלם לששון, ואף דל' הכתוב (זכר"ח, ח, ט) יהי' לששון גו' טובים, הרי זכר' מדבר בזמן בית שני (כאמרו "לבית יהודא" - ראה רד"ק שם) שחסרו בו ה' דברים (יזמא כא, ב).

מג

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א גו"נ עוסק בצו"צ כו' מו"ה דובער שי'

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי,
לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

מכ' נתקבלו.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

[ע"כ מה שתח"י]

שער
מענות
קודש

תשי"ד

א י"ד אלול תשי"ד

א. הרד"ב כתב על כך שאביו של א' התלמידים כתב עבורו המחאה הגונה, אך הוא סירב לקבלה וזאת כדי שלא יחשוב "שיש לי שום אחיזה" בזה. וגם "שעכשיו [כשלא קיבלתי] הנהו בעל חוב לי ובנקל יותר עבורי דורך צו פיהרען די [לבצע את ה] ענינים וקשה יהי' לו לסרב לבקשותי".

הרבי סימן את המילים "שיש לי שום אחיזה" והוסיף:

נכון גם להבא לנהוג כן.

ב. על כותבו כי דיבר עם הרב יעקב יהודה העכט שיפרסם ברדיו על דבר שיעוריו כתב הרבי:

כדאי.

ג. בהמשך המכתב כתב הרד"ב "ובזה להודיע לכ"ק אד"ש שכל מחשבותי והצעותי הם רק בדרך אפשר ואני כותב ומציע רק שאני יודע שכך רצונו הק' של כ"ק אד"ש. ואחרי כל הדברים האלה לא נעשיתי יש ומציאות מכל זה יותר ממה שהייתי מקודם כל זה, ובאם שדבר מה לא ישר בעיני ק' נא להודיעני כי כל זה אך למען עשות נחת רוח לכ"ק אד"ש וכמבואר בדא"ח שבשמחת האדון ישמח גם העבד וכו'. ואם חפץ אפסוק".

על מה שכתב שזהו "למען עשות נחת רוח לכ"ק אד"ש" הוסיף הרבי:

להשי"ת.

בכוכבית סומנו המענות שבאו (או חלקן) בפרסום ראשון.

כסומנו שני קוי הדגשה נכתב זאת "כ ז ה".

בחלק מהמקומות נשמטו שמות ופרטים מזהים שסומנו בראשי תיבות או בשלוש נקודות במוסגר "[...]".

על המילים "ואם חפץ אפסוק" הוסיף ותיקן הרבי כך שיהיו נקראות:
אינו [חפץ] ש[אפסוק].

ב י"ד אלול תשי"ד

א. הרד"ב כתב על אחד מתלמידיו שהתרחק מאד ועל כך שנמנע ממנו להשפיע עליו כיון ש"אני בין איהם שוין אזוי פיל אריינגיקראכן אין די ביינער אז ער מיידט מיר אויס [נכנסתי בעצמותיו' כל-כך הרבה עד שהוא מרחק אותי]". על כך ענה הרבי:

יחפשו בשכנותו אברכים שיכולים להשפיע עליו.

ב. בהמשך כתב על דבריו עם אחד ממקורביו, והוסיף כי אינו זוכר את הדברים שדיבר עמו "לפי שהמשקה הי' מניעה ואקוה שלא דברתי ח"ו אויס פון וועג [לא חרגתי] ובלי משקה רעד זיך ניט כלל ווי מיט משקה [אין זה 'מתדבר' כלל כמו עם משקה]".

הרבי הדגיש את המילים "הי' מניעה" והוסיף:

ובמילא להשתמש בזה רק בתור יוצא מן הכלל לגמרי.

ג. בסיום מכתבו כתב אודות א' ממקורביו, שניסה להתדבר עמו שזוגתו תתחיל בלבישת פאה נכרית, ובאמצע הדברים נכנסה ושמעה את הדברים והתברר שאף שלא הסכימה הרי ש"מ"מ ראיתי שיכולים לדבר ואין פגע ואין רע ואולי גם במדה ידועה יכולים לפעול".

הרבי הדגיש את המילים "יכולים לפעול" והוסיף:

וצריך שגם נשים צעירות ידברו עמה.

[בהמשך למענה במכתב זה, ביחידות מכ"ג אלול תשי"ד כתב הרד"ב:

מכיון שכ"ק אד"ש ענה על הנ"ל - "ובמילא להשתמש רק בתור יוצא מן הכלל לגמרי", א"כ אולי אפשר טוב יותר שלא להתנס [להתוועד] מכיון שבלי משקה איז שווער צו שטעלין דעם ריכטיגען טאן און עס וועט זיין [קשה לקבוע את הטון הנכון ויהיו] דברים של מה בכך".

מענה הרבי שנרשם על ידי הרד"ב:

וויבאלד עס וועלען זיך צונויף קלייבן 10 אידען איז דאך שכינתא שרי', וועט דער אויבערשטער העלפען מסתמא אויך אהן משקה [כיון שיתאספו עשרה יהודים, הרי שכינתא שרי', ומסתמא ה' יעזור גם ללא משקה].

ג כ"ח אלול תשי"ד

א. בהמשך למענה דלעיל (ס"ב) אודות המשקה שאל הרד"ב "ואם ירצה השם על ההתועדות הבאה אינני מבין כוונת כ"ק אד"ש בתשובתו האחרונה אלי: האם הפי' שנשב ונשוחח יחדיו מבלי משקה כלל וממילא יהי' [רק] אף כמראה התועדות חסידותי, או האם הפי' שיהי' משקה על השלחן און מען זאל צו ביסלעך נעמען [יקחו מעט] לא הרבה".

הרבי תיקן השורה האחרונה ככה "און מען זאל צוביסלעך נעמען רק לא הרבה" והוסיף:

וכל הממעיט ביותר יעשה רושם טוב יותר על המתועדים ובמילא ה"ז משובח.

ב. בהמשך מכתבו כתב אודות אחד ממקורביו שנתמנה לבית כנסת "מודרני" בו משתמשים במיקרופון בשבת ר"ל, ועל דבריו עמו שתפקידו לשכנעם לחדול מכך. הרבי סימן * ליד המילה "מייקראפאן" וכתב:

יכול להסבירם שזהו היפך השכל של איש נארמאלי לבוא לביתו של מי שהוא אפילו, לבקש ממנו איזה דבר שיהי' ולבקש באופן שהוא היפך פקודתו ורצונו של המתבקש ועאכו"כ בנדו"ד.

תשט"ו

ד

י"ג תשרי תשט"ו

בהמשך למכתב הקודם כתב הרד"ב כתב לרבי על כך שהשתדלותו של מקורבו עלתה בהצלחה ובבית הכנסת לא ישתמשו במיקרופון בשבת. על כך השיב הרבי:

ליתן לו ד' מ'ינים] מכאן - [על חשבון] מחנה - ויבאר שזהו חלק מעבודת מחנה כדי שיהי' מן המוכן בסוכה לברך [עבור הציבור].

ה

אוד לכ"ז תשרי תשט"ו

א. בדו"ח שכתב, פירט בין השאר על משפחה ממקורביו שבמהלך שליחותו מהרבי להביא עבורם לעקאח "דרשו ממני ביאור על המאמר ש"במקום שבעלי תשובה עומדים גם צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד", שלכאורה מי שמעולם לא חטא ופגם הריהו במעלה היותר עליונה? ואמרת שיש בזה ב' פירושים: הא' שמי שכבר ניסה בזה וכבר טעם טעם החטא ואחר כך מתאפק מזה, באמת הנהו במעלה עליונה יותר מכמו מי שלא טעם טעם זה מעולם, וכל זה הוא כשהתשובה היא בשלימות כדבעי, אך כשהתשובה אינה בשלימות, אז אפי' מפני מה צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד שם, לפי שהמקום עדין מלוכלך מרושם החטא והחילוק בין תשובה שלימה לשאינה שלימה, ביארתי מהרמב"ם החילוק בין מי שנתנסה עוד הפעם באותה התאוה ובאותו מקום ובאותה אשה וכו', למי שהוא זקן ושב רגע א' קודם מיתתו, הגם שעפ"י דין תשובתו מתקבלת מ"מ אינה תשובה שלימה".

הרבי העביר קולמוס למחיקה על המילים "כשהתשובה אינה בשלימות אז אפי' מפני מה צ"ג א"י לעמוד שם לפי שהמקום עדיין מלוכלך מרושם החטא", והוסיף:

לחדודי ואינו אמיתי וחבל שאמר זה להנ"ל. [דמזה שבהדין שבע"ת הוא למעלה מצדיק אינו אומר שום תנאי, מובן שמדבר בכל בעל תשובה, ועוד, דהטעם על זה שמעלת בע"ת גדולה יותר ממעלת הצדיקים הוא "מפני שהם כובשין יצרם יותר" וטעם זה הוא בכל בע"ת (ואדרבה, כשהתשובה שלו היא "באהבה רבה וחשיקה ונפש שוקקה" (לשון אדה"ז בתניא שם) אינו כובש את יצרו) (סה"מ מלוקט אייר ע' רנה בשוה"ג)].

ב. בהמשך המכתב הזכיר את א' מתלמידיו (נתן קלאהר) וכתב "ואיה"ש גם נתן קלאהר ישתתף [בשיעור] ושמעתי שכ"ק אד"ש חפץ בפרטיות שיתקרב קלאהר".

הרבי הדגיש את המילים "**חפץ בפרטיות שיתקרב קלאהר**".

ג. בסיום מכתבו כתב הרד"ב בקשר לדברי הרבי בשמחת תורה (תו"מ ח"י"ג ע' 73, לקו"ש ח"א ע' 175) אודות חינוך הילדים על טהרת הקודש, דברים שנאמרו בהתרגשות גדולה ביותר:

"מה שדיבר כ"ק אודות הנער [ים], מה אעשה אני האם אפסיקם מהלמודי חול שלהם ואם כן מה יעשו כל הזמן, אני צריך רק הוראה ברורה מכ"ק אד"ש ואין לי שום ניסיון בזה, כי לי אחת אם כך או לא. בענין התלבושת כבר ענה לי כ"ק אד"ש שלא להכביד עול על בנותיי ושלא להתנהג כמנהג האונגארישע, האם הוראה זו עדיין בתקפה עומדת? שהרי עפ"י שו"ע מבת ג' ויום א' צריכה כבר להתנהג בצניעות וק"ו לבת עשר ובת ז', וכמו ככן בנוגע לבני שהנהגו לומד למודי חול וכשיהי' לי בזה הוראה ברורה מכ"ק אד"ש אזי אוכל לפעול שיכנס בכתת הבלתי לומדים [לימודי חול] אצל הר"מ טעננבוים [לימים - מוסד חינוך אהלי תורה] כהוראתו של כ"ק אד"ש".

על מה שכתב "ענה לי כ"ק אד"ש שלא להכביד עול על בנותיי . . . עדיין בתקפה עומדת", הדגיש הרבי את המילים "**שלא להכביד**" ואת המילים "**עדיין בתקפה עומדת**". והוסיף:

אבל לדבר בדרכי נועם.

בקשר למה שכתב שרצונו להכניס את בנו "בכתת הבלתי לומדים" לימודי חול, הדגיש הרבי את המילים "**שיכנס בכתת הבלתי לומדים**".

ך

ב' מדדושון תשט"ו

א. בהמשך למכתב הקודם בו כתב על תשובתו - שנשללה על ידי הרבי - שעל תשובה שאינה שלימה לא נאמר "מקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד", כתב הרד"ב לאור השלילה על ידי הרבי, האם "כוונתו הק' שאסע לשם ואתקן מה שקלקלתי"?

לא "קלקל" אבל כדאי ניט אויפוועקין די זאך [-לא לעורר את הדבר, כלומר שלא יסע לשם ועורר את הנושא שוב] ואם יעורר הנ"ל [המקורב עמו עמד בדברים] יאמר בדרך אגב שזהו לחידודי.

ב. במכתב כתב דיווח לגבי מצבו הרוחני של א' מתלמידיו "שנתרחק מחצרות קדשנו" בגלל מאורע שאירע עמו עוד בחיים חיותו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע: "בהיותו תל' בתו"ת עוד בחיי כ"ק אדמו"ר נבג"ם עלה בדעתו להטיב דרכיו ולהיכנס ליחידות לתקן העבר ולקבל הוראות להבא. ולמטרה זו התדבר עם המשפיע שלו וגילה לו כל נגעי לבבו, והמשפיע כתב לו צעטיל. וכשנכנס וקרא כ"ק אדנ"ע את הפתקא פנה אליו ויאמר "מיט דעם קומט מען צו מיר?! דאס האט מען גידארפט מתקן זיין איידער מ'גייט אריין צו מיר" [עם זה באים אלי?! את זה היו צריכים לתקן קודם שנכנסים אלי]. ומאז והלאה פילט ער א קרירות צום ענין [הוא חש קרירות לענין] לפי שהוא אומר שגלה מצפונות לבבו לא רק לכ"ק אדנ"ע כ"א להמשפיע והר"א סימפסאן נכנס עמו וממילא גם הוא יודע מעניניו והי' ללא הועיל וכו'".

הרבי סימן (1) ליד המילה "שבהיותו" וכתב:

כנראה אינו רוצה לזכור כלל על היאוש של אמו ושלו - ל"ע - לאחרי האקסדיענט [תאונה] - ל"ע ול"ע - ואמרת' לאמו אז שלא תבכה וכו' ויהי' בריא וכו' ותשתדל שיהי' יר"ש וכו', ולאחרי נפלאות השי"ת שראה בזה גם בעיני ב"ש ר' מפתחו היצה"ר שליום ב' אינו כדבעי.

ג. במכתב כתב הרד"ב על שיעוריו עם מקורביו ועל כך שאחד מתלמידיו "אין לו טעם בדא"ח", ועל עצתו של ר' שמואל פוגלמן שישנו את תוכנית הלימוד ממאמרי עבודה למאמרי השכלה. בסיום דבריו כתב אודות ר' שמואל "והאמת הוא ששמואל פאגלעמאן מכירם יותר ממני ובכלל הנהו בר-דעת און מען קען זיך רעכענען מיט זיין מיינונג [ואפשר להתחשב בדעתו]".

הרבי הדגיש את המילים "און מען קען זיך רעכענען מיט זיין מיינונג".

ד. בסיום מכתבו כתב על אחד התלמידים (ש.ש.) ואופן הפעולה עמו שלא היה לרוחו של הרד"ב. הרד"ב ציין לדוגמה את דברי המשפיע ר' ניסן נמנוב בענין:

"ומה מאד רואים החילוק כשרואים איך הר' ניסן מתנהג להיות שש. הלך אליו - כמובן בחשאי מפני הטעמים הנ"ל - להתיישב אודות הזקן שלו וכו', ואח"כ כאשר הסיר את זקנו מצא הר' ניסן לנכון לקראני החוצה לבקש ממני שלא ח"ו להקניטו עבור זה ושגם אחר הסירו מכל מקום הנהו א פיינער חסידשער בחור [בחור חסידי 'נאה'] און זיכער וועט ער בלייבען א חסידשער איד ובודאי וועט ער נאך פארלאזען א בארד מסתמא שפעטער מיט 6 חדשים [ובודאי ישאר יהודי חסידי, ובודאי עוד יגדל זקן, מסתמא בעוד 6 חדשים] והאריך בזה לקרבו ושלא להרחיקו הגם שלא הי' בדעת מי שהוא להרחיקו ח"ו וכו', אך רואים ווי אן

אמת'ר משפיע ליגט אין אן ענין איז גאר אנדערש [שמשפיע אמיתי מונח בענין, זה אחרת לגמרי].

הרבי מתח קו תחת המילים **"שלא ח"ו להקניטו עבו"ז"** וכן על המילים **"א פיינער חסידשער בחור"**.

ה. בהמשך כתב ביחס לעסקו עם תלמידי הישיבה, שאינו יודע האם להמשיך את הקשר עמם, וכשהתייעץ בענין זה עם ר' ניסן נמנוב "ייעץ שלא אניח זה", "בכלל אינני יודע האם באמת צריך אני צו נעמען דיא אלע ענינים אזוי ערענסט אולי נאר איך זיך אפ [לקחת את כל הענינים הללו כל כך ברצינות, אולי אני מרמה את עצמי].

הרבי הדגיש את המילים **"שלא אניח זה"**, ואת המילים **"צריך אני צו"**.

ו. בסיום מכתבו כתב הרד"ב בלבב נשבר:

אולי נאר איך זיך אפ [אולי אני מרמה את עצמי] ואין זה שאני דינגען זיך [מתמקח'] עם כ"ק אד"ש ח"ו מצד עצלות וכו' כי אם אויב דער ענין איז אזוי [האם כך הוא הענין] ובאם לא אינני ראוי לזה, והנה מעת התעסקותי עם הנ"ל ווילט זיך מיר אליין ווערען אנדערש, מ'קען דאך ניט לערנען מיט אנדערע ומעיין איך שתאוות היתר מגשם ואיך ששלום יהי' לי כי בשרירות לבי אלך וכו' און אליין בלייבען פארגרעבט בהנהגה כזו איז מען דאך פשוט א שקרן, [ברצוני להשתנות בעצמי, הרי אי אפשר ללמוד עם אחרים "ומעין", איך שתאוות היתר מגשמות ואיך ש"שלום יהי' לי כי בשרירות לבי אלך" וכו' ולהשאר בעצמו מגושם בהנהגה כזו, הרי הוא פשוט שקרן] וממילא הנני משתדל אליין אמאהל צו דאוונען [בעצמי לפעמים להתפלל] כדבעי. אך מה אעשה גם מה שצוני כ"ק אד"ש ביום כ"ד מנ"א אויס'חזרין [לשנן] בע"פ ב' מאמרי דא"ח ואיזה פרקים תניא והמאמר והדרת שבלקו"ת, למרות כל ההארעוואניע [היגיעה] שלי, גם הוהדרת אינני יודע בע"פ עד קריכט פשוט ניט אין קאפ [פשוט לא נכנס לי לראש] ומזה יכול כ"ק אד"ש לידע מצבי.

ירחם נא כ"ק אד"ש עלי ויברר ספקותיי בכל הנ"ל בהכנסי ליחידות איה"ש בשבוע זו ויסייע לי שאהי' המחבר אותם אם כך מסכמת דעתו הקדושה, וימחול לי על כתיבי כל כך באריכות ווייל אנדערש קען איך ניט [כי אחרת אינני יכול].

על כך ענה הרבי:

יגעת ולא מצאת - אל תאמין.

אוד ל"א מרדזשקן תשט"ז

א. במכתבו כתב הרד"ב על שני בחורים המתקברים ללימוד הדא"ח ושאל: "ויואל נא כ"ק אד"ש להורני בהנ"ל אם נכון ללמוד עמהם דא"ח ואם כן מה ללמוד".

הרבי הדגיש את המילים "**אם נכון ללמוד עמהם דא"ח**" וסימן "1" ובשולי המכתב כתב:

(1) וכל הנדפס מהקונטרסים וכיו"ב באותיות מרובעות.

ב. בהמשך כתב על המענה החריף שקיבל במכתב הקודם (ס"ב) אודות הבחור שהתרחק מליובאוויטש "לא הבנתי כוונתו הק', האם שעלי למסור זאת לו - וגם בשם כ"ק אד"ש או שנכון שלא לגלות זה לו, רק שכ"ק הודיעני שמזמן לזמן בעת רצון בעת התוועדות אדבר אדות זה. כי ראיתי אני בעצמי שכל התהלכה [ההתנהלות] עם [הנ"ל] צריכה להיות אליו רק תנועה של קירוב, ובדרך כלל קשה עלי להגיד "שאינו כדבעי" כי אם שהנהו כדבעי אך זה חסר וזה חסר, ובודאי מיט דער צייט [עם הזמן] כשיאריך ללמוד דא"ח וועט אלץ נתתקן ווערען [הכל יתקן]; באופן כזה דברתי עד עכשיו. ואולי כוונת כ"ק אד"ש במענתו על מה שכתבתי אודות היחידות שלו אצל כ"ק אדמו"ר נבג"מ זי"ע והביטוש שקיבל. ובכל אופן לא הבנתי כוונתו הק' בזה".

הרבי הדגיש את המילים "**שמזמן לזמן בעת רצון בעת התוועדות אדבר אודות זה**" וציין "2)", וכן את המילים "**על מענה על מה שכתבתי אודות היחידות שלו אצל כ"ק אדמו"ר נבג"מ זי"ע והביטוש שקיבל**" [כלומר שאין זה שכללות ההנהגה צריכה להיות בתוקף, אלא רק על ענין זה] ובשולי המכתב כתב:

(2) אבל דעת עצמו. [כלומר שימסור זאת שלא בשם הרבי].

בהמשך ציין על מצבו הרוחני של אותו תלמיד שבכי טוב הוא, ומארח בביתו שיעורים וכו' ואף אשתו "בפירוש אמרה שכאשר בעלה ידרוש שייטיל [פאה] וכו' תמלא רצונו תיכף ומיד בלי שום אמתלאות וכו') על כן יואיל נא כ"ק אד"ש להורני בחסדו ובטובו עוד הפעם בזה".

הרבי הדגיש את המילים "ובפי' אמרה", וציין "3)" ובשולי המכתב הוסיף:

(3) ולכן יסבירו - מבלי לצחוק עליו - שיכולים שניהם לקד [ש] [ש] בכל הסביבה עי"ז ויפה שעה א' קודם.

ג. בהמשך המכתב כתב על אחד מתלמידיו ששאלו על מנהג חב"ד בנוי סוכה ושינה בסוכה והרד"ב מסר את השאלה לרבי. הרב חזקוני הראה לרד"ב כי הרבי כתב מענה בענין ישירות לאותו התלמיד. הרד"ב חשש מכך שאותו התלמיד יגלה כי הוא מסר את שאלותיו לרבי

מבלי ידיעתו וכתב לרבי "עד עכשיו הי' המדובר בינינו אשר . . אינני מוסר עניינו לכ"ק אד"ש ולהיות שבזה מוכחא מילתא בפ"י שמסרתי השאלות לכ"ק אד"ש אוכל להגיד לו שהשאלות הי' שאלות אצלי גם טרם ששאלם הוא (והאמת הוא כך) רק אחרי ששאלם שאלתים מאת כ"ק אד"ש. או אולי כוונת כ"ק אד"ש אדרבה בזה שידע מכאן ולהבא על כהנ"ל?".

הרבי הדגיש את המילים "שמסרתי השאלות לכ"ק אד"ש אוכל להגיד לו שהשאלות הי' שאלות שאצלי" והוסיף (4) "ובשולי הגליון כתב:

(4) ראיתי שאין מענה בפיו, אפילו לא בתור דחי' בקש ובמילא כנראה גם אצל שאר אנ"ש צ"ע הדבר. וכיון ש[התלמיד הנ"ל] הראשון שיעורר - המענה על שמו. [אודות נוי סוכה ראה תו"מ חנ"ח ע' 97, אודות שינה בסוכה ראה לקו"ש חכ"ט ע' 211].

המכתב שבראשו מוזכר הרד"ב, נכתב באנגלית, ומפני שקשה למוצאו מוצא כאן:

By the Grace of G-d

7th Cheshvan, 5715

Brooklyn, N.Y.

Sholom u'Brocho;

Rabbi Baumgarten conveyed to me your question as to why it is not the custom of Chabad Chasidim to decorate the Succah, as well as to sleep in the Succah.

This question calls for a lengthier explanation than this letter would permit. However, I trust the following points may suffice.

I. Re DECORATIONS

1) Generally, a Mitzvah must be observed on its Divine authority (with קבלת עול) and not on rational grounds, i.e. for any reason or explanation which we may find in it. An exception, to some extent, is the case where the significance of the Mitzvah is indicated in the Torah, and our Sages have connected its fulfillment with it. At any rate, only a qualified person can interpret it more fully.

2) We have a rule that a Mitzvah should be performed to the best of one's ability, and as the Rambam explains (at the end of Hilchoth Issurei Hamizbeach).

3) Unlike the Sechach and walls of the Succah, decorations are not an essential part of the Succah, but an adornment which adds to the enjoyment of the person sitting in the Succah; they are as the name clearly indicates, supplementary objects which beautify the external appearance of the Succah.

4) The attitude of Chabad Chassidim in this connection as 'taught' by generations of Chabad leaders and teachers, is that the Succah is to imbue us with certain essential 'lessons', which are explained in Chassidic literature and the Talmudic literature in general. It is expected of Chabad Chassidim that they should be impressed by the essential character of the Succah without recourse to the 'artificial' make up; that the frail covering of the Succah and its bare walls, not adorned by external ornaments, rugs or hangings, should more forcibly and directly impress upon the Jews the lessons it is meant to convey.

II. Re SLEEPING IN THE SUCCAH

5) In order to safeguard and inspire a greater feeling of sanctity towards the Succah, sleeping in it is not practiced by us. The basis for this is twofold: FIRST, we have a rule that המצטר פטור מן הסוכה (suffering exempts one from dwelling in the Succah). Secondly, during sleep, a person is not in control of himself, and, furthermore, the very act of dressing and undressing, etc. inevitably creates a commonplace attitude toward the place which serves as a bedroom. Such a depreciation of attitude toward the Succah (by sleeping in it; as explained above) from what his attitude should properly be towards the Mitzvah of G-d whereby he has sanctified all Jews, would be deeply felt by the Chabad Chassidim by virtue of his Chassidic teachings and upbringings, and would cause him profound spiritual suffering.

The combination of these two considerations, therefore, led to the custom not to sleep in the Succah.

However, if a Jew feels absolutely certain that his sleeping in the Succah would not in the slightest affect his attitude toward the sanctity of the Succah, and is consequently free from any mental pain that might be caused thereby, he is duty-bound to sleep in it, in accordance with the fullest meaning of תשוב כעין תדורו, to make his Succah a dwelling place to the utmost. I hope the above will provide an adequate answer to your question, but should you desire further clarification, do not hesitate to write me.

With Blessing,

[חי"ק]

תרגום חופשי:
(ללא אחריות)

ב"ה

ז' חשון תשט"ו

ברוקלין, ניו יורק

שלום וברכה;

הרב בוימגארטען העביר לי את שאלתך מדוע אין מנהג חסידי חב"ד לקשט את הסוכה, וכן לישון בסוכה.

שאלה זו מצריכה הסבר ארוך יותר ממה שהמכתב הזה יאפשר. עם זאת, אני מאמין שהנקודות הבאות עשויות להספיק.

א. נוי סוכה

1) ככלל, יש לקיים מצווה על פי "הסמכות האלוקית" (עם קבלת עול) ולא על פי הרציונל, כלומר מכל סיבה או הסבר שנוכל למצוא בה. יוצא מן הכלל, במידה

מסוימת, הוא במקרה שמשמעות המצווה מצוינת בתורה, וחכמינו קשרו איתה את קיומה. בכל מקרה, רק אדם מוסמך יכול לפרש זאת בצורה המלאה.

2) ישנה הלכה שיש לקיים מצוה כמיטב יכולתו [של האדם], וכפי שמסביר הרמב"ם (בסוף הלכות איסורי המזבח).

3) בניגוד לסכך ולכתלי הסוכה, עיטורים אינם חלק מהותי מהסוכה, אלא תוספת-עיטור להנאת היושב בסוכה; כפי ששם מעיד בביור, חפצים-משלימים המייפים את המראה החיצוני של הסוכה.

4) גישתם של חסידי חב"ד בהקשר זה, כפי שנלמדה על ידי דורות של מנהיגי ומורי חב"ד, היא שמצוות הסוכה באה להחדיר בנו "לימודים" מהותיים מסוימים, המתבארים בספרות החסידית ובספרות התלמודית בכלל. מחסידי חב"ד מצפים שיתרשמו מאופייה המהותי של הסוכה ללא פנייה לאיפור ה'מלאכותי'; שהכיסוי השברירי של הסוכה וקירותיה החשופים, שאינם מעוטרים בקישוטים חיצוניים, שטיחים או תליה, צריכים להרשים ביתר בכוח ובאופן ישיר את הלקחים שהיא נועדה להעביר.

ב. שינה בסוכה

5) על מנת לשמור ולעורר תחושת קדושה גדולה יותר כלפי הסוכה, השינה בה אינה נהוגה אצלנו. הסיבה לכך היא כפולה: ראשית, ישנו כלל שמצטער פטור מן הסוכה. שנית, במהלך השינה, האדם אינו שולט בעצמו, ויתרה מכך, עצם ההתלבשות וההתפשטות וכו' יוצר בהכרח יחס של שגרה כלפי המקום המשמש כחדר שינה. ירידת ערך כזו של יחס לסוכה (על ידי שינה בה; כמבואר לעיל) ממה שצריך להיות יחסו כראוי למצוות ה' בה קידש את עם ישראל, מורגשת עמוקות על ידי חסידי חב"ד מכוח התורה והחינוך החסידיים, ותגרום סבל רוחני עמוק. שילוב שני השיקולים הללו הביא אפוא למנהג שלא לישון בסוכה.

אולם אם יהודי מרגיש בטוח לחלוטין ששינתו בסוכה לא תשפיע ולו במעט על יחסו לקדושת הסוכה, ולפיכך הוא נקי מכל כאב נפשי שעלול להיגרם מכך, הוא מחוייב לישון בה. בהתאם למשמעות המלאה של "תשבו כעין תדורו", להפוך את סוכתו למגורים מוחלטים. אני מקווה שהאמור לעיל יספק תשובה מספקת לשאלתך, אך אם תרצה הבהרות נוספות, אל תהסס לכתוב לי.

בברכה,

[ח"ק]

ח

אוד ל"ח מרחשון תשט"ז

א. במכתבו כתב הרד"ב על אחד מתלמידיו שהתמודד עם בעיות נפשיות, הרד"ב יעץ לו לפנות לטיפול פסיכולוגי, אך הלה טען שביחידות הרבי אישר לו שלא ללכת לטיפול, הרד"ב פנה לרבי לאישור הדברים והוסיף "ואם כנים הדברים [שאכן כך אמר הרבי] אפסיק מתעמולתי", על כך השיב הרבי:

לא יפסיק (אך) לא בשמי, כיון שהנ"ל לא שאלני אם הוא ילך.

ב. במכתבו כתב אודות אביו שלצורך פרנסתו כשמש, בעל-תפילה ובעל קורא, בשיפסד-ביי, והיות שבינתיים לא מצא מקום מגורים קבוע הוא מתגורר בבית אחד מתלמידי הרד"ב, שהוריו רחוקים מאידישקייט ובעקבות מגוריו שם החלו להתקרב ולשמור שבת כמעט במלואה, למעט שעונים לטלפון. וכתב שהתלמיד הנ"ל "אומר על דרך הלצה להיות שעונים של הבוימגארטענס ה' לקרב את הוריו ולא עשו בזה כדבעי ע"כ הוליכם השי"ת שם בשלשלאות... ובחסד וברחמים".

הרבי הדגיש את המילה "**הלצה**" והוסיף:

מפני מה "הלצה"?

ישתדל בנעימות לבטל כל הדיבור בטליפון.

ג. הרד"ב כתב על הצעת פרנסה שקיבל כנהג הסעות עבור תלמידי ר' מיכאל טייטלבוים. וכתב שהרווח זעום כך שיברר אם כל הרישיונות השונים הנחוצים להסעת ילדים הכרחיים "ואולי עדי אדע אם יש ממש בזה אנהיגם כך בלתי כל הדברים הנצרכים".

הרבי מחק את המילה "**אנהיגם**" וענה:

לא יעשה כזה.

ואחר כך הוסיף:

ה. [הסעיף במכתב הרד"ב שבו נכתב ענין זה, וכנראה מדברים שבע"פ: **זאל ער ניט מאכען קיין קונצען מיט די קאר ער זאל ארויסנעמען אלץ וואס מען דארף, אינשורענס**] שלא יעשה שום 'קונצ'ים' עם הרכב, שינפיק כל מה שצריך, ביטוח].

ט אוד ל' כסלו תשט"ז

א. במכתבו כתב הרד"ב על אחד מתלמידיו שמתגורר בבולטימור והוסיף כי חבל שאין שם מי שילמוד עמו דא"ח, על כך השיב הרבי:

לברר אם הר"ד שי' פטשניק שייך לזה.

ב. הרד"ב כתב על אחד מתלמידיו שלו ולזוגתו ישנן כמה שאלות ועלה בדעתו שישבות אצלם אך רצה לקבל את הוראת הרבי בזה, על כך השיב הרבי:

כדאי הדבר.

בהמשך, כתב אודותיו "הנהו מעט ענטעשט [מופתע] על שכתב איזה מכתבים לכ"ק אד"ש בשאלות אחדות ולא קיבל שום מענה עליהם וכפה"נ זה גרם ריחוקו מחצרות קדשינו, אך כעת מתכוונן להיכנס ליחידות".

על כך השיב הרבי:

מתי.

ג. הרד"ב כתב על שיעורו בקונטרס ומעין שהגיעו ל"עניני הקבלה" ולא מצא את הדרך לבאר את זה לתלמידיו וממילא שואל האם להמשיך ולגמור או לעבור וללמוד מאמר אחר או לחילופין לדלג בקונטרס עצמו, על כך השיב הרבי:

להמשיך הלאה, אבל - אם יועיל, אפשר לדלג איזה פרקים, או עכ"פ לקצר בהם בביאור [לתלמידים שהענינים] שמתבארים בארוכה במק"א וכאן אין ענינים אלו עיקר המרוצה בקונטרס זה.

י אוד ל' כסלו תשט"ז

בהמשך למכתב הקודם (ח, ג) כתב הרד"ב שהתברר לו שהצורך לרישיונות מיוחדים הוא רק עבור הסעה בשכר, והוא לעומת זאת לא מקבל שכר אלא כסף מזומן עבור הוצאות הנסיעה ובמקרה כזה אין צורך באישורים הנ"ל, על כך השיב הרבי:

השלילה היא רק על הנ"ל בניהוג האוטו שאינו מתאים להחוק.

יא אוד ל' כסלו תשט"ז

א. הרד"ב כתבכי קיבל מענה באמצעות הרב חדקוב אודות צרה שפקדה אותו "אשר על מכתב עם ב' השאלות הנה די זאך טוהט זיך איצטער אפ אדער האט זיך אפגיטאהן [נעשה כעת או שכבר נעשה]", הרד"ב שאל שבמכתבו האחרון היו כמה וכמה שאלות [ולאִיזה מכתב כוונת הרבי]:

הרבי מחק את המילה "שאלות" וכתב במקומה "ענינים".

בהמשך כתב לו הרבי שהענין ייעשה לא על ידי מי שהזכיר במכתבו:

"לא על ידיו כ[י] א[ם] ע"י טננבוים שי".

ב. במכתבו כתב אודות אחד ממקורביו "שאומר שמתירא פון צו כאפען [מהמהירות] וממילא יודע מנסיון אז פון די גיאיילטע און גיכאפטע זאכען [מדברים שחוטפים במהירות] נופלים אח"כ ומה גם שכבר נעשה טופח ע"מ להטפוח והשפיע על שכנו שם שלבש ט"ק וכו'".

על כך ענה הרבי:

בנוגע לעצמו שאינו רוצה בחפזון אין למהר וכמאמרו עצמו. [בהעתקה הופיע מענה זה כמענה על בשורה על התחזקותם של כמה מתלמידיו. אך הדבר נראה כטעות, וככל הנראה שבא המענה על שאלה זו וכדמוכח מהתוכן, וכן מהמכתב הבא אודותיו - סעיף ה].

ג. במכתבו כתב שמפאת קירבתו לבחורים מצא הזנחה קשה מצד הישיבה לתלמידיה, על כך ענה הרבי:

מפני מה אין התל' תובעים זה?.

יב אוד ל"ז כסלו תשט"ז

א. הרד"ב כתב לרבי על מצב שלום הבית של פ'. על כך השיב הרבי:

עצם השלום בית תלוי רק בו ולא באחר יה' מי שיה'.

ב. בהמשך כתב על-דבר מינוי גיסתו ליושבת ראש צעירות נשי חב"ד, הרד"ב כתב שדיבר עם גיסתו וכן עם נשים נוספות על נחיצות הענין לקרב גם נשים "מהחוצה" ושכבר התחילה לפעול בזה. על המילים "נחיצות הענין" סימן הרבי (2) וכתב:

2) נחוץ במאד מאד.

ג. בהמשך כתב על זוג שמתקרב והשפיע עליהם להעמיד כלי עם מים ליד המיטה, והוסיף שכעת האשה עדיין אינה לבושה בצניעות באשר "כי לא אוכל צופיל צו כאפען אויף איין מאהל [לחטוף יותר מידי בפעם אחת] וגם הכל צ"ל בקירוב גדול בכדי שנשאר גוטע פריינד [ידידים] גם להבא וד"ל".

הרבי הדגיש את המילים "הכל צ"ל בקירוב גדול".

ד. במכתב כתב על אחד התלמידים שנתמנה ל"צ'פלין" בתנועת הצופים ("סקאוטס"), ועושה עבורם מבצעים נושאי פרסים בעבור לימוד תורה. על כך השיב הרבי:

אולי אפשר לסדר שהפרסים יהי עניני קדושה (ס' תנ"ך וכיו"ב עטה"ק) כמובן בכריכה יפה וכו' מעות חנוכה, תיק למזוזה.

ה. במכתבו ביקש הרד"ב שיוסדר תור ליחידות עבור תלמידו, על כך השיב הרבי:

כבר כתבתי [אודות אותו התלמיד, לעיל יא, ב] שאין למהר.

יג

כ"ד כסלו תשט"ו

א. הרד"ב כתב לרבי על בקשתו של ר' שד"ב שם טוב להכניס את קבוצת הנערים עמם למד ליחידות, על כך השיב הרבי:

מהו החפזון.

בהמשך כתב אודות הישיבה שם "בוודאי כבר קיבל כ"ק אד"ש כל מה שעבר שם; הדין ודברים עם המשגיח והר"מ דשם כי בהתוועדות די"ט כסלו הי' בכאן יותר משלושים איש משם, גם ר"ם דשם באו להיות שהי' מעונין [לדעת] להיכן הוא העלי' לרגל הגדולה הזאת לפתע פתאום", הרבי הדגיש את המילים "הדו"ד עם המשגיח והר"מ דשם", והוסיף:

???

ב. בהמשך לכותבו על מצב הגשמי בישיבה (ראה לעיל יא,ג), כתב הרבי על דבריו:

מה המצב דסעודות ועש"ק ומוצש"ק.

ג. בהמשך למכתב דלעיל אודות מצב השלום בית דפ' (יב, א), שאל הרד"ב על פשר כוונת דברי הרבי "עצם השלום בית תלוי רק בו ולא באחר יהי מי שיהי" בהקשר זה, אחרי המילה "באחר" כתב הרבי:

ממוצע [?].

ד. הרד"ב כתב לרבי כי נודע לו שהרבי יחלק דמי חנוכה בליל שישי, והיות ובאותה שעה הוא מוסר שיעור, הרי מחד חושב שעליו להיעדר "ועל ידי זה שלא לקבל מידו הק' (אף שעל ידי אחר יוכל כ"ק למסור לי) כי הרי זה כל חלקי מכל עמלי", ומאידך "להיות שהנני יודע נחיצות הענין של הלמוד הנ"ל הריני שואל עבור הוראת כ"ק אד"ש בזה".

הרבי הדגיש את המילים "נחיצות הענין של הלמוד הנ"ל", והוסיף:

ויקבל אח"ז.

ה. בהמשך למכתב דלעיל (יג, ד) בו כתב הרבי שהפרסים צריכים להיות מענייני קדושה כתב הרד"ב לרבי "הנה מהצענטראלע [המרכז] של הבאי סקאוטס [תנועת הצופים] נותנים הפרסים, והפרסים המה טראדיצאנעלע [במסורת קבועה בתנועת הצופים] ואי אפשר להחליפם" והציע כמה אפשרויות לכוונת הרבי לאור הדברים. אחרי תיבת "טראדיצאנעלע" שאל הרבי:

מה? [כלומר, מהם הפרסים. במכתבו הבא (טז) כתב שמדובר בשני סוגי מדליות].

ך

א' טבת תשט"ו

א. בהמשך למכתבים דלעיל (יג, ב וש"נ) אודות המצב הגשמי בישיבה כתב הרד"ב לרבי אודות השיפור במצב הישיבה ואשר "והחלטנו אשר ניסד בעצמינו קאמיטע [ועדה] אשר תחקור ותדרוש את כל החסרונות להגישם לפני הרש"ג שיחי' ולפני ועד המצמצם שיתקנו המה את הדברים כי אין הצר שוה בנזק המלך, ואם כ"ז לא יועיל אח"כ באין ברירה נגיש את הדברים לכ"ק אד"ש".

הרבי הדגיש את המילים "והחלטנו אשר ניסד בעצמינו קאמיטע אשר תחקור ותדרוש את כל החסרונות להגישם לפני הרש"ג שיחי' ולפני ועד המצמצם", והוסיף:

מה נעשה בזה?

ב. הרד"ב כתב לרבי על מצבו הקשה של אחד הבחורים בישיבה ואת השתדלותו שיקבל יחס יאות מההנהלה, ובסיום כתב "והנה אחרי אשר הודעתי את כל זה, רוצה אני לדעת אולי כוונת כ"ק שאסלק ידי מכל זה ובל אתערב בריב לא לי. ואבקש שכ"ק אד"ש יענה מענה ברור על זה ואני מסור ונתון וברמיזה אחת אפסיק מכל וכל".

הרבי מחק את המילים "שאסלק ידי מכל זה ובל אתערב בריב לא לי" והוסיף:

לא. אבל בדרכי נועם.

טז

ר' טבת תשט"ו

א. הרד"ב צירף למכתבו את דו"חו של א' מתלמידיו שנכתב עבור מכריו. בקשר לדו"ח כתב הרבי אודות אותו התלמיד לרד"ב:

מ[ה] [שכ[תב] ע[ל] ד[בר] ההרצאות מהשבת אודות החסידות "מחרף" בהם את הבעש"ט ותלמידיו - אבל יש לחשוש שאם יכתוב לו זאת - יגרה בו את היצר לשמעם בדוקא. [כלומר, ההרצאות הינן שליליות ביסודן, אך ייתכן ומוטב שלא למסור זאת לאותו תלמיד, שכן דווקא השלילה תעורר בו חשק לשמוע את הדברים].

הרד"ב ציין את סיבת צירופו של הדו"ח "להיות שחושבני שהפ"ש הזה יגרום עונג ושביעת רצון לכ"ק אד"ש ע"כ הנני שולחו".

הרבי הדגיש את המילים:

יגרום עונג ושביעת רצון לכ"ק אד"ש.

ב. בהמשך לדיווחיו במכתבים הקודמים אודות נשי חב"ד (לעיל יב, ב), ציין הרד"ב כי באסיפה האחרונה נעדרו כמה נשים בטענה שאחת הדוברות "נואמת פסוקים ומאמרי רז"ל בלתי תרגום וביאור שעל-פי רוב הכל ממעל והשגת רובן". על כך ענה הרבי:

יבקשו להסביר ותעשה כך ואולי מחפשים אמתלאות להשתמט מהשתתפות, אבל יש להשתדל שישתתפו וכן פרטקול - וביותר. [כלומר, מחד הורה הרבי לבקש ממנה להסביר את דבריה, ומאידך העלה את האפשרות שטענתן זאת של הנשים הינה תירוץ בעלמא, ועל כך "יש להשתדל שישתתפו"].

ג. במכתבו דיווח הרד"ב על התקדמות הקירוב של אחד מתלמידיו מחיל אל חיל אך סיים בכאב ש"אבל מה אעשה עמו שאין לו שום חפץ ורצון לבוא לחצרות קודשינו ולהשתתף

בהתועדות עם כ"ק אד"ש ואין לו שום התענינות בעניניו, כל מה שהוא [כן] נוטל חלק בכל זה הנו אך ורק בשבילי".

על כך ענה הרבי:

אין ללחצו בזה וסו"ס מתוך שלא לשמה כו'.

ד. במכתבו ציין הרד"ב כי "בשבוע זו סידר חיים צימענד אשר י.ט. [תלמיד שהתמודד עם קושיות רבות וכו'] יאמר הדא"ח.

הרבי מתח קו מדגיש על המילים "**אשר י.ט. יאמר הדא"ח**" והוסיף:

טוב במאוד ויקרבו יותר מכמה הסברות ושקו"ט. [הניקוד אינו במקור]

ה. בסיום מכתבו שאל הרד"ב בקשר לשיעורו:

"והנה, בעצם הלימוד שואלים תמיד מדוע יש כל-כך כפל הלשון, על דרך משל: למדנו מאמר ו' פרק א' וב' [מקונטרס ומעין] ובדרך כלל [-סיכומו של] הענין שספירת המלכות היא צמאה מצד ירידתה שירדה ונתלבשה בבי"ע ושהיא המקור לבי"ע וכו'. ענין זה נאמר עד כאן כמה וכמה פעמים.

"ובפרט בשני פרקים אלה, מדמים הנשמות לספירת המלכות וספירת המלכות להנשמות, והענין נכפל ונשלש כמה וכמה פעמים. ובפרק ב' עצמו בתחילה אומר [אודות ספירת המלכות] "וכן הוא בנשמות", ואחר כך מבאר אודות הנשמות ואחר כך שוב אומר "וכמו כן הוא בבחינת המלכות".

"וכמו כן מקודם כשמדבר מהרוח שטות כמה וכמה פעמים "דאפילו אשה המנאפת וכו' היתה מושלת ברוח תאוה וכו'", ענין זה גם כן נכפל ונשלש וכו' כמה וכמה פעמים וכל החזרה נראית כמיותר.

"וממילא שואלים למה כל חזרת הענינים הללו ולכאורה היו יכולים - כביכול - לקצר הרבה בזה, וחסרים לי אותיות לתרץ שאלותם אלו".

על כך ענה הרבי:

1) א [י] א [פ ש ר] לביהמ"ד בלי חידוש

2) ב [מה] ה [ב] ה [מה] פרשיות בתושב"כ וסוגיות בתושבע"פ הוכפלו וכו'

3) כשיזדככו ויזכו להרגיש שזהו חכ[מה] אלקית והאלקות עיקר לגבי שכל כמובן אפילו לפשוטים ויתמהו ע[ל] ע[צמם] שהי' קשה מעיקרא.

טז

אוד לכ"ב טבת תשט"ז

א. בהמשך לדבריו במכתב הקודם (סעיף ב') אודות המרצה, פירט הרד"ב עוד כמה בעיות שמנו הנשים בקשר להרצאותיה של אותה אישה, כשעיקרן שמוסרת את הדברים באופן טכני ועל כן הציעה אחת הנשים "צריכים אשר אברך חסיד מסור ונתון וכו' צריך לבוא ולהרציא [ולהרצות] לפניהם להכניס להן א חסידישען געפיל [רגש חסידים] שיהיה להם הויגבה ליבן בדרכי ה' ולא שיהיה להן כל הענין לעול ולמסירות נפש וכו', וזה אי אפשר לקבל מרעביצין [...] כל עיקר, ראשית שאין לה בעצמה [רגש] כי אצלה הכל במדידה והגבלה "יעקיש" [מדידה והגבלה כדרכם של יוצאי גרמניה ה"יקים"] ובכלל היא מחזקת עצמה למעלה הרבה מכל הנשים ואינה חברה עמהן כי אם שמדגשת בפירוש שהיא היא "המשפיע" והן המקבלות."

הרבי הדגיש את המילים "ולהרציא לפניהם להכניס להן א חסידישען געפיל [רגש חסידי] שיה' להם הויגבה", סימן "1" והוסיף:

1) **מי הוא המתאים? ולא דוקא מאנשים** [כלומר, שבשונה מדבריו שצריך "אברך חסידי", הנה לאו דווקא ואפשר אשר תהיה זאת אישה], **ולהנשים צ** [ריך] **ל** [ומר], **שכבר הגיע הזמן שהרגש הלב לא יהי** [ו] **צריכות להתעוררות מבחוץ**.

ב. הרד"ב כתב אודות אחד מתלמידיו שהתארח בשבת בבית הוריו והתנה את שבתו בביתם בתנאי שישמרו שבת. אך התחרט על כך כיון שאין ערך בשמירת שבת כזאת משום ש"שמירת שבת כפויה כזה אין לה קיום ומתחרט על הכפיה הנ"ל. ואני הסכמתי עמו אבל אינני יודע האם הסכמתי נכונה היא, אפשר שבנדון זה טוב כפיה".

על כך ענה הרבי:

ג"כ **וכלשון אדמה"ז (תניא ספכ"ה: ויחוד זה כו' נצחי כו')** [כלומר, יש מעלה גם בקיום מצוה מחמת כפייה, שכן על דבריו ש"אין לה קיום" הרי ש"יחוד זה הוא נצחי"].

ג. בהמשך כתב אודות אחיו של המדובר בסעיף הקודם, **"אבל אחיו ש. כפה"נ אינו עדיין שבע רצון אף מלמודו בכאן**" הרבי הדגיש את המילים האלו, סימן "2" והוסיף:

2) **להתאמץ שלמודו כאן יומשך ככל האפשרי, וכל יום ויום - מציאה גדולה**.

ד. הרד"ב כתב על קשייו בקירובם של שניים מתלמידיו וציין כי הוא חש בנפילת רוח בעת הפעולה עמם ("פאל איך אראפ").

הרבי הדגיש את המילים **"פאל איך אראפ"**, סימן "3", והוסיף:

3 נפילת רוח מזה - מחלישה התעמולה ובמילא מקורה מלעומת זה ובמילא צ"ל תנועה לקצה השני, ותוספת בתעמולה באופן דיפלומטי ומן הקל אל הכבד.

ה. הרד"ב כתב על קשייו (בהמשך למה שכתב לעיל מענה ט. ג) במסירת שיעורי חסידות לתלמידיו מפני הקושי להעביר את הענינים העמוקים לתלמידים. בין השאר ציין כדוגמה "למדנו בשבוע זו שיניקת החיצונים היא בב' אופנים: אחד בדרך אחוריים וכו' מכלים חיצוניים דמלכות, והשני ממקיף העליון. והנה מקיף העליון נתבאר שם בארוכה שזהו ענין ארך אפים ורב חסד וכו' אבל אופן הראשון [בדרך אחוריים] לא נתבאר שם. וחפצים המה ניט אנדערש [ולא אחרת] שאבאר מה זה בכלל כלים דמלכות ומה זה כלים חיצונים דמלכות. והגם שאמרת להם כאשר הורה לי כ"ק אד"ש שכמה וכמה דברים אין כאן מקומם להאריך בהם, ושנבארם בזמן אחר, מכל-מקום אמרת זה בשם עצמי ולא בשם כ"ק אד"ש, כי תפסתי שכך כוונתו; וממילא לא יועיל, כי הם רוצים ביאור מספיק על אתר".

הרבי הדגיש את המילים "**בב' האופנים**", סימן "4", וציין:

4 הוספות לתו"א קב, ב דרמ"צ עז, ב.

ו. הרד"ב כתב אודות אחד מתלמידיו "חשבתני אולי אזמינו לביתנו על יום ש"ק למלא מקומו של [...], הגם שאינני יודע אם יבוא והאם זה ענין כי יצטרך להיות בבראנזוויל וללון אצלינו ולא יהי' בחצרות קדשנו כ"א אחת לב' שבועות ואינני יודע אם זהו ענין".

הרבי הדגיש את המילים "**זהו ענין**", והוסיף:

לע"ע

ז. אודות הצרה שפקדה אותו כתב הרד"ב "ואין זה שמוצא אני אמתלא איך להשתמט מהענין כי אם שבאופנים שאמר כ"ק אד"ש אינני רואה ש[אני] משתייך לזה".

על כך ענה הרבי:

ידוע הסיפור מאזשעס דא נייע חאציעס [ידוע הסיפור שפעם ישב הבעש"ט עם תלמידיו, ולפתע הגיע גוי שהכניס את ראשו מבעד לחלון, וביקש עזרה כיון שהסוס שלו אינו יכול לסחוב את העגלה, וכשהשיבו לו שאין זה ביכלתם, "נייע מאַזשיטש", נענה ואמר: "מאַזשעש, דאָ נייע חאַטשעש", כלומר, היכולת קיימת, אלא שחסר הרצון] תורת מנחם חט"ז ע' 165].

ז

כ"ב טבת תשט"ו

א. הרד"ב כתב לרבי אודות פרנסתו באותה העת בתחום סיטונאות המזון, וציין כי "אין לי שום ממכריי שהנהו בעסק האלסייל פוד [מזון בסיטונאות] שיודע מקח או המחיר מהזשעלאטינים [הג'לטין] הבלתי כשרים, ומוכרחים אנו לדעת המחיר ברחוב בכדי להחליט מה שאנחנו נבקש עבור סחורתינו".

על כך הוסיף הרבי:

ידיעות אלו צריכות ל[היות] מן המוכן וע[ל] כ[ל] פ[נים] עתה - הזריזות תשובה.

ב. אודות ענין שהזכיר הרד"ב במכתבו ענה הרבי:

מר [...] מ[...] האין כדאי להפחידו אם ימצאו שלא כדבעי.

ח

כ"ד טבת תשט"ו

במכתבו כתב הרד"ב על נסיעה לרגלי פרנסתו, על כך ענה הרבי:

תהי' הנסיעה בהצלחה בגו"ר

ואין למהר בחזרה

וממה שישתכר בזה יתן חלק לזוג' תי' על ההוצאה.

ט

אוד לכ"ט טבת תשט"ו

א. במכתבו הפנה הרד"ב את שאלת אחד מתלמידיו ש"בהיותו מאוד מוצלח בהדרכה ופעדאגאגי שבמשך איזה שנים הי' המדריך הראשי במחנה הקיץ של הסעמינאר והי' אצלו בהצלחה מרובה, והנה המנהל דשם הציע לו שיקח ע"ע להיות המסדר הראשי של מחנה היותר גדולה שלהם בקאנטיקיט סטייט, ומלבד משכורת הגונה עבורו נותן לו עקספענס אקאונט [חשבון להוצאות], ובהיותו בתור מסדר הראשי PROGRAM DIRECTOR [מנהל התכניות] בכוחו לסדר אשר בזמן של ARTS & CRAFTS [אומנות ומלאכות] יטילו

הנערים ציציזיות בבגד ארבע כנפות ושיעשו סוכות ויוכל להכניס ענין של קדושה בכל ענין וענין דשם גם התנה עמהם שבימי תחלת חודש אב לא יתגלח ושיום הש"ק יהי עפ"י שו"ע בכל הפרטים וכו' און זיי גיין איין אויף אלע זיינע תנאים [והם מוכנים לכל התנאים שלו], ובקיצור חפצים המה במאד שיקבל עליו המשרה הזאת.

הרבי הדגיש את המילים "להכניס ענין של קדושה בכל ענין וענין דשם" ו"און זיי גיין איין אויף אלע זיינע תנאים", ועל כך הוסיף והוסיף:

ועוד יותר יוכל גם למנוע אחרים ויודיע עד"ז מקודם.

בהמשך ציין הרד"ב את הטעם לשלילה "והוא מסופק בזה מצד כו"כ סיבות: ראשית כל, מסופק הנהו שבזה יהי "נותן יד לפושעים" [שעל ידי כך יסייע למוסד שאינו מתנהל ברוח ישראל סבא] . . גם כעת הנהו מקיים כל דין ודין משו"ע שיודע ממנה, ובכלל זה אין לו שום ענין של אויסגייעכץ של מה בכך, כי אם כמשציעים לו שידוך בזה מתענין, ואינו רוקד בריקודי תערובת וכו', ומתיירא ששם במחנה הקיץ שיהיה שם בחורים ובתולות גם יחד, שמא לא יוכל לעמוד בתקיפות כמו בהיותו בעיר".

הרבי הדגיש את המילים והוסיף את תיבת "בזה", כך שיהיה נקרא "יוכל לעמוד"] בזה [בתקיפות כמו בהיותו בעיר]".

ב. הרד"ב כתב אודות זמני נסיעתו "תתחיל איה"ש יום א' ער"ח בערב, ובדעתי להתעסק יום א' שלם בבאסטאן ובוואסטער, ואח"כ יום א' בספרינגפילד ובהארטפארד, ואח"כ יום א' בניו הייוען ובריזשפארט, האם זה אינו כפי הוראת כ"ק אד"ש שכתב [לעיל מענה יח] שלא למהר בחזרה?".

על כך ענה הרבי:

מהו החפזון?

ב

אוד ל' שבט תשט"ו

א. בדו"ח אודות ביקורו של הרד"ב בבוסטון ציין הרד"ב (מפני ייחודם של הדברים הבאנו כאן את אריכות הדברים):

"במשך היום בקרתי בהישיבה דשם והזמנינוני לבחון את שתי הכתות של ר' חיים צימענט ושל ר"מ דובינסקי, ומאוד נתפעלתי מהכתה של ר' חיים צימענט לפי דעתי הנהו מלמד ככוונתם של מיסדי תו"ת, הנהו מסור ונתון לתלמידיו, רואים בחוש התמסרותו אליהם ואהבתם אליו, הוא מוסר להם את חושי החסידים.

על דרך משל: למדם שפתח תחת חיי"ת בס"ת אומרים בלי "אח" וכו', ועל דרך דוגמא כתב על הלוח תיבות: כח, רוח, לוח, משיח, ובבארו תיבות כח שאל את התלמידים מה היו עושים אם היה להם כח ולמדם שכשיש כח אז צריכים ללמוד יותר ולקיים מצות יותר ולהתפלל יותר וכו', ובהגיעו לתיבת משיח שאלם מה זה משיח וכולם ידעו ענין משיח שהוא יגאל את ישראל כולם ויביאם לארץ ישראל והשם ית' יבנה את בית המקדש מאש בכדי שאם גוי אחד ירצה עוד הפעם להחריבו ככתחילה אז יכווה את ידיו...

תענוג מאד גדול היה לשמוע הדברים האלו מפי הקטנטנים, מלבד מה שפועל חוץ מהשיבה היינו שלומד דא"ח באיזהו מקומן ונגלה גם כן וכו'. ובדרך כלל עוסק בעניני כ"ק אד"ש ואחר כך בלאזט ער זיך ניט [אינו מתגאה] וכו'.

וכפי הנראה אין כ"ק אד"ש יודע מכל זה בידיעה שלמטה (וכ"ק אדמו"ר נבג"ם זי"ע הודה לי פעמים אחדות כשמסרתי לו פ"ש מהתמימים שבערי השדה שקרבוני ועזרו לי במכירת היין ואמר: א טאטע איז זעהר צופרידען ווען מען דערציילט עהם גוטס אויף זיינע קינדער [אבא שמח מאד כאשר מספרים לו טובות על בניו] ומכש"כ אני - וגם קרה שלאחדים כתב שנהנה במאד לשמוע איך שעזרו לי ושכך צריכה להיות ההתגברות דאהבת ישראל אצל החסידים), ועל כן מצאתי לחוב לי להודיע מכל זה לכ"ק אד"ש בכדי על כל פנים שאכתוב איזה דבר טוב לפעמים".

אחרי המילים "לפי דעתו הנהו" ציין הרבי **"*** והוסיף:

*** ידוע בקיצור אבל לא בפרטיות ות"ח על ההודעה.**

ב. הרד"ב כתב על אחד ממקורביו ש"בקשני בהיות שיש לי התקרבות עם גיסו [...]. מדוע לא אוכיחו אודות התנהגותו עם זוגתו [אחות אשתו של המבקש].

הרבי סימן **"*** אחרי המילה בקשני וכתב:

*** נחוץ שזוגתו תי' [של המבקש] תקרב את אחותה תי'.**

ג. הרד"ב שאל את דעת הרבי על החלפת הלימוד בשיעורו מקונטרס ומעיין למצוות האמנת אלקות בדרך מצוותיך או תניא או לימוד אחר. על כך ענה הרבי:

במקום שלכם חפץ.

ד. במכתבו פירט הרד"ב על מצבו הכלכלי הדחוק, על כך ציין הרבי:

ילוה ממחנ"י 250.00 בתשלום לשנתיים.

בהמשך פירט אודות הצעה שקיבל "רי"ד גראנער אומר שבבאפאלא יש לו היכרות עם דיסטריביוער [משווק] גדול בנו של ד. ומייעצני לנסוע לשם אתו יחד לשם זה. האם אסע עמו?".

הרבי מחק את המילה האם ואת סימן השאלה כך שנותר "**אסע עמו**".

ה. בהמשך למענה דלעיל (טז, ז), כתב הרד"ב: מה אעשה כשאינני מוצא בעצמי מה שכ"ק כותב אלי ברוסית "איך קען, נאר איך וויל ניט" [...] ומדוע הנני גרוע מכל שאין עוזרים לי כלום ותבן אין נתן לעבדיך ולבננים אומרים לי עשה, הלא אין באים בטרוניא וכו' ולפום גמלא שחנא וכו'".

אחרי המילים "לעבדיך" כתב הרבי:

כי אם חטים שהוא מאכל אדם ולא מאכל הבהמה. [והדגיש את המילים הבאות] "**ולבנים אומרים לי עשה, הלא אין באים בטרוניא וכו' ולפום גמלא שחנא וכו'**".

בקשר לכך כתב הרד"ב כי לאחרונה הורה לו הרבי לעשות פעולה מסוימת, אך אינו יודע האם יש צורך שהצד השני יידע מפעולה זאת. על כך ענה הרבי:

הנתינה ואין נוגע לע"ע בידיעה [דהמקבל].

בהמשך שאל הרד"ב בלבב נשבר: "האם יש תקוה ש[אותו צד י]שתנה לטוב בהנהגת[ו] או האם זה חלום של פילא בקופא דמחטא, והאם מוצא בי כ"ק אד"ש הכחות".

הרבי מחק את המילים, והוסיף במענה "**יש תקוה ברור**". וכן הדגיש את המילים "**מוצא בי כ"ק אד"ש את הכחות**".

בהמשך כתב הרד"ב שהצד השני טוען שעושה את פעולותיו מפני ש"**שכר פקד עלי כ"ק אד"ש**". הרבי הדגיש את המילים האחרונות וכתב:

"מה שעניתי ש[... עם רבנים]" [דהיינו, שייעשה בעצת רבנים].

כא

אוד ל"ד שבט תשט"ז

בהמשך למכתביו אודות המצב בישיבה, כתב הרד"ב כי דובר עם הרה"ח ר' בן ציון שם טוב, שהדברים נגעו לליבו (וראה לעיל מכתב יד,א בנידון וש"נ), אך מאידך בזמן הקרוב אמור לנסוע לאירופה. "ובכן יורה נא כ"ק אד"ש האם יכנס לזה".

הרבי הדגיש את השורה האחרונה שכתב "**ובכן יורה נא כ"ק אד"ש האם יכנס לזה**" במשמעות חיוב, וסימן "2" והוסיף:

2 אבל לא ידעו שממני יצא הדבר [בהנהלה].

כב

אוד ליי"ח שבט תשט"ז

בסיום מכתבו כתב הרד"ב אודות הצעה חדשה שקיבל לפרנסתו וביקש "ויברכני נא כ"ק אד"ש בהצלחה בהעסק".

הרבי הדגיש את התיבה "**בהצלחה**".

כג

כ"ד שבט תשט"ז

א. הרד"ב כתב לרבי על כך ששלח לעזרה במצוקה פרטית שנקלע אליה כמה מהבחורים מושפעיו. על כך בא המענה דלקמן:

נ ב ה ל ת י ממה שממשיך בחורים בכל ענין ביש זה ובפרט ממושפעיו - ומה שכ[תב] שה' מפני העגמ[ת] נ[פש] וכו' והרי בעצמו מודה שלא בירו דבר [כלומר, בדבריו כתב הרד"ב כי שלח את הבחורים מפני עומק עגמת הנפש שהייתה לו וכי לא הייתה לו ברירה, ועל כך כותב הרבי שבמבחן התוצאה הרי שבמילא פעולה זאת לא הועילה].

בקשר לענין עצמו כתב הרד"ב כי באם א' מהקשורים למעשה עדכן את הרבי כי הענין נפתר הרי שאין זה נכון והנ"ל "הכניס שקרים בקדשי הקדשים". על כך כתב הרבי:

לא זה ובמילא אין לחשדו במ[ה] שכ[תב] עליו.

בסיום הדברים, ביקש הרד"ב להיכנס ליחידות על מנת שיוכל לשטוח את הדברים בפרטות. ועל כך בא המענה דלקמן:

אמרתיו לו כ[מה] פ[עמים] הוראה ברורה ומה יועיל כשאומר עו[ד] הפ[עם] אותם הדברים עצמם.

ב. את המכתב, שנכתב בלב שבור, סיים הרד"ב במילים "כעת הנני נוסע לסעמינאר [מסירת שיעורי החסידות בסמינר שכטר] אבל לבי בל עמי און איך פאר ווייל מי דארף פאהרען [ואני נוסע רק כי צריך לנסוע]. ויואיל נא כ"ק אד"ש לחוס ולרחם עלי ולהביט עלי בעין טובה". על כך כתב הרבי:

לא שחושד אותי שרצוני לא כן. ולמה ארצה לעשות היפך הוראות כ"ק מו"ח אדמו"ר!?

כד

אוד לכ"ז שבט תשט"ז

א. בהמשך למענה החריף שהתקבל במכתב הקודם, בו כותב הרבי על הבהלה מדבריו, כתב הרד"ב לרבי "ומיד כשקבלתי המענה אמש שכ"ק בנהל, מיד הפסקתי את כל הענין אצלם והי' כלא היי" ובהמשך לזה ביקש את הוראתו הברורה של הרבי בענין.

על מה שכתב ביחס להוראות הרבי בעבר הוסיף הרבי:

מספיק די וח[?].

ב. בהמשך כתב שניגש לענין באופן זה כי היה ברור לו שאין רצונו של הרבי שיכופף את עצמו. על כך כתב הרבי:

בגלוי [?] - אבל מוכרח שבפ[ני] ע[צמו] יחליט שצריך לשנות (לא רק אתכפיא) הנהגתו ויחסו בזה ע[ד] ע[תה] [כלומר: שאף שבגלוי וכלפי חוץ יראה תוקף, הרי שכלפי פנים יוכל להתפשר].

ג. בסיום מכתבו כתב "ובמילא לסיבת בהנ"ל הנני במבוכה כי כל זה אינו ברור כלל וכלל ובפועל איני יודע מה לעשות ונפשי עלי מאד עגומה ובפרט שגם השער נסגר עבורי, כי קויתי שאוכל להכנס [ליחידות] ולשמוע. ואין זה שהנני מחולק ח"ו. בודאי אמר לי כ"ק אד"ש כמה פעמים הוראה ברורה אבל הנני בודאי כל כך מטומטם שלא זכיתי לשמוע ולהבין. ואנא יואיל נא כ"ק לחוס ולרחם עלי בפועל ממש. שמיום ב' דשבוע זו הנני בפועל ממש איס מענש מה שכ"ק דורש מאיתי אינני יודע ומוכה הנני בחרב של שתי פיות. ויואיל נא כ"ק לסלוח על שהבהלתי ועכ"פ כוונתי טהורה היתה ולטובה כוונתי". על כך סימן הרבי (*): "וכתב:

(* ח"ו, ואי"ז אלא מ[רה] ש[חורה] של מוסרניקעס ומה לי ולהנהגתם!)

כה

כ"ח שבט תשט"ז

א. בהמשך למענה הקודם ש"מוכרח שבפני עצמו יחליט שצריך לשנות (לא רק אתכפיא) הנהגתו ויחסו בזה עד עתה" שאל הרד"ב את הרבי "האם הכונה בזה גם להעדר ומיעוט [ההנהגה] או האם זה שינוי בפועל היינו שהנהגתי הייתה שלא כדבעי?".

הרבי הדגיש את המילים "**האם הכונה בזה גם להעדר ומיעוט [ההנהגה] או האם זה שינוי בפועל**"

והוסיף

[בשניהם] **והא בהא תליא**. [מענה זה הועתק בצורה שאינה ברורה, וכאן הושלמו בדרך אפשר המילים "בשניהם" מתוך גוף המענה, וכן התיבה "ההנהגה" מתוך מה שהודגש ע"י הרבי].

ב. לאור הדברים, בלב נשבר סיים הרד"ב את מכתבו "עכשיו שאינני בעצמי כפי הכונה האם נכון לי בכלל לעסוק עם אחרים".

הרבי שינה והדגיש בשאלתו כך שתקרא "**נכון לי בכלל לעסוק עם אחרים**".

כו

ד' אודד תשט"ו

א. במכתבו ציין הרד"ב שיערוך בסמינר התוועדות לרגל חודש אדר וט' אדר, ורצונו לצרף עמו אדם נוסף על מנת שיעזור בשירת הניגונים. וסיים בשאלה "הנכון זה?".

הרבי הדגיש את המילים "**הנכון זה**", והוסיף:

לפרקים ולא תמיד.

ב. בהמשך מכתבו, כתב אודות שיעור החסידות שמוסר בתניא ספ"י, "וחסרים לי אותיות להבינם בטוב טעם ענין "עם קן דילי" לייחדא קב"ה ושכינתי' בתחתונים".

על כך ציין הרבי:

הרבי הוסיף אחרי המילים "קן דילי" את תיבת "**היינו**".

עי[ין] ס[וף] פ[רק] ל"ה, פמ"א. [בתניא].

בהמשך שאל עוד "וכמו כן בסוף הפרק מה שבתוך החצאי רבוע "ושניהם וכו' כמ"ש במ"א]" חסר לי אותיות ההבנה. מה זה בירורים שמבררים מנוגה, מין דכורין, שהן מימי החסידים שהן יורדים ומיין נוקבין הם עולים. ואולי אם הייתי יודע איפה הוא המקום אחר הי' זה מועיל".

ועל כך ציין הרבי:

פל"ז [בתניא]. **מצות מחה"ש** [מצוות מחצית השקל בספר דרך מצותיך]

ג. במכתבו שאל את הוראת הרבי בנוגע לאחד התלמידים שמגיע מבית שומר תורה ומצוות ואעפ"כ הבחין (וכן הבחינו שאר התלמידים) שמעשן - ר"ל - בשבת-קודש.

על כך ענה הרבי:

עיינ אבות דר"נ פי"ב מ"ג [ושם: מה תלמוד לומר ורבים השיב מעון, - כשהיה אהרן מהלך בדרך, פגע בו באדם רשע, ונתן לו שלום. למחר ביקש אותו האיש לעבור עבירה. אמר, אוי לי, היאך אשא עיני אחר כך ואראה את אהרן, בושתי הימנו שנתן לי שלום. נמצא אותו האיש מונע עצמו מן העבירה].

ד. במכתבו דיווח בקשר לאחד התלמידים שהחל בדרכים קיצוניות ביותר ופעל על אשתו שתלך כך, ופירט בהרחבה את מצבו בין השאר פירט: "וכמה פעמים בשבוע לוקח הוא הביתה עמו ג-ד-ה מתלמידי הישיבה לביתו לארוחת הערב. והיום שמעתי אשר חמותו אשר הרבה צרות גרמה מתאוננת שמעביד הוא את בתה בעבודת פרך בהרבה אורחים וכו'. כמו"כ בענין כיסוי הראש הנהו קיצון שאיזה פעמים ראיתי את זוגתו חובשת מין כובע אשר הי' באמצע בזמן לפני ג' מאות שנה שמכסה לא רק את השערות כ"א גם את המצח עד החוטם.

"גם בענין אריכות הזמן בתפילה לפי"ד הנהו מהדר יותר מדי וכו', והנה כהנ"ל כבר דברתי עמו בזה ויודע הוא חוות דעתי שאינני מסכים להתנהג כזו כלל עיקר לפי דעתי אין מן הראוי - איינצושפאנון א יונגע וויבעל [לרתום אשה צעירה] תומ"י אחרי חתונתה לעשות שבת עבור עולם גדול כזה, אף כשהיא מסכמת ואולי מסכמת מפני שסוברת שמבלעדי זה אינה חבירה טובה בחב"ד וכו'.

וכן מה שחובשת כובע כנ"ל - קען זיך שלעכט אפרופען [יכול להשפיע לרעה] אם לא עליה בעצמה הנה על מכריה וידידותיה".

הרבי סימן את התיבות "**אין מן הראוי**" וכמו כן ציין בשני הפעמים שהזכיר את הנהגתו בענין כיסוי הראש:

אחרי המילים "לפני ג' מאות שנה" כתב הרבי: "**לא טוב**", וכן אחרי המילים "כובע הנ"ל" כתב הרבי "**אינו נכון**".

ה. במכתבו מתאריך כ"ח שבט סיפר על א' התלמידים שבצאתו מיחידות (באור לכ"ו שבט תשט"ו) שאל את הרד"ב "כיון שמציעים לו הצעות אחרות גם כן מבלעדי הצעת נכדת [פלוגי] האם על פי מענה כ"ק אין לו לבקש ולהתענין באחרות או האם מכיון שכ"ק לא החליט דוקא על הצעה זו - כ"ק אמר לו **להמשיך** בזה - אם כן נכון בפניו גם להתענין באחרות. והנה במושכל הראשון תפסתי שיתענין גם באחרות אך אח"כ נחמתי ומי אני ליעץ בענינים כאלו ואולי תפסתי ממנו היפך הכוונה". אך הרבי לא ענה על שאלה זאת.

קעת שאל הרד"ב "מה שכתבתי בשבוע הקודמת אודות ש.ב. וכ"ק אד"ש לא ענה מאומה ע"ז. הנני תופס שבאם הי' חוות דעתו הק' שתעיתי בפי הי' אומר לי והשתיקה פירושה שנכון יעצתי.

הרבי מתח קו תחת המילים:

"בפי הי' אומר לי" ו"פי' שנכון יעצתי".

ו. בסיום מכתבו לאחר פירוט כל מצבו סיכם הרד"ב "יואיל נא כ"ק אד"ש להורות בכהנ"ל: . אודות סדר פרנסתי".

על כך ענה הרבי:

כמנהג סוחרים יר[אי] ש[מים] אבל במרץ ככל יכלתו.

כו (ג)

ד' אודד תשט"ו

א. במכתבו שאל הרד"ב בקשר להוראת הרבי שיעסוק בפרנסתו בלא חפזון (לעיל מכתבים יח, יט, ב), כיון שעסק אז בעסקי הקמונעאות, מהו הפירוש "בלא חפזון" "ותיכף ומיד כאשר הנני מתקשר עם דיסברייטער [מפיץ] הרי עבודתי נגמרה ויכולני ליסע למקום אחר או בחזרה, ובכן מהו הפירוש של בלא חפזון".

הרבי סימן "1" וכתב:

1) כשישאר אח"כ עוד זמן בעיר אפשר שיזדמן עוד פרנסה - גשמיות או רוחניות.

ב. בהמשך, שאל כפועל יוצא מעסקו בפרנסתו "האם לדחות הקביעותין [קביעויות הלימוד] מפני הנסיעות או איפכא [לדחות את הנסיעה] גם את זה אינני יודע".

הרבי סימן "2" וכתב:

2) ע"פ רוב - די זמן בשביל שני הענינים.

ג. בסיום מכתבו פירט הרד"ב את הצרות הרבות והמחלוקת שפקדה אותו באותו הזמן, ופתח במילים "אודות עניני הפרטים הפסקתי מלהתבונן בהם כי כל התבוננות בה מביאני לידי מרה-שחורה ועצבות גוראה", וככל שמתבונן בזה גורמת ההתבוננות להעמקת ההבנה שאין סיכוי שהצד השני ישלים עמו.

הרבי סימן "3" וכתב:

אינו - כי מבואר בדא"ח שישנה התבוננות המביאה לקירוב. ודוקא התבוננות זו היא מצד היצ"ט.

כז

אוד ל"ט אוד תשט"ז

א. במכתבו כתב הרד"ב אודות אחד התלמידים שלמרות היותו מרוחק מתומ"צ בכל זאת נפגש עם נערות בעלות רקע יהודי, אך הרד"ב נמנע מלדבר עמו אודות פאה נכרית וכדומה מכיון שהוא רחוק מזה. בסיום סייג הרד"ב את דבריו שאולי "זה, אם הענין כך שצריכים לדבר עמו. כי כשאני לעצמי לא הייתי מדבר עמו כלום כי שמח הנני בכ"ז שמתענין בזה ועוד חזון למועד כאשר יתגלה אז עס האלט טאקע ביי עפעס [שאכן מדובר במשהו ממש]".

הרבי הדגיש את המילים:

כי שמח הנני בכ"ז שמתענין בזה ועוד חזון למועד. [כלומר, שאכן הצדק כדבריו שאין ללחוץ אותו באותו הזמן].

ב. הרד"ב כתב אודות אחד התלמידים שנפגש בפגישות שידוכין אך "יש לו שווערירקייטן בעניניו עמה".

על כך ציין הרבי:

מה הם?. [ראה במכתב הבא].

כח

אוד ל"ט אוד תשט"ז

א. בהמשך למכתב הקודם (סעיף ב) בו כתב הרד"ב על קשיי אחד התלמידים ובמענה שאל הרבי על אודותם, פירט הרד"ב:

"הנה הוא להיותו זעהר א חשובער חסידישער בחור [בחור חסידי חשוב מאד] חפץ להסתדר כרצון כ"ק אד"ש עם כל הענינים היינו שייטל [פאה נכרית] והלבשה כראוי ארבעל [שרוולים] וכו'.

"וכבר דיבר עמה נידון כ"ז, חוץ ממה שנתן לה את הר"ד מר"ח אלול [תורת מנחם ח"ב ע' קפ"ח] ששם מדובר בארוכה ומאד שארף [בחרפות רבה] כל הענין. גם בהיות שהיא ארצישראלית ויודעת קרוא בעברית נתן לה ג"כ ב' המכתבים מכ"ק אדמו"ר [הריי"צ] נ"ע

למאנטראל [לכאורה הכוונה למכתבים באג"ק חי"א ע' תיא-ב "אשת תלמיד תו"ת צריכה לשאת פאריק כמה שלא יכבד לה דבר זה אבל אחרת אי אפשר ואי רשאי להיות"]. (והגני מצרף ב' העתקות מהם בכאן) שהם בעברית וכתוב שם בפ"י שא' הדברים שצריכים להתדבר אודותם הנה ענין הפארוק [הפאה]. לאחכ"ז הגיד לי באנחה "וכל זה ללא הועיל". יש לה קושיות וסתירות ופירוקים על ענינים אלו וממילא מחזקת בשיטתה וגם לא חונכה באלה וכאלה".

ליד המילים "והגני מצרף ב' העתקות כאן סימן הרבי (1)" וכתב:

1) אינן מצורפות כאן

ליד המילים "שכ"ז ללא הועיל" סימן הרבי (2)" וכתב:

2) בטח יהי' בסדר אם רק לא תראה חלישות בזה בו [כלומר, שככל והוא ימשיך להראות תוקף בזה יסתדר הענין].

ב. הרד"ב כתב אודות מצב פרנסתו הקשה והוסיף בצער ש"עדיין אין לי פרנסה לימי הפסח ממשמשים ובאים".

הרבי סימן (3)" וכתב:

יקח גמ"ח ממחנ"י [הלוואה ממחנה ישראל] ע[ל] ח[שבון] זה.

ג. הרד"ב שאל אודות הנלמד בשיעורו על מידת הבינוני "שגם אנ"ש והתמימים גם הם אינם יודעים מי שעבר עבירה מימיו ושנק' לו שם רשע פעם אחת בימי חייו יכול להיות בינוני או שרק למדת הבינוני ימשוך אבל בינוני ממש הריהו מי שלא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם".

על כך סימן הרבי (4)" והוסיף:

4) כן מוכרח מתיא ר"פ י"ד שכל אדם ... בכל עת ובכל שעה [כלומר, משם מוכרח שכל אדם יכול להיות בינוני ממש] - ומ[ה] שכ[תוב] ברפ"ב: ולא עבר... ולא יעבור לעולם - פי' שמצבו עַתָּה הוא כזה שלא עבר כו' שאין כל רושם בנפשו כו', אף שדוחק קצת [כלומר, היות ושב בתשובה עמוקה כל כך עד שנמחקו לגמרי עוונותיו, לכן ניתן לומר על מצבו עַתָּה שהוא בבחינת "לא עבר עבירה מימיו"] ומוכרח גם ממרז"ל שתשובה מועלת לכל [ראה תוד"ה "חוץ" ב"מ דף נ"ח ע"ב] ומוכרח גם מדוד המע"ה שחטא בשנים - כמארז"ל [יומא כ"ב:] - ועליו נא' צדיקים יצ"ט שופטן כו' (תניא פ"א). [ומוכח שעל אף החטא ניתן להגיע אפילו למדריגת צדיק].

כט

אוד לכ"ז אוד תשט"ז

במכתבו כתב הרד"ב על הצעה אשר לנסיעתו לעסקיו יקחו אחד מתלמידיו שהציע עצמו והדבר מתאפשר לו "ולנסוע ברכבת הנני מוציא הרבה הוצאות וגם קשה להיות בכל המקומות בלתי קאר משא"כ כהנ"ל. וגם לו אולי יהי' לו מזה טובה ברוחניות, ויאיל נא כ"ק אד"ש להורות בזה".

על כך ענה הרבי:

נכון - ובטח ישנם בהקאר גם איזה ספרים להורות שחסידי בכל מקום שהוא ס' [ספרים] אלו עמו וכן כאלו שיכול ליתנם במתנה לאלו שנפגש אתם בנסיעותיו.

ל

י"א ניסן תשט"ז

הרד"ב דיווח לרבי שבהיותו במצב רפואי לא טוב אינו יכול לכתוב וכי עתיד לדווח ממצבו של אחד התלמידים וזוגתו (מבלי לכתוב דבר אודותם).

על כך ענה הרבי:

לברר מפני מה היא בנמיכת רוח (אראפ-געפאלען בא זיך) מובן - שלא בשמי.

לא

אוד לכ"ה ניסן תשט"ז

א. במכתבו דיווח הרש"ב לרבי על ההשפעה העמוקה שפעלה היחידות על אחד התלמידים ("ג.ג.") ועל הצעדים הרבים שעשה בהתחזקות בתורה ומצוות, אף שעדיין נמצא במוסד חינוך המלמד אפיקורסות וכו'.

על כך ענה הרבי:

צריך לעמוד עמו בקישור תמידי (מבלי בליטות שירגיש בהכוונה) למען שלא יתקרר (אפקילען זיך).

בהמשך כתב הרד"ב אודות תלמיד נוסף. על כך ציין הרבי:

כנ"ל בנוגע לג' [...]

ב. הרד"ב כתב כי בשיעוריו מגיעים בחורים מאחת הישיבות ואולי מוטב לקבוע בישיבה שם שיעור "אולי יותר טוב שילמדו שמה דא"ח על דרך שלומדים בשארי הישיבות כי אני אינני לומד עמם דא"ח, הנני לומד עמם קיצוש"ע ומובן שמספק אני בזה מאמרים ושיחות וסיפורי החסידים וכו' (וכפי הנראה אין [בישיבה] שם התנגדות ממנהל הישיבה [...]) ויואיל נא כ"ק אד"ש להורות בזה".

הרבי סימן את המילים "טוב שילמדו" "דא"ח ע"ד שלומדים בשארי הישיבות", והוסיף: **ולא שמה**. [כלומר שאכן טוב שיתחילו ללמוד דא"ח, אך לא בישיבה שם, וראה לקמן מענה לד,ד].

לא

כ"ז ניסן תשט"ז

א. בהמשך למענה דלעיל (לא, א) שאל הרד"ב את הרבי מהי הכוונה "לעמוד עמו בקישור תמידי", היות ובמילא לומדים כל ליל שישי ובנוסף נמצאים בקשר טלפוני כב' פעמים בשבוע.

על כך ענה הרבי:

אם כן הוא - מספיק.

כמו כן, שאל על התלמיד השני עליו ענה הרבי "כנ"ל בהנוגע לג.", כלומר שגם עמו יש לעמוד בקישור תמידי. כמה שאלות (לקמן הובאו רק השאלות עליהן ענה הרבי):

הוא אינו מאפשר כלל להתקרב אליו. על כך ענה הרבי:

לא בשמיים היא.

הוא מאד פיקח ויבחין שכך הורה הרבי (והרי בהוראת הרבי היה שאופן הקירוב יהיה "שלא ירגיש" שהדבר נעשה בהוראת הרבי). על כך ענה הרבי:

ימצאו דרך חכמה גדולה יותר מחכמתו הוא.

ב. בהמשך כתב הרד"ב אודות אחד מתלמידיו שהזדמן לבית כנסת באחת מערי השדה, והוזמן לדבר על ידי "הרב דשם ח. שמו", והרושם הגדול שיצר נאומו.

הרבי הדגיש את המילים "הרב דשם ח. שמו", והוסיף:

לברר אם זהו שכתב לי מאז.

לב

כ"ט ניסן תשט"ז

א. במכתבו דיווח אודות א' שהיה בבית משפט בקשר לסכסוך משפחתי, ואשר בית המשפט פסק אשר "צריך [פ'] ליתן בכל שבוע עשרה דולר".

הרבי הדגיש את המילים "צריך [פ'] ליתן בכל שבוע עשרה דולר", והוסיף:

"מחוייב ע"פ תורה, ואולי יותר".

בהמשך ציין הרד"ב על אותו א' שאולי מוטב ויתן גט שכן יהיה בשמחה.

על המילה "שמחה" ציין הרבי:

[שמחה] להיצ[ר] [הר] [ע].

ב. הרד"ב כתב על פרנסתו שאינה בכי טוב, ואשר נסיונותיו להתפרנס לא עלו יפה. ובפרט בקשרו עם שותפו. על כך כתב הרבי:

רבה עליו ריעים - מבין הסוחרים וידברו עמו עד"ז.

ג. בהמשך ציין הרד"ב שאחד מתלמידיו הבחין "שיש תנועה של עצבות בקולי", על כך סימן הרבי "א*", והוסיף:

(* זהו ענין המקלקל ח"ו בכהנ"ל, ולא מתקן).

ד. הרדב כתב אודות תלמידו שבחודש תשרי פעל באחת מערי השדה, וקיבל ממחנה ישראל ד' מינים בעבור זה (לעיל מכתב ד), וציין הרד"ב שכעת אותו תלמיד קיבל מצות בדואר, אך רצונו לשלם בעבורם "אך חשבתי שלהיות שכ"ק אד"ש ציוה לתת לו ד' מינים במתנה על חגה"ס וזה עשה רושם עז, אולי יותר טוב גם עתה שהשמורות יהי' מתנה מכאן לחלקם שם, ובפרט שעבור עצמו כבר שילם עבור המצות וזה הי' עבור חלוקה".

על המילים "מתנה מכאן" ענה הרבי:

ממחנ[ה] י[שראל] ויש קרן ע"ז.

לג אוד לל' ניסן תשט"ו

במכתבו דיווח אודות א' ממושפעי תלמידו שהיה אמור להתאשפז במחלקה פסיכיאטרית, אך תלמידו אינו יודע האם הדבר נכון בעבורו והאם מצבו כה גרוע. על כך ציין הרבי.

שמו ושם אמו?.

לד ט"ז אייר תשט"ו

א. בהמשך להוראת הרבי (לב, ב) לדאוג שידברו עם שותפו לעסקים, דיווח הרד"ב כי דיבר עם מישהו שידבר עמו. על כך ענה הרבי:

הנעשה בזה?.

ב. הרד"ב כתב אודות א' מתלמידיו שהוצעה לו משרה בבית כנסת קונסרבטיבי, רק שיש לו "כו"כ שאלות עפ"י דין המותר להשתתף ב"לעיט פריידעי איוונינג סוירוויסעס" [תפילות ליל שבת כפי שנקראות אצלם] ובאם שמותר האם מותר גם לזמר תפילת ערבית בלי הזכרת השמות שבברכות ק"ש, והאם מותר לכהן במקום תערובת. ואני עוד טרם שנחכמתי כ"כ לפתור שאלות כאלו".

הרבי סימן את המילים "כו"כ שאלות" וכתב:

למה לו להכנס למשרה דכל ספקות אלו ועוד.

ג. הרד"ב כתב אודות א' מתלמידיו שנפגש לשידוך אך לא עלה יפה. על כך כתב הרבי:

לברר אצל הר"י שי' העכט אפשר שכבר עסק בזה.

ד. בהמשך למענה דלעיל (לא, ב) שאל הרד"ב "מה שהורה כ"ק אד"ש אודות ישיבת היכל התורה שטוב שילמדו דא"ח ע"ד שלומדים בשארי הישיבות ולא שמה, האם כוונתו שאני אלמד זה בעת למודי עמהם היינו לנכות זמן מהקיצוש"ע או האם כוונתו לסדר זמן מיוחד אחר על דא"ח, ונא להורות בזה".

על כך ענה הרבי:

איך שיסכימו הת' ברצון יותר.

ה. הרד"ב ציין אודות בחור חדש שהגיע מרקע לא דתי ו"לפי"ד הי' נכון שהתל' החדש שבא הנה מפאסטוויל פנסילבניא ע"י הרב שמואל מנדלוביץ יסתדר בהיכל תורה לזמן קטן עד שישתייך עכ"פ ללמוד עם חבר בשיבתינו כי עד עתה דרייט ער זיך ארום [הוא מסתובב] בכלל ולא נתקבל עדיין בשיבתינו".

ליד זה ציין הרבי:

מצבו עתה?.

לזה

כ"ג אייר תשט"ז

א. בהמשך למכתב הקודם בו דיווח על התלהבות התלמידים מלימוד הדא"ח, דיווח הרד"ב במכתבו כי החל אחד הבחורים למשוך אחריו בחורים נוספים בתלונה שאינם רוצים ללמוד דא"ח, אלא חומש וקצוש"ע. על כך ענה הרבי:

ישתדל שמשאר התל' ידרשו לימוד הנ"ל (עכ"פ א' מהם) וגם ידבר גם ארום חסידות [מסביב לחסידות", תולדות החסידות וכו'] שזה ימשיכם יותר.

ב. במכתבו דיווח הרד"ב על אחד מתלמידיו שנמצא במחנה קיץ ופועל שם רבות לחיזוק היהדות, ובין השאר ברצונו להתקין שם עירוב. על כך כתב הרבי:

בענין עירובין - לשאל פרטיות התיקון אצל הר"י שי' שטייף או הר"ב שי' מאשקאוויטש המתעסקים בהל' אלו.

בנוסף כתב הרד"ב "גם מתכונן הוא לסדר איזה התועדות שם וחושב להזמין לזה מאנ"ש והתמימים ממכריו בכאן לעזור לו, מלבד מה שחפץ שהתל' הנוסעים בהשליחות בימי הקיץ יעמדו שם ויעשו תעמולה כאילו הוא לא ידע מתחילה שבאים הם". על כך הוסיף הרבי:

נכון במאוד.

ג. הרד"ב פירט על מצבו של אביו ועל הקושי לנסוע לפרנסה במקום רחוק שכן המקום "רחוק מנכדיהם ונכדותיהם, ומה יהי' עם בנותיי יחי' האם יסעו עמם, ואיך יתנהגו שמה?".

עדיין מוקדם לדאוג גם עד"ז.

והוסיף לגבי עצמו: "האם אעזוב אני את עסקי גם כן?".

ועל כך כתב הרבי:

לז

ר"ח סיון תשט"ז

א. במכתבו כתב הרד"ב על א' ממקורביו שחפץ להיכנס לתו"ת אך הדבר לא עלה יפה ולא התקבל על ידי ההנהלה. במקביל ניסה להתקבל לישיבה נוספת, ועל כך הציע הרד"ב שייסד שיעור תניא שם. על כך ענה הרבי:

למה לא ילמוד איזה שעות ביום שם - ואח"כ יהי' בין תל' תו"ת - במשך הקיץ.

ב. במכתבו כתב על תלמיד נוסף ש"התייעץ עמדי אודות השידוך עם נכדת [?] שאין לו שום המשכה כלל לזה מצד כמה וכמה טעמים והעיקר שהבאנעמונג [התפיסה, המושגים] שלה איז זהער ניט קיין פיינע [מאד לא נאה] און קיין איידעלע [ולא עדינה] וכו' וראה שהיא פזרנית גדולה וכו'. אך שמתירא ג"כ להפסיק לפי שכ"ק אד"ש הבטיח על פנימיותה שטוב מאד".

על המילים שהמושגים שלה אינם נאים, כתב הרבי:

פלא לומר כן. ועוד גרוע מפלא.

וכן מתח קו תחת מילים אלו:

"פנימיותה שטוב מאד".

לז

אוד לג' סיון תשט"ז

א. במכתבו ציין הרד"ב על קשייו עם שותפו לעסקים, וציין בין השאר שכעת שותפו מחכה לתוצאות עסקה מסוימת. על כך כתב הרבי:

אם בירור זה יהי' במשך זמן קצר - צ"ע אם כדאי אריינכאפען צוקריגען זיך מיט עהם [לחטוף] ולהסתכסך עמו, כלומר שלא להיפרד לפני זה].

ב. בסיום מכתבו כתב: "ויואיל נא כ"ק אד"ש לייעדני, ולהורני איך שאתנהג עכשיו (בדעתי להגיד לו ברור אשר באופן כנ"ל שיהי' שייך לי השליש מהריוח הנקי שלו ע"ז אינני מסכים

כלל כ"א על החצי מזה) האם אחריש עוד? האם בא העת לבקש לי שותף אחר, ואיזה שטעל וועל איך איצטער נעמען [ואיזו משרה אקח עכשיו] ויברכני נא שיאיר קרני בפרנסה טובה.

ליד המילים "שותף אחר" כתב הרבי:

באיזה עסק,

כדאי לברר האפשרות אויסקויפען [לקנות] אצלו השותפות (כמובן אם אפשר להתנהל בלעדו)

לאחרי כל הברורים - מפני מה אין ריוח במסחר זה?

לח ג' סיוק תשט"ז

א. בהמשך לשאלתו של הרבי במכתב הקודם כתב הרד"ב כי רצונו היה לעזוב את העסק "ובקש בעצמי לרכוש" עסק אחר. הרבי הדגיש את המילה "**בעצמי**" וכתב:

לברר אם מותר עפ"י מנהג הסוחרים וע"פ שו"ע ובאיזה אופן.

ב. בהמשך כתב הרד"ב "אינני יודע מה פי' מענת כ"ק אד"ש, "כדאי לברר האפשרות אויסקויפען [למכור] אצלו השותפות", האם הכוונה אפשרותי [כלומר, באפשרות הרד"ב עצמו], הלא יודע כ"ק אד"ש שאין כסף לאדון זה, ובאם הפשט האפשרות כמה הוא רוצה עבור חלקו, הנהו חפץ שישלמו לו הכל גם עבור טעויותיו וזה יהי' סכום יותר מי' אלפים ומסופקני האם ימצאו חסר דעת ליתן לו סך כזה, רק עם ישתתף שותף ג' ועמו ג"כ אז הוא מרוצה איינגיין אויף [להיכנס ל]פשרות".

על כך כתב הרבי:

אם אפשר להשיג שותף שיתן די כסף גם ע"ז.

ג. הרד"ב ציין אודות פ' והקשיים בהם נתקל, וכמה טעמים שנתן לקשיים בהם נתקל. על כך כתב הרבי:

והוא העדר השלום בית וכמבואר בלקו"ת ס"פ ברכה יעו"ש ואליבי דאמת.

ד. במכתבו כתב הרד"ב על אחד מתלמידיו שהתרחק מלימוד דא"ח והטעים זאת שכבר פסקו עליו מלמעלה ש"אין מספיקין בידו", והראיה - שזה זמן רב לא קיבל מענה למכתביו אל הרבי.

על מה שכתב ש"מלמעלה פסקו עליו" ציין הרבי "א" וכתב:

האם זה פסק מלמעלה בלי בחירתו כלל?

* הפסק מלמעלה נמסר לו מכבר ע"י משה רבינו רוען של כל ישראל: נתתי לפניך את גו' ואת גו' ובחרת בחיים.

ועל מה שכתב על היעדר המענה אליו כתב הרבי:

אינני זוכר (ואפשר מפני אריכות הזמן) שיתקבל אפשר מכתב אחד ובכלל אינה מובנת השייכות דהערד לימודו דא"ח מפני שפב"פ לא ענה על מכתביו.

בסיום, פירט הרד"ב את תוכן המכתבים ובקשתו של אותו תלמיד שישלחו מישהו שיתוועד במקום מגוריו של התלמיד, ומשם ישלמו על הוצאות הנסיעה. על כך כתב הרבי:

כדאי לדון בצאגו"ח ע"ד הנ"ל.

ה. בהמשך למכתב דלעיל (לז,ב) אודות התלמיד והתרשמותו השלילית מפגישתו עם הנערה אודותה "כ"ק אד"ש הבטיח שפנימיותה טוב מאד", כתב הרד"ב: "מה שכתבתי אודות הנכדת ב"ר אפרט בזה יותר: ש. מתאונן אשר בהפוגשים כל העת תדבר אודות ליבע [אהבה], וכו' רק וחפצה בקירובים שונים [...] כמנהג אמעריקא מה שהוא אינו סובל. כל הנ"ל ממה שש. אמר לי. ולפמש"כ כ"ק אד"ש, כנראה שהוא מפריז על המדה ולהיות שהוא אינו איש תקיף כלל מתיירא שמה יהי' ח"ו אצלו אשתו מושלת עליו".

על כך ענה הרבי:

ידבר הוא עמה ע"ד חסידות ויר"ש ולא מקום לדיבורים הנ"ל - אם אמת כן הוא כדברו.

לט

ט' סיון תשט"ז

א. הרד"ב דיווח על אחד התלמידים שהגיע ללמוד בישיבה, אך מחוסר ממון מנסה לפרנס את עצמו להוצאות קטנות "שצריך ב-g שקלים לשבוע".

הרבי מתח קו תחת המילים "שצריך ב-g שקלים לשבוע" וכתב:

יקח מהמל"ח [הלואה] ולאחר כמה שבועות יתחיל לשלם קימעא קימעא.

ב. הרד"ב כתב אודות הקבוצה שלומד עמם שטרם החל עמהם בלימוד דא"ח היות ו"להיות שהנני מחכה שבעוד שבוע או מעט יותר יבקשו המה בעצמם שאלמד עמם דא"ח ע"י

ההתעוררות של ר. הנ"ל, יותר טוב שישאלו יותר טוב שישאלו המה מאשר שאני אעורר ע"ז".

הרבי מתח קו תחת המילים "יותר טוב שישאלו המה".

ג. בהמשך למכתב דלעיל (לט, ג) בו כתב הרבי אודות פ' שבשל העדר השלום בית חסרה הברכה, שטח הרד"ב את דבריו לרבי, שאותו א' "כבר החליט" בשל הימשכות המצב של היעדר השלום הבית שנתיימש לגמרי וממילא הרי שלא יהיה כדאי להתחיל בהתחלות חדשות, שכן הדבר לא יצלח.

על מה שכתב ש"כבר החליט" כתב הרבי:

ביכולתו לשנות החלטתו.

והוסיף (בקשר לייאושו של פ'):)

התורה לא תדרוש מה שאי [י] א[פשר] ומזה מוכח שביכולתו הוא.

ד. הרד"ב שטח את שאלת תלמידו שהוצע לו ללמד בבית ספר יהודי מודרני (אך כזה שאינו משוייך לקונסרבטיבים וכיו"ב) "ונותן לו א פרייע האנד [יד חופשית] ללמדם בחפצו הוא, וכל מה שהגיד לו [התלמיד] השוועריגקייטען [הקשיים] שיהיה על ידו, היינו שלא רק ילמדם הלכות ציצית אלא גם ישתדל זיי צו באאיינפליסען [להשפיע עליהם] גם ללוש ציצית בפועל ממש וכו' הנה כל זה אין מניעה אצל הדירעקטאר [המנהל] ואדרבה שבע רצון הנהו מזה אף שהוא בעצמו הוא מהחופשים ומבטיחו עבור זה סך שש אלפים עבור השנה (ט' חדשים) ובכל יום רק עד שעה 3:30 נ.מ. [אחה"צ] ובמילא בקיץ ובכל יום יהיה לו זמן לעצמו ללמוד וכו'. ובשבתות ויו"ט יוכל להיות במקום שלבו חפץ וכו'".

על כך ענה הרבי:

אם הנ"ל מקיים הבטחתו - נכונה ההצעה.

ה. הרד"ב כתב אודות א' התלמידים שקיבל מענה מהרבי ו"הנהו בהתרגשות גדולה - ובעיקר איך להתנהג עם אמו - ונסיון גדול הנה זה אצלו וכפי שאמר לי אשר ער דארף א סאך כוחות [כוחות רבים] והתחזקות בכדי שיוכל די זאך דורכפיהרען [לבצע את הדבר] ולעמוד בנסיון.

בענין זה כתב הרבי:

אז מ'פרעגט - דארף מען פאלגען [כששואלים, יש לציית] ולא לעשות ענינים טרם בוא זמנם.

ו. הרד"ב ציין שמלבד התלמיד שביקש בפירוש שיכתוב עבורו לרבי הרי ששאר התלמידים שלא ביקשו זאת ממנו, הוא אינו מספר להם ואת מענות הרבי "הודעתים תמיד ולא אופיציאל [רשמית]".

הרבי הדגיש את המילים "הודעתים תמיד ולא אופיצאל" וכתב:

ב"ה על להבא לע"ע.

ז. בסיום מכתבו כתב: "ויברכני נא כ"ק אד"ש בפרנסה טובה בהרחבה ויהי' השפעה מאתך שלמע' ממדידות והגבלות בפרנסה טובה בהרחבה ויהי' ההשפעה".

הרבי מתח קו תחת המילים "בפרנסה טובה בהרחבה ויהי' ההשפעה".

מ*

אוד ל[י] סיון תשט"ו

הרד"ב דיווח על הבחור שעסק בשידוכו [לעיל לח,ה,ו"נ] של"ע אמו נפטרה ו"הנני חושב אשר בבואי לנחם את [הבחור] אין הזמן גרמא לדבר ענינים של השתדכות.

על כך ענה הרבי:

צריך הי' להסביר לו - שאילו זכה הי' גומר השידוך בשטומו"צ - עודנה בחיים חיותה בעלמא דין. רמזו לו בכמה אופנים (ע"י שאלות מן הצד, טלפון וכו') עד"ז, און ער האט זיך גימאכט ניט פארשטייענדיג - וועמען האט מען דא אויסגינארט? [ועשה עצמו כאינו מבין - את מי רימו כאן?].

מא*

יא סיון תשט"ו

בהמשך למכתב הקודם ומענה הרבי עם המסר שעליו להעביר לבחור, כתב הרד"ב שכשהגיע לבחור היה הנ"ל בסערת רגשות ולא היה שייך לשוחח עמו על כך. ו"ועכשיו בעמדו מאבילותו אינני יודע מה לעשות כי הנני מרגיש את עצמי לחיצון ולבלאפער [לשקרן] שאייעץ את הזולת לעשות איזה דבר בניגוד לשכלו הוא בעת שבעצמי אינני עושה כזה. . בין איך ביי זיך זעהר אראפגיפאלען [אני שפל מאד בעיני עצמי], שעד עתה הי' לי חשבונות דאהבת עצמי שאף על פי כן הנני א חסידישער יונגערמאן, ועכשיו נפקחו עיני ונוכחתי לדעת שאינו כמו שדימיתי וקשוט עצמן ואחר כך קשוט אחרים כתיב. מה שאצוה לאחרים לעשות נכון מקודם לעצמי לעשות".

הרבי מתח קו תחת המילים "מה שאצוה לאחרים לעשות נכון מקודם לעצמי לעשות" והוסיף:

אבל אין זה פוטרו מלעזור לאחרים אף שבעצמו קען ער זיך דערווייל ניט איספראווען [אינו יכול לעשות זאת לעת עתה]. ואדרבה, זה יוסיף בהעזר מלמעלה בנצחון מלחמת יצרו, וכידוע שההנהגה היא - מדה כנגד מדה, וכ"פ ככה.

ב. בסיום מכתבו כתב הרד"ב: "ויברכני נא כ"ק אד"ש במנוחת הנפש ובמנוחת הגוף ובפרנסה טובה בהרחבה ובהרוחה, בגו"ר"

הרבי מתח קו תחת המילים הבאות:

"במנוחת הנפש ובמנוחת הגוף ובפרנסה טובה בהרחבה ובהרוחה, בגו"ר".

מב

אוד ל"ב סיון תשט"ז

בהמשך למענה דלעיל (לטד) כתב הרד"ב "מסרתי מענת כ"ק אד"ש לא.י.ג ומאד שמח לקראתה, אך שעתה נתחדש השאלה אודות הפטור שלו משרות [צבאי] שבהיותו תל' בסעמינאר פטור הוא וכו' ובצאתו [מהסמינר] צריך הוא לחפש עצות עד"ז ויתדבר עם הדירקטאר [המנהל] גם עד"ז.

כאן כתב הרבי:

ה"ז הוא "פראקטיקע" [פרקטיקה - התנסות] במה שלומד עתה ונחוץ לשלימות הלימוד [כלומר להיות ולימודו בבית הספר הוא התנסות מעשית בלימודיו, ניתן יהיה לשכנע שזה חלק מלימודיו].

מג

ט"ו סיון תשט"ז

א. הרד"ב כתב אודות שידוך אחד מתלמידיו והוסיף "אומר הוא שמעת אשר חפץ לעזוב את הסעמינאר ולנסוע לביתו וכ"ק אד"ש שלל את זה, מאז ראה בחוש אשר גם הדבר אשר לפי שכלו טוב וישר לפניו ויכול להיות ההיפך וע"כ צריך לשאול את הכל מאת כ"ק אד"ש שבאם לא הי' מציית אז והי' נוסע הביתה הי' לו בכי' לדורות, כך אומר".

על כך כתב הרבי:

בכלל נכון הענין. [לא ברור על איזה מהפרטים כוונת הרבי].

ב. על מה שכתב על קשייו עם שותפו לעסקים. על כך ענה הרבי:

ישפיע עליו ע"י ידידיו וכיו"ב.

ג. בדיווחו על שיעורו בישיבה כתב, כי הבחורים מקשים על יר"ש של רבם ומפני מה אינו הולך בחתימת זקן וכו', הרד"ב מצדו לימד זכות על רבם אך כתב לרבי שחושש שטעה "ואח"ז חשבתי אולי לא נכון לפניו לתרץ כ"כ את רבם אולי וועט דאס שאטען דא שפעטער [אולי זה יזיק כאן יותר מאוחר] - איה"ש כשיתחסדו - כשילמדו דא"ח וכו'" [ויזלזלו בחומרות אליו].

הרבי מתח קו תחת המילים "**איה"ש כשיתחסדו - כשילמדו דא"ח וכו'**". והוסיף:

אז ימצאו עצה לחשש הנ"ל. [כלומר, שטוב עשה שלימד זכות].

ד. בסיום מכתבו כתב "ויברכני נא בפרנסה ובהצלחה בגו"ר.

הרבי מתח קו תחת המילים "**בפרנסה ובהצלחה בגו"ר**".

מ"ד

כ"ט סיון תשט"ז

א. הרד"ב כתב על א' מתלמידיו שבמכתבים הקודמים דיווח לרבי על רצונו של התלמיד לנסוע ללמד בספרד אך הרד"ב הוסיף במכתבו לרבי כמה סיבות לשלילה. כעת, דיווח הרד"ב כי מפני הולדת בתו של אותו תלמיד נדחה הרעיון "לשנה הבאה". על כך ענה הרבי:

גם לאז מופרך.

ב. במכתבו דיווח על אחד מתלמידיו שהחל לרדת מהדרך, ובמהלך השיעור טען שבמשרתו כמורה מלמד את הילדים שמדרשי רז"ל ר"ל אינם כפשוטם וכמה מהלומדים צדדו בדעתו, הרד"ב מסיים כי "נא יורה בזה כ"ק אד"ש אויף וויפיל דארף איך אנליגען [כמה עלי להשקיע] כוחות בהם על זה כי ת"ל דברי בכזה נשמעין וכעת שאנו לומדים בכל שבוע פ' בראשית עם מדרשים (וישנם הרבה קושיות ואני מלבד מה שהנני מדבר בקיצור מהאור החיים וכלי יקר והרמב"ן וכו' מבלעדי זה רייד איך ארום חסידות [הנני מדבר מסביב (-אודות ה) חסידות] כמו שהורני כ"ק אד"ש [לעיל לה,א]) עומדים ענינים כאלו בראש, וויפיל דארף מען ביי זיי מאנען [כמה צריך לתבוע מהם] בזה".

הרבי מתח קו תחת המילה "**מאנען**" והוסיף: **כפי יכולתם.**

ובהשאר - לבטל דעתם ע"י דברי נועם כי זוהי אומנתו של יצה"ר היום אומר על סימבאל [באופן סמלי] "שהוא סימבאל" ומוסיף און פאסמאקאוועט זיך [שוקע ונהנה] בזה, כי רק

ענין המובן ע"פ שכל "לקבלו כפשוטו וכו' עד שאומר וכו' ואין ההיזק שוה כלל וכלל: המפרש רמז כפשוטו - נכשל "בעון" שאינו חקרן, ומאמין בדבר שאין שכל האנושי של אנשים כערכו מבינו.

המפרש נס או מופת שאין זה אלא משל - הוא ע"פ רוב, מפני שאין מתקבל אצלו שה' יעשה ענין וואס בא עם לייגט זיך עס ניט [שאינו מונח אצלו] ובמילא כופר בנס זה. ומי יעכבו מחר - לכפור בנס שני וכו' און - וואו וועט ער זיך אפשטעלען? [והיכן יעצור] ומאיזה טעם?.

ג. הרד"ב כתב אודות הבחור שהרבי כתב עליו כי הוא "א פייגער חסידישער בחור" (ו, ד), ועל קשייו הרבים

על כך ענה הרבי:

למוד בשופי (בשמירת טבילת עזרא, ושמירת ג' השיעורים) ובשמחה.

הוסיף הרד"ב "והנה ער פארטרויט זיך אין מיר [יש לו אמון בי] וחפצי לעשות דבר מה לטובתו אך איני יודע מה"

על כך ענה הרבי:

למצוא שידוך מתאים בשבילו.

מדה

ג' תמוז תשט"ז

א. הרד"ב כתב על הצעת שידוך של א' מתלמידיו שמתעכבת בשל טענת אם המדוברת שברצונה להמתין בכדי לחסוך כסף להוצאות החתונה.

הרבי מתח קו תחת המילה "להמתין" והוסיף:

אם רק זה הטעם אין כדאי להמתין.

בנוסף כתב הרד"ב שגם התלמיד עצמו חושש שכן היות ו"להוריו אין ממון לנסיעה לכאן ממילא צריך הוא עכ"פ להרויח סך בכדי לשלם להם שיבואו על חתונתו מפני חיוב דכבוד אב ואם".

הרבי מתח קו תחת המילים "סך בכדי לשלם להם שיבואו על חתונתו".

והוסיף:

ילוה סך זה מגמ"ח דמחנה [ישראל]. ואין כדאי פארציען [למשוך, לדחות] בשביל זה.

ב. הרד"ב כתב אודות פרנסתו, ששותפו (שהיה באותה העת בנסיעה מחוץ למדינה) גילה את דעתו שאינו מעוניין כל כך להמשיך. וכעת נוצר פתח לפרנסה היות וסחורה מסויימת מבוקשת ובדעתו לחפש משקיע עבור רכישתה ולעסוק בשיווקה לבדו, עד שיחזור השותף.

על כך ענה הרבי:

אבל לא לגמור [את השותפות] **עד שיחזור שותפו שיהי' המצב יותר מבורר (ובלא [ו] ה[כי]) צ[ריך] ע[יון] אם יכול לגמור בלעדו).**

בנוסף ציין הרד"ב כי הרי"ל גרונר הציע לו לעסוק מעט בהגתה ספרי קה"ת, הרבי ציין לדברים אלו וכתב:

ובנתיים יתעסק גם בהנ"ל.

מ

י' תמוז תשט"ו

א. בקשר לדברי הרבי במכתב הקודם (סעיף ב') שעליו להמתין "עד שיחזור שותפו" שאל הרד"ב מהי כוונת הרבי שכן שותפו חוזר לעתים לזמן קצר, או אחר חזרתו לגמרי למדינה.

על כך ענה הרבי:

כשיוכל להודיע ממנו איזה דבר ברור.

בנוסף שאל הרד"ב מהי כוונת הרבי במענה: האם בפועל עליו לחפש שותף נוסף לכמות סחורה בפני עצמה. על כך ענה הרבי:

אין א' שולל הב' ויכול לחפש שניהם.

ב. הרד"ב דיווח מהתקבלותו של אביו למשרה בבית הכנסת בבורו-פארק, על כך ענה הרבי:

יהי' בשטומ"צ.

ג. אודות שידוך התלמיד (במכתב הקודם, א), דיווח הרד"ב שהשידוך עלה יפה אך עדיין בדעתם לדחות את החתונה ומכמה טעמים נוספים (לטעמים שבמכתב הקודם): משרתו החדשה, ובנוסף, עליו להתמנות לרב וחזן בפילדלפיה דברי שימנע ממנו לבוא להתוועדויות הרבי "ומכל מקום אמר שאחרי כל טעמיו חפצו אדיר לעשות מה שצריך לעשות היינו כפי הוראותיו של כ"ק אד"ש".

על כך ענה הרבי:

לא זה נוגע - כ"א הקדמת החתונה בשטומ"צ.

מד

אוד לט"ז תמוז תשט"ז

א. במכתבו דיווח הרד"ב כי התחיל לעבוד בהסעת תלמידים, אך הסכום שסיכם מראש נעשה טרם בירור מחירי העלויות של הדלק והרשיונות וכו' וכעת נתברר לו שמהסכום אותו ביקש לא יישאר רווח כל כך, וממילא "יורני כ"ק אד"ש האם אדרוש יותר טרם שנעשה קאנטראקט [חוזתה]".

על כך ענה הרבי:

שאלה אצל סוחרים.

ב. בהמשך לזה, כתב הרד"ב: "היום ט"ז תמוז הוכרחתי ליסע עם הקעמפערס [חניכי הקעמפ] להביאם על שפת הים, מובן שאין לי שום דיעה שם לבטל את הענין, אך מכיון שכל עניני בזה הוא רק משרה בשביל הרוחת כספים בלבד בלתי שום ענין של קדושה וא"כ יש בזה שאלות של כלי בלתי טהורה לפרנסה, ובפרט שענין של תערובות הנה זה ענין של אביזרייהו דג"ע וכו' ולבי נוקפי בזה. ונא יורה לי כ"ק אד"ש גם בזה".

על כך ענה הרבי:

על כך ענה הרבי

שאלה לרבנים.

ג. הרד"ב דיווח על א' התלמידים שהרבי הביא לו חתיכת מזונות על מנת להביאה לתלמיד אחר (שהתרחק באותה עת מהדרך), אך הלה "התיישב עמדי מה יעשה עם המזונות של [התלמיד] האם יסע ספעציעל [במיוחד] למסרה או שימסרה לידי שאני אמסרה ואמרת לי לו שהדבר מוטל דוקא עליו".

הרבי הדגיש את המילים "שהדבר מוטל דוקא עליו".

מד

אוד לכ"ח תמוז תשט"ז

א. הרד"ב דיווח מהנעשה אצל תלמידיו ובין השאר הזכיר את "ט". עבורו מסר הרבי מזונות.

הרבי סימן את השם "ט." וכתב:

המסר לו פ. שי? [את המזונות מההתוועדות - ראה במכתב הקודם]

והוסיף:

ע"ד שידוך - אצל שניהם?

ב. בסיום מכתבו כתב הרד"ב "ויברכני נא כ"ק אד"ש בהרחבה ובהרוחה בגו"ר כי עדיין טרדותי גדולים במאד בשידוך חובותי".

הרבי סימן את המילים "**בהרחבה ובהרוחה בגו"ר**".

מט

י' אלול תשט"ו

א. הרד"ב כתב לרבי על מאורע מצער של התוועדות שהייתה צריכה להתקיים בסביבתו של אחד התלמידים, ומפני סיבה בוטלה.

על כך ענה הרבי:

איפה? סוף דברי.

ב. אודות א' התלמידים שהוזכר במכתב כתב הרבי:

במה פרנסתו עתה? ולמה בא רק לעתים רחוקות?

ג. הרד"ב דיווח אודות אחת הישיבות בה מחפשים רב למשרה. על כך שאל הרבי:

מפני מה לא מחפשים הם מתו"ת.

ד. הרד"ב שאל אודות חינוך בנותיו "בבית יעקב בבארא פארק לומדים שם עברית בעברית ומוסד אחר כשר אין שם. הנכון לכתוב [לרשום] שם את בנותי תחינה ללמוד עברית בעברית".

על כך ענה הרבי:

יברר תחילה האפשריות בבית רבקה.

ה. הרד"ב כתב אודות רצונו לקנות רכב "דברתי עם קהת ווייס ושמואל אייזיק פאפאק שניהם יודעי קארס המה ושניהם אמרו שנכון שלא להכניס ממון לקאר זו, ושנכון לקנות אחר"

הרבי ציין "כ" וכתב:

*** א"כ נכון הוא - אבל בעזרת מומחה בזה.**

ו. בהמשך למכתבים הקודמים (מגב), בהם הורה הרבי שיש להשפיע על השותף על ידי דידיו כתב הרד"ב "הלא צריכים שותף שלישי או כסף וכו' וכו' ואינני רואה שום מבוא שדבר כזה זאל קומען צו שטאנד [יבוא לפועל] רק שבאם שיהי' כמו דבר חדש לגמרי דהיינו שכל החובות דעד עכשיו ישתיכו רק לו לבד או לשנינו והשותף יכנס לריינע זאך [דבר נקי]. ולו יהי' רק שלישי דיעה והשותף ולי יהי' שני שלישי דעות ובמילא עי"ז מובטחים נהי' שלא יפסיק את הטלפון וכו' ושאר השטותים שלו".

הרבי סימן את המילים "שיהי' כמו דבר חדש לגמרי דהיינו שכל החובות דעד עכשיו ישתיכו רק לו לבד או לשנינו והשותף יכנס לריינע זאך [עסק נקי מחובות]".

בהמשך כתב הרד"ב "מידידיו אינני מכיר רק את ש. וו. והם ג"כ אינם כ"כ ידידים ודברתי עם א.ה. שהוא מידידיו והוא סוחר מצליח והוא מכיר את כל הענינים שעוררתי אך שאומר שהדיבור לא יפעול ובכן אינו רוצה לדבר".

על כך ענה הרבי:

העדר הדיבור - בודאי לא יפעול, והדיבור - תלוי במזל.

ג

אוד לי"ז אלול תשט"ז

א. בהמשך למכתב הקודם (סעיף ה') בו הורה הרבי שקניית הרכב תיעשה "בעזרת מומחה בזה", כתב הרד"ב כי התייעץ עם אחד מאנ"ש "וראיתי אז ער דינגט זיך עבורי און ער וועט דערביי גארניט פארדינען [שמתמקח בשבילי ולא ירויח כלום בזה] האם זה מספיק או שצריך אני למכאניק [מכונאי] ג"כ: נא יורה כ"ק אד"ש בזה".

הרבי הדגיש את המילים "שצריך אני למכאניק ג"כ".

ב. הרד"ב דיווח לרבי על פיצול השותפות עם שותפו הקודם, ואשר ישנם כמה אפשרויות לשותפים חודשים "עוד טרם שהנני יודע האם יש לי הצעה ממשית, ובדעתי לסדר עמו שאשלם החצי משכר הדיירה, עליקטריק [חשמל] וטעלפאן וחופץ מזה יקבל 4% אחוזים מהרויח למשך השנה הראשונה ואבקש לי שותף עם כסף באופן כזה ונא יורה כ"ק אד"ש".

הרבי הדגיש את המילים "ואבקש לי שותף עם כסף באופן כזה".

ג. הרד"ב כתב כי הצעת עבודה מסויימת לא התקבלה כיון שהבין שהרבי יעץ לקחת מישהו אחר. על כך כתב הרבי:

לא אני יעצתי.

ד. בהמשך למכתב הקודם בו בו הורה הרבי "לברר תחילה" על דבר לימוד בנותיו בבית רבקה, כתב הרד"ב כי ישנן שלוש אפשרויות: לבית רבקה בריברידייל אין תחבורה ואילו לבית רבקה בקראון הייטס "בטח לא יהי" מעוניין בי כי ראשית כל בין איך ניט פון די גרויסע צאהלערס [לא מהמשלמים הגדולים], והשנית יש ממני טראבעלס [בעיות] שונים כי כשדבר לא נראה לי מוסר אני לרחמ"א חאדאקאו... וממילא ישמח כשיפטר ממני, ובכאן בבארא פארק חוץ מהעברית בעברית הכל בסדר המורות זיינען פרומע [הינן דתיות] הולכות מלובשות כדבעי כמעט כולן תלמידות מבית יעקב סעמינאר [...] ונא יואיל כ"ק אד"ש מה לעשות עם בנותיי".

על כך ענה הרבי:

הלא לפי הנ"ל אין אצלו אלא דרך ג'.

ה. בקשר לאזכורו של תלמיד שעסק בהשגת פטור משירות צבאי, כתב הרבי על פ':

ולפלא ולתמי' ג ד ו ל ה מה שאמר לו שיתיעץ עמי איך כו'!!

ו. הרד"ב הזכיר אודות בריאות אמו, על כך כתב הרבי:

אזכירה על הציון.

ז. הרד"ב כתב על אחד מתלמידיו ששאל שאלה את הרבי בע"פ על דבר קבלת משרה ונענה לשלילה, אך בעצתו של רב מסויים שאל שוב בכתב בהוספת פרטים "בסגנון שהנני כותב כאן", אותו רב שיעץ נכנס ליחידות ובצאתה סיפר לתלמיד "אשר בפעם הראשונה ענה לו כ"ק אד"ש עפ"י רוח הקדש ובפעם השני אחרי האיבער פראגין [שחזר ושאל] ה' לא כן כי אם על פי שכל וכו' והשמיע זה שכן ה' משמע או שכן שמע מפי כ"ק אד"ש ומובן שפ. [התלמיד] נעשה על ידי [זה] עגום במאד".

הרבי מחק את מה שכתב "בסגנון שהנני כותב כאן", וכתב:

ועכ"פ הפכי לגמרי מהפתקא הא'.

ביחס לדבריו של אותו רב כתב:

איני אחראי לדברי אחרים כמובן ופשוט.

לסיום כתב הרד"ב את תחושתיו: "וכשסיפר לי הענין כמו"כ נעשית עגום ראשית לו לדבר עמו ולייעצו היפך האמת שע"י יעצתי נשתנה מרוח הקדש ח"ו... ולתקוני נשדרתי ולא לעות.

וכשגם שלפי דעתי האט דאס ניט גיהייסען איבערגיפרעגט [זה לא נקרא לחזור ולשאול] כי אם הוספת עוד שאלה או פונקט [נקודה] בהענין. ונא יורה לי כ"ק אד"ש אם כן הדבר ועי"ז אדע מלהבא או ליעץ כדבעי או יותר טוב יפה השתיקה מהדיבור".

על כך ענה הרבי:

אין כלל בזה וכמש"נ עת לחשוות ועת לדבר.

נא

ח"י אלול תשט"ו

א. הרד"ב כתב על א' מתלמידיו שלמד בישיבה לא חב"דית בניו יורק, שם עבד אחד מאנ"ש, שדאג לקרבו ולקדמו בלימודיו. עכשיו, בעזבו אינו רוצה להישאר בישיבה, ומתלבט: לישיבה הקודמת בה למד - הדבר מופרך מפני שकेת לאחר התקדמותו, אינה מתאימה למצבו הרוחני, ואילו לישיבה אחרת - "לא ירצה מפני שהשעות שם ארוכות".

על כך כתב הרבי:

ה"ז עלי'.

על כך שפלוגי עזב משרתו באחת הישיבות, שאל הרבי:

מי במקומו?

ב. הרד"ב כתב על קשייו עם שותפו וסיים "והנני במבוכה מה לעשות: להכנס עוד הפעם עמו הלא לא נשתנה מהותו ויהי' כבתחילה, א דריטער שותף זעהט זיך ניט [שותף שלישי לא נראה], הסחורה נדרשת מהרבה קונים ואולי כשאוכל לעשות מבלעדו הייתי מצליח יותר".

על כך ענה הרבי:

להשפיע עליו ע"י ידידיו.

ג. הרד"ב שאל את דעת הרבי אודות תיקון רכבו, באשר סכום התיקון לכאורה לא שווה בהתחשב במצבו של הרכב. על כך ענה הרבי:

יעשה כהוראת מבינים בעניני קאר.

גב' ח"י אלול תשט"ו

א. הרד"ב כתב אודות א' מתלמידיו שגילה את דעתו ללמוד חצי יום ולעבוד במחציתו השניה, ובשל כך סולק מהשיבה בה למד. בעקבות כך רצה לשאול את דעת הרבי, ועל כך יעץ הרד"ב שקודם ימצא עבודה, ואחר כך יציע את הדברים לפני הרבי, ובאם הרבי יאשר - ימצאו יחד ישיבה אחרת בה יאופשר הסדר זה. הרד"ב סיים את שאלתו "ויעצתי נכון?".

הרבי סימן את המילים "ויעצתי נכון".

ב. בכתבו אודות א' החתנים שהתקשה ללמוד מאמר בעל פה ציין הרד"ב כי העצה לקצר את המאמר באמצעות ניגון באמצעו אינה אפשרית שכן "ולנגן ניגון באמצע זה אין נראה בעיני כ"ק אד"ש".

הרבי סימן את המילים "ולנגן ניגון באמצע" [ראה בית חיינו גליון 92 ע' 2].

תשט"ז

ג

ר' תשד"י תשט"ז

א. הרד"ב כתב לרבי על דבר מוכר כובעים שומר-שבת שעלה בדעתו לעזור לו על ידי סידור תעמולה בבתי הכנסת השונים לרכוש אך ורק דרכו היות והינו השומר שבת היחידי. בסיום מכתבו כתב הרד"ב, והרבי תיקן בתוך שאלתו "יואיל נא כ"ק אד"ש להורות הנכון זה". והוסיף:

במאד.

ב. הרד"ב כתב על אחד מתלמידיו "נסע לאיזהו מקומן ולא גודע איפה לא בכאן ולא ב[ישיבה הקודמת בה למד]". על כך כתב הרבי:

מבהיל העדר ההתענינות בכמו אלה ואף לאחר שהעירותי ע"ז.

ד

ר' תשד"י תשט"ז

מפאת ייחודיות הדברים הבאנו את שאלת הרד"ב ככתבה וכלשונה:

"רחמא"ח [חדקוב] מסר לי ביום ועש"ק העבר אשר כ"ק אד"ש אמר שהגם ששום א' אינו לוקח ממני הזכות"ים [זכויות] מכל מקום "שכר בטלה" תיקח, ועוד טרם שבררתי אצלו פרטים שכר בטלה עבור מה, עבור הלימוד עם שיל"ה, סעמינאר, והאברכים, כי לא לרצון לי כל הענין מצד כמה טעמים שאפרט כאן מקצתם:

”אינני לומד או עוסק על השעון היינו כשנחוץ יושב אני עם ”המושפעים” שלי כמה וכמה שעות יתרות על זמן הלימוד וכשאקח ממון, אז בטח יהי ליבי נוקפי בכל פעם שהוא הנני לוקח דעם רבינס שליט”א ס געלד [כספו של הרבי] ואולי האט מען גיקינט אויסקומען מיט א שעה צווי ווייניגער וכו’ [היה גיטן להסתפק עם שעה או שעתיים פחות], ראיתי וואס פאר א פנים זיי האבען [אלו פנים יש להם] אותם שלוקחים כסף עבור מלאכתם ונעשה בבחינת ”מי שיש לו מנה רוצה מאתים וכו’”, וגם כשלוקחים עד”מ מאה דולר לשבוע מבלעדי העוזרים ומבלעדי שארי המשרות אז דארף מען זיך נאך בעטען [שצריך עוד לבקש] אצלם שישארו על כנם וליקח המאה שקלים, ולהיות ש”אל תדין עד שתגיע למקומו” אינני חפץ להגיע למקומו, וכשלוקחים כסף ממיילא ווערט זיך אן די איבערגיעבונקייט [אובדת המסירות] ונעשים אן אנגיטעלטער [פקיד] והגם שאסיא במגאא [-רופא חינם - שווה חינם] וכו’ מ”מ בעניני כ”ק אד”ש כמדומני יש מעלה יתירה והצלחה יתירה בבחינת ”אינו מצוה ועושה”.

על כך כתב הרבי:

עז”נ אל תצדק הרבה.

נה כסלו תשט”ז

[בהעתקת מכתב זה לא צויינו המקומות במכתב אליהם מתייחסים המענות. והובאו [לפענ”ד]

א. בקשר לדיווחו של הרד”ב על חתונתו של א’ התלמידים ציין הרד”ב בין השאר ”חזר את ה”לכה דודי” באנגלית בטוב טעם ובנעימה, והשאיר רושם עז על כל מביני אנגלית, ובפרט על הוריו, רק לא גמר כי באמצע התרגש ודמעות פרצו ממנו וכו’” (ראה גם בקובץ ליובאוויטש ע’ 449), על כך כתב הרבי:

(1) **ההיכול לכתוב הנ”ל באנגלית.** [במכתב מאור לט”ז שבט מדווח הרד”ב לרבי על התקדמותו בזה].

ב. במכתבו כתב ”בטח כבר שמע כ”ק אד”ש ע”י [...] הפ”ש מ[...]”, על כך ענה הרבי:

לא.

ג. במכתבו פירט הרד”ב את שאלת התלמידים באחד משיעוריו ”רק שלענין העצבות הקשו, אשר בקהלת ע”פ ”טוב ללכת אל בית האבל” ר”ל מללכת וכו’, מפרש המצודות שמבית האבל מתעצב הלב ומבית המשתה מתרחב הלב. ולכאורה הנה זה סתירה מפורשת למה שכתוב בתניא [אודות מעלת השמחה דוקא].

”ועניתי מה שענית: שבית המשתה אין זה שמחה של מצוה, ואדרבא מעבירין את המת מלפני הכלה ושבעת ימי המשתה קודמין לשבעת ימי האבילות וכו'. ואחר כך הקשו, אם העצבות כל-כך מופרך, למה מותר או מחוייב האבל להתאבל וכו'. וע”ז ענית ג”כ שאולי זה נכנס בזמנים שראויים להיות עצבים בהם ואולי יש חילוק בין אבילות לעצבות.

”אך בטח אין ממש בדבריי ויש ביאור משביע טוב גם כן”.

על כך ענה הרבי:

ראה תניא פל”א שמבואר היטיב עפמש”כ שם.

נ

אוד ל”ד טבת תשט”ז

א. [לכאורה] בקשר עם דיווחו של הרד”ב אודות מישהו שקילל בקללות נמרצות את אחד ממכריו כתב הרבי:

אין להחשיב ח”ו ענין שאין לו כל מציאות כלל וכלל.

ב. בקשר להצעת הרד”ב לקביעת סדר לימוד בחסידות בתוך הלימודים של אחת הישיבות בניו-יורק כתב הרבי:

לא בתוך סדרי הישיבה ולשלול לאפשרות שעי”ז יאמרו אפיצעל [רשמית] שלומדים שם חסידות.

נ

אוד ל”ב שבט תשט”ז

א. הרד”ב כתב אודות א’ התלמידים לו הורה הרבי להתעניין בשידוך, שהצליח למצוא שידוך אבל “מיט אזא וועלכע וועט לפ”ד ברור ניט אנטאן קיין שייטל וכו’ [עם כזו שלפי דעתי ברור שלא תלבש פאה וכו’], וחופץ מזה מתנהגת ותנהג לפ”ד כיאות, הנכון עבורי להציע לו כזה?”.

על כך כתב הרבי:

למה להתחיל בכזו דוקא?.

ב. הרד"ב דיווח על חתן מתלמידיו, וביקש לדעת מהו הסדר הנכון ללמוד עמו קודם החתונה.
על כך ענה הרבי:

יברר אצל היודעים המנהג בתו"ת בלויבאוויטש.

בנוסף, כתב הרד"ב כי על פי בקשת החתן לומד עמו בספר "טהרת ישראל" ומבקש לדעת
האם ראוי ללמוד בספר זה.

על כך ענה הרבי:

יברר אצל מי שלמד הס'.

נד

אוד לט"ז שבט תשט"ז

א. אודות א' התלמידים שעבר לאחר חתונתו להתגורר בלוס אנג'לס, והמשיך שם להתנהג
כדבעי, כתב הרבי:

ידברו עם רייטשיק שיח' אודותו.

ב. אודות א' [מענה זה לא ברור אהיכא קאי] כתב הרבי:

לברר אם כן הוא א[ם] ל[אן] כי כדאי להפגש ולדבר עמו ולא ע"י ממוצעים.

נט

אוד לז' אוד תשט"ז

א. אודות א' התלמידים שאושפז במוסד לבריאות הנפש סימן הרבי את המילים "**צריכים רק**
לבקרו" והוסיף:

ובהתאם למצבו בעתיד יראו מה לעשות.

ב. אודות א' מתלמידיו שנפגש עם כלתו "כמה וכמה פעמים" אך בפגישות אלו הגיע למצבים
הקרובים להיפך הצניעות כתב הרבי:

צריך שימעטו בזה ככל האפשרי.

ג. הרד"ב דיווח אודות א' מתלמידיו שבא בקשרי השידוכין "אמר לי בפה מלא אשר הוא לא
יגדל זקנו והיא לא תלבש שייטיל, והנה אודות הזקן עוד חזון למועד, אך אודות השייטיל כפי

הנראה היא תלמידה דבית יעקב שרוב חברותי לבשו שייטלאך ומסתמא יש לה גם כן קצת רצון להענין רק שמניעה לזה הוא או שאינה שומעת ממנו כלום אודות זה או שכן שומעת ממנו לשלילה".

הרבי תיקן בתוך דבריו כך שיצא:

בפי' יאמר לו בפה מלא אשר הוא לא יגדל זקנו והיא היא לא תלבש שייטיל

על כתבו ש"הוא לא יגדל זקנו, כתב הרבי:

הוא צריך להחליט ובתוקף שיגדל זקנו ע"פ דעת הצ"צ ופס"ד שלו]. אז ער זאל זיך ניט שפילן מיט פייער [שלא ישחק באש] והרי כבר ענית מאז שצריך להוסיף ביר[את] ש[מים] עאכו"כ בהנ"ל (מובן שאם ישנה תועלת יכול לומר לו כ[ל] ז[ה] בשמי).

ד. אודות הת' קהת וייס הדגיש הרבי את המילים:

"וראוי הנהו לברכת כ"ק אד"ש בטוב הנראה והנגלה למטה מע"ט בפו"מ בגו"ר".

ה. אודות אחד התלמידים כתב הרבי:

מה ע"ד שידוך המתאים?.

ס

ח' אוד תשט"ז

הרד"ב כתב לרבי על דבר הצעת עבודה לתקופה בברזיל, ושאל "כידוע לכ"ק אד"ש הנני עוסק כאן בהלכת והובאת ילדים מהבתי ספר ואיני יודע אם אוכל לבקש מי שיוכל להחליפני בזה ואשאל אצל כ"ק אד"ש איך לעשות ובאם לבקש ממנו סכום יותר גדול".

על עצם ההצעה כתב הרבי:

באם ימצא.

על דבריו אודות הרצון לבקש סכום גבוה יותר:

[באם לבקש] לחיוב. צ"ל תלוי בכמה זמן ישהה שם.

סא

אוד לייח אייד תשט"ז

א. הרד"ב כתב במהלך הדו"ח אודות ביקורו בארגנטינה על מפעלותיו של "איש אחד ושמו הרב יוסף מזל (או מייזל) ע"ה שאביו הי' נוסע לאדמו"ר הצ"צ נבג"מ, וכפה"נ קיבל הוא הרבה מאביו".

בקשר לכך ציין הרבי ליד שמו "1" וכתב:

לברר אם נשאר בעזבונו כת[בים] דא"ח וכיו"ב?

ב. במהלך הדו"ח ציין על השפעה רעה שהיה עליו לרשש "ראשית כל הי' לי עבודה גדולה לבטל מהם הנחה פשוטה שקיבלו ע"י ה... משולחים שבאו לשם שדברו על [...] ות"ל שזכיתי בעזהש"ת לא רק ארויסצוקלאפען [לעקור] מהם את הספקות השטותיות האלו אלא שגם נעשו לאנשי כ"ק אד"ש".

בקשר לכך כתב הרבי:

2 תוכן הדיבורים? נוגע לדעת בכדי לבטלם באותיות ובאופן המתאים.

ג. בקשר לדבריו אודות קהילת הספרדים שם, שעמם בעיקר פעל כתב הרבי:

3 לברר מכ"ק מו"ח אדמו"ר להספ[ר]דים (שאנחיי) [ראה אג"ק (מוהריי"צ) חט"ז ע' רצה].

ד. בשולי המכתב כתב הרבי:

4 להשלים דף י"ח [מכתב-דו"ח זה כלל עמודים רבים עם שמות האנשים עמם בה בקשר וככל הנראה נחסר אחד הדפים].

סב

ג' סיון תשט"ז

א. בהמשך לכתבו אודות הבחור שאושפז במוסד לבריאות הנפש (לעיל נטא,) כתב הרד"ב "בכלל שומע הוא בקולנו ונא יורנו כ"ק אד"ש מה לדבר אתו, האם נכון לפניו לשוב לישיבה והנ"ל או אחרת בדעת כ"ק אדמו"ר שליט"א עברו?".

על כך ציין הרבי "5" [ככל הנראה, מענות מכתב זה ומכתב הבא נכתבו יחד ובהמשך למכתב הקודם שמספורו הסתיים 4. וראה בסיום מכתב סג], וכתב:

5 דעת הרופא המטפל בו?.

ב. על כתבו שיש לשלוח חומרי דפוס עבור יהודי בואנוס איירס ציין הרבי "6" וכתב:

6. [10 תהלים 10 תניא מתנה בשמי (גם מכתב מהמזכירות)] מה[י]ו"ל בשפאניש [ספרדית] מהמל"ח.

ג. על מה שכתב "הנני עורך מכתב כעת לשם אודות השגת א' שיתאים כפי מה שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א דהיינו שיבוא לכאן על זמן קצר וילמד קצת דא"ח דרכי ומנהגי החסידים ויסע בשלום על מקומו ויפיץ שם את המעינות, אך טוב הי' שאדע ברור מה יהי' עם הוצאות ע"ז", ציין הרבי "7" וכתב:

7 ידונו עם הרחמ"א [חדקוב] שי' עד"ז.

ד. על כתבו אודות בעיות שנוצרו בכשרות המטבח בישיבה, ציין הרבי "8" וכתב:

8 יציעו קאנדידאטען [מועמדים] מתאימים להשגחה.

ה. במכתבו כתב הרד"ב "כבר הודעתי אשר בההתועדות דר"ח אייר בארגנטינא נתתי בפומבי 50 פיוזות שהם 25 שלנו עבור כ"ק אדמו"ר שליט"א שחפץ בההתועדות, ובאם שזה נראה בעיני ק' להשתתף, גא יואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א ליתן לי זה בכדי שיהי' לי מכסף של כ"ק אדמו"ר שליט"א".

ליד המילים "25 שלנו" ציין הרבי "9" וכתב:

9 מוסג[ר] פ[ה] \$2.

ו. הרד"ב כתב אודות א' מתלמידיו שהוריו תרמו למוסד מסויים ונערך כנס הוקרה לכבודם בו נאם בין השאר רב רפורמי וברצון ההורים שגם התלמיד הנ"ל ינאם ושאל הרד"ב בשם התלמיד האם עליו להשתתף?.

הרבי ציין "10" וכתב:

אם יוכל לנאום דברי התעוררות וכו'.

ז. בהמשך למדובר בסעיף ג' (מכתב זה) צירף הרד"ב מכתב המלצה על א' הבחורים מארגנטינה וציין כי ייתכן והנ"ל מתאים. על כך ציין הרבי "11" וכתב:

ידבר עם המזכירות - אם הנ"ל מתאימים לתפקיד זה, וע"ד חיפוש מקור להוצאות הנסיעה.

סג ד' סיון תשט"ז

א. במכתבו דיווח הרד"ב אודות א' הבחורים שהשתחרר מחובת הגיוס, על כך ציין הרבי "12" וכתב:

12 יעוררו וכן את השאר שנשתחררו שיבדקו את התפילין שלהם ויקבעו שיעור נוסף בלימוד הלכות הצריכות עד שיהי' בקיאים בהם.

ב. הרד"ב כתב אודות מצב בריאותו, לצד הדיווח סימן הרבי "13" וכתב:

13 ישאל אצל זעליגסאהן שי' וכיו"ב עד"ז.

ג. בשולי המכתב כתב הרבי למזכירות:

להחזיר ג' המכ' [סא, סב, סג] להרד"ב שי'.

הנשלחה הטלגרמה [מברק] לח[ג] הש[בועות]?

סד י"ז סיון תשט"ז

א. הרד"ב כתב אודות כמה מהלומדים אצלו בסמינר שכעת מסיימים לימודיהם וברצונם להיכנס ליחידות. על כך ענה הרבי:

יתדבר עם הרחמ"א שי' [חדקוב].

ב. הרד"ב דיווח שבהתאם להוראת הרבי לכמה מארגנטינה לבדוק את התפילין ומזוזות שלהם, אכן בוצעה הבדיקה. על כך ענה הרבי:

ואיך תיקנום [?] כמה היו בלתי כשרים?

סו כ' סיון תשט"ז

בהמשך לכתבו של הרד"ב אודות מצב הכשרות בישיבה ומענה הרבי בנידון (ייתכן ומענה זה הוא המענה שמציין הרד"ב באחד ממכתביו בהקשר "ענה פא"פ ביחידות אור ליום ועש"ק

בהעלותך [אור לט"ו סיון תשט"ז] בשעה 1:00", וראה לעיל סב,ד) כתב הרד"ב "בדבר המטבח: מסרתי להבחורים דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א וב"ה שקיימו הכל בשלימות דהיינו שכולם הלכו מיד לאכול שם, אפילו היר"ש היותר גדולים".

ליד המילה "לאכול" כתב הרבי:

זה לא אמרתי כ[י] א[ם] לראות האם נשתנה הנעשה שם.

בהמשך דבריו כתב הרד"ב "הבחורים חפצם לדעת האם להמשיך עוד את הליכתם שם למטבח, וגם האם צריכים עוד הפעם להכשיר את המטבח שוב, שטארקע סברא [חשש חזק] שנשתמשו עם פוידער מילך [אבקת חלב] של חלב עכו"ם וכו"ם"

הרבי הדגיש את המילים "**שטארקע סברא**".

בהמשך כתב הרד"ב "והבחורים מעצמם בררו כמה מהדברים והצניעותם... ואמרתי להם שלא הי' טוב מה שהם הצניעו ובררו כי זה לא הי' ענינם כ"א לראות".

הרבי הדגיש את המילים "**כי זה לא הי' ענינם כ"א לראות**".

סז

אוד לכ"ו סיון תשט"ז

א. בהמשך למכתב הקודם בו תמה הרבי על הנאמר בשמו בקשר לכשרות מטבח הישיבה כתב הרד"ב: "בדבר המטבח: מאז ועד עתה לא נתקן דבר, ואדרבא, שתיכף בקבלי המענה "זה לא אמרתי" הודיתי על טעותי (למרות ש... בפירוש אמר כמ"פ שכ"ק אדמו"ר שליט"א בפ"י אמר שהתל' ילכו דוקא לבעדפארד לאכול), ועי"ז ונוסף על מה שמצאו כמה עולות חדשות וגם ישנים פסקו שוב ללכת ולאכול כל תל' ביהמדר".

הרבי הדגיש את המילים "**שמצאו כמה עולות חדשות וגם ישנים**" וכתב:

אמרתי כמ"פ שיודיעוני דברים ברורים.

ב. בהמשך לכתבו אודות הבחור המאושפז במוסד לבריאות הנפש (ראה לעיל סב,א) כתב הרד"ב כי כעת הנ"ל אמור להשתחרר ומעוניין להשתלב בישיבה, ובאם לאו הדבר יכול להוות סכנה עבור מצבו. על כך ענה הרבי:

מקודם יבררו אם יש ישיבה שיקבלו ומתי.

סדז

כ"ז סיון תשט"ז

א. בהמשך למכתב הקודם (סעיף ב) כתב הרד"ב "הנה כשכתבתי ישיבה סתם הי' כוונתי על תו"ת כי במוסד אחר אינו חפץ ולא יהי' שבע רצון כלל מזה, אבל מובן שבטח לא אמצא ישיבה שיתרצה לקבלו א צורודערטון תל' שתו"ת אין חפץ לקבלו בחזרה שיקוהו הם, ובכן נא ישים כ"ק אדמו"ר שליט"א עצה לזה או דברים בפנינו דאס גוט צו מאכען [לעשות זאת טוב]".

על כך ענה הרבי:

הנהלת תו"ת עלי' להתחשב עם תועלת הרבים.

תועלת שלו שיעבוד פיזיש [בעבודה פיזית] (וביחד עם זה ללמוד איזה זמן ביום) וזה צריך לחפש

ב. הרד"ב כתב אודות כמה שנכנסו ליחידות. על כך שאל הרבי:

התוצאות מכניסתם?.

סטז

אוד לג' תמוז תשט"ז

א. הרד"ב כתב אודות שביעות רצונם של תלמידי הסמינר שנכנסו ליחידות (ראה לעיל סב,ג), על כך ענה הרבי:

כדאי להתודע בפרטיות כיון שהיו גם חדשים.

ב. הרד"ב כתב אודות תלמיד שירד מדעתו "הת' [...]" יצא מדעתו הרבה במאד, וזה שבת או שתי שבתות שהתחיל לנסוע בהקאר שלו ביום הש"ק ר"ל. ואין זה רשעות חס ושלום כי אם שגעון, חוץ ממה שבכלל "אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות", בכאן זה שגעון כפשוטו".

על כך ענה הרבי:

כמה פעמים עוררתי שישתדלו בשידוך בעדו.

ג. הרד"ב כתב לרבי אודות הצעת עבודה כנהג שקיבל ומתלבט באם לקבלה שכן עליו לנסוע מהעיר במהלך חלק מזמן העבודה. על כך ענה הרבי:

ואפשר למצוא ממלא מקום.

ע אוד לז' תמוז תשט"ז

א. הרד"ב כתב אודות א' מתלמידי הישיבה לשעבר שהוסת והחליט שדרך חב"ד אינה עבורו, ועומד על כך בתוקף ועל כן "יש לי כתובתו ויכולתי להתקשר עמו אבל אינני יודע האם זה ענין עבורי"

הרבי תיקן את המילים כך שיצא:

אין זה ענין עבורי לע"ע.

ב. בהמשך לכתבו במכתב הקודם (סעיף ב) כתב הרד"ב "והנה כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בזה הענין וגם בענינים אחרים כ"פ אשר צריכים להתעסק בשידוך, אבל אינני יודע מה שאוכל לעשות בזה האם שדכן הנני? ואפי' אם אשיג שדכן, הרי לא יכנס לענין?"

על כך ענה הרבי:

אם לא יהי' בהדגשה. [ע"י שדכן (מילים אלו לא ברור בהעתקה האם הם חלק ממענה הרבי)].

ג. הרד"ב כתב אודות א' מתלמידיו "כמו כן גילה לי אשר יש בידו אי איזה מכתבים מכ"ק אדמו"ר שליט"א שיש לו עליהם קושיות גדולות, המכתבים לא הראה לי כי אם דיבר בע"פ אודותם"

על כך ענה הרבי:

דיו לעבד להיות כרבו ויש לו קושיות על השי"ת כביכול יותר גדולות.

בסיום כתב הרד"ב "אולי יורה כ"ק אדמו"ר שליט"א איך לקרבו יותר", על כך ענה הרבי:

לנסות בכל האופנים ויראה איזה יצליח.

עא

י' מנחם אב תשט"ז

א. במכתבו צירף הרד"ב את שאלת א' הרבנים מארגנטינה אודות אופן כתיבת שם ה' בסידורים בשני יו"דין ולא שם ה' במלואו. על כך ענה הרבי [וראה באריכות בקובץ היכל הבעש"ט לח ע' פז]:

הנהיג המגיד (כמדומה כך נקרא) ממינסק כיון שלאחר זמן יכול להיות שע"י התינוקות יתבזה וכו' ולא נתקבל אצל ליובאוויטש. וי"ל הטעם ע"פ דרז"ל עה"פ ודגלו עלי אהבה (שהש"ר [ב,ד]) אפ"י התינוק מדלג כו' והרי מסיים בזה אהבה. אבל כנראה גם לא התנגדו לזה וכדמוכח מסידור ראסטוב. ובו ובס' תהלת ה' מוכרחים הי' להשתמש בס' שכבר הי' נדפס ולא שינו מפני הטורח הכי רב.

על כתבו אודות צירוף המכתבים כתב הרבי:

להחזיר המצו"ב.

ב. על כתבו אודות מצב בריאותו כתב הרבי:

רפו"ק ע"י רופא.

ג. במכתבו שאל הרד"ב: "האברכים חסידים שואלים האם נכון עבורם להרשם ב"האלומני" [ארגון הבוגרים של תלמידי תומכי תמימים בארה"ב] והאמת הנהו שכפי הנראה נצרך שם חסידים שלעת עתה חסר שם רוח חסידי ובפרט כשירשמו לחברים אלו שנתרחקו לגמרי, כמובן אז בטח יצטרכו להיות חסידיים ביותר לעורר את ההנהלה שיתנהל האגוד לפי רוחה של תו"ת ושיהי' מזה נח"ר לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ולא רק ענין שבדיעבד - ואחדים בפירוש ביקשו לשאול מכ"ק אדמו"ר שליט"א".

על כך ענה הרבי:

מפני מה לא.

ד. בהמשך לכתבו אודות הבחור שאושפז במוסד לבריאות הנפש (ראה לעיל סז,ב וש"נ), כתב הרד"ב: "אחרי קבלת המכ' מאתנו ישחררוהו, אבל תחת השגחתינו ועל אחריותינו. ולזה אי אפשר שתתנגד.

על כך ענה הרבי:

אין הם יכולים לקחת ע"ע אחריות כזו.

עב
י"ד מנחם אב תשט"ז

הרד"ב כתב אודות הצעת המשרה לאביו בתור רב בית כנסת ועל כך ענה הרבי:
אם יש שא[לה ב]גידון המחיצה יפנה לרב ובכלל הרי משרה זו היא יותר טובה.

עג
י"ח מנחם אב תשט"ז

הרד"ב כתב אודות הצעה שקיבל מאחד החסידים בדרום-אמריקה שיעביר עבורו משלוח לצורך עסקיו בעבור תמורה כספית, זאת לאחר שכבר קיבל הצעה דומה מהרש"ז גוראריה וסיים "היום בוקר טלפן אלי שמוכן (מוכנים) לשלם ואומר 200, אבל אמרתי לו שפחות מ-300 בשום אופן אינני מסכים, וגם על 300 א"י אפשר לי להשיב תיכף ומיד. ואמר לי שעלי לתת לו מענה היום אחר הצהריים".

על כך ענה הרבי:

עכ"פ 250

אם אין בזה השגת גבול של הרשז"ג שי' [שהציע לו לעשות נסיעה זו ראשון] - יברר אצל רב

תשי"ז

עד

אוד לט"ז מרחשק תשי"ז

א. במכתבו כתב הרד"ב על דבריו לאחת המקורבות שלא הובנה על ידו כדבעי והסביר את פרטי אי-ההבנה. על כך כתב הרבי:

בטח הסביר גם לה כ"ז.

בהמשך ציין אודות עזרתה לפעולותיו שנפגשה יחד עמו אצל כמה, ועל כך כתב הרבי:

צריך לנצל שעת החימום.

ב. הרד"ב כתב אודות א' התלמידים שהיה מקורבו של א' החסידים וסיים "ובטח אודותו בטח מקבל כ"ק אדמו"ר שליט"א יותר פרטים על ידי [...]". על כך כתב הרבי:

אפי' בכלל אין ידוע.

ג. במכתבו ציין הרד"ב אודות הצעת נסיעה נוספת לדרום אמריקה (ראה במכתב הקודם), על כך כתב הרבי:

ויעשה בזה כמנהג סוחרים ארויפדינגען [להתמקח ולהעלות את המחיר] כמה שאפשר.

עה

כ"ד מרחשק תשי"ז

א. במכתבו כתב הרד"ב אודות א' התלמידים (אודותיו כתב לעיל סט"ב) "אנא לעורך ר"ר עבור [...] שהתחיל לרדת מדחי אל דחי ואין מעצור לו והענין קשה לו שיקפה א"ע לאכול נבילות וטרטיפות ר"ל ולחלל את הש"ק ר"ל".

על כך כתב הרבי:

המתעסק מי בענין שידוך טוב בשבילו?

ב. במכתבו כתב הרד"ב אודות א' התלמידים שהרבי הורה עבורו "שיהיה טופח על מנת להטפיח", הרד"ב פירט את סדר יומו של התלמיד והתעניין מה עליו להוסיף בלימודו למען מטרה זו. על כך ענה הרבי:

בכ"ז יתייעץ עם הרחמ"א [חדקוב] שי'

היש לו כשרון לנאום?

עז'

כ"ז מרדזשן תשי"ז

א. על מכתב מיהודי ארגנטינה ענה הרבי:

להחזיר המוסג"פ

לשלחו לשם וכן העתק המכ' לצעירי אגוד"י [למכתב זה צורף המכתב הנדפס באג"ק חי"ג ע' תנח] וכיו"ב

ב. [כנראה] אודות חוסר בהצעות עבודה לפרנסת הרד"ב כתב הרבי:

כשיהי' הצעות אוכל לחוות דעתי.

עז'

אוד לא' כסלו תשי"ז

א. על העתקת מכתב מאחד מחשובי יהודי ארגנטינה "רצוני שתאמר בעצמך לאדמו"ר שליט"א מליובאוויטש התודה הרבה שלי, ועוד יותר מרבה, עבור רב חסדו עמנו ששלח לנו את אחינו היקר הרב בוימגארטען שנותן את חייו בשביל תשובת ישראל. רצוני שתקרא לפניו שורות אלו בשפאניש [בספרדית] והי' זה נחשב כאילו הנני אומרם בעצמי". כתב הרבי:

להחזיר המוסג"פ.

ב. בהמשך להוראת הרבי (לעיל עה,א) להשתדל בשידוך עבור א' התלמידים שהחל לרדת מן הדרך, כתב הרד"ב אודות השתדלותו לשידוך עבורו וכתב שלמציע השידוך "הוא גם כן אינו יודע איך ובאיזה אופן".

על כך ענה הרבי:

מהו הספק הרי יש מנהג המדינה בזה.

ג. בהמשך למכתב הקודם (ס"ב) בו ענה הרבי שיענה לכשיהיו הצעות כתב הרד"ב על חוסר בהצעות לפרנסה (והזכיר בין השאר את נסיעותיו לדרום אמריקה מהם הרוויח מפעם לפעם), על כך ענה הרבי:

צריך להתעניין ע"ד ענינים קבועים של פרנסה וכדרך כל אחב"י ולא דוקא יו"ט'דיקע או שבדרך ארעי

לענין נסיעות - בזמנים הפנוים באופן שלא יסתור לפרנסה קבועה.

עז

י' כסלו תשי"ז

א. במענה, ככל הנראה על אופן הרצאת הדברים של א' התלמידים בכניסה ליחידות, כתב הרבי:

ישער בעצמו הסדר הטוב יותר

ולכאורה מתחילה ימסור בכתב ואח"כ לאחרי שאקרא הכתוב ימלא בע"פ

או שיכול להכניס הכתב איתו. [כלומר, שמלכתחילה יכניס מכתב לרבי ורק ישלים את הדברים בעל פה, או באופן אחר שייכנס עם המכתב ליחידות כנהוג].

עט

אוד לט"ז טבת תשי"ז

א. בראשית הדו"ח כתב הרד"ב "שמעתי שב' פעמים שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א עבור דו"ח של נסיעתי האחרונה ולפלא שהרי העיקר כבר כתבתי מבואנעס אייריס".

הרבי מתח קו תחת התיבה "**ולפלא**" וכתב:

מהו הפלא אם כותב עתה ה' עמודים ועדיין לא כתב הכל.

ב. הרד"ב כתב אודות הניסיון לקבוע בארגנטינה אמירת תהלים אחר התפילה והחשש שעלה שם שהדבר יסתור למנהגם ללמוד "חק לישראל" בשעה זו.

הרבי סימן את המילה **"יסתור"** וכתב:

מובן שזה אין רצוי כלל.

ג. הרד"ב כתב אודות א' מהנוסעים מארגנטינה לחצרות קדשנו ועל כך שחשב שראוי שילמד את מלאכת הסת"ם.

הרבי סימן את המילה **"סת"ם"** וכתב

אם ימצאו בקי נ"ר "ש."

ד. בנוסף הציע הרד"ב שהת' אהרן טוויל ילמד את מלאכת הזביחה שכן "שם צריך מאד שיהי' שוחטים מהספרדים עצמם". על כך ענה הרבי:

אין לבלבלו לע[ת] ע[תה] בענינים נוספים על הלימוד דתו"ת.

ה. על כתבו אודות חוסר התרשמותו וקירובו של אחד התלמידים ששלח ללמוד בתומכי תמימים, ענה הרבי:

זהו חסרון במדריכיו והמשגיחים על אתר ועליהם לתקן זה.

ו. במענה להצעתו לנסיעת קבוצה לביקור בחצרות קדשנו, ענה הרבי:

מקום לשאלה כזו בהנוגע לתשרי.

ז. על כתבו אודות רצון ליסוד קהילה תורנית במונטיוידאו, אורגוואי "חשבתי שבאם הי' לו מזמזמ"ק אדמו"ר שליט"א שזה נראה ומוצא חן בעיני קדשו הי' זה טוב במאד" ענה הרבי:

ע"י מכ' מהמזכירות וידבר עם הרמח"א שי'.

ח. הרד"ב כתב אודות הקהילה שם ששלחה משולחים לריו דה ז'נרו, ברזיל שם היה הרה"ח צבי-הירש חיטריק "האם מותר לי להדגיש לר"צ חיטריק שהענינים האלו של ... מוצא חן בעיני כ"ק אדמו"ר שליט"א בכדי שיעזרם לתקן מה?"

הרבי מתח קו מתחת למילים **"מותר"**, ו**"מוצא חן"** והוסיף: **ביותר.**

ט. בהמשך לכתבו אודות הניסיון לקבוע מנהג אמירת תהלים ולימוד תניא כתב הרד"ב "אולי הי' טוב מכתב מכ"ק אדמו"ר שליט"א לעוררם על תהלים ותניא, או אם לא זה מכתב מצאגו"ח".

הרבי מתח קו מתחת למילים **"מכתב מצאגו"ח"**.

י. במכתבו כתב "גם צריך מכתב לביהכנ"ס שנאמתי שם ביישר כח עבור קרבנתם וכבודם אלי וחיזוק גדול להם בתיקונם החדש, האם טוב שזה יכתבו צאגו"ח?"

הרבי מחק את המיל "צאגו"ח" וכתב: **מהמזכירות. ויתדבר עם הרמח"א שי'.**

יא. במכתבו כתב אודות שני אחים יתומים הגדלים אצל דודם אך הלה אינו שומר תורה ומצוות, ואשר דוד נוסף שלהם (שהינו שומר תורה ומצוות) אמר כי מכתב רשמי על חשיבות הלימוד בישיבה יועיל ללימודי האח הקטן בישיבה "ואולי גם בזה טוב שיכתבו צאגו"ח. כי האח הגדול כבר חושב אודות שילוח הבן הגדול לאיזה ישיבה באמריקה ובטח מכ' התעוררות יעזור הרבה לזה".

הרבי מחק את המילה "צאגו"ח" וכתב: **מהמל"ח [ויתדבר עם הרמח"א שי']**.

יב. אודות כתבו על אופן התאפשרות פרנסה בארגנטינה ועל התדברותו עם שותפיים אפשריים, אם כי לא ברור אופן חילוק השותפות, ענה הרבי:

כבר כתבתי שבכגון דא צריך להתדבר ברור.

בהמשך כתב הרד"ב על אפשרות ייבוא של סחורה מסויימת מארה"ב לארגנטינה ועל כך ענה הרבי:

תלוי בחו"ד מומחים יודעים במסחר.

לסיכום כתב הרד"ב: "והנה עוד טרם שענה לי כ"ק אדמו"ר שליט"א על כל הענין דהי' אם טוב ואם זה חפצו שאתיישב שם, ובאם שזה לחיים באיזה אופן לקבל משכורת מהם שם או באופן כזה שיהי' הפרנסה מעסק והם הספרדים שם יותר מסכימים שאסדר עם עסק שהרבה יש שם שיש להם מנהלים מענעדזשערס והם עסוקים באיזה עסק אחר"

הרבי סימן כובבית ליד המילים "עוד טרם שענה לי" וכתב:

באם ימשיך בעניני יר"ש שם

- מובן שצריך להזהר ביותר מענינים שבאם המלוכה שם וועט חאפען [תתפוס] יכול להיות ח[לול]הש[ם] ח"ו.

יג. הרד"ב כתב אודות ביקורו אצל א' שאשתו התקרבה ליהדות (ראה לעיל עד,א) והנ"ל רוצה גם להתקרב, על כך ענה הרבי:

כדאי להשפיע על אשתו תי' בזה שתתקרב לשלום דוקא.

יד. בסיום מכתבו כתב הרד"ב: "הלילה אור ליום ועש"ק שמות הנני נכנס עם בתי ציריל תי' שכבר נמלאו לה י"ב שנים ביום ג' מ"ח העבר ונעשית בת-מצוה ויסדה בכאן בבעל הארבאר בעצמה בלי שום סיוע מסיבות שבת לנקבות והיא בעצמה המדריכה. מובן שההדרכה לא כ"כ טוב. וירא אנכי להגיד לה שלא תעשה טומעל [רעש] כשתראה ילדה נושאת משא ביום הש"ק [או] שמא ח"ו וועט דאס ביי איר אליין ביליג ווערען [הדבר ייעשה 'זול' אצלה].

הרבי הקיף את המילים "**שלא תעשה טומעל**" וסימן "*" וכתב:
אפילו לוחות כשנותנים בטומעל [ברעש] - נודע מרז"ל בזה [הובא בפרש"י תשא לד, ג].
על מה שכתב שירא "שמא ח"ו וועט דאס ביי איר אליין ביליג ווערען", סימן הרבי "*" וכתב:
יסביר לה מילתא בטעמא.

תשי"ח

פ

תמוז תשי"ח

א. במכתבו כתב הרד"ב על הצעה שקיבל שיבואו כמה אברכים מאנ"ש המתגוררים בניו יורק, לעבוד כשו"בים בארגנטינה, על כך ענה הרבי:

היתאימו להנהגה דשם [?] (שדורשים מאחרים).

ב. על קטעי עיתונים שצורפו ענה הרבי:

ת"ח ת"ח על קטעי המכ"ע.

פא

כ"ה תמוז תשי"ח

א. במכתבו הביא הרד"ב מצב מורכב שהתעורר בארגנטינה, שאחד השוחטים נדרש על ידי הרב שם כי זוג' תגלח שערות ראשה. על כך כתב הרבי:

אין נהוג להערב מצדי בין רב לשו"ב כששואל השו"ב ובפרט כשהרב רוצה להחמיר ביר"ש דאתרא שהוא המרא שם

אבל הוא הכותב יכול להשפיע על הרב - ע[ל] ד[ע]ת[] עצמו שלא ישנה ההיתר שלו דעד עתה status quo [כלומר, שישאיר המצב ב"סטטוס קוו" שהיה עד אז].

ב. הרד"ב כתב אודות זוג שנתקל בקשיים רבים בשלום בית, והבעל מוכן למלא את כל הוראות הרבי, ומחכה להוראה ברורה. בקשר לכך כתב הרבי:

?? אמרתי לו דבר ברור - שיש להביא הענין לידי גמור בהקדם [.] ולאיזה צד תלוי - בו ובה.

ג. במכתבו כתב אודות א' "ותקותי ש... ישתנה לטוב הגמור אם ירצה השם". הרבי סימן את המילים "אם ירצה השם", וכתב:

בודאי רוצה ככתוב בתורתו ובחרת בחיים.

בנוסף ציין על קביעות לימוד שרצו לעשות עם א' התלמידים, על כך שאל הרבי:

כמה שבועות?

ד. במכתבו, פירט הרד"ב את מצבו הכלכלי העגום וכי כל הנסיעה לארגנטינה נעשתה על חשבונו הפרטי מבלי כל הכנסה, וזאת נוסף למצבו הבריאותי הקשה. על כך ענה הרבי:

בכמה עלה לערך.

בין הדברים התבטא שהוא "איני יכול לקבל עלי שום פרנסה ברוח" בין השאר בגלל נסיעותיו התכופות. על כך כתב הרבי:

אזכירו על הציון לא רק יכול אלא גם מוכרח (אלא שצ"ל מתאימה להנ"ל ולא קבועה לזמן ארוך ביותר.

פב

כ"ו תמוז תשי"ח

א. בדו"ח מפורט מפגישתו עם פרופסור אברהם גולדברג, כתב הרד"ב בין השאר "חיבר חיבור על איזה מס' בסדר טהרות כמדומני עוקצים". על כך כתב הרבי:

אהלות. ["מסכת אהלות, מהדורה מדעית על פי כתבי יד דפוסים קודמים ונוסחאות הראשונים, הוצאת ספרים על שם י"ג מאגנס, האוניברסיטה העברית, תשט"ו"].

ב. בסיום מכתבו כתב הרבי:

הזכרתיו על הציון ער"ח מנחם.

פג

י"ז מנחם אב תשי"ח

א. במכתבו כתב הרד"ב אודות א' מארגנטינה שסיפר סיפור אודות הרבי הרש"ב, "יש לו כאלו כמה וכמה סיפורים ואולי כדאי לעוררו שירשמם וישלחם לכאן", על כך כתב הרבי:

באם הוא בר סמכא בכגון דא (אינו מוזם וכיו"ב).

ב. בהמשך למכתבו הקודם אודות הצעת עבודת השחיטה לכמה מאנ"ש, ביקש הרד"ב הוראה ברורה מהרבי בנידון, הרבי הדגיש את המילה "השוחטים" והוסיף מלפניה ומלאחריה כך שיצא:

עד"ז צריך לדבר עם השוחטים שהרי תלוי בכמה פרטים התנאים וכו'.

ג. במכתב ביקש ברכות עבור כמה וכמה חתנים וכלות שבקשים ברכה, וכמה מהם שכחו לכתוב שם הכלות. הרבי ציין:

השמות

אזכרים על הציון.

פד ה' אלול תשי"ח

א. במכתבו כתב הרד"ב באריכות בהמשך לשיחתו עם הרב חדקוב, ועיקר הדברים שאין זה שאנשי ארגונייה חפצים בכל ההתקדמות וההתקרבות אלא הדברים הם הודות לפעולותיו ואשר על כן נוכחותו מוכרחת שם. על כך כתב הרבי:

(1) לא טעה בפ' כוונתי בהנוגע בואנעס אייריס אבל הטיפול בתינוק ללמדו לילך הוא בכדי סו"ס יעשה למהלך בכח עצמו

ולאחרי שמטפלים שם כמה זמן - צריך מעתה לעזור להם ע"פ בקשתם באמת אבל לא עוה"פ ועוה"פ להתחיל בתחילת החינוך

באם בלא"ה יהי' שם (בעניני פרנסה וכו') מובן שבזמנים הפנויים יעזור וכו' - אבל אין מקום לנסוע ביחוד בכדי להודיעם עוה"פ מתחילה - ע"ד חב"ד וכו' - כיון שכנראה ע"ע לא נקלטו הדברים אצלם (מאיזה סיבה שתהי').

ב. במכתבו כתב שלא חשב שנסיעתו לשם הינה לצורך פרנסה" "ואבקשה! דעתו הק' האם לנסוע לשם (עבור הנ"ל עניני פרנסה) ובאם כוונתו לשלילה בזה, אולי יואיל כ"ק אד"ש להודיעני האם כוונתו הק' שאשאר בניו יורק, וא"כ צו וואס זאל איך זיך נעמען? [מה אקח על עצמי]".

על כך ענה הרבי:

(2) עניני פרנסתו - אינו מוגבל כלל באיזה מקום ומדינה, וכן לא באיזה ענין אבל מוכרח שיתעסק בחיפוש ועשי' ובמרץ וכמשי"כ - בכל אשר תעשה דוקא.

ג. במכתבו הזכיר בקשת ברכה למישהו עבור פ' על כך ענה הרבי:

(3) אזכירם על הציון < השמות (דאביו שיחי') [כלומר שישלח השם המלא דאביו של אותו א'].

ד. במכתבו שאל אודות הת' אהרן טוויל, האם כדאי שילמד אמנות הזביחה. על כך ענה הרבי:

(4) הת' אהרן הכהן שיחי' ילמוד שו"ב כמדובר ויהי' בהצלחה.

ה. בסיום מכתבו כתב "ובהיות שכעת הנני צריך להגיש לרחמ"א [חדקוב] חשבון של ההוצאות על להבא בזה חפצתי לדעת כמה חפץ בזה כ"ק אד"ש אולי א ביסל איז אויך גינג [קצת גם מספיק] בזה". על כך ענה הרבי:

(5) יתדבר עם הרחמ"א שי' ע"ד ההוצאות ובטח תהיינה ע"ד הרגיל. וכדאיות הן.

פ"ה

ר' אלול תשי"ח

א. בהמשך למכתבו הקודם, כתב הרד"ב "ואין זה שהנני מתחרט חס ושלום או שחפצי זיך ארויסצודרייען [להתחמק] ח"ו, כי הנני מוכן ומזומן ובשמחה למלאות כל רצונותיו הק' ובפרט אחר ההתועדות דיום א' העבר, רק שהנני במבוכה מה שאעשה כי הנני כבר כאן [בניו יורק] מר"ח סיון כמעט ארבעה חדשים וחפצי להסתדר במקום ובזמן שיורני כ"ק אדמו"ר שליט"א, והנני מוכן ומזומן ליסע לאיזה מקום שכן חפצו הק' ובשמחה גם כן אסע שם בחזרה לבוענוס אייריס באיזה אופן שיהיה, רק שחשבתי שמוכרח שכ"ק אדמו"ר שליט"א ידע המצב באשר הוא ובפרט אחר שהרחמ"א דיבר אלי אז ביום ה' אלול".

על כך ענה הרבי:

כבר עניתי על המכתב הראשון.

ב. במכתבו כתב על אחד הילדים שהשתתף בקעמפ והנהגתו בביתו השתנתה לטובה מן הקצה אל הקצה. בקשר לכך כתב הרבי:

לעורר שהמל"ח או הנהלת הגן יכתבו לו מכ' של חיזוק ועידוד.

פ

אוד ל"ז אלול תשי"ח

א. בהמשך להמדובר במכתביו הקודמים, כתב הרד"ב "תשובתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א אלי עוד טרם שזכיתי להבינו, וגם התיישבתי [התייעצתי] עם עוד אחד מהתמימים מעושי דברו של כ"ק אדמו"ר שליט"א וגם הוא לא הבין, דהיינו לנסוע או לא לנסוע".

על כך ענה הרבי:

למה מחפשים רמזים [כ] שהדברים ברורים? עליו לשער אם פרנסתו - כפשוט בגשמיות - אומרת לנסוע לשם ועפי"ז להחליט.

ב. בהמשך מכתבו ביקש הרד"ב שבאופן יוצא מן הכלל יקבל הרבי ליחידות את אביו של אחד התלמידים שהיה באותה העת במצוקה על כך ענה הרבי:

בדוגמת הנ"ל ישנם כמה וכמה שכל אחד יש לו טעם ואין לשנות בין הבנים.

הרי יכול לכתוב

פ

אוד לכו"ז אלול תשי"ח

א. לא ברור בקשר למה במכתבו כתב הרבי:

מה זה

להחזיר המצו"ב.

ב. במכתבו כתב הרד"ב, על מכוונות ששלח לארגנטינה ונעצרו במכס ועל מכתב שכתב לחבר קונגרס שיעזור לו בזה, ואשר על ידי זה יוכל להיעזר "בהנוגע להמאשינים והן לתמיכת הכסף עבור טאויל ובמילא גם להתל' האחרים מארגטינא". הרבי הדגיש את המילים האחרונות, וכתב:

מה שכותב שם ליובאוויטש - למכוונות ומכס וכו'!?

תשי"ט

פח

תשרי תשי"ט

א. בקשר לאותו הזוג אודותיו כתב במכתבים דלעיל (פא, ב), כתב הרבי:

1) כיון שנדחתה הנסיעה ינצל הזמן לבירור המצב בהנוגע לזוג תחי ועד מתי? ע"י הועד הרב מיארציאנאוו וכיו"ב.

ב. על שאלת הרד"ב בקשר לנסיעתו לארגנטינה, איזה משרה יקח על עצמו, כתב הרבי:

לא יגביל א"ע עד שיברר המצב שם על אתר **ב ה ו ה**.

ג. במכתבו שאל "בתי ציריל תחי" עוסקת הרבה שם במעוננו לקרב נערות בנות גילה לתורה ומצוות, והיה לה הצלחה וקירבה איזה נערות מבתים חפשים לגמרי לשמירת שבת ונט"י שחרית כשרות וכו', ונראה שיכול להיות מזה פעולה גדולה.

רק שהנערות הן במנהג המקום, מתהלכות עם בחורים בני י"ד, ט"ו, ט"ז והדומה וראיתו [...] שבת אחת ראתה את בתי הולכת עם חברותיה והן עם הבחורים, אמרה לה שזה לא נראה בעיני. והיא בתי בכלל איז א פאלגענע [צייטנית], ובפרט שאין לה שום חוש להתהלך עם בחורים, פסקה להתהלך עם חברותיה לגמרי עי"ז וא"כ שאלה לי אמי מה תעשה, אולי אסור להגיד לה ככה, ועי"ז מונעים אותה להשפיע על חברותיה, ולאידך מי יודע אפשר שע"ז תוכל להתקלקל".

הרבי מתח קו תחת המילים "לא נראה בעיני" וכתב:

זהו עפ"י שו"ע.

ועל מה שכתב בהמשך תיקן הרבי "וא"כ שאלה . . אולי אסור להגיד לה ככה ועי"ז מונעים אותה מלהשפיע וכו'", וכתב:

בזמן שאינן הולכות עם בחורים.

פ"ט

י"ב מדרחשון תשי"ט

הרד"ב כתב אודות הצעת פרנסה חדשה שקיבל מא' מאנ"ש בעבור נסיעה לארגנטינה, על כך ענה הרבי:

בכל ההצעות לפרנסה שכתב משם או בכאן (לפני הנסיעות לשם) ביאר ובפרטיות ע"ד הרווחים הבטוחים והגדולים ושלכל היותר תלוי רק בזמן וכו' וכו' והנה זה כשנתיים ובפנ"מ לא בא דבר! אף לא ענין א' מכהנ"ל! (מה בהנקניקים שכותב שחלק מהם כבר הגיע לכאן?).

ובטבע אפשר לומר הסיבות א) שאצט אפ [מעריך את] עניני עסק מיט צופיל [עם יותר מדי] מרה לבנה. ב) צ"ל השתדלות יותר ויגיעה מסודרת יותר. [הטעם] הא' נראה גם בהערכת ... [אחת הקהילות שם. שהרד"ב העריך את הפעולה עמם בהצלחה רבה] - אלא שבה הוא מעלה וצריך באגרעניצען [להגביל] הנ"ל אלהבא [ע"י התיעצות עם מומחים בעסק הנ"ל וכיו"ב].

צ"א

מדרחשון-כסלו תשי"ט

בהמשך למכתבו הקודם של הרבי דיווח הרד"ב כי הוטעה בהנוגע לעסק הנקניקים והשותף צייר בפניו שהכל הולך כשורה כשלפועל העסק נחל כישלון גדול. על כך ענה הרבי:

ובטח להבא כן יעשה להתיעץ במומחים בהמקצוע ולעשות כהוראתם.

צ"ב

אוד ל"ט טבת תשי"ט

א. במכתבו כתב הרד"ב אודות הצעה אודות שחיטת בשר בניו יורק והבאתו לארגנטינה, וכתב **"בכאן לא יהי שום קישויים למכור בשר"**, הרבי סימן את מילים אלו מתוך מכתבו, וכתב:

(1) הבריר זה (וה"ז נוגע בפרנסת כמה כו' וד"ל).

ב. אודות אותו א' שהיה בהליך גירושוין (לעיל פח,א ושי"ב). הביא הרד"ב את הצעתו שלצורך מסויים הנ"ל יציג את עצמו **"לכתוב שאין [לו] אשה כלל"**, הרבי סימן מילים אלו וכתב:

(3) מופרך. ואחז"ל מילתא דעבידא לגלויי לא משקרי אינשי

ובנוגע לכללות הענין והקשיים שהתעוררו בדרך, כתב הרבי:

(2) כיון שלפני נסעו א"ל שהתערב בזה גריפעל והר מיארציאנאוו שיחיו יבקשם בהקדם שיבררו המצב בהקדם.

ג. במכתבו פירט הרד"ב על הצורך בהקמת ישיבה ועל רצונו לפעול בכיוון זה, על כך ענה הרבי:

(4) אפשר לדון רק לאחרי שיהי' ענין של קיימא משך זמן. ויתברר אם תהי' מחלוקת וכו'

ד. אודות ההצעה שהרבי ישלח מצה שמורה, כתב הרבי:

(5) בטח הרב עקשטיין שי' יאפה גם השנה כמו מלפנים. ומהו ההכרח בשילוח זה.

ה. הרד"ב כתב אודות קהילה יהודית הנמצאת בעיר משרוייל שבמחוז סנטה פה בארגנטינה, וכתב "ברכבת נוסעים י"ב שעות, ובאווירון ב' שעות". על כך ענה הרבי:

(6) נכון במאוד והוצאות הנסיעה מב.א. לשם וחזרה ודהשהי' שם כמובן על המ.ל.ח.

ו. במכתבו כתב "ישנו איש א' שו"ב יוסף מרדכי בן שרר פרוכטער שאומר ששימש הרבה כ"ק אד"ש בפאריז אחר המלחמה וביקש שאזכירו לטובה שיפקוד בזחור"ק שזה כמה שנים אחרי חתימתו ועדיין לא נפקד".

על כך ענה הרבי:

(7) אולי כוונתו לגיסי שליט"א אזכירו על הציון וכן (8) (11) [המקומות שצויינו במכתבו לצד שמות נוספים לברכה].

ז. אודות שני תלמידים שלמדו בארגנטינה, ושאלו האם להמשיך את לימודיהם למרות הקשיים שנתקלו, ענה הרבי:

(9) להמשיך ככל האפשרי.

ח. במכתבו: "הת' לייבל זאייאנץ מס. פאלו ביקש ממני שאקבל בשבילו תשובה על שאלותיו בעניני השידוכים כו". על כך ענה הרבי:

(10) כבר ענית.

צב' לאחד י"ט טבת תשי"ט

על בקשתו להיכנס ליחידות כתב הרבי:

יאמר להרחמ"א שיחי' ע"ד כניסה לאחרי שיברר מתי נוסע מכאן.

צג' כ"ד טבת תשי"ט

א. במכתבו כתב הרד"ב שקיבל העתקת מכתב מהרבי, אך רק לאחר שקיבל את המכתב המקורי ראה שהרבי הוסיף בכתי"ק את שם העיר "בעלעם", ומכך הבין שעליו לפעול שם. אך "והנה עיר בעלעם היא רחוקה מבווענוס אייריס יותר מעשר שעות, והכרטיס לשם עולה בערך ב' מאות דולר, בדיוק איני יודע, ולא הבנתי כוונתו הק' בענין בעלעם, האם שאסע שם בעצמי או לראות שיסודר הענין שם, ובאיזה אופן יכולים לסדר שם איני יודע לפי שאין שם מי שיכול לעשות פארברענגען".

אם קשור בהוצאות יתירות לא צריך הנ"ל.

ב. אודות הצעה מסויימת שקיבל לנסיעה לארגנטינה ורווח מסויים בצידה, וסיים "באם נכון זה". הרבי תיקן בשאלתו והוסיף:

באם נכון זה באם התנאים מתאימים.

ג. במכתבו שאל את הרבי: "בסידור בתפילת הדרך כתוב "ביום ראשון כשנוסע מביתו" וכו', ובשאר ימים שמתעכב בדרך עד שובו לביתו וכו' בלי הזכרת השם, ולפי זה היינו צריכים לברך בשם ומלכות רק פעם אחת, עד"מ בנסיעה לאיזהו מקום ובעמידה איזה ימים ואחר כך עוד הפעם נסיעה למחוז חפצו, ואח"כ עמידה ועיכוב שם חודש או חודשיים או יותר ואח"כ נסיעה חזרה לבית, האם כ"ז די בברכה פ"א בשם ומלכות ואח"כ עד שובו לביתו כל הזמן בלי שם ומלכות?".

על כך ענה הרבי

ישאל רבני אנ"ש.

ד. שאלה נוספת ששאל: "אמרתי לתל' ל. [הכהן] שבאם נמצא הוא בביהכנ"ס בזמן שהש"ץ קורא כהנים ולא עולה הרי הוא עובר במצות עשה דאורייתא ואם אין חפצו לעלות צריך לצאת קודם רצה, ולפי דעתי יותר טוב שיעלה לפי שלא יאמרו עליו שאין חפץ לברכם וכו',

וגם שמעתי שאדמוה"ז שיבח מאד את מנהג הספרדים ובני ארץ ישראל שיש להם מנהג יקר זה בכל יום וכו', אבל אנא יואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א להורות בזה".

[גם על שאלה זו, ציין הרבי לתשובה הקודמת:

ישאל רבני אנ"ש].

המשך שאלת הרד"ב: "כמו כן בהמתברכים האם גם כן בכל יום צריכים לומר הרבש"ע ולפנות הראש כמ"ש בלוח היום היום, או שזהו רק סדר לג' רגלים?"

על כך ענה הרבי:

עיין אחרונים או"ח סי' קל. [בפמ"ג על אתר ש"לא ראיתי נוהגים כן כי אם איזה יחידים שאומרים בכל יום כן ול"נ שאין לעשות כן", ובמשנה ברורה על אתר, בשם "אחרונים" - "כשנשאין כפים ביו"ט שחל בשבת אין לומר הרבון דאין אומרים תחנה בשבת אם לא כשחלם לו חלום רע באותו הלילה".

וראה בשוע"ר ע"א: "ולא יאמר כן בכל יום ויום אלא ביום שראה חלום ומה שנהגו הכל לומר כן ברגל כשהכהנים עולים לדוכן זהו לפי שאי אפשר שלא ראה חלום שצריך רפואה בין רגל לרגל".

שאלה נוספת ששאל בענין זה: "וכן שמעתי שבירושלים אנ"ש אף על פי שעולים בכל יום, אבל הניגון שמנגנים אצלינו מנגנים רק בשלש רגלים, ונא יוריני כ"ק אד"ש בזה".

הרבי מתח קו תחת "בק", וכתב:

נכון - משום ביטול מלאכה.

צד

ר' שבט תשי"ט

א. בהמשך לכתבו אודות הזוג הנ"ל (לעיל צא.ב. וש"נ), כתב הרד"ב את הקשיים שנתקלו בשל סירובה של האשה להופיע בפני הבי"ד, על כך ענה הרבי:

הרי נאמר לי שהועד ידבר עמה בצירוף הר"י שיחי' גריפעל.

ב. על שאלתו אודות זה שנסיונו להתפרנס ממסחר בבשר מארגנטינה בשל חוסר הסדר שם כתב "ומבלעדי היותי שמה לא יתחילו שם לעשות הבשר הזה ובכן מעתה אולי מוכרח לי לקבל הצעת מישהוא אפי' בשביל כרטיס נסיעה בלבד בכדי לסדר הנ"ל ונא יורה לי כ"ק אדמו"ר שליט"א".

על כך ענה הרבי:

ובטח וועט קענען אויסדינגען [יוכל לדון] מה [נוסף, כך מופיעה תיבה זו בהעתקה, ואולי צ"ל "להוסיף"] אבל אין זה מעכב.

ג. בסיום מכתבו כתב הרד"ב "נא יברכני כ"ק אדמו"ר שליט"א בשינוי והרמת המזל לטוב להסתדר בחיים טובים במנוחת הנפש ובמנוחת הגוף שאוכל בנקל ובלי עגמ"נ דורכפיהרען [לבצע את] כונתו הק' דכ"ק אדמו"ר שליט"א שזהו ג"כ הכונה העליונה". על כך ענה הרבי:

אזכירו על הציון.

צה

ר' שבט תשי"ט

א. בהמשך לכתבו אודות הזוג הנ"ל (במכתב לעיל וש"נ) כתב הרד"ב "הגיעני שמועה שצריכים לעשות בהקדם אסיפה כולם ביחד דהיינו הועד, והיא, גריפעל, היארצינאווער ושגם [הוא] ישתתף או ישב בחדר הסמוך".

הרבי תיקן בתוך המכתב:

"**הגיעני שמועה שצריכים לעשות בהקדם אסיפה כולם** ביחד דהיינו הועד, (והיא), גריפעל, היארצינאווער ושגם [הוא] ישתתפו או ישבו בחדר הסמוך.

והוסיף:

ויבררו הטענות והדרישות משני הצדדים - על אתר והוועד וב' הנ"ל יחוו דעתם מה לעשות עתה.

ב. הרד"ב כתב אודות החלטת אמו לחבוש פאה נכרית וסיים בבקשת ברכה שהדברים יעמדו לזכותה ו"שיברך אותה כ"ק אד"ש ברפ"ש מהרה".

הרבי הדגיש את המילה "**ברפ"ש**", והוסיף:

החלטתה ופעולתה הנ"ל יעמוד לה גם בזה.

צו' י"ד ניסן תשי"ט

א. על כתבו אודות סידור הניירות והיזה לארגונינה כתב הרבי:

אזכיר על הציון.

ב. הרד"ב כתב אודות א' התלמידים שהודות להשפעתו של הת' שלום פלדמן נשאר ללמוד בישיבה, אך הנ"ל דואג מאד מפני שאין מי שיפרנס את אמו, ואולי יתאפשר שהישיבה תסייע בזה.

על כך ענה הרבי, תוך שמציין לשם שהזכיר במכתבו:

יתייעץ עם [הרמ"מ שי' [הרב מרדכי מענטליק]].

ג. על מכתבו בקשר לבעיות שנוצרו עם הזוג הנ"ל (לעיל צה,א וש"נ), כתב הרבי תוך שמציין לשמות שהזכיר במכתבו:

יתייעץ עם [הועד [שהוקם לטיפול בענין] וגריפעל].

ד. בהזכירו את אחד ממקורביו כתב הרד"ב "הנני תמיד מוסר ראשי פרקים ממנו לפי שאיננו יודע האם מוסרם הוא בעצמו, אם מעונין כ"ק אדמו"ר שליט"א לדעת מהנעשה עמו".

הרבי מחק את המילה "בטח" ומתח קו תחת המילה "מעונין".

צו' ב' אייר תשי"ט

א. הרד"ב כתב אודות סידור המסיבות שבת על ידי בתו "הגברת [...] חפצה שבעד הממתקים והכבוד ישלמו שם ולא מכאן מסענטראל אפיס [המשרד המרכזי], ואמרתי דעתי שבאם היא בעצמה תתן יכול להיות משא"כ כמו שהיא חפצה לסדר שבכל שבוע תתן אם אחרת, זה לא יתכן שאחרים לא יחפצו ליתן ועי"ז יבטלו את בניהם מלבוא עוד, גם אותן שיתנו יבואו יתערבו בעניני החינוך וכו'".

הרבי ציין "1)" ותיקן בגוף השאלה "הנכון?".

ב. הרד"ב כתב אודות לימודו חסידות עם אחד הרבנים בשבת, ואשר בשל אי ידיעתו מכך שתהיה התוועדות הפסיד וכתב בצער "הנחתי חיי עולם ועסקתי בחיי שעה". הרבי הוסיף בגוף דבריו:

”הנחתי חיי עולם פרטים ועסקתי בחיי שעה כללים”.

בהמשך לכך, כתב הרד”ב “על מכתבי הקודמים לא השיב לי כלל כ”ק אד”ש שלפי דעתי לרכוש זה ענין גדול שבו ועל ידו יוכל הענין של צא”ח להתפשט שהוא אינו מחזיק זה בסוד כלל.. ואמר בפ’ שזה למדנו היום בחסידות והראה באצבעו עלי וכן אולי יגיע גם לתלמידותיו בשטערן קאלעדזש שהריהו זעהר אן ערנטסער [מאד רציני].. אבל מכין שראיתי שכ”ק אד”ש לא ענה ע”ז כלום וגם בשבת זו העבר על ידי זה ארייגעפאלען וחסרתי להיות נוכח בהתוועדות, אולי אין זה הכוונה”.

הרבי הדגיש את המילים “לרכוש זהו ענין גדול”, ו”יגיע גם”, ועל מה שכתב שעל ידי זה הפסיד את ההתוועדות, כתב הרבי:

מפיתויי היצר.

ג. הרד”ב כתב על הצעת א’ ממקורביו שיביא אתרוגי קלבריא וימכרם בזול משמעותית מהמוכר הקיים מאנ”ש, על כך ענה הרבי:

4) מתחילה יברר אצל רב האין בזה ענין דהשגת גבול.

ד. בהמשך למכתב הקודם (ס”ג) בו כתב הרבי שיתייעץ עם הוועד, כתב הרד”ב כי הוועד לא פועל כיאות והענין נגרר. על כך ענה הרבי:

5) אזכיר על הציון.

ה. על מכתב שצירף, כתב הרבי:

6) להחזיר.

צח

אוד לי”ז אייד תשי”ט

בהמשך למכתבו הקודם (סעיף ב) כתב הרד”ב: “והנה על ש”ק הבעל”ט פ’ בחוקותי כפי שדובר בינינו נלמוד עוד הפעם ביחד ובשבת ק’ העבר בא עוד אחד בעה”ב ללמוד ג”כ, נוסף על זה יהי’ מגיע תורו ללמוד פרקי אבות לפני כל העולם.

ונא אל יחר לפני כ”ק אדמו”ר שליט”א כשהנני שואל האם להיות ש”ק זו בקראון הייסט לפי שאומרים שגם בש”ק זו יצא להתוועד עם העולם, ולהיות שתוכן ההתוועדות הרי זה להוסיף בלמוד וכו’ און מיר ווילט זיך מערער [רצוני וחשקי יותר] להיות בחצרות קדשנו

יואיל להגיד לי במה וועל איך בעסער אויספיהרען [אשלים ואבצע יותר טוב את] כוונתו הק”.

על כך ענה הרבי:

בש”ק הבע”ל בטח ימשיך בשיעוריו בקאנטרי ולפלא הספק בזה. [בפועל הרבי התוועד בשבת זו].

צט”

אוד לכ’ אייד תשי”ט

הרד”ב דיווח כי בשעה טובה קיבל את הויזה (ראה לעיל צו, א), על כך ענה הרבי:

יה”ר שיהי’ בשטומ”צ.

ק”

אוד לכ”ז אייד תשי”ט

בהמשך לדבריו אודות הזוג הנ”ל (לעיל צו, ג וש”נ), כתב הרד”ב כי הבעל טוען שהאשה לא השתנתה ועומדת בשלה. על כך ענה הרבי:

יגיד זה להועד.

קא”

ה’ סיון תשי”ט

על מכתבו בו דיווח מהנעשה עמו, כתב הרבי:

אזכיר עה”צ.

תש"כ

קב

כ"ה שבט תש"כ

א. אודות א' שהזכיר במכתבו הפעיל בעניני יהדות וכו', כתב הרבי:

אזכיר על הציון.

ב. הרד"ב כתב אודות אלה המצרים את פעולותיו שם, ואשר עלה הרעיון שיעברו להתפלל במלון מסויים בו מתקיים מנין קטן "ועבו"ז הרי כאן בביהכנ"ס ישארו כמה אברכים שמקודם למדו בישיבות ואפילו שלא למדו אבל הם חצי פרומע [דתיים] א $\frac{1}{4}$ פרומע והם בטח לא ילכו עמנו לשם. ואיני יודע מה יותר נכון להשאר כאן או ללכת מכאן ל[מלון הנקרא] בת-ים".

הרבי מחק את המילים "או ללכת" והוסיף אחרי המילים "להשאר כאן":

[להשאר כאן] לע"ע ולהמשיך בהשתדלות להיטיב וכו'.

קג

כ"ב אדר תש"כ

א. אודות הועד שהוקם לטיפול בפרשת הזוג הנ"ל (לעיל ק וש"נ) כתב הרד"ב "כבר עבר זמן רב מהיום שמסרתי להועד את דברי קדשו [...] ואינני יודע האם על כזה כיון כ"ק אדמו"ר שליט"א".

על כך ענה הרבי:

הרי עניתי וגם בכתב להועד ברור יותר.

ב. הרד"ב דיווח על שיעורו בו השתתפו כמה תלמידים שהתעניינו ביותר והוסיף בקשר לא' התלמידים "ואעפ"י שלא בכל פעם יכולים למצוא חן ולפעמים מוכרחים וכו', מ"מ הוא הי' מלא טענות ותביעות למה עשינו ככה ולמה אמרנו ככה וכו' ואעפ"י שמתחילה התוכחת עמו ע"ז אבל כשראיתי איך שנוגע לו הדבר במאד מאד ובאמת הרי גם כ"ק אדמו"ר שליט"א בטח סובל ממנו ומדעותיו הרבה לפעמים בשביל התכלית שיכול לצאת ממה שמקרים אותו, גם כן הסכמתי עמו שטעיתי ומעכשיו עוד לא יהי' כזה אלא כמו כל העת וכו'".

הרבי הדגיש את המילים "איך שנוגע לו" הדבר במאד מאד" והוסיף:

ולכן צריך לעודדו ולחזקו וכו'.

[המילה "התל" נכתבה בהשערה ואיננה ברורה במקור] בהמשך לזה כתב הרבי:

בטח יודיע בפרטיות הדרושה ע"ד שיחותיו בש"ק מברכים זה עם [התל"] שלו ות"ח.

קד אוד לד' ניסן תש"ב

א. בהמשך למכתב הקודם דיווח הרד"ב על המדובר בהתועדות בבית אחיו עם התל', וכתב "כמדומני שמעונין כ"ק אדמו"ר שליט"א מהפועל יוצא כפסק המשנה המעשה עיקר של ההתועדות ואיך שמתקבלים הדברים מהדברים עצמם, לפי שקשה לזכור את כל מה שאומרים".

הרבי הדגיש את המילים "מהפועל היוצא" והוסיף:

(1) כפסק המשנה המעשה עיקר.

ב. הרד"ב כתב אודות א' התל' שרצו שיתארח בבית בפסח על מנת שישפיע על משפחתו, אך בשל המורכבות להכשיר את הבית וכו' אינו יכול לסמוך שהדבר ייעשה כיאות, והוצע שיורה לו להקל בזה, "יואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א להורני בזה האיך לנהוג או הנכון הנ"ל. [מכיון] שעוד נשאר לי זמן זיך ארויסצודרייען [להתחמק] עד יום א'".

לצד התיבות "זיך ארויסצודרייען" כתב הרבי:

(2) מובן שאינו ענין כלל.

ג. על דיווחו על מצבה הבריאותי של אמו כתב הרבי:

(3) אזכיר עה"צ.

ד. בסיום מכתבו כתב הרד"ב: "כשהרחמ"א שיחי" מסר לי בשבוע זו המענה על מכתבי הנ"ל העבר ה' בו עוד 3 דולר בלתי רשום עליהם שום דבר אך הפתקא של ב.ו לא הי' האם לא קיבל כ"ק אדמו"ר שליט"א את הכסף ברצון? והאם שכן יכתוב ואולי יואיל נא גם כ"ק אדמו"ר שליט"א לכתוב לו איזה מכתב התעודדות".

הרבי מחק את המילים "האם לא", ואת המילים "והאם שכן יכתוב" וכתב:

כתבתי.

קדו

"חנין תש"ב

במכתבו דיווח על שניים שהתחיל בקירובם.

לצד שמותייהם ציין הרבי "(5) (6)", וכתב:

(5) הפועל יוצא?

" (6) "

קו

א' אייד תש"ב

הרד"ב דיווח אודות א' מתלמידיו: "שכחתי להודיע שהתל' י.ש. שנסע מכאן, שם במקומו [בארגונינה] יש לו קירוב הדעת גדול לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ולעניניו ובפי' כתב לי איזה פעמים בתוך מכתביו, לכאורה בלי שום פני', התיבות "לעשות - לגרום - נחת רוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א" ולפום שעורא דילי", משתדל בהפצת המעינות שם על אתר, ומחכה הנהו שיפתח מוסד חינוך שלנו או לפי רוחינו בה ישתתף ויפעול".

על כך כתב הרבי:

א' [סעיף א' במכתבו] בטח מעודדו ומחזקו בזה וכיו"ב.

קו' י"ט אייד תש"כ

א. בראש המכתב כתב הרבי:

להחזיר המצו"ב.

ב. הרד"ב שאל אודות בתו ונסיעתה למחנה הקיץ. על כך ענה הרבי:

(2) כבר ענית.

ג. בהמשך לכתבו אודות הזוג הנ"ל (לעיל קגא) כתב הרד"ב באריכות את טענות הבעל. על כך ענה הרבי:

הטענות שבסעיפי ה-ט יציע להועד בהדגשה

ד. הרד"ב דיווח אודות לימוד החסידות יחד עם א' הרבנים, והציע את שאלתו של הנ"ל:

"הקשה הוא למה שבתחילת פרק ה' [בשער היחוד] מביא המדרש שבתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין וראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מידת הרחמים, הרי כמבואר למעלה בפרק ד' אדרבה ה' מדת החסד מתחילה וזהו העיקר ורק מידת הגבורה היא הטפל כמו שאומר שכשם שאי אפשר להבין מדת חסדו והתפשטותו, כך גם אי אפשר להבין מדת גבורתו וכו', ובפרט שהרי גם יש מדרש להיפך שבתחילה עלה במחשבה במדה"ר וראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מדה"ד ומדרש זה ה' יותר נכון, והתדברתי עם מענדל שי' דרייזין ועוד שהי' להם שאלה זו בלמדם במקומותיהם ואינם יודעים לפתור. ואולי יואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א לבאר.

על כך ציין הרבי:

(4) בשולי המכ'.

בשולי המכתב בא המענה:

(4) למה כו' ה' מביא המד' כו' במדה"ד [כלומר, ציטוט שאלתו על התניא, מדוע הביא אדמו"ר הזקן בפרק ה' את המדרש, זאת כיון ש'- כי צדיקים דומים לבוראם וגם הקב"ה עשה כן וכתב: בראשית ברא אלקים וגו', וב"ר (יב, טו, הובא) בפירש"י [בראשית א,א. כלומר, שהשאלה היא על עצם הפסוק והמדרשים ולא רק על התניא]]

[בדרך רמז ובדא"פ [מדרש זה העוסק באופן בריאת העולם הובא ב]ר"פ ה' העולם שנברא בה' [מד"ר שם, יב,י' כל האותיות תופסין את הלשון וזה אינו תופס את הלשון, כך לא בעמל

ולא ביגיעה ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו" [וראה זח"ב ל"ט א] שם מבואר אודות ההבל, "וכל מה דאתעביד בעלמא בהבל אתעביד".

הרי כו' בפ"ד - [החלק השני בשאלתו, שבפרק ד' משמע ש"הי' מדת החסדת מתחילה"]
שם אינו מדבר בקדימה בבריאה כ"א בקדימה בהבנת האדם. [שפשוט יותר בהבנה שא"א להבין בהתפשטות דלמע' מאשר שא"א להבין הצמצום

הערה: - אולי ניבאו ול"י [ולא ידעו] מה ניבאו - כי מבואר לפעמים (ע"ד הנ"ל) כי תחילת ז' ימי הבנין מדת החסד כי עצם וסיבת הבריאה וכן סיבת הצמצום - מפני שטבע הטוב להטיב וכו' וגם רוצה שיהי' בערך בנבראים ולכן מצמצם כו'

אבל זהו סיבת הענין ולא שבורא בזה וק"ל

[על מה שכתב ש]יש מדרש להיפך, אינו [נכון]

[יש מדרש] הכולל בהאפשריות וכמו ב"ר (ספ"ד) אם בורא במדה"ר כו' אם בורא במדה"ד כו' אבל לא להיפך

ה. הרד"ב הזכיר אודות תלמיד מסויים מיישיבה בניו יורק שלמרות שהיה איסור בא לעזור בארגון הפאראד.

הרבי סימן את שמו וסימן "5" וליד מה שכתב אודות עזרתו כתב:

פרטים?

על מה שכתב שהיה איסור מהישיבה שם לעזור, שאל הרבי:

הברור זה?

ו. הרד"ב דיווח אודות דבריו בסעודה שלישית "ובשבת זו חזרתי עניני ל"ג בעומר מתוכן השיחות והוספתי איזה סיפורים, גם שהיו דורשים עה"פ עלית למרום שבית "שבי" שזהו ר"ת שמעון בן יוחאי - יצחק בן שרה האריז"ל - ישראל בן שרה הבעש"ט".

הרבי מחק את המילה "שרה" וכתב:

שלמה.

קדו' כ"ט סיון תש"כ

א. במענה לשאלת הרבי (השאלה אינה תח"י) כתב הרד"ב: "במענה על שאלת כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות [...] הנה החתונה היתה שם באותו המקום אבל להיות שלא קבלתי שום מענה חשבתי ששב ואל תעשה עדיף":

לצד שמו ושם משפחתו של הנ"ל, כתב הרבי:

בן [כלומר שירשום את שם אמו].

והוסיף:

בטח אמר לו הטעם ע"ז [משמו של הנ"ל משמע שהחתונה לא הייתה כראוי וכו', למרות שהנ"ל למד בעבר בליובאוויטש והיה ממקורבי הרד"ב].

ב. בהמשך להוראת הרבי להתדבר עם הועד (לעיל ס"ג) כתב הרד"ב בשם הבעל על כך שהועד אינו פעיל. על כך כתב הרבי:

(3) כיון שהועד אינו פעיל כדבריו, כנהוג בישראל יסדר כל הענין ע"י רב.

ג. הרד"ב כתב על כך שנסיעתו לארגונייה מתעכבת מטעמי פרנסה והוסיף: "מצדדי הריני מוחל על הכל ונוסע תומ"י הכל כהוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א שנדמה לי שגם זה [ההשתדלות לפרנסה] הרי הוא הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א".

הרבי תיקן והדגיש בתוך דבריו **"שנדמה לי שגם זה הרי הוא הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א"**. והוסיף:

ובלבד שתהי' פרנסה.

ד. במכתבו כתב הרד"ב באותיות מיוחדות "ברכתו הק' ודאי שהיא שכן הרגשתי בצאתי מאור פני הקודש באסרו חג דחג הפסח שזה הפעם זכיתי להארת פניו הק' אלי, ויה"ר שאזכה לאור זה תמיד לי ולזרעי עד עולם אכיה"ר אבל נא יורני כ"ק אדמו"ר שליט"א בזה".

על כך כתב כתב:

אזכיר עה"צ.

ה. במכתבו דיווח על א' "שהייתו כאן פעל עליו רושם עז, נתן את הב' מאות לקרן המאיתיים באתערותא דילי". וב' מאות מארגנטינה הרי הם באופן אחר מאצל א' כאן שהרי שם בדרך כלל חיים בטוב במאה דולר לחודש. בעת נסעו מכאן וכל התל' יצאו במחול עמו, נתרשם

כ"כ עד לדמעות ומקוה לבקר בחצרות קודש עוד פעם בסמוך, וגם להשפיע על חבריו שם שיבקרו כאן ולהורותם לתקן הרבה מענייניהם מתאים למה שיש כאן".

על כך כתב הרבי:

אזכיר עה"צ.

ו. הרד"ב הזכיר את הרב הנ"ל עמו למד בחברותא והציע את שאלתו "בשבוע זו צריך הוא צו דעליווערען א לעקטשור" [למסור הרצאה] לפני כמה P.H.D ובונה את נאומו על פרק ל"ב בתניא ושאלני היום - ש"ק קרח - שאבאר לו המקור של עמיתך עם שאתך בתורה ומצוות (ומצאתיו בכלי יקר אבל בטח זה חז"ל בגמרא או במדרש או בזוהר - ובהל' דעות פ"ו ה"ג מציין הגהות מיימוניות כעין שבתניא על ואהבת לרעך כמוך: רעך בתומ"צ אבל אדם רשע שאינו מקבל תוכחה מצוה לשנאותו וכו') והספר חרדים אין אצלי לעיין בו. והוא מצא בספרים להיפך ממש"כ בתניא ואי"ז שואל לקנתר כ"א להבין הדברים על בוריין".

על כך ענה הרבי:

(6) בארוכה בס' הקיצורים לתניא ע' לו.

ז. בסיום המכתב התנצל הרד"ב על אריכות הזמן בה לא כתב שכן עסק כהוראת הרבי (המכתב הקודם) בבירור האיסור בישיבה הנ"ל ועוד. על כך כתב הרבי:

אזכיר עה"צ.

ח. בסוף המכתב ציין הרבי (בקשר לכסף שצורף):

קבלות

המצורף למעמד

[ו] לחשאינ בשוה

קט

כ"ז תמוז תש"כ

א. הרד"ב דיווח על עסקו וכתב את שמות השותפים, על כך כתב הרבי:

הזכרתי עה"צ.

בהמשך, שאל "שותפי כאן [...] שהוא כעת שם הנהו איש לב טוב וחסדן און ער בהאנדלעט מיר עה"צ היותר טוב, ואומרת אשתו שכשישוב ישתפני עוד הפעם בכל אשר עשה

במסחריו. איש מאד אמיד. ובפרט כעת שראו את הגיטריי שאפט [המסירות] שלי. האשאר עמו? האחכה לו עד שיחזור?"

הרבי תיקן בשאלתו "האשאר עמו?", וכתב לצד המילים:

(2) א"כ [אשאר עמו].

ב. הרד"ב דיווח אודות השתדלות אנ"ש בברית לבנו של שוטר יהודי, על כך ענה הרבי:

(3) ת"ח ת"ח על הבשו"ט בטח אנ"ש מחזקים אותו (ואת זוג' תי').

ק

כ"ט תמוז תש"כ

בהמשך למענה הרבי (קחב) הציע הרד"ב את שאלת הבעל "כ"ק אדמו"ר שליט"א ענה לי על מכתבי בער"ח הגאולה, "כנהוג בישראל יסדר סופית כל הענין ע"י רב". . איני יודע איך לעשות [...]."

על כך ענה הרבי:

בזה עצמו יתייעץ עם רב.

קיא

ה' מנחם אב תש"כ

א. הרד"ב כתב לרבי על נסיעתו לאיטליה ושאל האם להקדים את נסיעתו "האם אסע לנאפולי על ש"ק זו לעלות לתורה שם [לפני יום הולדתו]? או ביום כ"ה מנ"א עצמו שחל ביום הקריאה יום ה' ההוצאות אינן מרובות דהיינו ברכבת, האטעלים [בתי המלון] עוד טרם שידעתי, אבל אינם יקרים. אולי כן ליסע לשם על ש"ק זה גם בתור שליח מרכז שליחות אשר מצאגו"ח שיש שם הרבה מהנוער. . אבל כמה יכולים לעשות בשבת א'?"

הרבי מחק את המילים "אולי כן ליסע לשם על ש"ק זה" והוסיף:

(1) ובהתאם להתוצאות יחליט אם להיות שם עוה"פ או למסור להרג"מ שי' גארעליק.

ב. על בקשת ברכה ליום הולדתו באשר נבצר ממנו להיכנס ליחידות כתב הרבי:

אזכיר עה"צ.

קיב ח' מנחם אב תש"כ

הרד"ב דיווח על סידור נסיעתו, עם נחיתה דרך לונדון, על כך בא המענה:

הרבי כתב:

אזכיר עה"צ

ביקור בהמוסד שם [בלונדון], באם בקל לסדר - נאום לפני הילדים-ות שי' וכיו"ב.

קיג אוד ל"ט מנחם אב תש"כ

בהמשך למכתב הקודם דיווח הרד"ב אודות ביקורו בלונדון "ובשובי משם ללונדון התיישבתי [התייעצתי] עם נחמן [הרב נחמן סודאק] והוא אמר שהי' מאד נכון שבשובי לארה"ב צלחה אהי' עוה"פ יום או יומיים בלאנדאן להתועד עמם עוד הפעם ולהחליט עמם קביעות בדא"ח ולקשרם לנחמן בכדי שיהי' לו לעזר בעבודתו. והנה בעצם נסיעתי להמחנה הי' לי ספיקות שכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לי, "באם קל לסדר" ואי אפשר לי לצמצם מה שקל ומה לא, ונסעתי והנסיעה היא 6 שעות מלאנדאן ות"ל איך האב גארניט פארשפעטיגט [לא אחרתי מאומה] כאן בקאלאבריא, משא"כ נסיעה עוה"פ אינני יודע אם זה ענין אליין צו פאהרען [לנסוע בעצמי] בלי צו ופקודה, אף שהנני רואה תועלת גדולה בנסיעה זו (ההוצאות קטנים רק משדה התעופה להעיר וכן בחזרה לפי שיש לי רשות ההעכבה בלונדון ובפאריס וכו').

ובכן אנא יואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א להורני האם אעמוד עוה"פ בלונדון, ולשלוח תשובתו לבית הרב גארעליק במילאן לפי שאפשר שאגמור מלאכתי כאן ואשובה למילאן על שבוע ימים".

מענה הרבי (במכתב להרב גארעליק):

לדחיפת הענין - מטובו למסור להר"ד שי' בוימגארטען שנתקבל מכתבו מי"ט מנ"א, ופשוט שנוון ביותר שייבקר עוה"פ בגן-ישראל שבאנגליא במחנה יומי דשם וכו', בפרט שע"פ השמועה משם, המדריכים עצמם צריכים הדרכה בנוגע לדא"ח בעניניהם.

קיד כ"ט מנחם אב תש"כ

א. במכתבו דיווח על א' המדריכים "בין המדריכים ישנם טייערע חברה [חברה' יקרים] אחד, יש שנעשה עכשיו P.H.D. במטמטיקה און ער האט זיך איצט גינומען צום לערנען [וכעת מתמסר ללימוד] והנהו ע"ד [בדומה לא' התלמידים שהתקרב מכבר] שלנו".

הרבי מתח קו תחת המילים "יש שנעשה עכשיו . . שלנו" והוסיף:

נכון לקשרם. [כלומר שהתלמיד יהיה בקשר עם התלמיד הדומה לו שהתקרב מכבר].

ב. הרד"ב דיווח על סיפור שקרה איתו "אתמול בקרתי במקומות ההיסטורים ברומא בעת שחכתי על האוירון וכשנכסתי להקאלאסעאום [הקולסיאום] לשתות מים קרים שם ופתחתי קצת את מעילי, נגש אלי ילד קטן בן עשר שנים וישאלני בלשונם [במבטאם] "סיסיוט" [ציציות] ושם אותם על עיניו וינשקם וכן כמה פעמים ושאלתיו האם הוא יהודי ויענה כן ולקח את שרוולי ומשכני אחריו עד הגיעו אל אביו שמוכר שם בקאלסעאום כרטיסים והדומה ויצעק: אבא אבא איש עם "סיסיוט". ויגד לי האב שהוא יהודי ויראני הנומער [המספר] שחוקק על ידו ושהוא לובש תמיד מגן דוד של כסף על צוארו. דברתי עמו אודות שלוח בנו לתלמוד תורה וענה שכן עושה ויראני הבשר שאוכל שהוא כשר אעפ"י שעולה יקר וכו".

על כך כתב הרבי:

לשלוח לו מהמו"ל ע"י קה"ת המתאים.

ג. על מכתב מאחד ממקורביו בארגנטינה שצירף כתב הרבי:

הכותב מה ע"ד הרר"ז שי' גרינבערג [מרבני הקהילה בארגנטינה].

ד. על בעיות בפרנסתו, דיווח על טיסתו ובקשת ברכה ליום הולדתו סימן הרבי חץ וכתב:

אזכיר עה"צ.

ה. בשולי המכתב כתב הרבי (הנראה לא' המכתבים שצירף):

להחזיר המצו"ב.

קטז י"ט אלול תש"כ

א. הרד"ב כתב במכתבו אודות א' המוסדות בארגנטינה שנפתחה האפשרות להעבירו לליובאוויטש "הנני חפץ לבקש מכ"ק אד"ש שבאם דעתו הק' מסכמת איבערצונעמען המוסד עכשיו וטוב הנני לזה בעיניו הק', יואיל לשלחני לשם ואזכה להיות שם אישׁו".

הרבי מתח קו על המילה "מסכמת" וכתב:

(1) לע"ע עכ"פ וע"פ מה שהי' בעבר מוקדם.

בהמשך כתב אודות כללות הפעילות שניתן לבסס שם, ועל כך ענה הרבי:

אבל ע"פ מש"כ כדאי שיתעניין שלא בתור שליח ובמשך הזמן כו'.

ב. בהמשך לשאלה הקודמת שאל הרד"ב אודות אופן סידור בנותיו "האם כן יסעו עמי או רק שאחת תסע וכו' וע"ז עוד חזון למועד". על כך ענה הרבי:

(2) באופן שבעת הראשונה שם יהי' פנוי יותר לצו[רכי] צ[יבור].

ג. אודות המענה דלעיל (ס"א) "נכון לקשרם" כתב הרד"ב שאינו יודע מה הדרך לקשר בין שני המוזכרים. הרבי סימן את שם תלמידו מניו יורק וכתב:

יכול לכתוב ששמע וסיפר לו שמתעניין וכו'.

תשכ"א

קטז

י"ב מרחשון תשכ"א

א. הרד"ב דיווח על כך שפגש את א' ממקורביו בזמן שמסר שיעור בגמרא לבנות. הרבי ציין ליד עובדה זאת את המספר "1" וכתב:

להציעו שילמוד עמהן מס' שאין כל חשש בלימוד לנשים, וכמו מסדר מועד וכיו"ב (הל' ת"ת לאדה"ז ספ"א).

ב. על דיווחו של הרד"ב אודות בריאות אביו כתב הרבי:

2) אזכיר עה"צ (כדאי שיבקר את דר' היימאן שי' בנו של הרב מלונדאן).

ג. בסיום מכתבו כתב בלבב נשבר: "אבקש ברכתו הק' שישתנה מזלי לטובה ולא יבואו עלי עוד צרות ורעות ואהי' כלי לקבל ברכותיו הקדושים והוראותו, ובקרב אזכה להיות שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א מתוך הרוחה והרחבה שकेת רע ומר לי במאד".

על כך ענה הרבי:

אזכיר עה"צ

להחזיר המצורף.

קיז

ה' כסלו תשכ"א

א. בהמשך למכתב הקודם בו הורה הרבי שילמדו עם הבנות גמרא מסדר מועד, עתב הרד"ב את טענת מוסר השיעור "דברתי" .. אודות לימוד בסדר מועד וענה לי שבבא בתרא מכין הוא

בין כך ובין כך, משא"כ לימוד אחר מיוחד לנשים צריך להכין ואין לו זמן עד"ז והוא אינו יכול ללמוד עם מישהו אחר מבלי הכנה".

על כך ענה הרבי:

1) להראותו בשו"ע אדה"ז.

ב. הרד"ב שאל אודות בחור א' שפגש באיטליה וראה את קשייו עם הניירות והמסמכים וחשב לעזור לו בארגונינה בענין זה ושואל "אם בידי לעשות לו הטובה או לא?"

על כך ענה הרבי:

2) יתייעץ עם הרג"מ שי' [גרליק].

ג. הרד"ב כתב אודות בקשה להצעה שיסדר שידוך עבור בתו של אדם מסויים עם א' מבחורי הישיבה. על כך ענה הרבי:

3) יחליט בזה על יסוד הכרתו וכן בחורי הישיבה.

ד. הרד"ב כתב אודות בחור שפגש במילאנו ונראה שמתאים שיבוא ללמוד בישיבה "ובאם הצעה מוצאת חן בעיני כ"ק אד"ש וכשר הדבר בעיניו, יהי יותר קל דורכפירן [לבצע את ה] הענין לתכליתו הן מצד הנהלת הישיבה והן מצד עצם הענין, לפי שמי יכנס את עצמו בענין זה שצריך התעסקות גדולה ועצומה מבלי לדעת דעת קדשו היאך הוא".

על כך ענה הרבי:

4) מובן שזהו שייך לאלו היודעים הנ"ל ז.א. הכותב ואנ"ש דמילאן ובכלל אינה מובנת שאלתו וספקו בענין שאין בו צד שלילי באם יהי' מי שיתענין כאן בהאברך עכ"פ בתקופה הראשונה לבוא.

ה. במכתבו שאל הרד"ב כמה ענינים בקשר לשליחותו בארגונינה. על כך ענה הרבי באופן כללי:

5) ז - יו"ד [סעיפים במכתבון] (וכן ע"ד [המוסד המדובר במכתב קטו,א]) מובן שזהו תלוי בהפתרון 1) מתי נוסע לשם 2) איך יסדר העבודה בכדי לשלול אי-הקיום שהי' בעבר וכו'.

ו. במכתבו פירט הרד"ב על אי הבנה שנוצרה אצל א' מארגונינה, שחשב שמהמזכירות ישלמו עבור קניית בית לישיבה בסכום של \$40,000 והבטיח זאת למוכרת ולכן הנ"ל עצרה את המכירה. ליד שמו כתב הרבי:

6) הרי במעמדו אמרתי שאיני מבטיח כ"א שמדבר עד"ז ופשיטא שאין לדבר כלל מסכומים כאלו ועתה בכלל גשתנה כל המצב כי הוכרז כבר שנפתח שם ב"ס למורים (כנראה בעזר הדזוינט ועוד) מהסעמינאר וכו'.

קִיּוּחַ י' כסלו תשכ"א

א. על המכתב ציין הרבי:

1) להחזיר המצו"ב.

ב. הרד"ב שאל אודות מסר מסויים שנתבקש להעביר "האם אכתוב בשמי סתם, או שיותר טוב לכתוב שכן אמר או רמז כ"ק אדמו"ר שליט"א, כמובן הנני כותב אליו באופן שהמכתב ישאר אצלו ורק בע"פ יסביר להם הענינים ואחר שאקבל תשובת כ"ק אדמו"ר שליט"א תומי"א אכתוב וטרם אשלח אמסור המכ' לכ"ק אדמו"ר שליט"א לראות האם טוב בעיניו".

על כך ענה הרבי:

2) ה"י מובן ברור מדברי כשדברו עמדי עד"ז.

ג. הרד"ב שאל אודות אופן פעולתו בארגונינה, האם הנכון הוא שעליו להיות כפוף ובטל אליהם או שמא עליו להראות תוקף.

על כך ענה הרבי:

3) לפי המצב שיהי' בהווה בכל מקרה ופעם כשיבוא לשם, עד השייכות הרי למי שהוא צריך להשתייך וכבר אמרתי "שמפני ההשתל' בעבר - אין זה שמכאן מייסדים שם מוסד ונושאים באחריותו וכו' כ"א שזהו ענינם וכו' ומבקשים סיוע מכאן וכו'".

במהלך שאלתו האם עליו להתנהג כ"תלמיד של פ'" [...] הדגיש הרבי את המילים האחרונות והוסיף:

4) אבל לא באופן של למעט דמותו [כלומר שאף שעל הרד"ב להתנהג באופן זה, הרי שיש לשמור על כבוד הרד"ב].

ד. הרד"ב שאל את הרבי על נכונות מענתו לא' ממקורביו, מפאת חשיבות הדברים הבאנו את הדברים בשלימותם:

"... דיבר עמי בצאתו מאת הקדש בשבוע העבר, והיות שחושבני שכ"ק אדמו"ר שליט"א מעונין איך מתרשמים על כן הנני מודיע מה שאמר:

אמר שמהיחידות הזו לא יהי' כלל סטיספיד [מרוצה] לפי שהי' נדמה לו אשר לא הסביר די הצורך את כל הנעשה והמצב האקטואלי שבהסעמינאר, ואינו יודע האם כ"ק אדמו"ר שליט"א מכיר ויודע בטוב מהנעשה שם. עלי. אמר שהנני כן מבין זה בטוב לפי שתמיד הוא מספר לי מזה.

מובן שהסברתי לו שדעתי בענייני הסעמינאר אחרי כל ביאוריו וספוריו אלי נחשבת כאין וכאפס מצד שברגע א' מה ששומע ממנו כ"ק אדמו"ר שליט"א כבר מבין ויודע יותר מכל האריכות וכו'. והשנית שבטח הוא אינו היחידי שמדבר לכ"ק אדמו"ר שליט"א אודות הסעמינאר, בטח הרבה באים ומרציאים [פרטים] משם, מובן שבו ועל ידו מקבל כ"ק אדמו"ר שליט"א תמונה משם יותר נכונה ויותר מדייקת וכו'.

כן ה' נדמה לו אשר להיות שאחריו נכנס מנחם בעגין ה' כבר כ"ק אדמו"ר שליט"א טרוד בזה - אעפ"י שברור לו ששהייתו אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א יותר נחוצה מאשר הנ"ל. ועל זה גם כן השבתי לו שאינו כן שהבאתי בפ"י שהי' אורח גדול הרבה בערך יותר ממנחם בעגין עתיד ליכנס ושם ה' אחד הרבה קטן בערך ממנו ומכל מקום בעת היחידות תופס כ"א את כל המקום שם כביכול. וזה ראיתי שקיבל ונראה בעיניו".

על כך ענה הרבי:

5 נכונות המענות.

ה. הרד"ב כתב על קשייו בפרנסתו והזכיר בין השאר שבעקבות אי הבנה לא קיבל מהרב חדקוב את הוצאות נסיעותיו להפצת המעיינות. על כך כתב הרבי:

6 מהו הסכום לערך?.

7 אזכיר עה"צ

קט

אוד ל"ג כסלול תשכ"א

א. הרד"ב כתב על דבר לימוד החסידות עם אחד ממקורביו "וכעת שגמרנו אגרת התשובה אמר לי ששמע שיש סדר שסידר כ"ק אדמו"ר שליט"א בעד המתחילים בדא"ח בקדימה ואיחור והוא חפץ סדר זה". על כך ענה הרבי:

1 בתניא ח"ג ח"ב ח"א קונטרס ומעין דרמ"צ הדרושים ה ב ל ת י ארוכים בכמותן.

ב. אודות מקורבת חשובה מארגנטינה שביקשה להיכנס ליחידות ענה הרבי:

2 ימסור למזכ'.

ג. הרד"ב דיווח על תחילת שיעורו עם תלמיד הסמינר ובנוסף שאל במה כדאי שיקבע את לימודו. על כך ענה הרבי:

3 במקום שלכם חפץ אזכיר עה"צ.

ד. במכתבו דיווח על הצעה לפרנסה "יש כאן אחד ושמו מר ו. שהייתי עמו בקשר עסקים וכעת חפץ הוא לשלחני ואיזה אלפים בידו ליוראפ [אירופה] לקנות סחורות שונות להביאם ולמכרם בשותפות - הכל לעגאל [חוקי]"

הרבי סימן את המילה "לעגאל", וכתב:

(4) באם.

והוסיף:

(5) אזכיר עה"צ.

קב

טבת תשכ"א

מענה אודות אופן סידור החתונה (וראה במכתב הבא):

צודק כמובן בשלילת "מנהגים" הנ"ל שלא שערום אבותינו ועוד כהנה שאינו מזכיר (בזבוז ממונם של ישראל בכלל ועל ענינים שאינם רצויים כלל אפי' באם ה' חנם, ולא עוד אלא שהכיוון הוא ר"ל לעשות העיקר - טפל ואת הבלתי רצוי כלל לעיקר וד"ל.

והאומנם מחויב הנני להיות חלק מהצערעמאניע ושתנוצח אח"כ באלבום בשביל המוזרות בלבנה ושמחירו סכום המספיק להחזקת כתה גדולה בישיבה במורוקו במשך ששה חדשים ויותר).

קכא

כ' טבת תשכ"א

א. לאור המענה הקודם, שנכתב לאחד ממקורביו שאל הרד"ב לפרטי ההוראה באיזה פרטים בחתונה יש לצמצם, בהדגישו שמבחינת החתן לערוך חתונה צנועה בכלים חד פעמיים אך משפחת הכלה היא זאת שלוחצת.

הרבי סימן את המילים "שלא.. אבותינו" ואת המילים "מאכלים חמים ומרק" שכתב בהמשך שאלתו, והוסיף תיבות ביניהם, כך שיצא:

וואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א להורני יותר בדיוק כוונתו הק' בהתיבות "הענינים שתוכנם רק להדמות למנהגי המדינה, שלא שערום אבותינו" משא"כ "מאכלים חמים ומרק" ואינו מובן הספק.

ב. בהמשך לכך, כתב הרד"ב: "מובן שרק צד החתן מתאימים בדעה לעשות כנ"ל אבל יתכן שאחרי ידיעתי יותר נכון אכל בהסברה טובה בדרכי נועם לפעול עליהם ג"כ".

הרבי הפך את סדר המילים "לפעול עליהם בדרכי נועם" והוסיף:

בכלל מובן שהכוונה רק מה שאפשר.

קבב ו' שבט תשכ"א

א. במכתבו דיווח הרד"ב על התקדמות בפועל בתוכנית בניית המקווה בבל הרבור "הגיע לפועל ממש ענין המקוה שמיום הגיעי לכאן התחלתי לדבר ולתבוע אודות זה ואחדים מכאן אמרו שמשוגע'ס זה [שזהו "שגעון"] אצלי".

בקשר לכך שאל הרד"ב: "ברשימת ר' [יעקב] לנדא ממקוה כ"ק אדנ"ע בראסטאו אינו מזכיר כלל על אוצר לזריעה וכן במילאנא למקוה הנעשית ע"י הרב פערלאו ועשהו מקוה ע"ג מקוה ואוצר לזריעה אין שם, אבל שם אמרו שלא עשו אוצר לזריעה מאפס מקום לזה. והנני שואל בזה האם יש מקום להידור זה?

שלפי דעתי באם היה נחיצות, היה בטח כ"ק אדנ"ע מצוה לעשותה. בשגם סיפר לי ר' נתן דוד רוזנבלום מ.ב.א. [ש]בדיוק בזמן ההיא הי' בראסטאו וראה כמה כוחות הי' משקיע כ"ק אדנ"ע במקוה זו עד שלפעמים הי' ממהר לגמור תפילתו ופושט טלית ותפילין ומטפס ויורד לתוך הבור ונותן הוראות להפועלים, וגם לפעמים מסייע קצת בהמלאכה. ובטח הי' עושה אוצר לזריעה אם נצרכת. והנני יודע אשר באיזהו מקומן כן עושים, ואולי בשביל הגאליציאנער או האונגארישער [כלומר בשביל יהודים מקהילות אחרות], ואנא יורני בזה כ"ק אד"ש ובכל מה שכתבתי לעיל.

הרבי סימן 1) ומחק המילים **והנני שואל בזה האם** ומתח קו תחת המילים "יש מקום להידור בזה" ומחק את סימן השאלה ג'.

ב. הרד"ב כתב שאלה שנשאל מפי א' ממקורביו "שאל אותי על ענין המחלוקת בין הפוסקים להמקובלים וכו' מה שיש בשעה"כ בשם ר"ה מפאריטש וכו' [שער הכולל בראשיתו "ששמעתי מפי הרה"ג החסיד המפורסם ר' הלל פאריטשער זי"ע אשר פעם אחד שאלו את אדמו"ר הזקן איך יש לנהוג בדבר שהמקובלים מחולקים עם הפוסקים והשיב אדמו"ר

מסתמא יש לנהוג כהמקובלים. ושאלו אותו הלא הוא בעצמו בשו"ע שלו סימן כ"ה סעיף כ"ח כתב שיש לילך אחר הפוסקים והשיב, כן כותבים הפוסקים ובשו"ע נמשך אחר הפוסקים, אבל המקובלים כותבים לילך אחר המקובלים נגד הפוסקים שהכריעו נגד המקובלים וזה לא יצויר שהמקובלים יהיו נגד התלמוד...".

ושאל הוא וכן אחרים: סוף כל סוף הרי כשיש מחלוקת בין הפוסקים להמקובלים הרי בפי כתוב בשו"ע ללכת אחר הפוסקים, ובאיזה צדק יכולים ללכת אחרי המקובלים נגד דין מפורש בשו"ע.

ובפרט המנהג המקובל אצל חסידים שלא לדלג בפסקי דמרה אפילו להגיע למנין מפני הפיכת הצנורות, בעת שעל פי דין אין לזה שום סברא ובכן אומר החכם צבי בפי' בתשובה [סי' ל"ו] אודות שאלה זו, הובא בהל' תפי' בשו"ע [סי' נ"ב ס"א, בבאר היטב שם] ואומר שם שאפי' הרשב"י והאריז"ל דעתם כן אשר בעת שצריכים אניאגען [להספיק להשיג] להמנין כן לדלג ואם כן על מה אנו סומכים בהלכה שאין אנו מדלגים?.

הרבי מתח קו תחת המילים "בעת שצריכים" וציין (2) וכתב:

- תמי' גדולה קושיתו של הנ"ל דוקא ע"ז - שהרי אומרים שסומכים בהחלט בכל דבר על המשנ"ב, והמשנ"ב אומר שכן היא הנהגת הרבה אנשי מעשה (ר"ס נ"ב) וכן עיי"ש בשע"ת.

כנראה אמיתית הטעם - ע"פ מש"כ בקו"א דתניא סד"ה לא טובה השמועה, משא"כ בדורות הראשונים כו' שעד"ז הלך ופחות מדורות הכי אחרונים - לגבי דורות האחרונים, ובמילא מוכרחים גם פרטי התפילה וכו' [כלומר, בתניא שם מבואר שבדורות האחרונים שאין תורתם קבע הרי ש"ראוי ונכון ליתן נפשנו ממש עליה", וזוהי גם הסיבה להקפדה ולשינוי ממ"ש הפוסקים].

כדאי לשאול הנ"ל - אלו שהקשו הנ"ל: אמירת מה טובו כו' קטורת לפני מנחה [יעויין בסידור רביה"ז לרלו"צ ראסקין במקומות אלו].

ובעיקר המתחשבים [האם מתחשבים] (1) עם דעת הרמב"ם שהמתפלל בלא כוונה צריך לחזור ולהתפלל (הל' תפילה פ"ד הט"ו) שלפי פי' חידושי ר"ח הלוי (לר"ח בריסקער) ה"ז פסק קיים.

(2) עם פס"ד המשנה הועתק בשו"ע (או"ח ר"ס צ"ח) שקודם כל תפלה צריך לחשוב מרוממות הא-ל (2) שפלות האדם (3) ויסיר כל תענוגי האדם מלבו.

קבג כ"ז שבט תשכ"א

א. במכתבו דיווח הרד"ב על שיעורו וכתב בכאב שראה שדבריו אינם נשמעים ואחד מהשומעים שהיה מלפנים יר"ש ותלמיד בישיבת נוברהרדוק ישב כאחד הריקים והתלוצץ מדבריו. על כך כתב הרבי:

1 איפכא (מסברתו) מסתברא לי. כ"ז הוכחה שצריך לדבר בפניהם. וכדאי להשתדל שידבר שם עוה"פ וחזקה לתעמולה גו' והרי יש חומה (ומועילה) מימינם [בשיחת ש"פ בשלח תשכ"א, אותה לימד הרד"ב בשיעורו הנ"ל "לא זו בלבד שהים (ההעלם וההסתר) נבקע, אלא יתירה מזה - "והמים להם חומה", היינו, שמהים עצמו נעשה חומה שהגינה על בני"י" (לקו"ש ח"ב ע' 521)].

ב. אודות ההצעה להוציא שיחות לנוער בספרדית בארגנטינה ואחר כך בכל מדינות דרום אמריקה ענה הרבי:

2 שייך להמל"ח.

ג. על השתדלותו להתדבר עם עסקן מסויים בשל בעיה משפטית אליה נקלע בעסקיו ענה הרבי:

3 בטח יזרזו עוה"פ ע"ז.

ד. במכתבו דיווח על נאומו בפני נשי ובנות חב"ד והרושם שיצר, וצירף מכתב שקיבל מאחת המשתתפות ושאל האם עליו לפעול בזה או להפנות אותה לאחרים. על כך ענה הרבי:

4 המתחיל במצוה אומרים לו גמור.

ה. הרד"ב כתב שנוסע לשבת המאורגנת על ידי "יאנג יזראל" לדבר אודות חסידות, אך הולך בליט ברירה "ובפרט שבש"ק הוא להיות סמוך לפורים בטח יתוועד כ"ק אדמו"ר שליט"א עם העולם אבל בהיות שזהו מצוה עוברת דהיינו שלא היה להם שבת אחרת והתבוננתי שבתור שליח - שהריני מתחשב כמו שליח - הייתי צריך להיות כבר מזמן במקום שליחותי אלא שמצד כמה סיבות לא זכיתי ובאשר לשבת שאחר יו"ד שבט ציין כ"ק אדמו"ר שליט"א "שיהא נחשב כאילו", בטח גם בפעם הזאת יהי' כן ויה"ר שאינני פתי און נאר זיך אליין אפ [ומרמה את עצמי] בזה שהריני היחיד שעושה כזאת לנסוע מכ"ק אדמו"ר שליט"א בדיוק כאשר יוצא להעולם".

הרבי הוסיף "5" וסימן ומחק את המילים: **"שיהא נחשב כאילו בטח גם בפעם הזאת יהי' כן"**.

1. בסיום מכתבו כתב "לאור כל הנ"ל הנני מאחל שיואיל נא כ"ק אד"ש להוריני מה לעשות בעתיד ויברכני ברפוש" במהרה ובהסתדרות טובה בגו"ר.

על כך ענה הרבי:

(7) אזכיר עה"צ

(6) להחזיר המצורף

קנד

כ"ד אדר תשכ"א

א. במכתבו כתב הרד"ב "יש בידי בקבוק משקה שזכיתי לקבל מידו הק' בשמח"ת, ואז [בעת החלוקה] שאלני לאן ועניתי לבוענוס אייריס והיה נראה שכ"ק אדמו"ר שליט"א מסכים בטוב ע"ז אבל עד הנה לא יכולתי לנסוע מפני סיבות בלתי תלויות בי - מצדי הנני מוכן ומזומן לנסוע כמו שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתועדות פורים - ואנא יואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להוריני מה לעשות עם הבקבוק הזה - האם מותר למוכרה על חגה"פ ולהשתמש בה אח"כ כשאסע בשעטומ"צ - או לשלחה ביד ר. שיחי' או מישהו אחר".

על כך ענה הרבי:

(1) מו פרך לגמרי.

ב. בסיום מכתבו כתב: "ויברכני שיגמר משפטי [המוזכר במכתב הקודם ס"ג] לטובה בטוב הנראה והנגלה ואזכה למלא שליחות ככונתו הק' מתוך הרחבה והרוחה"

על כך ענה הרבי:

(2) אזכיר עה"צ.

קנה

כ"ה אדר תשכ"א

א. הרד"ב שאל את הרבי האם ליסע לשבת לדטרויט על פי הצעת צא"ח, והאם לא יהיה בכך נזק להשפעתו בבל הרבור (אף שתכנן להיות שם בשבת הגדול).

הרבי סימן את המילה "ליסע" והוסיף:

נכון.

וכן הדגיש את המילים "לא יזיק נסיעתי לשם".

קבו

אוד לכ"ו אוד תשב"א

א. על מכתב מארגנטינה שצירף כתב הרבי:

(1 להחזיר המצו"ב.

ב. אודות בקבוק המשקה שכתב לעיל (קכד, א) שאל הרד"ב, ועל כך ציין הרבי:

(2 סוף דבר?

ג. אודות א' התלמידים ואביו שנכנסו ליחידות וציין שאביו אינו מצטיין ביר"ש כמו בנו וחובש "א קליין קעפיל [-כיפה קטנה] ואינו כמו בניו", הרבי סימן את מילים אלו וכתב:

ההמשך?

קבו

אוד לכ"ח אוד תשב"א

א. על מכתב שצירף מארגנטינה אודות התקדמות הפעולות ליישובו שם ומציאת משרה עבורו, כתב הרבי:

(1 האם (זהו) מכ' אופיציאלי שלהם !?

על שאלתו האם להתמקח על גובה המשכורת ענה הרבי:

(2 אויסדינגען [להתמקח] מה שאפשר אבל בכל אופן אין החילוק כספי זה מעכב.

ב. אודות הזוג (קזג, ה) הנ"ל כתב הרד"ב בשם הבעל שהענין מתעכב, על כך ענה הרבי:

(3 יזרזם הוא [הבעל] עכ"פ (ומוכן שיאמר להם שעושה כן ע"פ הצעתי).

ג. בהמשך לסעיף א' אודות נסיעתו ועבודתו במוסד בארגנטינה שאל הרד"ב: "אנא שיואל כ"ק אדמו"ר שליט"א להורני בכהנ"ל איך ומה לעשות האם בכלל נכון לנסוע על הוצאות

בלתי שלהם כעת ששם שפאניש [ספרדית] בבוקר ולימודי קודש אחו"צ זכרים ונקבות יחד תלמידים מתהלכים בגילוי הראש וכו' האם אין עלי להתנות תנאים מקודם.

על כך ענה הרבי

4) **תלוי בזה. וואס קען מען אויספיהערן** [מה ניתן לבצע].

ד. בשאלתו אודות אמירת ותן טל ומטר וכו' במדינות דרום אמריקה בהן העונות הפוכות מרוב העולם ענה הרבי:

5) **כַּמֶּה שו"ת יש בזה ושייך לרב** [וראה שולחן מנחם ח"א ע' רלב].

ה. בשולי המכתב הוסיף הרבי:

6) **להחזיר המצורף.**

קבץ

י"ב סין תשכ"א

א. הרד"ב כתב שקיבל את מענה הרבי אודות אופן הסתדרותי "אבל לא הבנתי מה עלי לעשות בפו"מ", הרבי סימן את המילים "אבל לא הבנתי", וכתב:

שענית' לא בפעם הא', כ"א זה פעם ב' או ג' - וחוזר ושואל!

ב. בהמשך שאל "ממה שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א בסוף דבריו על מכתבי אופן שליחות של ליובאוויטש וכו' אין מתאים כלל וכו' כבר איני יודע האם יש בכלל ענין עוד בשבילי לחשוב אודות הסתדרות בבווענוס אייריס.

"חפצי ורצוני למלאת כוונת כ"ק אדמו"ר שליט"א כמו שרצונו להיות וכמו שהוא מבין את הכוונה. ולזכות להיות שליח שלו אין לי שום נפק"מ אם זהו רצונו אבל צריך להיות בהעלם השליחות ושם ליובאוויטש מכיון שזהו חפץ כ"ק אדמו"ר שליט"א, אז יש ענין בזה גם לי. אבל אם זה ענין איך אליין ס'פאר זיך אהין [אני לבדי נוסע לשם] למה לי כל הענין. אבל מכיון שמכ"ק אדמו"ר שליט"א שמעתי כ"פ אודות מדינת ארגנטינה וכו' על כן אבקש שיזאיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א להאיר עיני ויורה לי מה עלי לעשות בזה".

הרבי סימן את המילים "שמעתי כ"פ אודות מדינת ארגנטינה" וכתב:

ובתקפו עומד.

ג. בהמשך שאל הרד"ב "וכן איך ובאיזה אופן אחליט עד כמה מבוססת ההצעה והחשבון".

על כך ענה הרבי:

שייך לסוחר.

ובנוגע להצעת המוסד שם ענה הרבי:

שייך להתייעץ עם אלו המכירים את המציעים מצב המוסד וכו'.

קכט

כ"א סיון תשכ"א

א. במכתבו כתב הרד"ב אודות הרדיפות שסבלו מקורביו מכמה קיצוניים בארגונינה בעת שהתפללו בבית הכנסת שלהם, על כך ענה הרבי:

1) האם שם ביהכנ"ס אחר להתפלל בו?!

ב. בסיום מכתבו כתב הרבי:

2) אזכיר עה"צ.

קל

ז' תמוז תשכ"א

א. במכתבו כתב הרד"ב אודות משפטו והחשש לנסוע במקום מסויים מחשש ש"**שמה הוא הקטיגור ימסר לשם שהנני נוסע**". הרבי סימן את המילים האחרונות וכתב:

1) כל זמן שיהי ספק שב וא"ת עדיף.

ב. בהמשך שאל אודות בר המצוה של בנו "חשבתי לנסוע לאוהל עמו ביום י"ב תמוז קודם התפילה ואח"כ להתפלל כאן יעלה לתורה במנין כ"ק אד"ש, ואח"כ אה"צ בשעה 2-1 אחרי שובינו מהאוהל לערוך סעודה ושם יחזור המאמר ובלילה להשתתף בהתועדות כ"ק אד"ש".

הרבי סימן את המילים "**לנסוע לאוהל**" וחיברם עם המילים "**ואח"כ להתפלל**" וכתב:

2) לברר אצל זקני אנ"ש הנהגים כן.

ג. במכתבו דיווח על א' ממקורביו שלמד עם יהודי חבר קהילה קונסרבטיבית "הנה בביהכנ"ס שלו הקאנסערוטיבי בקראנפארד ניו גרסי, העבירו את הצערעמוניא [הטקס] של בת מצוה

משבת שהי' קודם הרבה חילול שבת דאורייתא לליל חול. וכן יסד שם "חברת שולחן ערוך" ללמוד עם הבעה"ב והאברכים הדיינים שהנו לומד כאן, והתחיל עם ד' תל' פ"א בשבוע וכבר יש לו יותר ממנין משתתפים וכעת מסדר שהראביי ילמוד עמהם לפי שהוא מרגיש שהוא אינו דובר הכי טוב עבור זה".

על כך ענה הרבי:

ת"ח על הבשו"ט.

ד. בסוף המכתב כתב הרבי:

אזכיר עה"צ.

קלא

ט' תמוז תשכ"א

א. הרד"ב דיווח אודות משפטו (לעיל ס"א), שממהרים לעשותו ולהקדימו לפני חודש אב, על כתב הרבי:

(1) יעשו כן ולא יבלבלו בעוד ענינים.

בהמשך כתב שבשל המשפט מתעכב מלנסוע "ובכל אופן מצדי הריני מוכן ומזומן בשמחה לנסוע לשם וזה מה שכתבתי הענינים מהעו"ד אז ח"ו שהנני מבקש אמתלא וכו' אלא שחפצתי להודיע הענינים כמו שהם לכ"ק אדמו"ר שליט"א. ואבקש שירני כ"ק אדמו"ר שליט"א בזה את דעתו הק' האם אתכונן ליסע לשם ובאם לא כמה זמן לחכות או אולי להתענין בהצעה אחרת במקום אחר" על כך כתב הרבי:

(2) אז אין מחויב לדעת האם ומתי נוסע להודיעו הנוסע או לא.

ב. על בקשות הברכה שכתב, ענה הרבי:

(3) אזכיר עה"צ.

קלב

אוד לט"ז תמוז תשכ"א

א. הרד"ב דיווח אודות א' ממקורביו שפעל בבית כנסת מודרני לתקן כמה פרטים שיהיו על פי המסורת וההלכה, על כך ענה הרבי:

(1) ת"ח על הבשו"ט.

ב. על שאר הבקשות וכו' ענה הרבי:

(2) אזכיר עה"צ.

קלג

ט"ז תמוז תשכ"א

א. הרד"ב שאל "להיות שיש לי ג"פ בשבוע קביעות'ן עם זולת'ן [קביעות עם אנשים נוספים] בלילה ארשם בתוך הלומדים בקביעות החדש כאן בביהמ"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א?".

הרבי הדגיש את המילים "קביעות'ן עם זולת'ן בלילה" ומחק האם וכתב:

פשוט שאין לבטלן ולא [הדגיש מתוך מכתבו: ארשם בתוך הלומדים]."

ב. בסיום מכתבו ענה הרבי:

אזכיר עה"צ.

קלד

כ"ו תמוז תשכ"א

במכתב ארוך שגולל אודות משפטו ענה הרבי:

אזכיר עה"צ.

קלה

כ"ו תמוז תשכ"א

א. אודות עצות שונות לניהול משפטו ענה הרבי:

(1) כעצת העו"ד בזה.

ב. הרד"ב כתב אודות א' ממקורביו בארגנטינה "אודות לימוד וכו'" [ככל הנראה ב770], על

כך ענה הרבי:

2) בגיל שלו הרי העיקר ענין שידוך וכיון שזה בקל יותר באה"ק ת"ו מאשר בכאן - יש להשתדל בנסיעה לשם מאשר לכאן.

ג. עלכללות מכתבו כתב הרבי:

להחזיר

אזכיר עה"צ

קל

אוד לב' אלול תשכ"א

א. הרד"ב כתב בקשר לזוג הנ"ל (לעיל קז,ב וש"נ), על כך ענה הרבי:

לסעיף א' בהמשך למענתי מאז ובהתאם לה - ידבר עוה"פ (באם צורך בזה) עם רב ועו"ד ועפ"ז יחליט ואזכיר עה"צ שיה" לטוב ובטוב בכל הפרטים.

ב. הרד"ב כתב אודות א' מתלמידי שאמר לו "אשר ער האט א לאנגע צייט ערענסט גיטראכט [זמן רב חשב ברצינות] וכמה לילות לא ישן מטעם זה ההתבוננות, ויחליט אשר אינו יכול להיות חסיד ליובאוויטש, מטעם אשר מוצא כו"כ ענינים מנגדים לשו"ע, וכן אין לו הנאה מלמוד הדא"ח ואילו מצא אשר החיוב ללמוד דא"ח הי' תקיף וחזק כמו החיוב דנגלה, הי' לומד אע"פ שאין נראה לו, אבל מכיון שמצא בשו"ע וכו' כמה וכמה שמנגדים בכלל ללמודים אלו ובמילא אין החוב שעליו כ"כ חזק, החליט להפסיק מללמוד, ואף שכל אדם מישראל צריך לבחור לו שיטה ולו אין נראה גם השיטה של [הישיבה בה למד] מכל מקום עד שימצא משהו שכן יוכל להמצא שם אין דערהיים [בבית] ילמוד גפ"ת ומוסר ודי לו".

על כך ענה הרבי:

ג) [לסעיף ג' במכתב הרד"ב, וכן בהמשך מענות מכתב זה] יסבירו אז גענוג שפילען זאך [די לשחק] בנוגע לתומ"צ, פס"ד ברור בשו"ע (או"ח רסצ"ח) שלפחות ג"פ ביום צריך לחשוב (שפי' [רושן] - באופן דהבנה עי"ש) מרוממות הא-ל. כן מחוייב בתמידיות (בתוככי כל ישראל) לייחדו לאהבו וליראו (הקדמת ס' החינוך) - ואין אלו מצוות שבדיבור אלא - שבהבנה, והדרך לקיומם היא ע"י שיתבונן כו' (רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב) ואינו ידוע בנוגע לאחרים, אבל לאנשים כערכנו (משא"כ בראשונים כמלאכים כו') יכול שילמוד נגלה ומוסר כל היום כולו עשירות שנים ולא ידע מאומה (לפי שכלו שלו שזה נדרש) מרוממות הא-ל (ועיין הקדמת ס' חו[בת] [הל[בבות]]) ובמילא לא יקיים ר"ל אף פעם כל מצוות הנ"ל - ומה שלא הנהג מזה, פס"ד הוא, מצוות לא ליהנות ניתנו.

ג. הרד"ב כתב על שיעור שמסר חרף הצרות הרבות שפקדו אותו באותו הזמן "וכאן מוכרחני לכתוב אשר על משמרת עמדת ופאפי בליל אור ליום ג' שבוע העברה אזרתי חיל ונסעתי אליו ולמדתי עמו וכ"כ שלט מוחי על לבי שהוא אף לא הרגיש אז ביי מיר טוהט זיך עפעס [שמשוהו קורה אצלי], ופשוט ומובן שהייתי שבור לרסיסים אז. ואנא יברכני נא כ"ק אדמו"ר שליט"א שאזכה להתעסק בעבודות אלו מתוך הרחבה והרוחה ומנוחת הנפש ומנוחת הגוף".

על כך ציין הרבי:

ד) אזכיר עה"צ.

ד. הרד"ב כתב אודות פגישתו עם א' ממקורביו שהגיע ממילאנו ועל כך שלא הצליח לקשרו עם חב"ד שם. ושכעת מתעתד הנ"ל לחזור.

על כך שאל הרבי:

ה) באיזה הנחה נסע? (בנוגע חב"ד במילאן).

ה. בסיום מכתבו שאל "כאן מוצאני לנכון לשאול עוד הפעם האם מכתביי מזמן לזמן עם פרטים ופרטי פרטים אינם הכבדה על כ"ק אדמו"ר שליט"א והאם חפץ מכתביי אלה שלפעמים נראה כאילו הנני מכביד עליו".

על כך ענה הרבי:

פשוט שנכונה הפרטיות וטובה.

[והוסיף: ט) **ההמשך?** [מכתב הרד"ב הסתיים באות ח', ועל כך רמז הרבי - שאדרבה יוסיף וימשיך וכו']].

קלז ד' אלול תשכ"א

על מכתב הרד"ב בקשר למשפטו ענה הרבי:

אזכיר עה"צ והרי הימים ימי רצון ורחמים.

קלוז אוד לייב אלול תשכ"א

א. בהמשך למכתב קלו (ס"א) שאל הרד"ב לגבי פירוש מענה הרבי לזוג הנ"ל "באם יש צורך", על כך ענה הרבי:

1) אם סיפר כבר כל הפרטים לרב והעו"ד וסיפר שלא כנוגע בדבר, וש"כ מה שענו הם כו'.

ב. בהמשך לשאלת הרבי (שם, ס"ד) "באיזה הנחה נסע?", ענה הרד"ב:

"נסע בשביעות רצון גדול מהקירוב שקרבוהו כאן בכלל ובפרט מה שכ"ק אדמו"ר שליט"א קרבו בעת ההתועדות כן הזכיר איזו פעמים שכ"ק אדמו"ר שליט"א ציוהו שיהי' שם מראשי המתעסקים במוסדי חב"ד דמילאן והעיקר שהם שם במילאן ידעו איך לקרבו ולהמשיכו וכו'".

הרבי נדגיש את המילים "שכ"ק אדמו"ר שליט"א .. ולהמשיכו" והוסיף:

2) כדאי שיכתוב זה להררג"מ שי' גארעליק.

ג. אודות שני ענינים שהזכיר בקשר לקהילה בארגנטינה והתפתחותה ענה הרבי:

1) פשוט שאינו מתאים.

ד. על פדיונות שצירף מיהודי ורבני ארגנטינה ענה הרבי:

2) אזכיר עה"צ הקבלות יורה איך לכותבם.

ה. בסיום מכתבו כתב בלב נשבר אודות הצרות הרבות שפקדו אותו באותה העת, על כך ענה הרבי:

אזכיר עה"צ והימים ימי רצון (כראשונים) ורחמים. [ראה סדר עולם רבה פ"ו].

קלט אוד לייב אלול תשכ"א

בהמשך למכתב הקודם (ס"ג) דיווח הרד"ב שהתקשר לאנשיו בארגנטינה וציווה עליהם לפסוק מיד עם המחלוקת. על כך ענה הרבי:

יטלפנם עוה"פ ויאמר להם שענייתיו שנוכחן אמר להם וכן מוכח גם ממכתבי אל [כאן הדגיש הרבי את שמו של אחד המעורבים] שבטח כבר נתקבל.

קמ

אוד ל"ב אלול תשכ"א

א. הרד"ב שאל אודות זמן נסיעתו. הרבי הדגיש מתוך מכתבו את המילים:

"אחר סוכות".

ב. במכתבו שאל הרד"ב: "בהנוגע לקביעות עתים שלי: מכל מכתביי כבר יש לכ"ק אדמו"ר שליט"א תמונה מלמודי, והענין הוא אשר כשיש לי עם מי ללמוד אז הריני לומד ומכין וכו' הן בנגלה והן בדא"ח משא"כ כשהנני יושב ללמוד ביני לבין עצמי אוכל לשבת שעות ארוכות און עס קריכט ניט אין קאפ [לא נכנס לראש] כי מרוב הדאגות והטרדות משוטטות המחשבות והרהורים וכו', ומ"מ בהגיע המכ' מהמזכירות קבלתי על עצמי נוסף על הקביעות' עם הזולת גם עלי שלא לשכב עד למדי איזה ענין בנגלה ובדא"ח ולכהפ"ח ט"ו מינוטען [15 דקות] על כל אחד טרם השינה ביני לבין עצמי. ויואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א להורני האם נכון הנני עושה בנוגע ללמוד ואני בער ולא אדע".

[על כך כתב הרד"ב בצד, ולא ברור אם הוא מענה הרבי: ש"ע אדה"ז הל' תו"ת].

תשכ"ב

קמא

ד' תשרי תשכ"ב

הרד"ב דיווח על שניים ממקורביו שהגיעו לחצרות קדשנו לחודש תשרי "שני האורחים בדעתם אולי לבקש עזר כספי בשבילם שם" ואילו הוא סבר שעליהם להישאר בקהילותיהם ולא להיפרד גם מתוך תואנה של התחזקות.

הרבי סימן את המילים "שם" וכן שמות של שתי קהילות בארגטינה וכתב:

הפי' [כלומר שיכתוב הדברים ביתר פרטים].

קמב

כ"ב מרחשון תשכ"ב

א. הרד"ב כתב כמה רעיונות אודות משפטו ושאל "ואנא יואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להוריני בזה מובן שבאופן ברור ופתוח אי אפשר לפנות אליו ולהגיד לו למה לא השתדלת בהשתדלות כראוי אבל בטח יש אופן להגיש אליו אידעא [רעיון] זו".

הרבי מתח קו תחת המילים "אידעא זו".

1) ובמילא יועיל שיוסיף אומץ בגוף הענין עכ"פ.

ב. בהמשך מכתבו כתב הרד"ב באריכות אודות הצעה שיפעל בקאלעדזש. על כך סימן הרבי מתוך מכתבו את המילה:

2) נפון.

ג. הרד"ב שאל אודות בתו שקיבלה מענה מהרבי "ותבשר טוב בעניניה הפרטיים" האם הכוונה שעליה להתחתן על אף שהייתה צעירה "לפי שהיא מנגדת כלל ועיקר לענין זה כעת באמרה שעוד טרם שהיא הגיעה לשנים לזה ויותר נכון לדעתה לחכות עד ח"י-י"ט שנים".

על כך ענה הרבי:

3 לא.

ד. בסיום מכתבו כתב הרד"ב בלב נשבר "אבקש שאנא יוריני כ"ק אדמו"ר שליט"א בכל ענינים במכתבי זו שמכל הנעשה הנני במאוד צובראכן אצלי אין אף ענין א' שהולך כדבעי בלי עגמ"נ ובכל פעם ופעם יורדני מטה מטה ביותר והוראותיו הק' יחזקוני במעט מבתוך הצובראכענקייט [השברון] וברכותיו הק' יקימוני מעפר ומאשפה בכדי שאוכל להתעסק בעניניו הק'".

הרבי סימן את המילים "עגמ"נ", ו"מטה ביותר" וכתב:

4 כמובן - הגזמה מבהילה.

אזכיר עה"צ.

קמג

כ"ג בסל"ו תשכ"ב

א. הרד"ב כתב לרבי על מחלוקת שפרצה בארגנטינה על ידי כמה מקורביו שהרגישו כי מצרים את פעולותיהם. על כך ענה הרבי תוך שמדגיש חלקים ממכתבו:

(1) - וזהו סותר ומפריע להפצה וכו' וכו'

(2) אבל חושבני שבטח אי"ז כוונתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א

(3) כלל וכלל לא [להתקוטט]

(2) [במכתבו כתב הרד"ב "די לנו במחלוקת עם אנשי .. ועם .. עצמו הרבי הדגיש את המילים הבאות: "והלואי שלא הי' גם זה המחלוקת"].

ב. אודות דיווחו של הרד"ב על ההתקדמות לטובה עם הזוג הנ"ל (קלחא), ענה הרבי:

(3) אזכיר עה"צ והרי הימים ימי חנוכה - דמוסיפים באור.

ג. על מה שכתב הרד"ב אודות משפטו על הצעה לעורך דין שגובה סכום זול אך הוא עצמו אינו מאמין שיוכל לנצח בתיק. על כך ענה הרבי, בהדגישו מתוך מכתב הרד"ב:

שהשכל הבריא אומר שעו"ד כזה שאינו מאמין במעשה ידי קודם הענין אין להחזיק בו.

ד. על בקשות הברכה שהזכיר בסיום מכתבו ענה הרבי:

אזכיר עה"צ.

קמז

כ"א טבת תשכ"ב

א. אודות א' התלמידים וההתקדמות עמו ענה הרבי:

(1) - מובן שדורש גישה מיוחדת לשימת לב, ובפרט שרבים תלויים בהצלחת הטפול עמו.

ב. הרד"ב כתב לרבי אודות כמה מכתבים של התלמידים שכתב בשם ש"מובן שאינני שותף בדיעותיו ובסברותיו רק שבלעדי מי יודע האם בכלל ה' כותב והי' נשאר סאם סאפאזשניק [עצמאי, ללא מרות] וכשאני כותב בעדו הרי סכ"ס יש לו קשר וגם דינג איך זיך מיט עהם וכ"פ דינג איך עפעס אויס [עוסק אני עמו וכמה פעמים יוצא מזה משהו']. וכן הפתקא של . שכתבתי זה לא כביר ג"כ כנ"ל שבלאו הכי כלל לא ה' כותב ובכלל אופן אם אין נראה בעיניו הק' כתיבתי כמו הנ"ל והדומה אחדול ואקבל שכר על הפרישה כעל הכתיבה, כי אין ידוע לי האם כוונתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א שאחדול מכאלו הענינים."

הרבי מחק והדגיש מתוך מכתבו כך שיצא:

(2) **"נראה בעיניו הק' כתיבתי כמו הנ"ל והדומה אחדול ואקבל שכר על הפרישה"**

ג. בסיום המכתב כתב הרבי:

(3) אזכיר עה"צ.

קמה

כ"ט טבת תשכ"ב

א. הרד"ב כתב אודות בחור ממקורביו של אביו (שעוד לימדו לבר מצוה) הנבוך בעיניו ושעלה בדעתו שייכנס ליחידות.

על כך ענה הרבי בהדגישו מתוך מכתב הרד"ב את התאריכים **"י"ג או י"ד שבט"** וכתב:

למזכ'

בזמן הסמוך לזה.

ב. על מה שכתב אודות משפטו ענה הרבי:

(1) אזכיר עה"צ.

ג. בהמשך דיווח אודות הזוג הנ"ל (קמג,ב) שהבורר ונציג האשה חשב להיכנס לרבי ומכל מקום ענהו הרד"ב שלדעתו הרבי לא ירצה להתעסק בזה כלל. על כך הביא הרד"ב את שאלת הבעל האם ענה נכון.

על כך ענה הרבי בהדגישו מתוך מכתבו:

(2) עניתי טוב ל[נציג האשה].

קמו

אוד לז' שבט תשכ"ב

א. הרד"ב כתב על מצבה הבריאותי של אמו, על כך ענה הרבי:

(1) אזכיר עוה"פ עה"צ.

ב. הרד"ב כתב אודות אחד ממקורביו שבא בקשרי השידוכין עם בת כהן, וקשה לו לימוד מסכתא כנהוג, וכתב הרד"ב ש"אולי די לו במס' קטנה כמו גרים עבדים והדומה".

על כך סימן הרבי ליד המילים "מסכת קטנה" וכתב:

כלה.

ג. בהמשך כתב אודותיו, שהבחור מצדו לא רצה שכלתו תחבוש פאה נכרית, היות והיא התעקשה שהוא לא יגדל את זקנו, אף שבהיותה תלמידת בית יעקב הרי היא "מרוצה ללבוש שייטל אבל לא תלחם עמו על זה ולא תכנס למסי"נ על זה".

הרבי הדגיש את המילים "**מרוצה ללבוש שייטל**" והוסיף:

(3) לעודדה שא"כ לא תצטרך להלחם בו.

ד. הרד"ב כתב אודות מקורב נוסף שבא בקשרי השידוכין ועל התלבטותו האם לדבר עמו אודות "שייטל בפועל ממש", על כך ענה הרבי:

בדברי נועם ובניחותא.

קמז
ה' שבט תשכ"ב

הרד"ב כתב על השתפרות מצבה הבריאותי של אמו, על כך ענה הרבי:
(5) ת"ח על הבשו"ט.

קמח
כ' שבט תשכ"ב

א. הרד"ב כתב על השתפרות מצבה הבריאותי של אמו, על כך סימן הרבי "1" וענה.
[התשובה לא נמצאת תח"י].

ב. במכתבו כתב הרד"ב אודות משפטו, ולבטיו והוסיף ש"אבל הרי כ"פ הורה לי להשמע
להוראותיו של וועבערמאן".

הרבי סימן "2" והדגיש מתוך דבריו את המילים:

"להישמע להוראותיו של וועברמאן".

ג. הרד"ב העתיק את מכתבו של אחד ממקורביו בקשר לביאתו לארגנטינה שכתב שכולם
מחכים לבואו והענין מתעכב רק בשל הדאגה למגורים ולפרנסה בעבורו.

על כך ענה הרבי תוך שמדגיש חלק ממכתבו:

(3) אין לדאוג על [הפרנסה ומקום לגור וכו'].

ד. בסיום מכתבו כתב הרבי:

(4) אזכיר עה"צ

(5) קבלה

קמט' כ' שבט תשכ"ב

א. הרד"ב כתב אודות א' ממקורביו שהתלבט האם ללכת לקאלעדזש או לשיבה, ועלה בדעתו של א' השלוחים לנסוע אליו במיוחד ולשכנעו ואילו הרד"ב מצדו טען "שבאם יבוא הוא לכאן לחצרות קדשינו אז נכון הדבר אך שיסעו אליו למקומו שני אנשים וועט מען עהם מאכען צו גרויס און דעם ענין ביליג [יהפכו אותו לגדול מדי ואת הענין לזול] והתועלת ספק אם יצליחו וכו'".

על כך ענה הרבי:

(1) מענה נכון.

ב. בהמשך למכתב הקודם (ס"ג) שאל הרד"ב "הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות "אין לדאוג על הפרנסה ומקום לגור וכו'". והבנתי בזה שכ"ק אדמו"ר שליט"א עונה לי שעניני הוא ארגנטינה, ושאר היצעות אינם טובתי. מה שלא הבנתי הוא האם עלי להודיעם שם שאין עליהם לדאוג ואם כן ישתדלו לכתוב המכתבים וכו' למהר ביאתי לשם [טרם מציאת ההסתדרות] או שאין לי להודיעם מזה אלא שהמענה הנ"ל לי שאין עלי לדאוג וכו'. ואבקש שיואל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א לברר לי זה".

על כך ענה הרבי בהדגישו מתוך מכתבו:

(2) עונה לי שעניני הוא ארגנטינה, ושאר היצעות אינם טובתי.

והוסיף: **זה לא אמרתי** [כנראה על המילים "שאין עליהם לדאוג"].

ג. הרד"ב כתב אודות א' ממקורביו שלימד בסמינר שכטר, ועל דבריו הנלהבים אודות לימוד החסידות.

הרבי הדגיש את המילים "ומכיון שגם בדעתי שכ"ק אדמו"ר שליט"א ישבע רצון משיחתו הנ"ל" והוסיף:

(3) ביותר

ות"ח על הבשו"ט. ההמשך?

ד. בסיום מכתבו על בקשת ברכה אודות משפטו ענה הרבי:

(4) אזכיר עה"צ.

קג
אוד לי אוד ראשון תשכ"ב

הרד"ב עדכן אודות מקורבו בארגטינה שהזמין ארבע מאות פאונד מצות שמורות. על כך ענה הרבי:

ת"ח על הבשו"ט

אזכיר עה"צ

קנא
פודים תשכ"ב

א. על בקשת הברכה ענה הרבי:

אזכיר עה"צ.

ב. במכתב כאן נעתק המענה הבא, ולא ברור האם שייך לכאן ועל מה בא המענה:

יסודות - שדברי רז"ל אין פירוש שאי אפשר לחלקם

קנב
כ"ג אוד שני תשכ"ב

[במכתב דלקמן מתייחס הרד"ב לכמה מענות, אך העתקת המכתב והמענות שעליו אינם תח"י].

א. בקשר למענה הרבי אודות כמה ממקורביו "הנעשה עמם" פירט הרד"ב שלאחרונה לא הצליח למצוא אחד מהם וקיבל מידע אשר הנ"ל "ער האלט אין איין זוכען" [עודנו מחפש].

הרבי מתח קו תחת המילה "זוכען", וכתב:

איפא?

ב. בהמשך פירט במענה לשאלת הרבי במכתב הקודם אודות שניים ממקורביו בארגטינה "המתכתב מי עם ב' נערים אלו? הנעשה אתם?", וכן אודות א' ממקורביו עליו שאל הרבי "ההמשך?".

ג. הרד"ב כתב אודות משפטו, שלכאורה יוכל להיעזר על ידי "בשכונת קראון הייטס ברחוב קראון סט. גר ג"כ שופט א' ושמו העלער, ושופטי אמר שהנ"ל הריהו ידידו עוז. וישנו א' בשם האראלד דזשייקאבס". ושואל האם עליו להוסיף בהשתדלות או להסתפק בנעשה.

הרבי הדגיש את המילים "א' ושמו" וכן את המילים "א' בשם האראלד דזשייקאבס" וכתב:

כמדומה שכל עסקני שכונה זו מכירים את.

בנוסף לגבי האם להסתפק בהשתדלות הראשונה על "ידי או לבקש עוד השתדלות" הרבי תיקן ושינה:

(3) ידי או לבקש עוד השתדלות.

ד. על שאלתו על השתכנות בדירה חדשה סימן הרבי את המילים:

(4) בכלל לקחת דירה.

קנג

אוד ל' אייד תשכ"ב

א. הרד"ב דיווח אודות א' ממקורביו שפוטר ממשרתו במוסד בו לימד כיון שלא עמד בתנאי החוזה על תוכן השיעורים [כנראה מפני שמסר תכני יהדות במידה "יתרה"...] על כך ענה הרבי:

(1) השמות ואזכיר עה"צ.

ב. הרד"ב כתב אודות מעבר הדירה וביקש "שיהי' משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה!".

הרבי תיקן בתוך המילים וכתב:

(2) ש[יהי' משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה!].

ג. הרד"ב כתב "הוריי זאב בן צירל ומירל בת שרה ג"כ העתיקו דירתם".

הרבי מתח קו תחת המילים (3) "**זאב בן צירל ומירל בת שרה ג"כ העתיקו דירתם**" וכתב כנ"ל (2).

ד. הרד"ב כתב אודות קשייו הכלכליים שהיו באותה התקופה. על כך ענה הרבי:

(4) אזכיר עה"צ לכהנ"ל

(5) מוסג"פ י"פ [י' פעמים] חי - מהקופה - להצלחה בגו"ר

קנד י' סיון תשכ"ב

א. הרד"ב דיווח אודות אנ"ש בארגנטינה והזכיר את זה שעבדו באחדות.
הרבי סימן את המילים "הנני כותב מכתבים לכולם שם" "ולהם שעבדו שכם אחד, וכו"
והוסיף:

(1) ונכון כמובן.

ב. אודות א' ממקורביו שמצבו הידרדר וראו כיצד מתנהג לאשתו בדרך אלימה ר"ל, ענה
הרבי:

(2) בכ"ז בטח מקרבים ומשפיעים עליו בדברי נועם.

ג. בסיום מכתבו ענה הרבי בקשר לבקשרות הברכה שהזכיר:

אזכיר עה"צ עוה"פ

להחזיר.

קנה י' סיון תשכ"ב

הרד"ב דיווח אודות השתדלותו בעבור הנ"ל במכתב הקודם (ס"ב) וההתקדמות הטובה
בהנ"ל, ועל כך ענה הרבי:

ודאי ימשוך בפעולות להשרות השלום וה' יצליח וגדול הזכות.

קנו ט"ו תמוז תשכ"ב

א. הרד"ב כתב אודות בחור שהתקרב על יד א' ממקורביו, ושברצונם לתת לו שם יהודי
"ואיזה שם ליתן לו".

הרבי מחק את המילה "ואיזה". והוסיף, תוך שמדגיש חלק מדבריו:

[שם להציע לו שיבחור האם אחד מכ"ק אבותינו אדמוריי"ם נבג"מ] הקרוב לשמו (האנגלי) דעתה.

ב. אודות המחלוקת בארגנטינה ענה הרבי:

כדאי שיכתוב מדעתו עצמו להרר"א שי" [...] לתיקון בכהנ"ל.

קנז

ר' מנחם אב תשכ"ב

א. הרד"ב כתב אודות אחד המקורבים שהתקשה בקריאת לה"ק ובהתחלה הורה לו שיברך רק ברכה ראשונה מברכת המזון, אך לאחר מכן הורה לו לברך את ברכת המזון הקצרה המובאת בספרי הבן איש חי, אלא ש"עכשיו לבי נוקפי למה בטלתיו מן ברכה ראשונה שעכ"פ היא מנוסחת אדה"ז נ"ע וכל ברכה שאין בה שם ומלכות ואדנות וכו' אינה ואנא יואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להוריני בזה, ולא אעשה ההיפך מלתקוני שדרתיך ולא וכו'".

על כך העיר הרבי:

(1) צ"ל גם "אלקנא" (ברה"נ פי"ג ה"ד).

[בבן איש חי (שנה ראשונה, פ' חוקת סיי"א): "וגם עם נוסח הנז' הדפסתי נוסח קצר ביותר לאותם המתעצלים ביותר ואין יודעים ללמוד אשורית דלפחות יאמרו זה במקום בהמ"ז והוא בריך רחמנא מרן מלכא דעלמא מריה דהאי פיתא בריך רחמנא דזן לכולא, ונוסח קצר זה יכולים ללמדו בע"פ אחר הרגלם בו" ללא תיבת אלקנא.

בההעתיקה שתח"י היה כתוב "פ"ג וד", ולכאורה הוא טעות דמוכח בפענוח, שכן בסדר ברכות הנהנין פי"ג ה"ד מובא - "מי ששמח בלבו על הצלת חבירו רשאי לברך ברכה זו במטבע זו או במטבע אחרת כגון בריך רחמנא אלקנא מלכא דעלמא דיהבך לן ולא יהבך לן ולא יהבך לעפרא". ודלא כמ"ש בשוע"ר חאו"ח סקפ"ג ס"ד, וראה בהנסמן שם ובאג"ק ח"ג ע' קלז].

(2) ישאל לרב בכל הנ"ל.

ב. הרד"ב כתב אודות א' מתלמידי המתחזק בעניני תורה ומצוות, "והנה מוחי אומר לי שבעדו כעת יזיק ההידור של חלב ישראל, ולבי אומר לי ומהסס שזה לא טוב שחלב עכו"ם איסור ברור וגמור ומי אני ומה אני בזה להתיר וכו'".

על כך ענה הרבי:

(3) יאמר לו שמדבר עמו לא כ"כ מצד הדין כ"א מפני שנוגע לחיזוק האמונה ויספר לו הסיפור הידוע.

[ל"סיפור הידוע" זה מצויין גם באג"ק חט"ז ע' רמג וחכ"ב ע' קלב, והוא הסיפור המופיע בסה"מ אידיש ע' 57 (לקמן מתוך המהדורה בלה"ק): "כמעשה הידוע שאחד בא עם חתנו, למדן גדול, אל הרבי לליאזנא והתלונן שהחתן התנהג תמיד בהנהגה טובה, אבל לפתע החלו ליפול לו ספיקות באמונה, והוא עצמו סבל מכך צער גדול. אמר לו הרבי שהוא נכשל בלא יודעים בחלב עכו"ם, ונתן לו תיקון לכך, והוא הבריא ברוחניות].

ג. על כותבו של הרד"ב בקשר לפרנסתו ענה הרבי:

אזכיר עה"צ.

תשכ"ג

קנה ג' מודזשק תשכ"ג

א. הרד"ב צירף מכתב שקיבל מארגנטינה ושאל "אנא יואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א להורני האם .. הכתב הזה הם טובים בעינו הק' ונוכל לסמוך עליהם".

הרבי הדגיש מתוך מכתבו את המילים:

(1) ונוכל לסמוך עליהם.

ב. על שאלתו אודות השכרת דירתו בארה"ב ענה הרבי:

(2) יתייעץ עם ידידים.

ג. הרד"ב שאל אודות חובותיו אולי אוכל לסדר גמ"ח ממחנה על סך זה.

הרבי מחק את המילה "אולי", והוסיף:

בטח.

ד. בהמשך מכתבו שאל הרד"ב "וכן להתדבר עם הרחמ"א שי' אודות השיחות בשפאניש [בספרדית], התנאים מה שדורש ממני, ההוצאות הריוח המשכורת וכו'".

הרבי מחק את המילים "וכן להתדבר עם" והוסיף "להרחמ"א שי'" [כלומר, שחלק זה מהמענה מיועד לעיני הרב חדקוב כשמדגיש חלק מהמילים]:

(3) "אודות השיחות בשפאניש, התנאים מה שדורש ממני, ההוצאות הריוח המשכורת וכו'"]

ושייך וכו'

ה. בסיום מכתבו כתב הרד"ב "אכפול עוד הפעם שכל מה שהנני עושה הוא אך ורק בשביל שכמדומני שכ"ק אדמו"ר שליט"א חפץ בנסיעתי זו, ובאם לא מלבדי אינני כלל רוצה, ובאם

שקשה לפניו אוכל אני לבדי לבטל את כל העסק מבלי להזכיר שזה עפ"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

הרבי סימן את המילים "מלבדי אינני כלל רוצה" וכתב:

4) א"כ לא יסע.

ו. בסוף המכתב כתב הרבי:

5) להחזיר המצורף.

קנט

כ"ב סיון תשכ"ג

א. הרד"ב כתב אודות כך שביקש השתתפות ממונית מצא"ח אחרי שהוציא מכספו האישי עבור פרסום פעולותיהם. על כך ענה הרבי:

1) שייך לצאגו"ח ולמזכ'.

ב. בהמשך כתב אודות רצונם של הוריו לנסוע לארץ הקודש ולהשתקע שם, בפרט לאור העובדה שהאוויר היבש במקום הררי כמו צפת או ירושלים יועיל לרפואת אמו, ושאל את דעת הרבי בענין, על כך ענה הרבי:

2) באם ע"פ עצת רופא - תהי' - בשטומ"צ.

ג. הרד"ב כתב אודות א' שקנה ממנו סחורה "אמר שקונה דוקא בתנאי שמבקש את כ"ק אדמו"ר שליט"א שיכתוב איזה מילים או יחתום את שמו על הדולאר לברכה או לסגולה ואח"כ יקנה, והנה פעלתי עליו שיקנה וקנה ושילם אבל ער איז גאשטאנען אויף זיינס [עמד על שלו] שדוקא על דולר זה יחתום או יכתוב וכו' ואמרתי לו שלא אוכל לבקש זה ושזה חוצפא וכו' ואמרו שמבקש בשמו וכו'. והנה הדולר רצוף כאן, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יעשה כטוב בעיניו".

על כך ענה הרבי:

3) מנהג פולין ואין נוהג בחב"ד ולפצות מוחלף בשל כסף (ובמילא גם לאחיו שי' [של הקונה] הממוצע) ויחזיר פ' הדולר דנייר. [בעבר היו בארה"ב שני סוגי דולר, דולר שווה כסף (Silver certificate), ודולר רגיל].

קס
כ"ו סיון תשכ"ג

[מתוך מכתב בו ציין אודות סיום ביקורו בארה"ב. לא ברור האם הוא חלק ממענה הרבי או שהוא ממכתב הרד"ב או מהדגשת הרבי בתוך דבריו]
ומשם כותבים למהר לשם שאין שם מי שימלא את מקומו.

תשכ"ד

קסא מדחשון תשכ"ד

הרד"ב כתב בקשת ברכה לזחור"ק עבור אחד ממקורביו עבורו התקבל המכתב הבא:

ב"ה י"א כסלו תשכ"ד

מר דוד שי

שלום וברכה!

במענה למכתב בקשת ברכה כתוב עבורו שזה כמה שנים לאחרי חתונתם, ועדיין לא נתברכו בפרי הבטן.

ולכל לראש מובן וגם פשוט, שצריכה להיות הנהגתם ע"פ התורה והמצוה, ובנוגע לברכת הבנים, לכל לראש: זהירות ודיוק בחוקי ודיני טהרת המשפחה (גדה, הפסק טהרה, טבילה במקוה כשרה וכו'), וכיון שחסרון ידיעה מביא לחסרון בקיום - הנה יבררו אצל רב מורה הוראה האם יודעים כל הפרטים בזה ועל מנת לשמור עליהם ככל הדרוש, ואם בכל עת צריכה להיות הנהגה כהאמורה, הרי בפרט כשזקוקים לברכה מיוחדת להולדת בנים.

ונכון אשר יבדקו את התפילין שלו ואת המזוזות בדירתם - שתהיינה כולן כשרות כדין ובכל יום חול קודם הנחת התפילין להפריש פרוטות אחדות לצדקה.

ובעת רצון יזכירו אותו ואת זוגתו תחי' על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לבשו"ט בכל האמור.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א - מזכיר

ש.מ. סימפסאן

מטבת תשכ"ד עד מנ"א תשכ"ד הגם שכתב עשרות מכתבים ארוכים ביותר, עם ריבוי שאלות ובעיות בין על ההסתדרות בארגנטינה ובין המחלוקת שהיתה שם, עבור שידוך בתו ועוד ועוד, לא זכה לשום מענה וכפי שכותב בעצמו בא' ממכתבי חודש מנ"א. למעט מהוספה בכת"י על א' המכתבים בה כ"ק אדמו"ר רשם אודות עיכוב חתונת בתו ומכתב לנשי חב"ד, ומכתב ליום הולדתו..

תשכ"ה

קסב

כ"ז אדר – ראשון תשכ"ה

א. במכתבו דיווח הרד"ב על אחד מבתי הכנסת בארגנטינה "אין שום לימוד כלל וכלל, מתאספים רק בש"ק לתפלה ובבקר לשחרית באים כולם באיחור ואין מנין עד שעה מאוחרת, שורר הפקרות נוראה במאוד, פרצו כולם הגדרים שגדרו במשך ט"ו שנים".

על כך ענה הרבי:

(1) אינו מובן כלל - למה לא יוכל לעשות בתיקון הנ"ל צעד אחר צעד ובודאי יצליח.

ב. הרד"ב כתב בכאב אודות נסיונו ליישר את ההדורים עם א' שהעיק על פעולותיו והוסיף שזהו רק למען השלום "אבל זה כלל אינו נוגע להפצת המעיינות כי עוד רחוק רחוק במאד מאד שנוכל לסדר כאן משהו כדבעי למיהו".

הרבי מחק את המילים "רחוק רחוק" וכתב:

(2) לדעת אדה"ז בתניא קרוב אליך הדבר.

ג. הרד"ב דיווח על משפחה ממקורביו ששלחו את ילדיהם הראשונים לתו"ת אך את ילדיהם האחרים שלחו למוסדות חרדיים (עטה"ק) אחרים, בראותם שהכל מתנהל באופן יותר מסודר בגשמיות וכו' והן בתוצאות התלמידים הלומדים. על כך ענה הרבי בחריפות:

(3) יספר כ"ז להנהלת תו"ת ואם לא יהי' תיקון בכ"ז - ישלח גם הוא מושפעיו לשם (אע"פ שדיבורי בזה לא הועילו אי"ז ראי' וכבר הי' כיו"ב) ושיטת גם לי גם לך לא יהי' אינה שיטת שלמה בתוה"ק. [מלכים א,ג משפט שלמה].

ד. במכתבו כתב בקשת ברכה עבור מישהו שנזקק לרפואה, על כך ענה הרבי:

(4) אזכיר עה"צ.

ה. הרד"ב שאל "האם ראה כ"ק אד"ש החילוק שבין הדינים שהדפסתי בחוברת טהרת המשפחה בספאניש מאשר שיש באנגלית? הנראה בעיניו הק'?" על כך ענה הרבי:

(5) שייך לרב, כמובן.

ו. על כתבו אודות הוצאה לאור של חוברות בעניני החגים בתרגום לספרדית ענה הרבי:

(6) נכון במאוד.

ז. הרד"ב כתב שבדעתו בדרכו חזרה מארגנטינה יעצור במדינות נוספות בדרום אמריקה להם מכר חוברות וחומרים על מנת לגבות את התשלום "הנכון?". על כך ענה הרבי:

(7) [הנכון] כמובן ופשוט.

ח. בהמשך לכתבו אודות הזוג הנ"ל (קמה,ג) כתב הרד"ב כי התייעץ עבור הבעל עם חברי הועד שם "שאינם פארשלאפענע" [רדומים]. והם יעצו שלא כיאות ובפועל הנ"ל אף שלכאורה "עושה נגד עצתם, לא נכנסו לעומק הענין, ולו הי' בפי אפי' בע"פ איזה דברים מכ"ק אדמו"ר שליט"א, הי' זה משנה המצב אצלם לטובה".

הרבי הדגיש את המילים "**חברי הועד שם**" שאינם פארשלאפענע" והוסיף "והפארשלאפענע [רדומים]" וכתב:

" ימסור לכאו"א מהנ"ל בשמי העתק מכ' לצאגו"ח [לכאורה - אג"ק חכ"ג ע' שעח] ויסבירם שגם להם נתכוונתי.

ט. בסיום מכתבו שאל: "לכאורה איני יודע מיט וואס זאל איך זיך דארט פארנעמען [במה אתעסק שם] בחזירתי לשם".

על כך ענה הרבי:

כנ"ל בסעיף הקודם, כי בו בעצמו יש מב' דרגות הנ"ל [לכאורה, שאמנם כלפי ענינים מסויים אינו 'רדום' הרי שבקשר לענינים אחרים ה"ה רדום].

קסג*

"ב אייד תשכ"ה

א. במכתבו דיווח הרד"ב על רצונו לקנות מבנה וכי "על זה יהי' צריך יותר מהסכמה מכ"ק אד"ש בע"פ לי, אלא משהו בכתב. וגם אם הענין של הד"ר רייכמאן לא יהי' אקטואלי אם יוכלו צו ערווארטען [לצפות ל]עזר מכאן על ענין כזה".

הרבי סימן את המילים "צו ערווארטען | -לצפות ל| עזר מכאן" וכתב:

אם כוונתו לעזר כספי - איני יודע ממקרה שמכאן המל"ח ישלח כסף לקנות בנינים במק"א (במקום אחר) משא"כ בנוגע למכ[תב] ע"ד נחיצות כו' לאחרי שיהי' משם מכ' מפורט.

ב. בסיום מכתבו שאל "ואבקש שיואיל נא כ"ק אד"ש להוריני על כל הה' פרטים דמכ' זה".

על כך ענה הרבי:

כבר ענית

אזכיר עה"צ.

קסד

י"ב אייד תשכ"ה

א. בקשר לזוג הנ"ל (קסב,ח) שהאשה סירבה לקבל גט כתב הרד"ב על הצעה שהבעל ישליש גט בבית הדין, שמא בארץ הקודש יותר קל לעשות את הנ"ל. על כך ענה הרבי:

1) האמנם א"א למצוא רבנים אחדים שיתחילו בזה עכ"פ ואח"כ ישלים במק"א.

2) יבקש את [הועד] שיבררו אצל רבני אנ"ש מה עליהם לעשות עוד בכ"ז וכן בנוגע לאה"ק ת"ו.

ב. אודות קביעות נסיעתו לארגנטינה הדגיש הרבי את המילים "לבוענאס איירס אור ליום" וכתב:

3) ויהא בשטומ"צ.

ג. בסיום מכתבו הזכיר את בעיית סידור האשרות עבור אחד התלמידים על כך ענה הרבי:

4) אזכיר עה"צ.

קסה

ד' מנחם אב תשכ"ה

מתוך מכתב שכתב באור לד' מנ"א תשכ"ה.

א. מזכיר כמה מענות שקיבל מהרבי:

נראה לעיני בשר מכוסים במשקפיים של מרה שחורה של מרה שחורה וברוח של העדר אפעטיט [תאבון].

(מענה זה הגיע בעקבות הרושם שהושפע מהמענה שקיבל בסוף מכתבו מכ"ז אדר ש.ז. (ראה לעיל).

ב. מזכיר גם ממכתב שקיבל ביב-יג תמוז כתב אד"ש:

.. בהפצת היהדות לכל פרטי מבלי התחשב עם הקושיים וההגבלות מבית ומבחוץ .. ועד כדי מסירות נפש (מסירת הרצון) בעבודה זו ..

[ואחרי חי"ק הוסיף:] בברכה להסתדרות טובה בגו"ר ולבשו"ט בכהנ"ל.

קסו

כ"ט אלול תשכ"ה אחר חצות

א. במכתבו דיווח הרד"ב "עש"ק העבר הגיעני מכתב ק' לתקופת השנה באידית ובאנגלית (אג"ק חכ"ג ע' תנא), ומתאים להחלטת אחיי באסיפתם בצא"ח ביום ב' אייר, עשיתי איבער-מעגשליכע כוחות [כחות על אנושיים], והדפסתי איבער א [למעלה מ]אלף טופסים באידית ואלף טופסים בשפת המדינה (מהמכתב כללי)"

על כך ענה הרבי:

(1) ת"ח ת"ח על הבשו"ט והלואי שעכ"פ בעתיד יפעול עליו השמחה שצ"ל מזה והרמת הרוח וכו'.

ב. בהמשך ביקש "שאזכה להיות מאנשים העושים רצונו וכו'", והוסיף "והתמימים ואנ"ש כאן יתברכו בכל מילי דמיטב בגו"ר ובעיקר שיפתחו עיניהם בנחיצות לפעול בעניניו הק' דכ"ק אד"ש אף כשיש דוחק קצת ו[...]. וכו' שבמעט הילף [עזרה] מצידם היו יכולים לפעול גדולות בכל שטחי העבודה, ונכתב ונחתם וכו'".

לפני המילים "והתמימים" כתב הרבי:

(2) שמזכירם.

ואחרי המילים "לפעול בעניניו הק'", הוסיף הרבי: בהפצת המעיינות.

מהנכון במאד שיסבירם כ"ז והלואי שיצליח אף שאני לע"ע לא הצלחתי בזה.

ג. על כתבו שצירף דוגמה מהמכתבים שהדפיס כתב הרבי:

(3) ות"ח ת"ח.

ד. בהמשך כתב "והלואי שפעולותי אלה גורמים נח"ר לפניו", על כך ענה הרבי:

(4) אזכיר כהנ"ל עה"צ.

ה. בסיום מכתבו כתב: "ברכה מיוחדת לרצ"ה סנדהויז שתרם תרומה גדולה למגבית המאה לכ"ק הצ"צ, ועל זה ששאלוהו למה עכשיו שהמצב דחוק אצלו ועוד דוקא למגבית זו? וענה, מכיון שעתה צו השעה דכ"ק אד"ש הרי דבר בעתו מה טוב דארף מען זיך א קוועטש טאן [יש להידחק ולהתאמץ] על זה".

על כך ענה הרבי:

(5) מוכח במשיניות מפורשות ומהלכה למעשה שם (ר"ה [בהעתקה נכתב "פ"ז משנה ג-ד"ה] והוא טעות דמוכת, ואולי הכוונה למבואר בענין "בזמנו" בסוף פ"ב "אם לא נראה בזמנו - אין מקדשין אותו, שכבר קידשוהו שמיים" יעו"ש).

תשכ"ו

קסז

י"א תשרי תשכ"ו

במענה למכתב הרד"ב אודות מצבו הכלכלי והקשה ועל דבריו בזה עם הרב חדקוב ענה הרבי:

בנוגע לעבודתו להבא שכותב לעיל -

ידבר ברור [1 עם המ.ל.ח. 2] בהצעה הנ"ל עם צאגו"ח [3 עם עצמו. ובהתאם להתוצאות יחלטי ויעשה. ובמילא גם בנוגע להטיקעט.

אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

קטז

צעטיל שנמצא בביכל שנת תשכ"ו:

נלקחים מנוגה וראה דרמ"צ ריש מצות אחדות ה' ולקו"ת ראה (ל ב), כתוב בליקוטי ביאורים לקונטרס ההתפעלות (מז 3) ע"פ שער חהמ"צ בסידור. וז"ל: משא"כ נפשות עו"ג שטוב וחסד שלהם אינו בשביל לקיים רצון ה' ולא בשביל הרחמנות על רעהו כי בטבעם אזכרים הם רק לגרמי' בלבד הוא דעבדין להתייהר כי שרש נשמתם הוא משלש קה"ט לבד חסידי או"ה שנלקחים מנוגה כו' כידוע בשעה חגהמ"צ בסידור.

תשכ"ט

קסט א' אוד תשכ"ט

א. אודות הצעת שידוך עבור א', שהוצעו שתי הצעות וכתב הרד"ב שבאם הראשונה אינה נכונה בעיני הרבי, הרי שישנה הצעה נוספת, על כך ענה הרבי:

א"כ יברר ע"ד שתיהן ובהתאם להבירור יפעול.

ב. בהזכירו את אחד התלמידים כתב הרבי בקשר אליו:

כדאי להתעניין שיקבל האזרחות דכאן.

ג. הרד"ב כתב אודות הצורך הדחוף שלו להלוואת גמ"ח, על כך ענה הרבי:

הגמ"ח (עה"ח) שכותבו יקבל מחצה עתה ומחצה בתחלת ניסן הבע"ל.

ד. במכתבו שאל הרד"ב: "חיים בן צפורה אליעזר בן צפורה - לפידות - הציג בקבוק יין לשלחן הק' בש"ק מברכים העבר ולא זכה לשמוע או להבין מה שעשה עם היין, קצת חלק בין המסובין והשאר נשאר אצלו ושואל מה לעשות עם היין - קצת ישלח על ידי או פאליטשענקא למשפחתו בבואנעס אייריס בטח - אבל מה לעשות עם השאר, ומדי דברי הנה נשאר אצלי ג"כ בקבוק יחידי מהמשקה שהעמדתי ביו"ד שבט, חלקתי קצת ביו"ד שבט ובשבת שלאחריו אבל עוד נשאר אצלי בקבוק וחצי".

מענה הרבי בענין זה:

לחלקו בימי הפורים וכיו"ב (עכ"פ לפני חה"פ כמובן). [ראה לקו"ש חט"ז ע' 134]

ה. אודות א' שלא הצליח בעסקיו וכן היה חולה ענה הרבי:

אזכיר עה"צ (וכן שאר הפ"ג שכותבם) בל"ג. בדהתהומ"ז באם ל"ג בי"ב ח[ודש].

תש"ל

קע כ"ד שבט תש"ל

במכתבו כתב הרד"ב על דבר כהן שרצה לישא גיורת (שמלכתחילה גויירה בגיור שצ"ע) "ואמרתי לו שכאן אין השאלה אם יכולים לגייר או לא יכולים לגייר, אפי' אם יכולים לגייר ואפי' הגיור שלה הרי זה על צד היותר טוב מכל מקום לא יוכלו להנשא עפ"י דין תורה, לפי שהנך כהן וכהן אסור עם גיורת", על כך ענה הרבי:

אזכירם עה"צ שיתחזקו ויעמדו בנסיון הנ"ל, וישתדלו וימצאו כאו"א זיווגו הטוב לפניו, ואז יראו גם בעיני בשר איך שניצולו מצרה גדולה ביותר (שידוך זל"ז ח"ו וח"ו) ויבש"ט בכל זה.

קעא כ"ה אדר תש"ל

במכתבו שאל הרד"ב "כמה אחדים אמרו לי, והיום קבלתי מכ' מאבי שי' מירושלים ת"ו וג"כ מעורר אותי להרשם בסאשעל סקיריטי [ביטוח לאומי] ולשלם עבור זה בכדי שכשאגיע לשנת הששים אקבל תמיכתם כמו שהוא מקבל עכשיו. ולהיות שהננו מחכים יום יום להתגלות מלך המשיח ואיך אעשה פלענער [תוכניות] עכשיו על זמן של 12 שנים אחרי כן. לכן אנא יואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להורני הנכון לפני לעשות הנ"ל".

הרבי מחק "הנכון" וכתב:

באם רב יאמר שמותר ע"פ שו"ע.

תשל"ח

קעב

מענה זה נמצא בביכל תשל"ח:

לפלא שהרי מכבר מפורסם, שאין כותבים זה במוסדות שנתחדשו בשנים האחרונות (ועל הראשונים אנו כ' וצ"ל)
ועכ"פ מכאן ולהבא להשמיט.

קעג

מענה זה נמצא בביכל תשל"ח:

דיוק (דהורי' הנ"ל - שי')
בעניני טהמש"פ
בדיקת התפילין והמזוזות
אזכיר עה"צ

צילום דו"ח אוד לט"ז טבת תשי"ז

מחבר: ד"ר אברהם יצחק...
תאריך: ט"ז טבת תשי"ז
מקום: ...

א. מטרה של המחקר...
ב. מטרות המחקר...
ג. חשיבות המחקר...
ד. שיטת המחקר...
ה. תוצאות המחקר...
ו. מסקנות המחקר...
ז. הערות והמלצות...
ח. סיכום...
ט. ביבליוגרפיה...
י. תוספות...

שער
הסיפורים

ימים מקדם

בתקופת נשיאות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע

טעימה קודם התפילה

סיפור נוסף שהי' לפני עליית כ"ק אדמו"ר על כס הנשיאות שהי' מחלק מזונות לקהל לפני התפילה, וכמדומני ששמעתי שהי' זה לאלו שעמדו בתור לברך על ארבע המינים של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, והרה"ת בערל בוימגארטן ע"ה לא רצה לאכול ואמר לו כ"ק "אם תאכל תהי' חסיד ואם לא תאכל לא תהי' חסיד"

(מזמור לתודה ב' ע' 258)

בסוכות תש"ב או תש"ג, לפני התפילה, ניגש הרבי לאנשים אחרי שבירכו על הלולב וחילק להם מזונות. מישהו שאל אותו למה הוא מחלק מזונות בפומבי לפני התפילה. ענה לו הרבי: "מיט א מנהג חסידים איז ניטא וואס צו שעמען זיך" [=אין מה להתבייש במנהג חסידים].

(וואס געדיינקסטו ע' 69)

מהקרובים למלכות

באותם ימי בראשית, טרום בתקופת קבלת הנשיאות, התגבשה סביב כ"ק אדמו"ר (שכונה באותם הימים הרמ"ש) חבורת בחורים מתלמידי הישיבה ב-770. קבוצה זו כללה (בין היתר) את הרב מנחם זאב הרב יוסף גולדשטיין ע"ה גרינגלאס, ור' בער'ל בוימגארטן, ועוד.

קבוצה זו זכתה ליחס של חיבה וקירוב מיוחדים שהתבטאו בהדרכה אישית אותה העניק להם הרבי. בין היתר, הדבר התבטא בכך שהרבי היה מראה להם כתבי יד קודש של כ"ק אדמו"ר הריי"צ, וכן את השיחות החדשות של כ"ק אדמו"ר הריי"צ. כחלק מהיחס המיוחד לו זכו אף היו מסייעים לרבי בעבודתו הק' בחדר בהכנת משלוחי "שיחות לנוער".

(ושאבתם בששון, ע' 33)

אופן הטבילה

פ"א לפני הנשיאות עמד ר' בערל בוימגארטן בחדר השני (במקווה), וניסה לשמוע את מספר הפעמים שהרבי טבל, וסיפר שכשיצא כ"ק אדמו"ר אמר לו "אפשר ווען די קאפ איז געווען אונטען, האט מען ארויסגעשטעקט א פינגער פון וואסער" [-יתכן שכשהראש היה למטה הוציאו אצבע מהמים"].

(תשורה למשתתפים בכינוס תורה יום ב' א' דחווה"מ פסח תשנ"ו פאריז צרפת)

נחת רוח, לרבי לזוג ולהקב"ה

ישנו סיפור שמעתי מהרב א.ל. ששמע מפי הר' גריבלאט ששמע מבעל המעשה, שהיה זוג ר' בערל בוימגארטן וכלתו שנכנסו לאדמו"ר הרי"צ לפני החתונה וזכו לאיחול מיוחד: "שיהיה לי נחת רוח מכם, שיהיה לכם נחת רוח ממני, שיהיה לכם נחת רוח אחד מהשני, ושיהיה להקב"ה נחת רוח מכולנו".

(הערות הת' ואנ"ש, חיפה, י' ע' 125)

התוועדות פרידה משנות הבחרות

אחת ההכנות לחתונה הוא שהחתן יערוך התוועדות עם חבריו "להיפרד משנות הבחרות" [הוראת הרבי הקודם לר' בערל בוימגארטן מפי בנו הר' פנחס שלמה].

(קובץ הכנות לחתונה)

הרבי הרי"צ הורה לחסיד ר' בערל בוימגארטן להתוועד עם חבריו בלילה האחרון שלפני נישואיו כדי להיפרד משנות הבחרות. ההתוועדות החסידית מועילה גם להמשיך את ברכות השם - כפי שאומרים חסידים, אמירת "לחיים" ממשיכה בני וחי, ואילו אמירת "לברכה" ממשיכה מזוני. האיחול "לחיים ולברכה" מגביר את מידת החסד על הגבורה, שכן סופי התיבות הם "מה" שמסמל חסד והשפעה.

(מגעורים לנישואין ע' 81)

לאלתר לגאולה!

מספר ר' משה סלונים: החסיד ר' בערל בוימגארטן ע"ה, היו לו כמה שליחויות בנושא זה. הוא היה נוהג להיכנס לעיתים תכופות ליחידות אצל הרבי הרי"צ נ"ע. באחת הפעמים סיפר

לרבי ש"גדול" מסויים אמר לו: הרבי שלך אומר שמשיח יבוא, ואילו אני אומר שלא יבוא. כששמע זאת הרבי נ"ע הרצינה ארשת פניו והיה ניכר ששבור הוא מכך מאד.

הידור בכשרות לפסח

[סיפר הרי"ד גרונר] הרב בערל בוימגארטן ע"ה סיפר שהרבנית נחמה דינה ע"ה פעם ביקשה ממנו להכשיר המטבח לפסח, ואמרה לו שיש בזה קבלה רבנית מפי רבנית איך לעשות זה, והיו בזה חומרות גדולות און ער האט גוט אויסגעשוויצט [והוא הזיע כיאות].

(תשורה כחחונת גרונר - וויינגרטן תשע"א ע' 6)

קבלת פני הרבנית חנה

[סיפר הרי"ד גרונר] כשהגיע כ"ק אדמו"ר עם אמו הרבנית בשנת תש"ז, אמר לו ר' בערל בוימגארטן ע"ה שילכו להספינה לקבל פניהם, כ"ק אדמו"ר הי' מאוד מרוצה ואמר "א דאנק פאר'ן קומען, א דאנק פאר'ן קומען" [תודה עבור הגעתכם, תודה עבור הגעתכם] ולקח אותה בידו הק' תחת זרועה למבחוץ מהקאסטעמס (בדיקת המכס). כשפתח האחראי כנראה הי' יהודי ראה שהי' שם חבילת מצות בחבילות כ"ק אדמו"ר וצחק האיש ואמר שאי"ז הסיזאן (-העונג) לזה כ"ק אדמו"ר דיבר אז עם איש א' עם זקן ושאלו אותו איזה רב הוא זה וצחק ואמר דאס איז א גריכישער גלח [כומר יווני].

(תשורה כחחונת גרונר - וויינגרטן תשע"א ע' 9)

פעילות עם החיילים

בהוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, "מחנה ישראל" ארגנה קבוצה מיוחדת של אברכים אמריקאיים בני תורה, שתפקידם הוא לבקר חיילים יהודיים חולים ופצועים בבתי הרפואה ובמחנות, לחזקם, ולהביא להם חומרים אורתודקסיים, להזמין עבורם דברים שונים וכדומה.

במיוחד מתמסרת הקבוצה לחולים ולפצועים המאושפזים, שאין להם קרובים בעיר.

העבודה של הקבוצה מתנהלת על ידי הועד שמורכב, מהרב דובער בוימגארטן, יושב ראש, הרב מענדיל פלדמן סגן יושב ראש, הרב מאיר גרינבערג, מזכיר והרב יצחק קאלאדאני, גבר.

הועד, כמו הקבוצה כולה נתון לעבודה הגדולה והחשובה במסירות גדולה ובמרץ רב.

(קובץ ליובאוויטש שנה א', חוברת ד' - תמוז-אלול תד"ש)

"כפתור" מסיבות שבת

תמונה נדירה בה נראה כ"ק אדמו"ר שליט"א עומד בפתח הצדדי של מרפסת "770" ומביט על ה"כפתור" (סמל) של "מסיבות שבת" שמראה לו הרה"ת דובער בוימגארטן ע"ה - שהגיע אז מהדפוס בשנת ה'תש"ב. לידם עומד הרב שמואל אייזיק שי' פאפאק [שניהם מהעוסקים בארגון ה"מסיבות שבת" וכו' בימים ההם]. עדי ראי' הבחינו שגם כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' לובשו לפעמים בימים ההם, מעבר לדש מעילו מבפנים.

(ימי בראשית, ע' 24)

ישר כח

[...] היה מגיע עוד לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ובכל פעם היה מדבר הרבה זמן ושוכח לסיים... פעם אחת, קרא הרבי לבוימגארטן מארגנטינה ואמר לו שילך להוציא את הנ"ל מחדרו של הרבי הריי"צ אפילו אם הרבי יצעק, כי אחר-כך הרבי (הריי"צ) עוד יגיד 'ישר כח' על-זה. נכנס הלה להוציאו, ומיד אמר לו הרבי הריי"צ 'דרך ארץ!' [הנ"ל היה יהודי מבוגר], אך בוימגארטן הוציאו בכל-זאת. למחרת פגשו הרבי ואמר לו שהרבי הריי"צ אמר 'ישר כח' על-כך.

(תשורה - תשס"ח קורנט ע' 18)

התוועדות פתאומית

במהלך ביקוריו של הרב [יצחק הכהן] הענדל ב'בית חיינו' הלך והתהדק הקשר עם חתנו הצעיר של הרבי הריי"צ, שכונה אז 'הרמ"ש'. קשר זה החל בחליפת מכתבים ממונטריאל: כאשר הרב הענדל ביקש להביא נואם אורח לאירועים של הישיבה, הוא היה מבקש זאת מהרמ"ש, שהיה דואג לשלוח את אחד מחשובי החסידים לסייע לישיבה במונטריאל.

באחת השנים הגיע הרב הענדל לבית חיינו בתקופת חג הפסח, והתאכסן עם עוד מספר אברכים בדירתו של הרה"ח ר' בערל בוימגארטן. בליל אחרון של פסח, החל הרבי הריי"צ להתוועד באופן פתאומי, למרות שמלבד הרב שמואל לעוויטין ובני המשפחה - לא היו חסידים נוספים. הרמ"ש, שחיבב את הרב הענדל וחבריו, וביקש לזכות אותם בהתוועדות שלא מן המניין - ירד מיד לזאל הקטן, שם פגש את הרה"ח ר' ישראל גורדון וביקש ממנו למהר לדירתו של ר' בערל בוימגרטן, ולהודיע לאברכים שם כי הרבי מתוועד.

הרב הענדל וחבריו היו בעיצומה של סעודת החג, וכאשר קיבלו את ההודעה - הרב הענדל והרב גרינגלאס עזבו את הכל ורצו לכיוון 770. שאר האברכים שהיו איתם התעכבו לסיום סעודת החג...

כך, בזכות ההודעה המיוחדת שקיבלו מהרמ"ש הספיקו הרב הענדל והרב גרינגלאס להגיע במהירות ולזכות להשתתף בהתוועדות של הרבי הריי"צ. אלא שהם לא זכו להשתתף להרבה זמן, כיוון שהרבי הריי"צ לא אהב כל כך שהם הגיעו להשתתף בסעודה, ורמז להם שעליהם ללכת, באומרו בדרך צחות: בליל שבת אנו מקבלים את המלאכים בברכת 'שלוש עליכם', אבל מיד אחר כך אומרים להם 'צאתכם לשלום'...

(תשורה, כהן, כ"ח סיון תשפ"ב)

דיווח על השתתפותו בחתונה

בי"ז סיון תש"ה נערכה במונטריאל בשעתומ"צ חתונת התמים הרב יוסף מענדיל טננבוים. הרב ר"מ טננבוים הוא מפליטי תלמידי התמימים דיישיבת תו"ת בורשה-אוטבצק, כיהן קודם כר"מ ביישיבת תו"ת במונטריאל וכעת כר"מ ראשי בישיבת אהל משה אחי תמימים ליובאוויטש בפילדפיה פנסילבניה.

החתונה נערכה ברוב פאר והדר, כפי מנהגי החסידים בהתראותם של מאות אורחים, תלמידי הישיבות במונטריאל, רבני מונטריאל ועוד.

מניו יורק נסעו במיוחד, הרב שלמה אהרן קזרנובסקי בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א, הרב מנחם מ. קונין והרב דוב בוימגארטען.

מפילדלפיה התראה ועד חשוב בראשות הרב שלום צבי שיינדרמן מנהל של ישיבות ליובאוויטש בפילדלפיה. גם הגיע הרב אברהם מרדכי הרשברג מראשי ישיבת אחי תמימים ליובאוויטש בשיקגו, ידידו האישי של החתן.

(קובץ ליובאוויטש, שנה ב', חוברת ג' - אייר-תמוז תש"ה)

כיתתו של הרד"ב

[מכתב הרש"ז גורארי' לרבי הריי"צ, ה' שלח תש"ב:] ביום ב' שלחתי מכתב אודות תלמידי. ועתה הנני כותב אודות יתר תלמידיי לומדים בבמד"ר דכ"ק, ושני הכתות של הרמ"ג 43 ובריל בוימגארטען לומדים כנגד בית כ"ק, ושם בחדר אחד ישנים שני תלמידים.

ובשני בתים אח"כ שם הדארמיטארע [הפנימייה] לעוד י"ג תלמידים. וארבעה ישנים בדירות פראיעט [פרטיות].

בבהמ"ד דכ"ק בש"ק על התלמידים שלי משגיח בריל בוימגארטען. על תלמידי הרמ"ג משגיח הר' יצחק קאלאדנע. היינו אלו שבאפשר להם לבוא, הדרים בסמוך. ואצלי בבית כשש תלמידים שלי, הסמוכים. ועל השאר אין השגחה.

מתלמידי בריל ישנם חלק מתלמידי בריל ישנם חלק גדול המחללים ח"ו ש"ק, בפשיטות. אבל אין עוד האפשריות לתקנם.

(זכרון הרש"ז גורארי' ע' צד)

פעילות עם הילדים בשמיני עצרת

בשמיני עצרת האחרון, אחה"צ בחצר ביתו של הרבי שליט"א, 770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין התאספו קהל גדול של ילדים לחגוג את היום טוב של שמחת תורה תחת השגחת המדריכים של מסבות שבת.

החגיגה נוהלה על ידי נשיא הועד העממי של מסיבות שבת הרב יעקב י. העכט. נציגים מחלקים שונים של ארה"ב וקנדה הביאו את דרישת השלום לילידים. הדוברים דיברו עם הילדים על חשיבות שימור המסורת עליה הורינו מסרו תמיד את נפשם.

רושם גדול עשה ריקוד שמחת התורה של הילדים, הורגשה שמחת התורה האמיתית והגיע לידי ביטוי ההתאחדות של הילדים והמבוגרים שהיא כה נצרכת להפצת התורה והיהדות. הילדים הושפעו מאד מהשמחה ורבים מהם אמרו שיתחילו ללמוד בישיבות ובתלמודי התורה וכן ידברו עם חבריהם על השתתפות במסיבות השבת.

לתפילת מנחה נכנסו המדריכים לבית הכנסת וכולם התפללו יחד. המדריכים ניהלו את התפילה וקריאת התורה.

הרבנים ובעלי הבתים דלקמן הדריכו את הילדים: . . הרב ב. באומגארטען

(קובץ ליובאוויטש, שנה ב', חוברת ה' - אלול תש"ה - כסלו תש"ו)

מטבע פלאי

בשנת תש"ב היה אחד שנקרא לשרת בצבא האמריקאי ובא ל-770 לבקש עצה, היות שאין להשיג בצבא אוכל כשר. ר' בערל בוימגארטן הבטיח לו שישלח לו בשר כשר. אחר כך כתב הנ"ל לרבי הרי"צ על כל הפרטים הנ"ל, וענה לו הרבי שהוא ישתתף בהוצאות עבור קניית הבשר. הרבי שלח לו מכתב ושלח לו גם מטבע של עשר סנט, והורה לו שילך לכל מקום עם המטבע. למעשה, כשבא להתייצב בלשכת הגיוס, אמרו לו שאינם יכולים לגייס אותו מפני שבמשך הזמן עלולה להיות לו מחלה ברגליו, הוא תמה על כך משום שהכיר אנשים שהיתה להם מחלה כזאת ובכל זאת גייסו אותם. וכך זה נמשך הרבה זמן. הוא נשא תמיד את המטבע שנתן לו הרבי, ובכל פעם שנקרא לצבא, אמרו לו שאפשר שתהיה לו המחלה הנ"ל, ושיחררו אותו. למעשה, הוא לא גויס לצבא מעולם ובשנים הבאות היה מסייע לשלוחי הרבי בעירו.

א חסידישע יו"ט

מה היה בשבילנו יום טוב? אבא שלי, ר' בערל בוימגארטן ושאר חסידי בראונזוויל, ביחד איתנו הילדים, היינו הולכים את כל הדרך ל-770 - חצי שעה הליכה בשביל להתפלל עם הרבי הרי"צ. אחרי התפילה רצים לקדש בבית ומיד רצים בחזרה לזכות לראות את הרבי בסעודת יום טוב, הולכים הביתה ולמחרת חוזרים בחזרה. כאשר אחרי הסעודה רצים לקדש בבית וחוזרים לסעודת ליל יום טוב שני.

(מזכרונות הרי"ד גרונר)

שיעורי הגר"ח נאה

הרה"ח ר' דובער בוימגארטן שהיה מחשובי חסידי חב"ד ושלוחו של הרבי בארגנטינה, סיפר כי בתקופה שלאחר השואה, רצה כ"ק אדמו"ר הרי"צ לשלוח לחסידי חב"ד במחנות הפליטים בגרמניה, מתנה לפסח מארצות הברית יין לארבע כוסות, והרב בוימגארטן התעסק אז בייצור יין - והורה לו הרבי לסדר רשימה של מספר הנפשות הזקוקים לד' כוסות ולשלוח להם יין, ואמר בקשר לזה כי השיעור יהיה לפי דעת הרב חיים נאה:

”אז ער איז דאך אונזער פוסק אחרון” [=שהרי הוא הפוסק האחרון שלנו].

(נודע בשיעורים ע' 281)

שיחת ש"פ וירא תש"ה

בזה הגנו מדפיסים בפרסום ראשון את רשימת דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות ש"פ וירא, ח"י מר-חשון, ה'תש"ה. בשנים ההם התוועד כ"ק אדמו"ר שליט"א בכל שבת מברכים החודש (בביהכ"ס, אחר תפילת שחרית, בשעה שהתקיים ה"קידוש"), וכן בשבתות הסמוכות ליומי דפגרא (או ביומי דפגרא עצמם).

שנאמרה בשבת הקודמת לכ"ף מר-חשון, יום ההולדת של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (מתאים לתוכן השיחה) ועובדה, בתוספת הערות ומ"מ, ע"פ רשימתו של הרה"ח הרה"ת ר' דובער שיחה זו נערכה ע"ה בוימגארטן (שרשמה בשעתו).

בראש העמוד כותב הרושם: בע"ה. דרושים ששמעתי מאת חתנא דבי נשיאה [כ"ק אדמו"ר] הרמ"ש שליט"א בש"ק וירא תש"ה.

(צד"ק למלך ב' ע' 7)

התוועדות חסידיית

בשנת תרצ"ט למדתי במוסד מתיבתא תורה ודעת, חברי היו בערעל בוימגארטן ז"ל ויבלח"ט ר' אברהם העכט שיחי'. ביום ח' כסלו שמעתי שהם מדברים בדרך סוד שהערב תתקיים פארבריינגען ושאלתי מה זה ואם אני יכול לבא להשתתף ואמרו שבאם אני רוצה לבא אז אלך לקומה שניה בבית המדרש ולדבר עם ר' מאטעל אלטיין שיחי' ולקבל רשות וככה עשיתי ואמר ר' מאטעל שיחי' שאוכל לבא אבל להחליף את כובע הראש עם כובע יותר חשוב. באתי להתוועדות בביתו של הרב דזשייקאבסאן ז"ל בבראנזוויל והיו שם החסידים ר' שמואל לויטין שבא לארה"ב לפני זמן קצר, ר' אליהו סימפסאן, בערעל חאסקינד, אברהם פאריז, יוחנן גארדאן, אברהם זיסקינד ועוד בחורים צעירים שלמדו אז בתורה ודעת וישיבת ר' חיים ברלין. ההתוועדות היה לכבוד ט' כסליו יום היארצייט ויום הולדת אדמו"ר האמצעי. האווירה היה געשמאק, הניגונים פעלו המשכת הלב, היחס בין המשתתפים היה בידידות מורגש. ר' שמואל היה ראש המדברים, כל אחד אמר לחיים על משקה שנקרא אז אלד אווערהאלט. ר' שמואל הסביר אז העניין של בפי ישרים תתרומם זה משתייך למצב קודם מתן תורה, בשפתי צדיקים תתברך זה לאחר מתן תורה, ובלשון חסידים תתקדש זה מזמן הבעש"ט, ובקרב קדושים תתהלל זה לאחר ביאת המשיח. הנקודה התיכונה היה בנוגע

להרבי הריי"ץ המס"נ שלו ועוד. ומני אז השתתפתי בהתועדויות, ובמוש"ק בבית הרב דזשייקאבסאן למדנו שיעור תניא וכו'.

(תן לחכם (פוגלמן) ע' 5)

כיצד כן לאכול

בשנה ראשונה כשבא כ"ק אדמו"ר הריי"צ לארצות הברית גר בהאטעל גרייסטאן בניו יורק, כמעט בכל שבת היה שלחן והתועדות וכלנו באנו מרחוק מוויליאמסבורג בראנזוויל בארא פארק ובנסנהוירסט.

פעם בא ידידי בערל בוימגארטן ז"ל מבראנזוויל ובקשו שישב אצל השלחן וישב אבל לא אכל מפני הבושה. כ"ק אדמו"ר הריי"צ בראותו אמר ככה: "עס עס, מוסר לערנט ווי נישט צו עסן, חסידות לערנט ווי יע צו עסן" [-המוסר מלמד כיצד לא לאכול, חסידות מלמדת כיצד כן לאכול].

(תן לחכם (פוגלמן) ע' 24)

”הבית דין הפלאי”

מעשה בשלושה שלוחים של הרבי מהוריי”צ, שנשלחו בשנת תש”ד כדי לשנות את דמותו של עולם הישיבות + תלמידי הישיבות צריכים להידאות ולהתנדג כבני תורה + פרשה היסטורית הנזשפת לדאשונה, לצד ביאור של הרבי נשיא דורנו

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

בספר-השיחות תש”ד (עמ’ 931) נדפסה השיחה של חג השבועות מאותה שנה ושם נאמר [קטעי האידיש תורגמו כאן ב’תרגום חופשי’]:

כ”ק אדמו”ר קרא להתמימים הרבנים (רמ”ג, רמ”פ, ורד”ב שיחיו) ומינה אותם בתור בית-דין בכל תוקף ועוז ואמר אליהם:

”אם ערבת לרעך”, רעך זה הקב”ה, אם רצונך להמתיק (מלשון עריבות) להקב”ה - ”נוקשת באמרי פיך תקענת לזר כפיך וגו’” לימדו את דין ערב בשולחן-ערוך חושן-משפט. עליכם ללכת ולקיים אסיפות בכל הישיבות הכשרות ולהשתדל שבאותה שענה יהיו כל התלמידים ולהשמיע לפניהם את אשר נאמר לפני כן: ברור הדבר וכו’ וכו’ והעצה היא ג’ עניינים: א) תורה ביראת שמים, לימוד יומי 15 דקות חסידות או מוסר, ב) הנהגה על-פי תורה, העובדה שיש הנאלצים ללמוד בכל יום לימודי חול - יהיה הכול על-פי תורה וכל ההנהגה תהיה על-פי תורה, ג) שלכל אחד תהיה קבוצה שעמה ילמד וכו’.

לפני כן נאמר שם (עמ’ 831):

גזירה מן השמים: אמריקה מוכרחה להיהפך למקום תורה. אנן פועלי דיממא אנן, מוכרחים אנו להאיר את היום, ללא התחשבות עם הגזירות על בני תורה והמניעות ועיכובים. לתבוע מכל בני הישיבות ללמוד תורה ביראת שמים, תורה בלא פשרות. יש לדעת כי באמצעות בוך אי אפשר לנקות, דרושה תורה תמימה.

כעבור עשר שנים

כעבור עשר שנים, בהתועדות חג השבועות תשי”ד (שיחות-קודש תשי”ד עמ’ שי- שיא), התייחס הרבי נשיא דורנו לאותו מאורע, הבהיר פרטים מדברי חותנו והפיק לקח חשוב:

א) "מטרת השליחות": שלושת השלוחים נבחרו לקרב תלמידי ישיבות ("עולמ'שע ישיבות") לחסידות.

ב) "זר": השימוש בפסוק "תקעת לזר כפיר" - הנה "זר" אין הכוונה שבכל העניינים הרי הוא זר, אלא שכשם שכל איש ישראל, אף אם יהיה תלמיד-חכם גדול, הרי הוא זר לענייני כהונה - כך יכולים להיות גדולים בענייני לימוד תורת הנגלה, אך כיוון שחסידות לא למדו הרי הם בבחינת זרים לאותו עניין.

ג) השלוחים וחילוקי הדרגות שביניהם: שלושת האברכים היו משלושה סוגים שונים: אחד - למדן גדול, אחד - בינוני, ואחד - פשוט. כשם שהיה הדבר בתחום הנגלה כך גם בלימוד החסידות: אחד - גדול היה בהשכלת החסידות, אחד - בינוני, ואחד - פשוט.

ד) תוצאות ביצוע השליחות: לפועל, הלמדן והמשכיל הגדול ורעהו הממוצע התפנו אחר-כך לענייניהם הפרטיים, בגשמיות עולם הזה או אפילו דעולם הבא, אך לא עסקו בשליחות שהוטלה עליהם. והפשוט, שאינו למדן וגם איננו משכיל גדול, גם פרנסה אין לו, והוא ממשיך לעסוק ולפעול עד היום הזה! ומסתמא ימשיך כך וביתר שאת בשליחות שנצטווה עליה על-ידי הרבי.

שלוחו של אדם כמותו

באותה התוועדות בתשי"ד המשיך הרבי:

עשר שנים נחשבות כספירה ("ימי שנותינו בהם שבעים שנה"). כל עשר שנים הם כדי לברר מידה אחת. והרי נמלאו עשר שנים מאותה התוועדות, רואים אפוא פירות שהן תוצאה מפעולותיו!

בין עשר השנים הרי כבר חלפו ארבע שנים מהסתלקות הרבי - אשר באמת מבואר באגרת-הקודש שלאחר ההסתלקות "אשתכח יתיר", שהרי גם בחיי חיותו בעלמא דין היו חייו אמונה, יראה ואהבה אלא שבעלמא-דין ישנה הגבלת הגוף, מה-שאיין-כן לאחר ההסתלקות, אך כל זה הוא אמנם אליבא דאמת, ואילו לעניינו הרי זו הסתלקות - ומכל מקום עוסק הוא וממשיך בשליחות הרבי, אשר "שלוחו של אדם כמותו" ולכל מקום שהוא הולך הולך עמו הרבי (השניים האחרים אפילו אם הם עוסקים בעניינים נעלים - אך חסרה להם מעלת השליחות).

ומזה אפשר לראות במוחש את מעלתם של האנשים הפשוטים. הרי "אין הקב"ה מקפח שכר כל ברייה" ו"צדיקים דומין לבוראם". מאחר שהוא פועל בשליחות הרבי, בוודאי ישלם לו הרבי. ודאי ימלא בכל הצריך לו, שעל-ידי ההתעסקות שהוא עוסק בעניין [=שהוטל עליו] "תקעת לזר כפיר" - ימשיך שלום בפמליא של מעלה, וממילא, בעיקר בפמליא של מטה, ופרנסה בהרחבה, ובכל הדרוש לו.

הסיפור שמאחורי האירועים

ברשימה פרטית שנכתבה כפי הנראה קרוב לשנת התרחשות האירוע (תש"ד), נחשפים פרטים רבים לגבי השליחות הזאת, שמטבע הדברים אינם מופיעים בספר-השיחות תש"ד (אלא בקצרה וברמיזות, וגם כאן מובאים הדברים בהשמטות שונות).

ראשית, על הנאמר באותו מעמד:

"ביום ב' דחג השבועות תש"ד בסעודה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א [=מוהריי"צ] עס ברענט א פייער [=בוערת שריפה] וקרא את הרב... ואת ר"ב בוימגרטן ויאמר להם: שילמדו בשולחן- ערוך חושן-משפט "הלכות ערב", "הלכות דיינים" ו"הלכות שלוחים" ושהוא ממנה אותם בתור 'שלוחים' 'דיינים' ו'ערבים' לכבות את האש. והוסיף, שהם אחראים על כך עם בני ביתם. העניק לכל אחד מהשלושה "כוס של ברכה" בידו הקדושה ואמר שזהו "נתינת כח".

הרקע לפרשה:

תקופה זו היתה תקופת המלחמה. את תלמידי האוניברסיטאות לא גייסו לצבא, ואילו תלמידי הישיבות נחשבו מבחינת החוק לבעלי עסקים, ולשם שיחורום היה צורך בנימוק שהם לומדים לשם קבלת תואר "רבנות".

לצורך זה הוקם "בארד" - ועדת רבנים, שעליה לבחון את התלמידים אם ראויים הם לתואר רבנים. ומכיוון שחברי הוועדה היו כאלה הרחוקים לגמרי מעניין רבנות ובכלל מיהדות - מובן אפוא שתלמידי ישיבת "תומכי תמימים" ליובאוויטש נפסלו מלהיות רבנים, שהרי היו מעוטרי זקן ולא יזו קהילה יהיו ראויים לשמש כרבנים!...

בחורי הישיבות היו באים לרבי (כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ) לבקש ברכתו שיצליחו להשתחרר, וכאן ראו דבר מעניין: אם נכנס לרבי בחור משיבה סתם, היה מבטיח לו בתנאים מסויימים (אם ייטיב הנהגתו), ולעומת זאת, לתלמידי "תומכי תמימים" לא הבטיח, רק בירך. תלמידי "תומכי תמימים" חששו, אך בפועל ראו מופתים וכולם שוחררו הודות לברכת הרבי.

ה'יחידות' המשולשת

מיד אחרי השיחה בחג השבועות נכנסו השלושה ל'יחידות' וביקשו ביאור לדברי הקודש "בוערת שריפה וצריכים לכבות האש". הרבי אמר להם:

"בראותי כל עיר על תילה בנויה ועיר אלקינו מושפלת עד שאול תחתיה" - היינו שכל תלמידי האוניברסיטה משתחררים, מה-שאיין-כן בני הישיבות, וד"ל. רצוני שתסתובבו בין בני תורה ותרימו את הרמה של בני תורה.

אדמו"ר מהוריי"צ החל להסביר את מזגי וסוגי בני התורה שבכל המדינות, וכך מתאר זאת הכותב:

בישיבות העולמ'שע היה הלימוד לא על אתר אלא בדרך הפלפול. שאחר-כך היה גם עניין לימוד המוסר - באחדות מהן עסקו בלימוד זה ובאחרות לא. מובן, שבמקומות שבהם למדו מוסר שררה אווירה של יתר יראת שמים (פירט עוד חילוקים בין הישיבות העולמ'שע, אך איני זוכר). בהונגריה היה מעוטרים בפיאות אך ללא זקן. מקווה, אבנט, ריקוד, מחול, קפיצה. בפולין - זה קרוב לנו. אצלם ישנו רבי [=אדמו"ר]. הוא אומר תורה - פעם מיוסדים הדברים בדרך הקבלה והם חוזרים על התורה. לימוד הנגלה שלהם - הינו גם ביסודיות. ליובאוויטש עולה על כולנה. לימוד הנגלה היה על-אתר, יסודי, ללא רמיה, וכמובן גם חסידות. אך ללא הבט על כל החילוקים, הרי ה"בן תורה" בליטא, רוסיה, פולין או הונגריה, היה מנהיג את העיר. כאשר הנני מביט מהחלון והנני רואה כיצד בני תורה הולכים לטייל עם נערות, הרי זה דוקר לי. . רצוני שתסובבו בכל הישיבות, איספו את התלמידים, סעו לוואשינגטון, ואמרו: הננו בני הישיבות אודותינו מדובר. רצוננו שרבנים ויהודים יראי ה' יהיו הבוחנים שלנו. ואם רצה ה' יפעלו הדברים.

והורה להם הרבי:

ברשות מנהליהם וראשי ישיבותיהם, דאגו להעלות את הרמה של בני התורה.

אחר-כך פנה הרבי לדוב בער בוימגרטן ואמר: בערל, הרי מכיר אתה את הבחור... [הבחור הזה עמד ל... ביחד עם הכותב ועם ד"ג [=יצחק-דוד גרונר] ובלילה הקודם נכנס ל"יחידות" לכ"ק, ויאמר לו כ"ק: "ראה איך אתה הולך עם שערות ארוכות לבוש בחולצה כהה. לך הסתפר ותתלבש בצורה אנושית". כשיצא אמר לו הרב אליהו-יאכל סימפסון, הרי לפניך "תיקון" אמיתי כיצד להינצל, עליך רק לשמוע לדברי הרבי, ותשתחרר. הלוואי שהם - הצביע עלי (הכותב) ועל יצחק דוד גרונר - יעברו זאת בקלות כזו. אותו בחור לא שמע לבקשת הרבי, מאן בזה ולא שת לבו, וסוף דבר היה כי ראינו זה ממש, שלמרות שהיה חולה מאוד ועמד בפני ועדה רפואית (קונסליום של רופאים) ויחרצו משפטו לעבודת הצבא. ואנו כולנו עמדה לנו ברכת כ"ק אדמו"ר והשתחררנו] הנה אומר אני לך אם הייתי חבר ב"בארד" (=ועדת ה'רבנים') גם אני הייתי חורץ דינו וכו', הרי אין לו כל מראה של בן תורה, ולאו דווקא משום שאין לו זקן, הנה כאן. . גם ללא זקן אך ניכרת על פניו עדינות מסוימת!

אחרית דבר

לפעול: שלושת השלוחים החלו לפעול עד שהתערב. . ואמר: עצם הדבר נכון מאוד. אך מכיוון שהרבי עוסק בכך - מוטב שלא ייצא מכך דבר. וממילא, רבים מתלמידי הישיבות היו לצידו, להיותו למדן גדול (ובלשון תלמידי ליובאוויטש באמריקה: "א גרויסע קליפה"...).

ואמר . . שמשכים בתנאי שהוא יהיה המנהל. שלושת השלוחים התלבטו אם כדאי שהדבר יהיה על ידו ובלבד שהעניין יתבצע.

ובהיותם אצל כ"ק אדמו"ר ביום ו' ערב שבת-קודש (כי בכל יום ערב שבת-קודש היו אצל כ"ק אדמו"ר למסור דין וחשבון מעבודתם. כך היה במשך שישה שבועות. וישנם הרבה שיחות בעניינים חשובים מהערבי שבתות אלו) ושאלו מה לעשות. ואמר כ"ק אד"ש (מוהרי"צ) "מ'טאר דאס דורך עם ניט מאכין, מ'זויס ניט וואס ער קען דערפירן" [=אסור לעשות את העניינים באמצעותו, שכן אין יודעים לאן הוא מסוגל להוביל].

ועוד אמר דיבורים מבהילים ("מורא'דיקע") אודותו.

אך ההמשך כמו שהובא לעיל - עדותו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: השליח הרה"ח ר' דובער בויגארטן - המשיך במלאכת שליחותו, עד פטירתו בשנת תשל"ח.

(התקשרות קל)

ימי בראשית

תקופת קבלת הנשיאות

סיפורי הרבי בימי השבעה

[אודות הסיפורים שהרבי סיפר בימי השבעה:] הרה"ח דובער ע"ה בוימגרטן רשם הרבה מהסיפורים מפי הרה"ח דוד שי' רסקין וגם ביומנו של הרב גרוס שי' מופיעים כמה מהסיפורים בשינויים קלים לאחרי זמן רב אסף הרה"ח יואל שי' כהן את כל הסיפורים שהיו בכתב או בעל פה מאלו שנכחו אז וכתב הנחה שהוגתה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ויצאו לאור בסוף שנת תשי"א בחוברת בשם שיחות ובכותרת קייץ השי"ת חוברת א" ברוקלין אלול תשי"א גם נעתקו בלקו"ש ח"א ע' וח"ב ע' ועוד.

(ימי בראשית ע' 87)

כיצד להתייעץ באהל...

הרה"ת דובער בוימגארטן סיפר שלאחרונה הציעו לו להשתתף בעיסקה מסובכת והסתפק אם לקבל את ההצעה הוא נכנס אל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשאול בעצתו הק', אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שילך ל"אהל" לשאול אצל כ"ק אדמו"ר הכ"מ ("פרעגן ביים שווער")... ר' בערל ענה לו שלא כולם יכולים לראות את כ"ק אדמו"ר הכ"מ, והוא רוצה "רבי" חי... ענה לו כ"ק אדמו"ר שליט"א, שילך לאהל וישטח שם את בקשותיו, וינהג בהתאם למחשבה הראשונה שתפול במוחו, ר' בערל טען שוב שאינו מסוגל לעשות זאת, הפטיר כ"ק אדמו"ר שליט"א שהוא ילך לשאול אצל ה"שווער" כ"ק אדמו"ר הכ"מ, עבורו. מיד לאחר שר' בערל יצא מחדר היחידות טלפן כ"ק אדמו"ר שליט"א אל הרב חדקוב ואמר לו למסור לר' בערל שבשום אופן לא יקבל את ההצעה.

(ימי בראשית, ע' 103)

משלחת על האהל לקבלת הנשיאות

[ב' אייר תש"י] ואכן היום נסעו מנין מגדולי וזקני החסידים (וביניהם הרה"ג הרה"ח ישראל דזייקאבסאהן, הרה"ג הרה"ח אלי' סימפסאן, הרה"ג הרה"ח שלמה אהרן קזרנובסקי, ועוד) ומחשובי האברכים (וביניהם הרה"ת ר' דובער בוימגארטן, הרה"ת ר' יוסף וויינברג ועוד) וקראו שם פ"ג כללי עבור כל אנ"ש והת' שי' שמבקשים שיתעורר בכ"ק אדמו"ר שליט"א הרצון לקבל את הנשיאות כו'.

אגב, כשהגיעו לאהל מצאו שהעפר והאבנים שעל מקום הקבורה היו מפוזרים וכו' ונבהלו מאד. ר' בערל בוימגארטן טלפן לכ"ק אדמו"ר שליט"א וסיפר מה שאירע ושאל מה לעשות (-בתחילה לא רצו לטלפן לכ"ק אדמו"ר שליט"א כי לא רצו שיוודע מהליכתם זו לציון) וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א שיאספו את חתיכות העפר מכל הסביבה, ויניחו חזרה על מקום הקבורה, ויבקשו מחילה.

לאחר זמן מה נודע שזה נגרם כתוצאה מהשתטחותו של אחד מחסידי פולין שהשתטח בפישוט ידיים ורגלים על הציון.

(ימי בראשית, ע' 124)

סיפורי הרד"ב בהתוועדות בהוראת הרבי

[א' מרחשון תשי"א] עפ"י הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אתמול להרב ישראל דזייקאבסאן להתוועד בשני הלילות דר"ח ארגן הערב הת' דוד שי' רסקין התוועדות בביהמ"ד:

הרה"ת ר' דובער בוימגארטן סיפר סיפורים שונים בשם אחד מזקני החסידים:

* פעם דיבר אליו כ"ק אדמו"ר הכ"מ אודות כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר לו: איר ווייסט ניט ווי צו נעמען פון מיין איידים (כ"ק אדמו"ר שליט"א): ער גייט כסדר מיט א גארטעל; ער פאסט מאנטגי און דאנערשטיג; ער איז אויף פיר א זייגער יעדער נאכט אדער ער גייט יעמולט שלאפן אדער ער איז שוין אויף ער איז קלאר א חוץ ש"ס בבלי וירושלמי - אין גאנץ תורה אור מיט די הגהות, און אין אלע חסידישע ספרים" (= אינכם יודעים איך לקבל מחתני (כ"ק אדמו"ר שליט"א): הוא הולך תמיד חגור באבנט, הוא צם שני וחמישי, הוא תמיד ער בשעה ארבע לפנות בוקר - או שהוא הולך אז לישון, או שהוא כבר ער, הוא בקי מלבד ש"ס בבלי וירושלמי - בתורה אור עם ההגהות ובכל ספרי החסידות). ואותו חסיד סיים: חבל שהיינו טפשים ולא ידענו לנצל זאת כדבעי.

* ערב בואו של כ"ק אדמו"ר שליט"א לארה"ב, קרא כ"ק אדמו"ר הכ"מ לאחד מזקני החסידים ואמר לו שישע לקבל את פני כ"ק אדמו"ר שליט"א ויקח עמו כמה"גוטע פריינד" ... ושאל הנ"ל את מי למשל? וענה הרבי הכ"מ: את ר' יוחנן (גורדון).

* בתקופה הראשונה לבואו לארה"ב התגורר כ"ק אדמו"ר שליט"א בחדרו הק' ב"770"
ומתוך דבריו עם הת' עמדו על גדלותו העצומה בתורה.

(ימי בראשית ע' 280)

שנות היו"ד

ישר הולך

כ"ק אדמו"ר אינו מקפל את הגארטל שלו, רק מחזיר אותו למקומו. פעם שאל אותו ר' בערל בוימגארטן ז"ל למה הוא לא מקפל את הגארטל כמנהג פולין, וענה: "וואס דארף מען פארדרייען אז מען קען מאכן גלייך?" [=למה לעקם כשאפשר לעשות ישר?].

(וואס געדיינקסטו ע' 63)

ויתערבו בגויים!?

בערל בוימגארטן הגיע פעם מארגנטינה ועשה הגבהה לספר תורה כמו ה'עולם' ר' יוחנן הגיב ואמר ויתערבו "בגויים וילמדו מעשיהם".

(דרך תמים ד' ע' 39)

יתור על יחידות

שמעתי מלייבל גראנער ששמע מבערעל בוימגארטען: פעם אחד היה בערל צריך לנסוע לשיקאגא והיה חפץ להכנס לאד"ש ליחידות וביקש את הר' מ"ש שי' (שהיה זה תורו להכנס ליחידות) שיתן לו להכנס ליחידות במקומו (והר' מ"ש יכנס אחר-כך), מכיון שהוא צריך ליסע. והשיב הר' מ"ש שאינו נותן לו.

וסיפר הר' מ"ש שפעם אירע כדבר זה, שהניח לאחד להיכנס ליחידות לפניו, ואחר-כך כאשר נכנס, סיפר לו כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ:

פעם היה כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ צריך להיכנס ליחידות לאביו אדמו"ר הרש"ב והיו שני אנשים שהיו צריכים להכנס אחריו ובקשו ממנו שיכנס לפניו והניחם. היה חפץ להכנס כי רצה ברכה שילוד לו בן זכר. כאשר נכנס אמר לו אדמו"ר הרש"ב: דו האסט שוין פארפעלט,

איך האב עס אוועקגעגעבען א אידען פאר דיר [-כבר הפסדת, נתתי ליהודי [את מה ש] עבורך].

(תשורה מחתונת ויינגרטן-פורסט תשס"א, ע' 32)

מקורבו של הרד"ב

מר דוב ז.:: [מספר הר"ח צימענט] הוא האיש אשר נזכר במכתב לסייבעל (נדפסה להלן אגרת כ (באנגלית) קרוב לסופה), שהוא באמת שומר תומ"צ, ואעפ"כ הוא משרת אצל הקונסערבטיב (ע"ש במכתב); כשהייתי לומד בישיבת תורת בתור תמים הני"ל חזר ממערכת המלחמה השני שגמר שירותיו באיים ונפשו חשקה בתורה מאוד וקבע אתי ללמוד עמו נגלה - ה' בידידות עם הרב זלמן פאזנער שי', כי ה' גר בקראון הייטס. לאחר שנשא המשכתי ללמוד עמו בקביעות והוא התחיל ללמוד ב"טעאלאגיק סעמינר" - ונתגדל בלימודו להיות זוכה ל"רבנות" (ולאחר שהגעתי לבוסטון, הוא נעשה רב באי הטעמפלאן בעיר סמוך לבוסטון, הוא עשה נפלאות (כמו שהרבי כותב); פ"א סידר פגישה בטעמפל שלו, כמין "ליל חב"ד" שהגיעו מאנ"ש (ר' בערל ע"ה בוימגארטן ויבחל"ח ר' צבי שי' גאנזבורג), והוא תיקן שם כל יום ראשון מנין "תפילין קלוב" להניח תפילין להרבה יהודים וכו' - בא' מהשבטות הזמין אותנו לבוא אליו לש"ק - הלכנו לא הלכתי לטעמפל) וביום א' עשה מסיבה בביתו (הלכנו במס"נ לוותר על התפילות בש"ק ורק לקרב אותו), והי' רב למשך שנים אח"כ כיון שהי' תמיד מתמיד גדול, עזב משרתו וחזר להסעמינרי להיות פראפעסאר בתלמוד ושם עשה נפלאות (לימים נוראים נתן דרשה על "מת מצוה", היינו מצוות "טהרת המשפחה" בתוך הביהכנ"ס של הסעמינאר שהוא הי' הסטודנט-ראביי באותן הימים נוראים - קירב הרבה "גדולים" משם לבא לרבי ולהתוועדויות - הי' ידידו של הפרופעסאר הגאון שאול ליברמן ז"ל - הלמדן המופלג בסמינר שם (חיבר ספר על תוספתא, והי' מפורסם ואיש חשוב ונתקבל אצל הלומדים). [ויש תח"י עוד מכתב מהרבי, שבו מעודד אותי הרבי ללמוד עמו גם חסידות (כי תמיד רצה ללמוד נגלה - ולהתגדל בו)]. בא' הפעמים כשהי' ליוהכ"פ ב 770, הרה"ח רז"ש ע"ה דווארקין הי' מאכסנו, והי' בידידות (כשעשו מסיבה באהלי תורה ליום היארצייט שלו, הוא הי' מא' המדברים); כעת הוא עוד במשרתו שם בסמינר.

(תשורה נאגל, ל"ג בעומר תשנ"ז ע' 54)

כפרות תשי"ב

[ערויהכ"פ תשי"ב] קמתי בשעה 4:50 ובישיבה הייתי בשעה 5:05, כ"ק אד"ש בא 5:15, ובחדרו בשעה הזה אמר סדר הכפרות, אח"כ הביא תרנגול שלו בחוץ בכדי שהשוחט ישחט אותך, החזיק בשתי ידיו את התרנגול לפני שהשוחט לקחו ממנו, כך אחזו הרבי שליט"א, יד

אחת על כנף אחת והיד השניה על השני, אח"כ כל העם אמרו סדר הכפרות קניתי תרנגול לבן מר' בער בויםגארטען, ר' קאלמינסאהן שחט אותו, וכיסיתי את הדם.

(מילואים לימי בראשית תשורה בר מצוה גרוס ט"ז אלול תש"ס, ע' 48)

התוועדות-חסדים שמחת תורה תשי"ב

[שמח"ת תשי"ב] הרב בערל בויםגארטען ויחזקאל רוט אמרו יחד לחיים, בערל דיבר עם יחזקאל אודות "התקשרות", מאוחר יותר הגיע הרב שמואל לעוויטין, ועשה קידוש ודיבר כמה מילים, ר' משה לייב ראדשטיין נתן לו כוס מלאה משקה, והוא שתה אותה. בראותו שאפילו אלה אשר עמדו בלי ציור מן החומר שלהם - שתה הרבה משקה ואמר נהוג שבשמיני עצרת ושמחת תורה לא כולם יקחו משקה.

(מילואים לימי בראשית תשורה בר מצוה גרוס ט"ז אלול תש"ס, ע' 57)

קביעות הלימוד

גם בבתיים פרטיים נקבעו על ידי צא"ח קביעות בלימוד. לדוגמה, בביתו של הרב מענדל בויםגארטען נלמד על ידו יחד עם מספר משתתפים בכל ליל שישי וליל שבט שו"ע וכו' את הקביעות הנהיג הרב דוב בער בויםגארטען.

(קובץ לזיבאוויטש, שנה ד', חוברת ג' - כסלו-תמוז תש"ז)

ביקורו הראשון בארגנטינה

ביום חמישי בבוקר, יום א' דחווה"פ שנה זו, נסע מברוקלין ר' דובער שיחי' בויםגארטען בשליחות צעירי אגודת חב"ד לאמריקה הדרומית שם הוא שהה לתקופה של כחודש.

בעיקר הוא היה בבואנוס איירס ארגנטינה, שם ישנה קהילה דתית גדולה וחזקה של בערך 500 אברכים.

בכלל לקהילה ישנה שייכות ישירה לחב"ד. הרב יוסף מאזאל ע"ה, שהיה בנו של חסיד נלהב של כ"ק אדמו"ר הצ"צ נ"ע, שקירב באהבת ישראל חסידותית פנימית את המדריך החשוב של הקהילה הנזכרת, ר' זאב וואלף שיחי' גרינבערג, שנולד בארגנטינה. הוא השפיע בו כל כך, עד הוא נעשה טופח ע"מ להטפח. הוא עצמו העמיד את הקהילה הנזכרת המורכבת בעיקר מספרדים ממדינת טורקיה וסביבותיה. רובם של חברי הקהילה נודלו בארגנטינה ואחוזים גדולים של הוריהם אינם שומרי תורה ומצוות.

אמנם, ר' וואלף גרינבערג, תחת ההשפעה של האהבת ישראל האמיתית והחסידיית והחינוך הפנימי, אסף יחד בחורים אחדים וקירבם תחת כנפי השכינה עד שצמחו מהם הלוחמים בתקיפות עבור היהדות במובן המלא של המילה. הם נזהרים בכל הדקדוקים של תורה ומצוות ומוסרים את נפשם על חינוך הבנים והבנות ברוח ישראל סבא.

כעת, אין להם רב או חכם ואפי' לא שוחט, למרות זאת הכל אתם בסדר מסודר ומאורגן במשמעת חזקה.

יש להם הרבה קביעות עתים לתורה בבוקר לאחר התפילה ובערב כמה שעות יפות, וכן בשבת ביום. השיעורים הינם בחומש עם פרש"י בקצושו"ע עם מסגרת השולחן, עין יעקב, מדרש רבה וראשית חכמה, כשהכל מתורגם לספרדית.

כאשר אחד לא מגיע לקביעות הלימוד, מזכירים לו ושואלים אותו איפה היה, ובאופן כזה אצלם בתי המדרש בלעה"ר מלאים עד אפס מקום בעת זמני הקביעות.

לדאבוננו, ניכר אצלם מחסור במלמדים ומלמדות אבל למרבה האושר ממלאים הם את החיסרון על ידי אמונה ובטחון והתמסרות גדולה לאמת. זהו אינו דבר נדיר לראות שמצווים למישהו ששייך לכך, שישגור את חנותו ויהיה מלמד והאדם ממלא זאת בשמחה.

בביקור הרב בוימגארטען למד איתם והתוועד עמם התוועדות חסידיית אליה נמשכו מאד. הם ישבו שעות ועסקו בדברי תורה וחסידות שדברו עמם.

הרב בוימגארטען סיפר באיזה חום אירחוהו, בכלל הם מקבלים אורחים ובפרט בני תורה ובפרטי פרטיות שליח מצאגו"ח ומכ"ק אדמו"ר שליט"א. הוא חילק להם חתיכות מצה שמורה שכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו בערב פסח במיוחד למטרה זו בידו הק', והם לקחו זאת בהדרת קודש מיוחדת.

הם העריכו את הזכות שכ"ק אדמו"ר שליט"א חושב אודותם.

בתשעת-עשרת הימים בהם היה אצלם, חזר מאמרים רבים ושיחות קדושות מרבוה"ק נ"ע - ויבדל לאוי"ט כ"ק אדמו"ר שליט"א. הוא ייסד שם קביעות ללמוד תניא ולומר בכל יום תהלים לאחר התפילה לפי התקנה של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע זי"ע.

במשך זמן שהותו של הרב בוימגארטען אצלם הם למדו גם ניגונים חסידיים-חב"דיים לבביים, ובמיוחד את הניגון דרך אלוקינו שכ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל בחסדו ללמד את הקהל בשמח"ת האחרון לפנות בוקר.

בכבוד גדול ליווה אותו קהל גדול למטוס כאשר נסע לביתו, וכפי שהרב בוימגארטען מוסר שהפרידה הייתה מאד מרגשת ומרשימה והצעירים שרו ניגונים ספרדיים.

הקהל הגדול מסר פדיונות ובקשות לכ"ק אדמו"ר שליט"א על ידי השליח, וכמה פעמים ביקשוהו שלא ישכח מהם ויבקש מהרבי שליט"א שיזכרם על דעתו הק' ויתעניין בהם וישלחם להם לעתים קרובות שלוחים ומחנכים, שוב"ם, מלמדים וכו'.

לטובה ייזכר הנשיא שלהם מר שמעון לוי נ"י.

בהגיעו לביתו מהשליחות, הרב בוימגארטען העביר דו"ח מלא לרבי שליט"א מהנסיעה, שעשה נח"ר גדולה.

הרבי שליט"א מתכנן לשלוח לשם שלוחים ולהביא משם תלמידים מתאימים לתו"ת שישתלמו בלימוד התורה ויספגו ברוח החסידות, בכדי שבבואם לשם יפיצו את המעיינות הק' ועל ידי זה יעזרו במחסור במדרכיים ומנהיגים רוחניים.

(קובץ ליובאוויטש, שנה ד', חוברת ג' - כסלו-תמוז תשט"ז)

התועדות י' שבט תשט"ז

ועד המסדר המרכזי בניו יורק שלח קריאה לבתי הכנסת ואנ"ש, בהם הוא עורר לארגן התועדות י"ד שבט, ובעת ההתועדות לחזור מאמר חסידות, דבר תורה או סיפור מכ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע. גם צורפו מנהגי היארצייט שבשעתו יצאו על ידי כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בהרבה בתי כנסת וכן בבתים פרטיים נערכו התועדות, בעזרתם של החברים מצעירי אגודת חב"ד ותלמידי התמימים שי'.

.. בביתו של ר' מנחם מינץ, ברוקלין. המדברים: הרב ר"ד בוימגארטען, ר' מנחם מינץ, הת' חיים מינץ, התי יוסף צעטער, הת' י"ק מארלאוו.

(קובץ ליובאוויטש, שנה ד', חוברת ג' - כסלו-תמוז תשט"ז)

השתתפותו בחתונה

מוצש"ק מקץ, זאת חנוכה בלוס אנג'לס קליפורניה, נערכה ברוב הדר חתונת ידידנו מזה"ר אברהם יעקב גולדברג עב"ג מרת הינא מאטיל יחיו.

החתן הוא עובד פעיל בצעירי אגו"ח ובמיוחד בחינוך, בה הוא וכלתו מתמחים במיוחד.

בהתאם למנהג חסידי חב"ד, שקודם החופה חוזר החתן מאמר חסידות, החתן חזר את המאמר בהתרגשות גדולה באנגלית, שעשה רושם בלתי רגיל על האורחים והשומעים.

בחתונה היו בין שאר האורחים החשובים שנראו: הרב מנחם שמואל דוד רייטשיק, בא כחו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בחוף המערבי, הרב צבי כהנא האדמו"ר מספינקא, הרב דייטש, הרב רוטנברג, והשליח המיוחד של מרכז צעירי אגודת חב"ד, הרב דובער בוימגארטען.

הרב ר"ד בוימגארטען במשך ביקורו בלוס אנג'לס חזר מאמר חסידות בבית המדרש ספרד וכן התוועדות עם תלמידי התמימים ואנ"ש ועוררם על קביעות עתים לתורה בנגלה ובדא"ח לקבוע התוועדויות חסידיות ובכלל לפעול במרץ בכל עניני מוסדות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(קובץ ליובאוויטש, שנה ד', חוברת ג' - כסלו-תמוז תשט"ז)

רפואת אבי

הרב לייבל באומגרטן היה בגיל העמידה כאשר הרבי קיבל על עצמו את הנשיאות בשנת תשי"א. הוא סבל מקטרקט, ושאל את הרבי האם עליו לעבור ניתוח. תחילה יעץ לו הרבי לדחות את הניתוח, ואם תעשה עליו קשה הקריאה יבקש ממישהו אחר שיקרא עבורו.

לאחר שנים משהלכה הבעיה והחמירה, שב ר' באומגרטן ונועץ ברבי. בפעם הזאת הורה לו הרבי לגשת אל הד"ר רוזנהורט, מנתח עיניים ידוע שכבר טיפל במקרים דומים ברבי מוויד'ניץ, ברבי מקופישיניץ ובאדמו"רים נוספים.

הד"ר רוזנהורט הסביר כי הסרת הקטרקט היא ניתוח שגרתי: "אם החולה נותר יציב כמעט ואין כל סיכון בדבר", אמר.

המלים האחרונות הדליקו נורת אזהרה אצל ר' באומגרטן. הוא סבל משיעול כרוני, ומה יקרה אם יקבל פתאום התקפת שיעול בעיצומו של הניתוח? החליט אפוא ר' באומגרטן לדחות את העניין. ככל שחלף הזמן, הלך מצב הקטרקט והחמיר ובסופו של דבר נתן ר' באומגרטן בליט ברירה את הסכמתו לניתוח. הרופא שוחח אתו לפני שהחל בניתוח, ותוך כדי שיחה הציג בפניו תמונות של הרבנים בהם טיפל. מנדל, נכדו של ר' באומגרטן, שהיה אז תלמיד ישיבה, הציג בפני הרופא את תמונת הרבי.

"האם אוכל לשמור אצלי את התמונה?", שאל הד"ר רוזנהורט. מנדל הסכים, כמובן.

הניתוח הוכתר בהצלחה, אך למחרת היום הצטבר גוש דם מדאיג בעינו של המנותח. כיוון שר' באומגרטן היה יהודי בשנות השמונים שלו הייתה זו סיבה לדאגה. מנדל ואחיו בערל מיהרו אל "770" לעדכן את הרבי במתרחש, אך הרבי ביטל זאת בהינף יד: "אין בכך ולא כלום".

שני האחים רשמו לפניהם את השעה המדויקת בה נאמרו הדברים ומיהרו לשוב אל בית הרפואה כדי להעביר לבני המשפחה את הבשורה הטובה.

בהגיעם, מצאו את כולם במצב רוח מרומם. גוש הדם נעלם! כאשר שאלו את הרופאים מתי בדיוק ארע הדבר, התברר שהיה זה בדיוק באותה שעה ששמעו שני אחים את דברי ההרגעה של הרבי.

הד"ר רוזנהורט, ששמע את סיפור הדברים, לא חדל לספר בפני חבריו הרופאים בבית הרפואה את דבר המופת שחולל הרבי. בני משפחת באומגרטן מסרו לרבי כי הרופא מפזר דברי הלל ושבח על הנס, והרבי הגיב בפשטות: "ה' יעזור שמופתים יהיו תמיד בדברים בריאים..."

(דורש טוב לכל עמו, 218)

מופת במצולות ים

מספר הרה"ח פנחס בוימגארטען: אחד מהדברים שהרבי ביקש מאבי לעשות היה לנסוע מבואנוס איירס, צפונה לברזיל.

הסיבה לכך היתה, שהיו הרבה כפרים ועיירות יהודים בהם היו גאוצ'וס יהודים - בוקרים יהודים. הם עשו חיל בגשמיות אבל מבחינה רוחנית, היו חסרים הרבה דברים.

בכדי לחצות מהצד הארגנטינאי לצד הברזילאי, היתה מעבורת מאולתרת. לא היתה אונייה גדולה מספיק, אז רק רכב אחד היה יכול לעבור בפעם.

בזמן שהמתין, הגיעו עוד שני יהודים, והם הסתכלו על אבי ואבי הסתכל עליהם, ואז הוא שאל אותם, "איר זייט אידען - האם אתם יהודים?" הם ענו, "כן, אבל תשכח מזה, אנחנו לא מאמינים באלוקים. עברנו את המלחמה עכשיו אנחנו חיים, ברוך ה' שאנחנו חיים, ואל תנסה למכור לנו שום דבר על אלוקים..." הם התחילו, מיד, באופן שלילי.

אבי לא אהב את זה, אבל לא רצה להתעמת אתם.

זה היה י"ב תמוז - חג הגאולה של הרבי הקודם.

באותו חדר היה סניף דואר קטן, אז הוא שלח מברק לרבי, כיון ש"ב תמוז היום והוא כאן בודד, הוא מבקש שהרבי יחשוב עליו.

היות שהאנשים האלה לעגו לו והוא לא היה מעוניין כל כך להתעמת אתם ב"ב תמוז, הוא ביקש רשות מהקפטן לשבת בתוך האוטו במקום לשבת בתוך האונייה.

זה היה לא רחוק ממפלי איגואסו, אחד מהמפלים הכי גדולים בעולם. המים זורמים שם מאוד, מאוד חזק.

סירת בננה הגיעה ונגעה באחד מקרשי הספינה, והרכב התהפך ונפל לתוך המים. הרכב נפל. היתה שם בועת אוויר קטנה.

הוא ניסה לפתוח, לדחוף את הדלת - בכדי לפתוח אותה. הדלת לא נפתחה, הוא ניסה לנשוט, הוא אמר לי שבזמן שהוא נפל, כל חייו עברו מול עיניו כמו סרט. כאשר היה צעיר, כאשר גדל מעט, עם הרבי הקודם, עם הרבי.

ואז הוא הרגיש לפתע, מהלחץ העצום, החלון התפוצץ. פשוט התפרק לרסיסים. הוא הרגיש כאילו מישהו תופס אותו מאחורה, וסוחב אותו למעלה. דרך אגב, הוא לא ידע לשחות. והוא צף למעלה כמו חץ.

שני האנשים האלה הגיעו אליו והם התחילו לבכות - פשוט בכו. הם אמרו, "אנחנו נמצאים כאן לעתים קרובות וזה לא פעם ראשונה שדבר כזה קורה. מעולם לא עלה מישהו בחיים. זה סימן שיש אלוקים בעולם".

בהתוועדות י"ב תמוז, הרבי, לפתע, הסתובב לעבר דודי מענדל ואמר, "וואו איז בערל - היכן בערל? תאמר לחיים עבור בערל!" והרבי אמר לו שיאמר על כוס גדולה. שהוא יאמר 'לחיים' עבור אחיו. הוא אמר 'לחיים' עבור אחיו.

מאוחר יותר, אבי חזר לניו יורק, והיתה לו יחידות. הדבר הראשון מיד כשהוא נכנס, הרבי שאל, "איך האב געטראכט וועגען דיר, צי איך האב נישט געטראכט וועגען דיר? האם חשבתי עליך או לא חשבתי עליך?!"

(תורת חיים 564, הפגישה שלי. מופיע גם בדורש טוב לכל עמו ע' 243, התקשרות ע' (ושם - מכתב של בחור המתאר זאת). באור החסידות גליון סד ע' 20 מרשימת חתנו ליפסקר, פרשיות עם הרבי שמות ע' 21.

ביהלומים מספרים ע' 150, הובא הסיפור בהוספה (משמעותית):

"הרב בוימגרטן היה מוטרד בעיקר מכך שהתפילין שלו היו במכוננית, ועתה אין לו תפילין להתפלל בהן ביום המחרת. הוא חיפש את הדרך המהירה ביותר להגיע לבואנוס איירס ואף הזמין לשם כך טיסה במטוס פרטי, אך התברר לו כי גם אחרי כל המאמצים ינחת למחרת בנמל התעופה זמן קצר לפני השקיעה.

הוא מיהר אפוא לשגר מברק אל הקהילה היהודית בבואנוס איירס וביקש שיביאו לו תפילין לנמל התעופה למחרת לפנות ערב.

הנסיעה התנהלה כמתוכנן, וכל הזמן הזה לבו היה מלא צער על שאין לו תפילין. הוא נאחז בתקווה שסיפיק להניחן עם נחיתתו בבואנוס איירס, ואכן בצאתו מנמל התעופה מצא את אנשי הקהילה מקבלים את פניו אוחזים בידיהם... ספר תורה הם חשבו שמכובד יותר לקדם רב חשוב כמותו בספר תורה מאשר עם תפילין...

הרב בוימגרטן ביקש תיקון על שלא הניח תפילין באותו יום הרבי הורה לו לשנן את הלכות התפילין וללמוד עניינים בתורת החסידות המדברים על שעבוד הלב והמוח שזו הכוונה בהנחת התפילין".

הקפה עבור שובה ישראל

בהקפות של יום שמח"ת תשי"ז, מלבד הפסוקים שהרבי קנה עבור כפ"ח ועבור הבחורים כדלעיל, קנה הרב מספר פסוקים בעד אנשים שונים (שאינם נוכחים) וכן בעד החברים והחברות בקהילת 'שובה ישראל (קהילה אורתודוקסית בבואנוס איירס שבארגנטינה, לחברי קהילה זו היה קשר קרוב עם הרבי, ושליח הרבי הרב בערל בוימגרטן פעל רבות בקרב הקהילה).

(קובץ "הקפות ביים רבי")

קירוב נפלא

בשנים הראשונות לנשיאותו התנהג הרבי לרוב כידיד ורע עם מכריו. היה זה הרה"ח ר' בערל שי' בוימגרטן שכשהגיע אז לביקור ב-770 הושיט לו הרבי יד ואמר "שלום עליכם בערל"... אך בערל נשאר עומד כששתי ידיו על צידיו. באותו רגע הבחין הרבי באורח נוסף שהגיע זה עתה והושיט גם לו את ידו ל"שלום עליכם". הלה הושיט את ידו, וכמעט שהספיק. בערל הזדרז וסטר לו קלות על ידו המושטת. אמר הרבי לבערל בחיוך: "ס'איז פארן איין נארמאלער איד, און דו ווילסט אים מאכן אויך פאר א משוגע?" ["ישנו יהודי נורמלי אחד. רוצה אתה לעשות גם אותו למשוגע?"].

באותן שנים ראשונות עמד הרה"ח ר' ב. לצאת לשליחות והוא נכנס לפני כן ליחידות לכ"ק אדמו"ר שליט"א. הרבי ניאות ובירכו - אך בלי סירטוק! ("הי חבוש מגבעת). ר' ב. נשאר על עמדו, שותק. שאלו הרבי בחיוך: "ס'געפעלט דיר נישט?" והוא שותק אחרי כמ"פ נעמד הרבי, לבש את הסירטוק, - חגר עצמו באבנט, ובירכו שוב...

(בית חיינו 117, ע' 34)

ביקור האדמו"ר מראחמסטריווקא

מספר הרב משה גרונר ע"ה: יום אחד לאחר תפילת מנחה סימן הרבי לחסיד ר' בערל בוימגרטן לגשת אליו. הרבי אמר לו שברצונו לנסוע לכתובת מסויימת, וביקש ממנו להסיע אותו מ-770 אל היעד המבוקש.

כעבור כמה דקות יצא הרבי, נכנס למכוניתו של ר' ר' בערל והגיש לו פיסת נייר עם כתובת מסויימת בוויילימסבורג. לפני שהגיעו למקום ביקש הרבי מהנהג שיעצור רחוב אחד לפני הכתובת המיועדת, כדי לא לעורר תשומת לב מיותרת. הרבי יצא וכעבור חצי שעה שב למכונית וביקש מהנהג לחזור ל-770. ר' בערל הסתקרן אצל מי הרבי היה, הוא חזר לכתובת ושאל מי גר כאן: הרבי מרחמיסטריווקה, רבי יוחנן, נמצא כאן, בדירת האירוח שלו - באה התשובה...

(הקצרים, ע' 66)

חלוקת המצוה

להלן מקרה מעניין שאירע בערב חג הפסח תשי"ז. החסיד הרב דובער בוימגרטן ז"ל, שניצב בראש פעילות מסועפת של הפצת יהדות בקולגים ובאוניברסיטאות ברחבי ארצות-הברית וקנדה, עמד לקיים מסע בן כמה חודשים על-פני ארצות דרום אמריקה. קודם נסיעתו נכנס פנימה אל הקודש וקיבל מידי הרבי מצות יד. הרבי הורה לו לחלק ממצות אלו, בשמו, בכל מקום שאליו יגיע. לגבי גודל המצות שיחלק, הוסיף הרבי ואמר כי אין הכמות קובעת אלא האיכות. במידת הצורך, הטעים הרבי, יוכל לשבור את המצות ל"פירורים ופירורי-פירורים" ולחלקם.

הרב בוימגרטן אכן ביקר במקומות רבים, ואף-על-פי שכבר השלים את רוב המסלול המתוכנן, לא נזקק לצורך במתן "פירור" בלבד מהמצות. ואולם לקראת סוף מסעו הגיע לאחת הקהילות החרדיות בבואנוס-איירס, ושם פגשו קהל רב כל-כך שביקש לזכות ולו בחתיכה קטנה מהמצות של הרבי. אז נאלץ הרב בוימגרטן להשתמש בפיתרון שהציע לו הרבי ולחלק לכל אחד מהמהבקשים - פירור קטן...

יצוין כי בעקבות ביקור זה נוצר קשר איתן בין הרב בוימגרטן לבין יהודי בואנוס-איירס, קשר שהעמיק עוד יותר עם צאתו לשם (בתחילת שנת תשכ"ג) בשליחות-קבע של הרבי.

(התקשרות רחצ)

רודף שלום

יש סיפור ששמעתי על ר' בערל בוימגארטן, שהיתה תקופה שהוא הי' משגיח באחת מהישיבות בקראון-הייטס. פעם אחת הוא הציץ לאחד החדרים, ורואה איזה בחור מתנהג באופן שלא נסבל

בשום אופן בד' אמות של תומכי תמימים... הוא חשב שזהו זה. בחור בישיבה, שמתנהג כך... הוא החליט שהוא ישלח אותו מהישיבה.

לפני שהוא עשה את זה, הוא רצה לקבל אישור מהרבי, שהוא עושה את הדבר הנכון. אז הוא כתב לרבי, שהוא ראה מה שהוא ראה והוא רוצה לשלוח את הבחור מהשיבה.

הרבי ענה לו: "ראה אבות דר"נ פ"ד".

שם כתוב אודות אהרן הכהן, שכשהי' רואה איזה אדם שעושה מעשה לא טוב, במקום לנזוף בו על מעשיו, הי' ניגש אליו בהזדמנות ומתחיל לשבח אותו, עד כמה הוא אדם טוב ונעלה וכו'. אותו אדם, הי' עושה חשבון עם עצמו, שאם אהרן הכהן חושב עליו כך, לא ראוי שהוא יתנהג באופן בו הוא התנהג, וכך הוא חזר בתשובה.

ר' בערל בוימגארטן קלט מה הרבי רצה לומר לו בזה. למחרת הוא ניגש אל הבחור ואמר לו כמה הוא מעריך אותו, איך שהוא אחד מהבחורים הטובים ביותר בשיבה. ביום שאח"כ הוא שוב דאג לשוחח איתו, ולומר לו בדרך-אגב איך רואים את העדינות שלו על הפנים, ושהנפש-אלוקית שלו מאירה בגילוי כל-כך, וכך הלאה. למותר לציין, שאותו בחור חזר בתשובה שלימה, והקים בית יהודי-חסידי למהדרין.

הרבי בעצם אמר לו: תראה בבחור את הדברים הטובים שבאמת נמצאים בו, רק שאינם באים לידי גילוי.

(ר"ב לאזאר, דרך תמים, ב' ע' 61)

הדרך הנכונה לקרב

[מספר הגה"ח החוזר הר"ר יואל] שמעתי מהרב בערל בוימגרטן ז"ל, השליח הראשי בזמנו במדינת ארגנטינה שקירב המוני יהודים ליהדותם, שפעם הכיר בחור שהחל להתקרב ליהדות אבל היה לו קשר עם נכרית. לאחר שהסבירו לו את חומרת העניין הוא הצליח לפעול שהיא תתגייר. היא אכן התגיירה כדת וכדין, אבל אחר כך התברר שהבחור כהן ואסור בגיורת. אלא שבשלב זה כבר לא הצליחו לפעול עליו להניאו מלהתחנן איתה. כל הרבנים שניסו להסביר לו את חומרת האיסור וחילול הכהונה וכו', לא הצליחו להזיזו מהחלטתו.

הרב בוימגרטן סידר לו 'חידות' אצל הרבי והוא הסכים לבוא ולשמע מה יאמר הרבי. הרבי אמר לו כך: "בטח שמעת שאומרים עלי שאני למדן גדול, ויש אנשים גדולים ממני, אבל גם האנשים הגדולים ביותר, עד כמה שיעבדו ויזככו את עצמם כל ימיהם, אם הם לא נולדו כוהנים - למעלת קדושת הכהונה הם לעולם לא יגיעו. הכהונה היא קדושה שהקב"ה נותן מלמעלה; ואילו האדם בכוחות עצמו לעולם לא יוכל להגיע למעלה זו. ולך הקב"ה נתן את המתנה הנפלאה הזו, את הקדושה המיוחדת של הכהונה".

בסיום ה'חידות', אחרי שהרבי גמר לתאר ולהפליא את גודל ערכה של הכהונה, אמר הבחור בעצמו: "אכן, אין זה ראוי לחלל קדושה נעלית זו. לא אשא את הגיורת".

הרבי לא נכנס להסביר לו את חומרת האיסור או את גודל העונש; הוא רומם אותו ואז ממילא הדברים השליליים יצאו ממנו.

אבל חשוב להבהיר: מדוע באמת דברי הרבי השפיעו על הבחור? ראשית כל, עצם הרעיון המרומם כבר עלול להשפיע טוב יותר על האדם מאשר הדגשת השלילה. כאשר מרוממים את האדם, הפעולה עליו הרבה יותר מועילה. אבל בנוסף לכך, זה תלוי גם איך אומרים את הדברים. חז"ל אומרים "דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב". לא מספיק שהדברים יצאו מן המוח; הם צריכים לצאת גם מן הלב. חשוב מאוד עד כמה האומר מתכוון ברצינות ועד כמה העניין נוגע לו. מלבד כוח השכנוע המיוחד של הרבי, הרי שעיקר העניין הוא - האכפתיות. מצבו של הבחור נגע לו בעומק נשמתו, והשתדל בכל מאודו שיהיה לו את הטוב ביותר עבורו. הדברים שאמר נבעו לא רק מן המוח אלא מנימי נשמתו ופעלו את פעולתם.

(המועדים בחסידות עמוד 274. השביעי ע' 426)

תלמידי הרד"ב

אחד השלוחים הראשונים ששיגר הרבי ל'חוצה' היה הרב החסיד רבי דובער בוימגרטן. הוא היה מיוזמי ה'פגישות' עם סטודנטים באוניברסיטאות וכדומה, ופעל רבות גם במילנו שבאיטליה (על מצבתו נרשם בין השאר: "עוסק בצורכי ציבור ורב פעלים ורבים השיב מעון . . הרביץ תורה ברבים ועסק במסירות נפש בהפצת היהדות והמעיינות, שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א במדינת ארגנטינא"). הוא היה השליח הראשון של הרבי ארגנטינה.

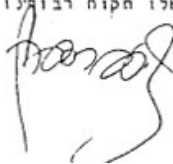
במכתב אישי מרתק שכתב בחורף תשל"ב הוא כותב בין השאר: "לימדתי בתור ראש ישיבה בישיבת חפץ-חיים, חמש שנים בהצלחה גדולה הן על אתר שנשתנה מצב התלמידים לגמרי לטוב מהקצה אל הקצה והן בשילוח תלמידים לישיבות. הצלחתי לשלוח כל"ה [53=] תלמידים לארץ-הקודש ולצפון אמריקא וגם אחדים מהם שלא יכולתי לשכנעם לנסוע לתומכי-תמימים נסעו לקול תורה, סלבודקה, פוניוויזש והדומה. וגם כאן נודעו תלמידיי בידיעותיהם בתורה וביראת שמים וכו'".

להלן קטע מאגרת של הרבי אודות הסתדרותם של תלמידים ששיגר לישיבת תומכי תמימים המרכזית (האגרת עצמה נדפסה באגרות קודש כרך יז עמ' עא אך שם נשמט הקטע שלפנינו):

(התקשרות רכה)

במיט אדונח סני התלמידים שי' כו' בודאי יומד בקשור סכתבים
עם אוהם מתישיבה כאן הסודיעים עריו וישאלם בפרטיות, כי כנראה שעדיין
חסר הרבה עד שיהיו כלסוננו הוא, נסחררו בסדר טוב, וסובגן שהטאלה על דבר
המצב בסועל-חצי ענין הוא, כי העיקר הוא לדעת הסיבות הסונעות סידור טוב
בכדי לסלק, שבהה יש לעשות בזה גם ממקומו הוא, ובידיעה סיבות אלו
ואספריה ביטולם, הרי חלוי גם פחרון הטאלה באם להתקנין אדונח עוד חלסיריני

להמברק שלו וחוכנו גם סיני, שיקרא בעת רצון על הציון הקי
של בייק מוייח אדמו"ר זקוללהיה נכבים זייע, וכן להבשוים סכתות ליסוד
לכל היום כולו, "יהי רצון שיקום גם בחלסירים אלו תקוח רבותנו נשיאנו
שהיו חסירים יראי שמים ולומדים"

בברכה לבשוים
יעניי יהי ויכח

נחת לרבי

כאשר שאלו את הרבי מדוע הוא מפלה את בערל בוימגארטן ומכניס אותו לחדר היחידות של אדמו"ר הריי"צ השיב שזה בגלל שהוא עושה נחת לרבי [ער טוט אין מסיבות שבת" הוא פועל, במסיבות שבת"].

(תשורה דורון תשע"ח, ע' 40)

שבת לסטודנטים

יום אחד, כאשר ר' בנימין עדיין שהה בקראון הייטס, היתה לו הפתעה נעימה לפגוש את הרב גאלדבערג (נפגש עמו לפני"ז בווקו) ב"עס-און-בענטש". והרב גאלדבערג הסביר לו שעזב את משרתו בווקו, ועכשיו הוא ה"ראבאיי" של ה"הלל" ב- Penn State University. ואמר לר' בנימין שהוא עדיין זוכר הרושם הטוב שעשה עם ר' משה הרסון בווקו, וביקשו לארגן שבתון אצלו ב"הלל" עם כמה מחבריו בשביל התלמידים. ר' בנימין הסכים לזה.

בפועל יצא שהשבתון אורגן לש"פ לך לך, כשבועיים לפני נסיעתם לאוסטרליא. הוא נסע לשם עם ר' יוסף גאלדשטיין, ר' שמואל לו ור' חיים סוויד ור' דובער בוימגארטען.

הם תלו מודעות בה'קמפוס', עם ציור מר' הענדל ליבערמאן של חסידים רוקדים עם המילים "Join us for a Chassidic Experience", ומה מאד התפלאו כאשר הגיעו שלש מאות תלמידים להשתתף בסעודת שבת! התברר שהרבה מהתלמידים שמעו על חסידים אבל מעולם לא ראו אותם, ובפרט חסידים המדברים אנגלית, ולכן סקרנותם הובילם לסעודה.

השבתון בכלל פעל רושם חזק על התלמידים, וכמה מהם התקרבו ליהדות בהמשך לזה. כמה שבועות לאחר² באו לשבת ל 770, ונכנסו ליחידות עם הרבי - אבל באותו זמן כבר היה ר' בנימין בדרכו לאוסטרליא.

באותו שבתון היה בחור שישב כל הזמן והאזין בהתעניינות והתרזכות לכל הדיבורים וכו', ובמוצאי שבת שאל את ר' בנימין אודות הישיבה, וכמה עולה השכר לימוד ושאלות כיו"ב (ור' בנימין ענה לו שהוא לא יודע כלום אודות השכר לימוד, כי הוא לא שילם כלום). לבסוף, הבחור - יעקב חנוכה - הגיע ל 770 עם הקבוצה הנ"ל וגם נכנס ליחידות שארכה בערך כשעתיים. הרבי הורה לו לבוא ללמוד ב770, אע"פ שלא ידע "אל"ף-בי"ת" אפילו. הרבי אמר אז להנהלת הישיבה ש"הוא יהיה הראשון של אלפים". בהמשך הוא אירגן את הפגישות עם חב"ד במשך השנים, שתלמידי הקאלעדז'ים יבואו לקראון הייטס "לחוות" שבת יהודית, שמזה נתרשמו רבים והתקרבו ליהדות.

(מיין גענעראל בע' 5)

חתונת הרב נחמן סודאק

[אודות ר' נחמן סודאק] כשכ"ק אדמו"ר הורה לו ביחידות שחתונה יהי' בלונדון ויהי' החתונה התחלת השליחות, נתאכזבת הרבה, כי רצה שכ"ק אדמו"ר זי"ע יהיה המסדר קידושין.

ביקש שכ"ק אדמו"ר ישתתף לכל הפחות ברוחניות. כ"ק אדמו"ר ענה "נישט נאר אין רוחניות נאר אויך אין גשמיות". לחתונתו באו שלושה שלוחים בשליחות כ"ק אדמו"ר: ידידו ר' לייבל ראסקין שנשלח אז בשליחות כ"ק אדמו"ר אל כמה עיירות באירופא, וגם בא אז בקשרי שידוכין עב"ג שתחי' [להבדיל בין חיים לחיים]. הר' יוסף ווינבערג שהי' במדינה אחרת באירופא אז, והר' בערל בוימגארטן, שניהם היו ג"כ באירופא מסיבות שונות.

בשעת החתונה הגיע טעלעגראם מכ"ק אדמו"ר עם ברכות מזל טוב. ונמצא שהי' כאן השתתפות גם בגשמיות.

(מיין נחמן ע' 25)

כמה ימים לפני החתונה עשו מסיבת תנאים ובו השתתפו כו"כ מזקני החסידים, ובו ייסדו צעירי אגודת חב"ד דאירופא. הי' ישיבה (אסיפה) לכמה שעות, ור' בערל בוימגארטן רשם מזה פרטוקול שנשלח לכ"ק אדמו"ר. הפרטוקול הוא בן ששה או שבעה עמודים וישנו בנמצא.

(מיין נחמן ע' 26)

שנות הכ"ף

ניגון מקורבי הרד"ב

[י"ט תשרי ג' דחומה"ס תשכ"א] בהתוועדות נכחו כמה יהודים מארגנטינה שהגיעו בהשתדלות ר' בערל בוימגארטן אחר כך ניגנו את הניגונים "עזרני אל חי" ו"מפי אל" באמצע ניגון זה ניגב הרבי את דמעותיו.

(ימי 770 ע' 69)

כל השבעים אומות!?

[בדו"ח מאסיפת צא"ח שנמסר לפני הרבי נאמר:] אז מסר הר"ר דובער בוימגארטן אודות עבודות וביקורו בהמדינות שבהם ביקר אח"כ דיבר הר"ר יצחק גראנער (כאן הפסיקו אד"ש ושאלו: אלע שבעים אומות? וואס פאר א מדינות? ער איז ארומגעפארן אין אלע שבעים אומות [באילו מדינות? הוא נסע בכל השבעים אומות?]) [כוונתו לר' ד"ב בוימגארטן], והוסיף הנ"ל [רצ"ה גאנזבורג], שדיבר אודות לונדון ואיטליא, אודות מייפעלס, ומילאן ולונדון).

(שיחות קודש תש"כ ע' 62)

תודה פרטית בשמי

פעם הי' הרב בערל בוימגארטן ע"ה צריך לעבור משפט מסוים, וכתב ע"ז לרבי לבקשת ברכה. הרבי מסר להר' חדקוב שיתקשר לר' מרדכי הארליג ע"ה ולהרב ש"א קזרנבוסקי ע"ה ולהר"י דזייקאבסאן ע"ה, וצויה עליהם ללכת. ובסופו של דבר, אחרי היסוסים של פסק השופט, שבזכות הרבנים הזקנים שישבו - כאן נפסק המשפט לטובתו ולנצחונו. אחרי המשפט מסר הרבי ע"י הרב חדקוב שימסרו לשלשה אנשים הנ"ל "תודה פרטית בשמי"...

כשיצא הרבי ב'גזירה' הידועה שלא לשתות משקה יתר על המידה כו', נכנס החסיד ר' בערל בוימגארטן ע"ה, אל הרבי והתאונן שבלי משקה אין הוא יכול להתוועד וכו', וענה לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גם אני מתוועד תמיד בלי משקה"...

בתחילת התקנה אמר הרבי להרב בערל בוימגארטן ע"ה בקשר להנחת תפילין דר"ת, שדרושים לכך שלושה תנאים: א) מקוה בבוקר. ב) לימוד חסידות קודם התפילה. ג) שהתפילין יהיו משלו (כי אם יצטרך לשאול מאחר, עלול לשכוח).

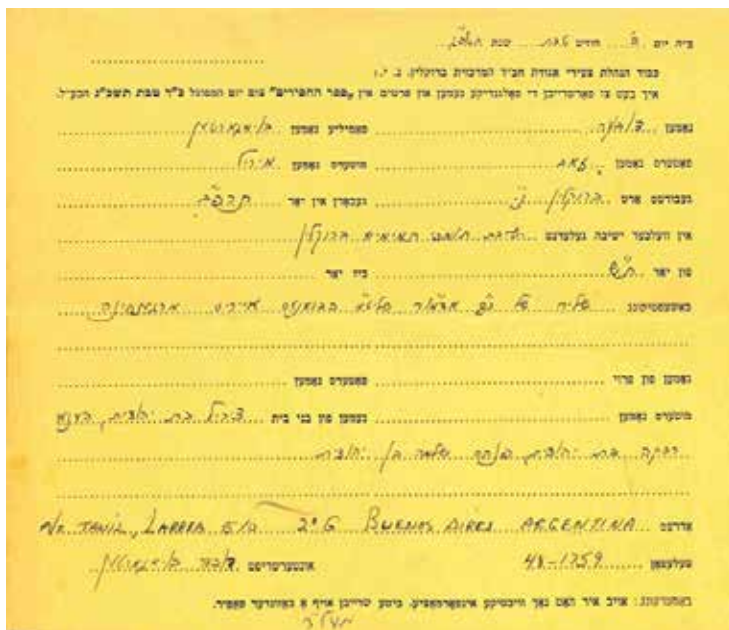
(בית חיינו, 128 ע' 30)

הקדשה ייחודית על סידור

כך למשל, דיווח שליח הרבי בארגנטינה, הרב החסיד ר' דובער בוימגרטן ז"ל שבשנים קודמות פעל בתחומים שונים באיטליה (במכתב לחבר מיום ד' לגאולה תשכ"ב):

"אביו של אחד התלמידים הראשונים שהתקרבו לחב"ד באיטליה ביקר אצל הרבי, הרבי הואיל, לפי בקשתי לכתוב בסידור בכתב יד קדשו "עבור.." ציין את שמו. מחווה בלתי רגילה"

(התקשרות שכח)

שנות הלמ"ד

עד מהרה ירוץ דברו

סיפר הרה"ח ר' שמואל דב סלפוי:

סבא שלי, שאני נקרא על שמו, היה חסיד של הרבי הרש"ב נ"ע. שמו היה שמואל דב טייטלמן (זה היה השם שבחר לעצמו כדי להימלט מגיוס לצבא הרוסי) ובשעתו הוא נשלח לאודסה על-ידי הרבי הרש"ב.

שנים מספר לאחר מלחמת העולם הראשונה היגרו סבא ומשפחתו לארגנטינה במסגרת הפרוייקט של הברון הירש שהביא יהודים מרוסיה לארגנטינה ונתן להם חלקות אדמה. כך הגיעה אמי לארגנטינה ובה נולדתי.

מאז שאני זוכר את עצמי, היה למשפחה קשר הדוק עם הרב דובער בוימגרטאן ז"ל, השליח הראשון של הרבי בארגנטינה. הוא היה בשבילנו כמו אבא רוחני. דאג לנו למצות שמורה לפני פסח, לאתרוגי קלבריה בסוכות ועוד רבות. עמדנו איתו בקשר הדוק, ובאמצעותו עמדנו גם בקשר עם הרבי.

בגלל הקשר עם ליובאוויטש עוד מרוסיה, ההורים יצרו קשר עם השליח של הרבי מיד עם בואו לארגנטינה, וזאת אף-על-פי שאנחנו התגוררנו בעיר רוטריו, בירת אבאסר, העיר השנייה בגודלה בארגנטינה, ואילו הרב בוימגארטן התגורר בבואנוס איירס. למרות המרחק הוא היה מבקר אצלנו לעתים קרובות.

אחרי החתונה שלנו, לפני כעשרים ושבע שנה, קבעו הרופאים שלא נזכה לילדים. הקביעה הדאיגה אותנו מאוד וכשהרב בוימגארטן נסע לרבי לאחד החגים, שלחנו איתו פ"ג, וביקשנו ממנו שכשיכנס ליחידות יבקש ברכה עבורנו.

מיד לאחר שיצא מהיחידות הוא התקשר אלינו - ובאותם ימים שיחת טלפון מניו יורק לארגנטינה לא היתה עניין פשוט כמו היום - וסיפר שהרבי ענה על בקשתו באמרו:

- הרי היא כבר נפקדה!

היינו המומים, אך התברר שאכן נושענו. ב"ה נולדה לנו בת שכיום היא עצמה אם לילדים.

(פרשיות עם הרבי, ויקרא, ע' 79)

באור פני מלך חיים

מספר הרה"ח פנחס בוימגארטן מארגנטינה:

באחד מ'תשעת הימים' בשנת תשל"ב, בהיותי חתן, 'ישבתי ב'זאל' של 770 למעלה, ולפתע נכנס המזכיר הרב קליין וקרא לי להיכנס לחדרו. כשנכנסתי, פגשתי שלושה אחים מארגנטינה שהצעיר שבהם לקה במחלה הנוראה בעורו. הסתבר שהשלושה הגיעו לארה"ב עם רופאו של הצעיר כדי לחפש תרופות חדשות, לאחר שהתרופות שניתנו לו בארגנטינה לא עזרו.

האח הצעיר הגיע עם אשתו לרבי בעקבות עצתו של יהודי בשם עבוד טלגם מבואנוס איירס שנמנה עם מקורביו של אבי והיה בשעתו ממייסדי "שובה ישראל". מר טלגם אמר לצעיר שאם יבקר בארה"ב ולא ייכנס לרבי, כל נסיעתו לא תהיה שווה.

כשנכנסתי למזכירות, הרבי קליין ביקש ממני לתרגם ולומר להם שהרבי לא מקבל אנשים במשך תשעת הימים, אך אם יישארו עד אחרי ט"ו באב, יוכלו להיכנס.

לאחר שהודעתי להם מה שהודעתי, יצאתי מחדר המזכירות יחד איתם והתחלנו לשוחח. השלושה נראו כאנשים בעלי אמצעים ואף הודיעו לי ששכרו קומה שלמה במלון בשדרה החמישית במנהטן לכל ימי שהייתם. אמרתי להם שלקראת היחידות מהראוי שיתכוננו בעשיית מצוות, כמו למשל להתחיל להניח תפילין. הם אמנם הלכו מיד ורכשו שלושה זוגות תפילין, ואני באתי אליהם יום יום כדי לעזור להם בהנחת התפילין.

לאחר ט"ו באב כתבתי עבורם את הפתקים והם נכנסו ליחידות אצל הרבי בלי הרופא. התלוויתי אליהם כדי לתרגם. בחדר היחידות היו כסאות מוכנים והרבי הורה להם לשבת, ואילו אני עמדתי בצד שמאל של הרבי. לאחר שהרבי קרא את הפתקים אמר כדלהלן (בתרגום מאידיש):

- לכל לראש, הדבר תלוי בעקרת הבית, שכל מה שהוא עתיד לאכול, יהיה כשר לחלוטין. זה תלוי באישה.

בפנותו לעבר האשה הרבי חיין והמשיך:

- לא משימה קשה, וכל אלה שרוצים לעזור לו להבריא - הידידים והקרובים - יעשו אף הם כך (להתחיל להקפיד על כשרות) ויעשו מה שיותר מצוות, וזה ימהר ויסייע לרפואתו השלמה.

בעודי מתרגם להם את דברי הרבי לספרדית, הרבי אמר לי:

- לא זאת אמרתי.

חזרתי על התרגום בשינוי, והרבי נענע בראשו הקדוש להסכמה.

לאחר מכן, הרבי פנה אלי:

- אמור לו האם הוא יכול להראות לי היכן יש לו את זה. (המחלה היא).

האח הצעיר הרים את חולצתו, והראה לרבי את מקום המחלה. הרבי קם מכיסאו הק', נשען על שולחנו הק', חבש את המשקפיים, הסתכל במבט מעמיק, ואז פנה אלי ואמר:

- פיניע, אמור לו שאינני רואה שם שום דבר.

הרבי ברך אותם וכן בירך את בתם שנשארה בארגנטינה. ואף שהיחידות כביכול נסתיימה, הרבי חזר וחבש את משקפיו ואמר לי:

- בקש ממנו האם הוא יכול להראות לי היכן זה.

ומיד אמר לי פעם נוספת: -

פיניע, אמור לו, שאינני רואה שם שום דבר.

כשהבינו שהיחידות נסתיימה, יצאו מהחדר, אך אני לא יכולתי למוש ממקומי מחמת הבהלה שאחזה בי לאור המחזה השמימי שראיתי בעיניי. המזכיר הרב גרונו נכנס וסייע לי לצאת. כששבה אלי רוחי שאלני המזכיר מה קרה וסיפרתי לו.

עוד באותו יום לקח אותו הרופא לבדיקה ואכן גילה לתדהמתו שהמחלה נעלמה.

(פרשיות עם הרבי, ויקרא, ע' 5-83)

החייתני

מספר הרה"ח ר' פנחס בוימגרטן: היה בחור אחד בניו-יורק שנתקרב ליהדות על-ידי אבי מורי השליח הרה"ח ר' בערל ע"ה כשעוד גרנו בניו-יורק. לבחור היה ראש מצוין ולפרנסתו עבד בסטטיסטיקה מתמטית. האב היה אתאיסט, אחותו התאומה של הצעיר נעשתה לנזירה לא עלינו, ואילו האם שאמנם האמינה באלוקים אך לא היתה שייכת לשום דת, הניחה לילדיה לעשות בעניין זה כרצונם. היא לא גילתה שום יוזמה ונמנעה אפילו מעשיית ברית מילה לבנה.

כך או כך, בעקבות פגישות ושיחות עם אבא ע"ה, הבן התקרב, עד שהביע רצונו הסכמתו לערוך ברית מילה. הברית התקיימה בביתנו ב־814 איסטערן־פארקוואי. עשינו את הברית יחד עם פדיון הבן, ואבי שלח לרבי דו"ח על עריכת הברית והודיע גם שהנימול בחר לעצמו את השם שניאור זלמן. למכתב צירף אבי משקה ומזונות מסעודת הברית ושלחם לרבי.

תשובת הרבי על הפתק הגיעה מיד לאחר מכן, וכללה רק מילה אחת מודגשת בשלושה קווים מתחתיה:

אחר כך סיפרו המשב"קים כי באותה תקופה הרבי נהג להרבות בצומות, אך המשקה והמזונות שקיבל מאותה ברית, גרמו לרבי לאכול.

לאחד אחד בית ישראל

הרה"ח ר' דובער בוימגרטן, שלוחו הנאמן והמסור של הרבי בארגנטינה, נתבקש פעם על-ידי הרבי לנסוע אל העיר הברזילאית הרחוקה ביילעם (על שמה של בית לחם התנ"כית), הממוקמת כאלף וחמש מאות ק"מ מסאן פאולו, ובה מצויה קהילה עתיקת שנים, מאז גירוש ספרד. הרבי הורה לו לחפש שם את היהודים ולעוררם.

הרב בוימגרטן הגיע כעבור כמה ימים לביילעם, התעניין על יהודי המקום, ופרסם כי "חכם בא לעיר" וינאם בבית הכנסת. יהודי העיר נתקבצו והרב בוימגרטן עלה על הדוכן והחל בנאום חוצב להבות, כאשר עיקר דבריו מוסבים על חומר איסור ההתבוללות והטמיעה בין הגויים.

תוך כדי נאומו, הבחין כי בפניה יושב בחור צעיר, ועל פניו נראים אותות אכפתיות והתעניינות מיוחדת. בתום הנאום אכן ניגש אותו צעיר וביקש להתייעץ עם הרב על עניין שמאוד מעסיק אותו.

הוא בחור יהודי העומד להתחתן השבוע ב... מנזר עם נוצריה ר"ל, והסבתא שלו אמרה כי זוכרת שלפני החתונה הולך החתן לבית הכנסת ועל כן הוא בא היום לבית הכנסת, מבלי שיידע כלל על הדרשה. והנה הוא שמע עתה מפי הרב דברים נוראים כי בחתונה שכזו הוא מנתק עצמו מהאומה היהודית, ואינו יודע את נפשו.

הרב בוימגרטן הבין מיד מדוע הרבי שלח אותו. הוא הזמין את הבחור לבית-קפה סמוך וישב עמו שעות ארוכות, עד ששכנע אותו לעזוב את הקשר עם הנוצריה. אלא שעכשיו היה עליו לדבר על לב הוריו שגם הם יסכימו להחלטה הנועזת הזו. לשם כך נשאר ללון בעיר, ולמחרת עשה היום בעבודת שכנוע, עד שהצליח ולקח עמו את הבחור לבואנוס איירס...

תוך תקופה קצרה מצא לו הרב בוימגרטן שידוך יהודי, הקים משפחה, וכיום אותו אברך הוא בעל בעמיו, ירא ושלם, חסיד ואיש מעשה בבואנוס איירס...

החסיד שלי מארגנטינה

לראשונה שמעתי עליו כאשר הרבי כינה אותו ברבים "מיין חסיד פון ארגנטינה" [-החסיד שלי מארגנטינה]. הסקרנות הטבעית, להכיר את "החסיד של הרבי" מארגנטינה, הביאה

אותי לשליח הרבי בארגנטינה, הרב צבי גרינבלט, שגולל בפניי את הסיפור המלא המסתתר מאחורי זקן העבות והלבוש החסידי של פרופסור אברהם יוסף פוליצינקי.

המוניטין שיצאו לשמו של פרופסור פוליצינקי ברחבי תבל, מקורם במה שכונה כבר אז "מדע העתיד". היותו אחד המומחים הגדולים ביותר בכל דרום אמריקה בנושא המחשבים, הקנה לו שם ומעמד בכל רחבי היבשת. אולם פרסומו בקרב יהודי דרום אמריקה, לא בא לו רק בשל מעמדו האקדמאי. פרופסור פוליצינקי היה ממנהיגי הבולטים של תנועת השמאל היהודית "חלוצית" בארגנטינה. הוא היה בעצם ה"אידיאולוג" הראשי שלהם. מאמריו האנטי דתיים החריפים, שפרסם בקביעות מעל דפי העיתונות, שימשו יסודות איתנים לסוציאליסטים השמאלנים של יהודי ארגנטינה.

המפנה הראשון התחיל בדרך פרופסורית מקורית... הקומפיוטר כך הרהר לעצמו הפרופסור יום אחד, בנוי על כך שהמסקנות נקבעות תמיד בהתאם לאינפורמציה המוזרמת ל"מחשב". כיצד, אם כן, בכל הקשור לדרך חיים מקבלים בני אדם החלטות ללא "עיבוד מדוייק" של כל האינפורמציה? במילים פשוטות יותר: פרופסור פוליצינקי החליט שהמאמרים התכופים נגד הדת שהוא מפרסם מדי פעם, יהיו הרבה יותר אמינים, משכנעים ומושלמים, אם תהיה בידו כל האינפורמציה על היהדות...

כשחיפש היכן יוכל להתעדכן בכל אינפורמציה על היהדות הגיע לשליח הרבי של אז, הרב דובער בוימגרטרן ע"ה. הוא פשוט היה היחיד מקרב רבני ארגנטינה, שהיה מוכן ללמדו יהדות, למרות הכרזתו הגלויה, שמטרתו היחידה בלימוד היהדות היא לבסס ולשכלל ככל הניתן את המאמרים נגד הדת... כמו שקורה לעתים בכל קומפיוטר טוב, כך אירע גם ל"מחשב הפנימי" של פרופסור פוליצינקי: הנתונים שאגר לתוכו, שינו לחלוטין, בצורה דרסטית, את המסקנות... הוא נאלץ אמנם להשקיע חודשים ארוכים של מלאכת מחשבת, כדי לעדכן גם את ה"מחשב הפנימי" של רעיותו, אך כפרופסור מומחה בתחום זה הצליח כמובן גם בכך...

הכוח והעוז שאב מהוראותיו של הרבי, שעמו החל להתכתב. תוך כדי "מלחמה פנימית", נוכח בכוחו המופלא של צדיק הדור שאותו חש על בשרו, ומעשה שהיה כך היה: גופו של פרופסור פוליצינקי אלרגי מאד לצמר כל נגיעה של צמר בגופו היתה מאז ילדותו, מאד מסוכנת עבורו.

כשהתקרב ליהדות ולחב"ד היתה לו בעיה: בחב"ד מקפידים ללבוש טלית קטן מצמר דווקא. הוא ידע שיש יהודים שומרי תורה ומצוה שאינם מקפידים כך אך הוא הרי חב"דניק... הוא החליט לשאול את הרבי, והתשובה שקיבל היתה חד משמעית: ללבוש טלית קטן רק מצמר...

בכך שהטלית קטן מצמר לא הזיקה כלל לגופו, הוא לא רואה שום "מופת" וכי יתכן בכלל שהוראתו של הרבי תזיק? ה"חידוש" המופלא היה בכך שמאז אותו פסק לחלוטין גופו להיות אלרגי לצמר... מי שמבין את משמעות הדבר יאמרו לו רופאיו הבכירים לאחר מכן,

יודעים היטב שלנס הרפואי הזה אין הסבר הגיוני. הם, על כל פנים, נתקלים לראשונה בחייהם בתופעה שכזאת...

כיום, הרב החסיד רבי אברהם יוסף פוליצ'נקי שליט"א, אינו רק חסיד שניתן ללמוד ממנו הרבה בעבודת ה' חב"דית פנימית; הוא אחד הפעילים הנמרצים ביותר של "בית חב"ד", כאשר לצד עבודתו האוניברסיטאית, משקיעים הוא ואשתו הפרופסורית כל רגע פנוי להרבצת תורה ויהדות ברחבי ארגנטינה ומשמשים גם "מגידי שיעור" ראשיים בקרב הקהילה הגדולה של ה"בעלי תשובה", שחלקם הגדול הם פירות ישירים של הזוג פוליצ'נקי...

(פרשיות עם הרבי, ויקרא, ע' 92-189)

קשריו עם הרב אליטוב

לאחר ה"יחידות" המופלאה אצל הרבי, חזר הרב אליטוב לבואנוס איירס. בהתאם להוראת הרבי - החל להשקיע רבות לצד עבודתו בשחיטה - בפיתוח הקהילה הספרדית המקומית, בתחילה ב'קהילת בחורים' וב'קהילת אגודת דודים' בפלורס, ובהמשך, בשנת תשל"ה, נבחר לשמש כרבה של הקהילה הגדולה במדינה - קהילת להרבות כשרות בישראל. עם עמיתיו השוחטים בארגנטינה 'סוכת דוד' של יוצאי חאלב, אשר מרכזו שוכן ברובע ה 11 - בבואנוס איירס.

כשנבחר לכהונתו כרבה של קהילת 'סוכת דוד' - הקהילה הייתה קטנה ונטולת מוסדות. הרב אליטוב ראה אפוא צורך להשקיע רבות בחיזוקה של שמירת התורה ומצוותיה בקרב רבים מבני הקהילה, והחל להילחם על הקמת מגיני תפילה. הוא ניצל את ההזדמנות שבחודש אלול נוהגים רבים לבוא לאמירת סליחות, וייסד שיעור ב'חוק לישראל' שאותו מסר מדי יום לאחר תפילת שחרית.

בתחילה, לאור התעסקותו הרבה במגיני הסליחות - היו מכנים אותו "הרב של הסליחות".

במסגרת מאמציו למשוך את בני הקהילה לתפילות בקביעות - הגה הרב אליטוב שורה של פעולות שנועדו להשיג מטרה זו. לדוגמה: הוא יזם בניית תאים למתפללים עבור התפילין, כך שהאנשים השאירו את התפילין בבית הכנסת והחלו להתפלל בו במקום להניח תפילין בביתם. כמו כן, הוא דאג לפתיחת כולל אברכים במקום בכדי לחזק את שיעורי התורה, ועוד פעולות חשובות. בעקבות הוראות הרבי שנמסרה לו ב'יחידות' - הרב אליטוב החל אף למסור בתחנת הרדיו היהודית המקומית שיעורים בספרדית, בערבית וגם ביידיש. כל אותו הזמן פעל הרב אליטוב יחד עם השליח הראשי לארגנטינה, הגה"ח רבי בערל בויגמארטען ע"ה, שיתף עמו פעולה במסירת שיעורי חסידות, ורקם עמו ידידות גדולה.

ידידות זו התבטאה גם בהיות הרב אליטוב יד ימינו של הרב בוימגארטען בענייני שליחות רבים, הרב בוימגארטען שימש גם כמשפיע אישי של כל בני המשפחה, וליווה את הבנים בלימודיהם.

בשנת תשל"ח נסע הרב בוימגארטען לארה"ק ולאירופה, בהיותו בארץ הלך לבקר בשיבת תות"ל בלוד את הרב שאול משה שי' אליטוב ומסר לו דרישת שלום חמה. לצערנו בזמן מסע זה נלקח לבית עולמו בטרם עת.

(כאשר ישא האומן את היונק (אליטוב) ע' 101)

חלפו מספר שנים, ובשנת תשל"ח, לאחר ששלחו את הבת הבכורה מרת נחמה שתחי' ללמוד בארץ הקודש, ולאחר ששלחו גם את הבן הרה"ח ר' שאול-משה לשיבת תומכי תמימים בלוד (באותן שנים לא היו בארגנטינה מוסדות תורניים ברמה גבוהה) - כתבה הרבנית אליטוב מכתב לרבי. במכתב פירטה את רצונה לחזור לארץ הקודש. הרבי השיב דרך השליח הרב בערל בוימגארטען: "לעשות כרצון האישה".

(כאשר ישא האומן את היונק (אליטוב) ע' 105)

ההוכחה להצלחת הרד"ב

נאום הרב דוד פלאטקא בעת חנוכת 770 בבואנוס איירס: "כשהרבי הקודם לחם נגד המעצמה ברית המועצות, אמרו לו רבים שאין אפשרות שינצח, אבל לבסוף הרבי ניצח. כשהשליח הרב דובער בוימגארטן ע"ה הגיע לארגנטינה לפני כ-45 שנה, שאלו אותו יהודי המקום מה הוא בא לחפש פה. הרב בוימגארטן ענה שהרבי מליובאוויטש שלח אותו לעשות חסידים. האנשים לעגו לו ואמרו: בארגנטינה יהיו חסידים רק כשיצמחו שערות על כף ידנו, אך לבסוף ראו כולם שהרב בוימגארטן אכן הצליח. ואתם - ההוכחה לכך..."

(בית חיינו 770 ע' 306)

יחידות מקורבת הרד"ב

[רישום מיחידות]: אני: ומה באשר לצום? הרבי: זה מוביל אותי לשאלתך הבאה. עליך לצום בתשעה באב, ביום הכפורים, בשבעה עשר בתמוז ובכל שאר הצומות הללו. אני: נדרתי נדר בקשר לימי שני וחמישי שבהם אצום. הרבי: האם את יודעת את החלק השלישי בתניא [= אגרת התשובה]? אני: למדתי אותו פעמים רבות. הרבי: אז תראי שם, שאין זו דרכה של החסידות לצום. במקום לצום שש שעות - למרות שאין זה זמן רב - בתור עונש וכפרה, אל תלכי ששה ימים בשבוע בלבוש שאת אוהבת... זה משהו חשוב, אבל אל תדרי נדר על זה. אני: כיצד אוכל לבטל נדר זה? הרבי: לכי הלילה לרב שיעשה לך "התרת נדרים". מחר הוא

יום חמישי האם תצומי? אני: אצטרך לצום. הרבי: תלכי עוד הלילה לרב שיעשה לך "התרת נדרים". אני: אני נמצאת אצל הרב בוימגרטן. הרבי: לכי אליו והוא יתיר לך את הנדר. את חייבת לעשות זאת הלילה.

(טללי תשובה ע' 254)

שיטת ליובאוויטש

להלן התייחסות מעניינת של הרבי לשיטת סאטמר (לפי רשימת הרה"ת ר' יעקב שי' הלוי הורוויץ - ראש-חודש שבט תשל"ג):

יהודי מארגנטינה, כנראה מחשובי הקהילה הספרדית בבואנוס-איירס, הגיע לפני כמה שנים לארצות-הברית וערך סבב בחצרות החסידים ושאר מנהיגי היהדות החרדית, והתפעל מאוד ממצב היהדות כאן בארצות-הברית.

לה ביקר גם אצל האדמו"ר מסאטמר, רבי יואל טייטלבוים זצ"ל, ושאל את האדמו"ר מדוע הוא קיצוני כל-כך בדעותיו. האדמו"ר השיב: למעלה יש ב' מידות - "חסד ו"גבורה" - ואני ממידת הגבורה.

לאחר מכן ביקר אצל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו (נכנס ביחד עם הרה"ת ר' דובער בוימגארטן, שליח הרבי שם. דיברו בספאניש והרבי תיקן לו טעויות שלו בהשפה, אך בעצמו לא דיבר בשפה זו) ושאל את הרבי גם כן את השאלה הנ"ל. תשובת הרבי היתה:

האדמו"ר מסאטמער רואה שה'ציונים' עוברים להכעיס, ומעבירים על הדת וכו', ואינו יכול לסבול זאת. לכן מכנה אותם פושעים וכו'. אך לי יש כתפיים רחבות ("איך האב ברייטע פלייצעס") ואני יכול להבחין בין האיש והשיטה...

(התקשרות רמג)

מארש של ניצחון

סיפר אחד השלוחים מדרום-אמריקה: בצעירותי הסתובבתי פעם בביתו של השליח לארגנטינה, החסיד הרב בערל בוימגרטן, ובדיוק באותו יום הגיע אליו מכתב מהרבי בסגנון כללי-פרטי לקראת חנוכה, ובצד נכתב בכתב-יד קודשו של הרבי: - ידוע הפתגם אז א סאלדאט גייט מיט א מארש של ניצחון [=שחייל הולך עם 'מארש' (שיר לכת) של ניצחון]. הרב בוימגרטן הראה לי בהתרגשות את המכתב ואמר: - בימים האחרונים אני נמצא במצב רוח ירוד ביותר. לא כתבתי על כך לרבי אף מילה, אבל הנה הרבי ענה לי על כך מעצמו...

(ימים טובים עם הרבי חנוכה ע' 222)

עורך הדין שמואל דב סלפוי, מספר על הקשר ההדוק שהיה למשפחתו עם הרב דובער בוימגרטאן, השליח של הרבי בארגנטינה: הוא היה בשבילנו כמו אבא רוחני. דאג לנו למצות שמורה לפני פסח, לאתרוגי קלבריה בסוכות ועוד רבות. עמדנו איתו בקשר הדוק, ובאמצעותו עמדנו גם בקשר עם הרבי. בגלל הקשר עם ליובאוויטש עוד מרוסיה, ההורים יצרו קשר עם השליח של הרבי מיד עם בואו לארגנטינה, וזאת אף-על-פי שאנחנו התגוררנו בעיר רוטריו, בירת אבאסר, העיר השנייה בגודלה בארגנטינה, והרב בוימגארטן התגורר בבואנוס איירס, ולמרות המרחק הוא היה מבקר אצלנו לעתים קרובות. במסגרת עבודתי כעורך דין, אני מייצג חברות המייבאות בשר לישראל ממדינות שונות בעולם. במשך שנים רבות היבוא היה ממשלתי ואני ייצגתי את החברות מחו"ל בעת מכירת הבשר למדינה. לפני מספר שנים השתנתה המדיניות והמדינה החליטה להפריט את יבוא הבשר לחברות פרטיות.

בשעה שהחוקים השתנו, הופיע במשרדי יום אחד סוחר גדול, מה"לוייתנים" ביבוא הבשר והציע לי לעשות איתו שותפות. נרתעתי מכך מאוד משום שבטבעו של עולם הלוייתן הגדול בולע את הדג הקטן, והוא נטמע ולא קיים עוד. פחדתי שכך גם יקרה לי ולא רציתי לעשות את העיסקה. לצידי עובדים שני אנשים שעוזרים לי בענייני הבשר, יהודים טובים ויראי שמים. אחד מהם אמר לי "תשמע, זה ענין מאוד רציני. מצד אחד, כעת מתחיל עידן חדש בתחום יבוא הבשר ולא ברור מה יהיה בעתיד. מאידך, האיש הזה מציע לך שותפות והוא הרי אחד הגדולים בארץ ביבוא בשר". כתבתי לרבי וביקשתי עצה. כיוון שחששתי מהצעד המתוכנן, כתבתי את ההצעה תוך פירוט כל הנימוקים שלא לערוך את השותפות. כביכול, ניסיתי "חייבים לעשות את העיסקה!" תחילה חששתי שמי שקיבל את ההודעה לא הבין בדיוק את מה שנאמר לו, כי הייתי משוכנע שלאחר כל הנימוקים לשלילה, לא תיתכן תשובה חיובית. טלפנתי שוב לרב גרונר והוא אישר את המענה כפי שנתקבל והדגיש - "אמרת לי שכנע את הרבי לומר לי לא לבצע את העיסקה. שלחתי את המכתב לרבי בפקס. בבוקר שלמחרת, עם שובי מהתפילה, אני שומע שהתקבל מענה. המזכיר הרב גרונר התקשר ואמר שהרבי התבטא אמר שצריכים לעשות את העיסקה! ובכן, ביצעתי את העיסקה והיום אני יכול לומר לך בפה מלא, שאילולא עשינו את השותפות ההיא, החברה שלנו לא היתה קיימת היום. כל החברות הקטנות כמונו שהמשיכו את דרכן לבד פשטו את הרגל ואבדו מן העולם..."

(ימים טובים עם הרבי שבועות ע' 175)

דיווח על מקורבו של הרד"ב

ג' טבת תשל"א: קבלנו מכתב מר' בערל בוימגארטן שבו כותב כי קבל הסכמת כ"ק אד"ש לנסיעתו של האברך מרדכי שרוגו לאה"ק ללמוד בכולל בנחלת הר חב"ד.

(יסודה והתפתחותה של נחלת הר חב"ד ע' 106)

בתחבולות תעשה

החסיד ר' בערל בוימגרטן ע"ה נשלח על ידי אד"ש לוותיקן. והי' צורך להיכנס לשם דרך דלת שהמשקוף שלה הי' נמוך מאוד בכדי שכל הנכנס ישתחוה לימח שמו וזכרו. ור' בעריל בלי לחשוב זמן אפילו מועט הסתובב ונכנס דרך אחוריו כשהוא מרכין ראשו לפניו.

(חיים שאל, ע' 40)

מפתח הישיבה

[י"א ניסן תשל"ז] ר' דוב בוימגארטן ומר פאליטשעקא מסרו מפתח של הישיבה החדשה בבואנוס איירס ארגנטינה.

(קובץ י"א ניסן שנת הק"י, הוספה, ע' 11)

משקה לארגנטינה

[כ' שבט תש"ל] שאל את הר' בערל בוימגארטן "יש לך מי שנוסע לארגנטינה? ישנם כאלו שנוסעים לארגנטינה לפני שבת?"

(תשורה העכט תשע"ג, ע' 28)

החסיד הכי גדול...

בהתוועדות חסידים נידונה השאלה הידועה "חסיד מיהו".

נענה ר' אברהם הערש וסיפר בדרך הצחות: "החסיד בערל בוימגרטן, היה גבוה ורחב בגשמיות, והיה אומר על עצמו "איך בין דעם רבינ'ס גרעסטער חסיד, אין דער הויך און דער ברייט" [=הנני החסיד גדול ביותר של הרבי בגובה וברוחב].

מובן אפוא, כי 'חסיד' אינו נמדד במראה החיצוניות שלו, אלא בכך שמתנהג כפי שחסידות תובעת ("ווי חסידות מאנט").

(ר' אברהם הערש ע' 233)

שליחות לארגטינה

מספרת גב' גאנזבורג: לפני כשלושים ואחת שנה הציע הרב בערל בוימגרטן ע"ה לבעלי ולי לבוא לעבוד בצעירי חב"ד בארגנטינה חצי יום ובמחצית היום הנוספת להיות מנהל בית ספר מטעם הסוכנות. לאחר שהתקבלה ברכתו של הרבי טסנו לארגנטינה דרך ניו-יורק כדי להשתתף בברית המילה של נכד. אך כאשר הגענו לניו יורק התקבלה הודעה שבשל סיבות מסוימות הממשלה הארגנטינאית אינה מכבדת את הוויזה ולא נוכל להיכנס לשם.

(הכח הנשי ע' 39)

טעם הרקיקה בעלינו

בנודע למ"ש הר"ר י. מ. בגליון נב רכז להעיר עמ"ש בהיום יום עמ' י דטעם המנהג לירוק בעלינו לשבח כשאומרים "שהם משתחיים להבל ולריק" שזהו כדי שלא ליהנות מהרוק, והעיר הנ"ל דא"כ צריך לרוק בכל פעם שמזכירים שם ע"ז וכגון כשלומדים מס' ע"ז וכו' עיי"ש.

והנה שמעתי מהרה"ח וכו' הר"ר דובער בוימגארטן ז"ל (שליח כ"ק אדמו"ר במדינת ארגנטינה) שסיפר בהתוועדות בישיבת תות"ל כפר חב"ד, שאחד ממקורביו שאל שאלה זו את כ"ק אדמו"ר שליט"א וענה לו על זה שכיון שזוהי תפילה שתיקן יהושע בן נון ע"כ אפשר וצריך לרוק.

(הע' הת' ואנ"ש, מוריסטאון, רל, ע' ז)

השלוחים לארגנטינה

[הרב מנחם מענדל גרונר] הרבי שלח 3 בחורים לארגנטינה: אחד משכיל גדול ועובד קטן, השני משכיל קטן ועובד גדול, והשלישי לא משכיל ולא עובד... ודווקא השלישי - הרב בערל בוימגארטן ע"ה, הצליח יותר מכולם. בזכותו התקרבו לחסידות חב"ד משפחות חשובות מאוד. פעם ראה ר' בערל ע"ה את המוסדות המפוארים שבנה אחד מחבריו השלוחים ונפל ברוחו. אמר לו הרבי: "הנשמות שאתה הבאת לי יותר מבניינים של פלוני..."

(תשורה זקלס-פלמן תשע"ד ע' 15)

[בכמה מהספרים מופיע "בחורף תש"ח נשלחו האברכים הרה"ח ר' דובער בוימגרטן והרה"ח ר' יצחק זלמן פויזנר לבקר את הפליטים בגרמניה אוסטריה ופריז כשלוחי המל"ח על שליחות זו ראה אג"ק אדמו"ר חלק ב אגרת שכו ובהנסמן". זו טעות ומדובר בשליחות רמ"מ בוימגארטען.]

(תולדות חב"ד ברוסיא הסובייטית ע' תח, וכן בהוצאת ספרים קה"ת, ע' 142)

מכתבי הרב בנימיני:

במוצש"ק מטות מסעי התוועדנו במוסד עם הרה"ח ר' הירש לייב בעגון. היינו יחד בבית ר' לייבל זיינץ עם הרה"ח ר' ברל בוימגרטן וב"ה הי' נעים לשמוע ממנו על עבודתו במקומו ולשוחח על אפשרויות בנוגע לעבודתינו בעתיד.

ישיבה של מעלה, ב' מנ"א תשל"ג

אנו ממשיכים בעבודה ורואים ב"ה ברכה בעמלנו. הבחורים מתחילים להשתנות לטובה. הארכנו את סדרי הלימוד וגם את אמירת תהילים כל יום ובשבת מברכים, וכמובן התוספת של קפיטל ליום בחודש הרחמים. כמו כן מתוועדים במוצש"ק וכבר הוחל גם בלימוד חסידות. הרה"ח ר' ברל בוימגרטן הודיעני כי שלח אלינו ליקוטים מלקוטי תורה וגם הזמנו עם הבחורים התמימים שליחי המ.ל.ח. כמה עשרות "קונטרס ומעין".

ישיבה של מעלה, כ' אלול תשל"ג

ר' יצחק דישי חושב לנסוע לארגנטינה ולחזור לתחילת הזמן השני שזה בערך מחצית חודש מנ"א. הת' מנחם אפפלבויים הפסיק לעבוד בישיבה מאז חג הפסח וחושב אולי לנסוע לארגנטינה לאן שהרה"ח ברל בוימגארטען רמז לו לבוא, הנני מניח שביקש הוראה מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א ולברכתנו הק' להצלחה בכל אשר ילך.

ישיבה של מעלה, י"ד אייר תשל"ד

התוועדנו בישיבה עם הרה"ח ר' ברל בוימגרטן ביום י"ב סיון תשלומין דעצרת שביקר בבראזיל וגם בישיבה. ומצפים שגם מהביקור הזה יצאו דברים טובים ומועילים.

ישיבה של מעלה, כ"ה סיון תשל"ה.

עת ביקורו של הרה"ח ר' בערל בוימגרטן בפטרופוליס שוחחנו על אפשרות ריכוז תלמידים מבוגרים יותר מארגנטנה בישיבת מחנה ישראל בצורת ישיבה ק'. כעת יש לי בחורים הלומדים לפי סדר של כל היום לימודי קודש אמנם ברור שברוב עם יתכן שיכולנו בעז"ה לפעול יותר.

ישיבה של מעלה, י"ב תמוז תשל"ה

בשבוע שעבר הגיע בחור מארה"ק שלמד זמן מסויים בתו"ת בכפר חב"ד שהגיע מיישיבתו של הרה"ח ר' בערל בוימגארטען בבוענאס איירעס שם הבחור רפאל ליטוואק, הוא לומד כעת בחברותא עם בחור מיישיבתינו בשם פנחס אילאוויטש שאמנם התקבל באוניברסיטא המקומית במקום שני בהנדסה בכל זאת הפסיק ללמוד שם ומקדיש זמנו רק ללימודי קודש.

ישיבה של מעלה, ח"י אלול תשל"ו

ביקר אצלנו וגם במכללה הרה"ח ר' בערל בוימגארטען והתוועד עם התלמידים בש"ק פ' תו"מ ואח"כ התוועד עם הקבוצה הנ"ל במשך שעות רבות, ונראה שגרם לשביעת רצון כולם כולל אותי בתוכם ובוודאי בעז"ה גם זאת תתן פירותי'.

ישיבה של מעלה, ט"ו תמוז תשל"ו

לפני כמה זמן ביקרנו בס. פאולו, נפגשנו בבית ידידנו הרה"ח ר' לייבל זיינץ, ששם מתגוררים אנו בהיותנו בעיר הנ"ל - וגם שם מתגורר הרה"ח ר' בערל בוימגרטן כאשר נמצא בעיר הנ"ל, ביקשתיו לעשות למען איחוד הכוחות של אנ"ש יחי'.

ההצעה היתה שכל מי שעוסק באיזה מוסד או ענין ימשיך לפעול ביתר שאת. שיקבע ועד משותף מנציגי כל המוסדות שיוכל לתאם את הצרכים וממילא העזרה הדרושה למישהו על ידי כולם ולגרום ע"י זה לאיחוד יתר המבוססת על מצוות אהבת ישראל ולהוסיף על האיחוד שב"ה קיים כעת יותר מבעבר בעיר הנ"ל.

הזמנו גם את הרה"ג ר' ירחמיאל בלומנפלד מריו וגם את חתני ובני מפטרופוליס חוץ מהרב בלומנפלד שליט"א שהי' עסוק כולם באו וב"ה הוחלטו החלטות טובות כפי שבודאי מסר דו"ח הרה"ח ר' בערל יחי' ובעז"ה מקווים שיעשו גם מעשים טובים שיגרמו נחת רוח אדמו"ר שליט"א.

ישיבה של מעלה, כ"ג שבט תשל"ח

זה כחודשיים שולח אלי אנשים שונים הרב של הקהילה הידועה כליברליט ובאופן רשמי קונסרבטיבי של ריו. הקהילה מונה לדבריהם 900 משפחות מאורגנות. לצערנו הקהילה המאורגנת היחידה באזור. הראב"י הקורם נפטר לפני כמה חודשים והצעיר של היום הוא יליד ארגנטינה למד בסמינר שם אומרים שהוא שומר שבת ואוכל כשר והולך בכיסוי ראש גם בחוץ.

בפגישה שארכה זמן ממושך ושהתקיים במקום נייטרלי הוא סיפר על בעיותיו סיפר על שבארגנטינה הרב בערל בוימגארטען ע"ה הי' היחיד שכאשר ביקשו ממנו הי' מוכן לתת שיעור בחסידות גם לתלמידי הסמינר שלהם ועל יחסיו עם הרב האורתודוקסי בריו וכו'.

ישיבה של מעלה, י' תמוז תשל"ט

אין לתאר את הרגש שיוכלו להחיות אותנו בביקורם כפי שהי' בזמן שהרה"ח ר' מענרל יחי' פוטרעפאס ביקר כאן ובמשך השנים שהרה"ח ר' נברל בוימגארטען ע"ה הי' רגיל כל פעם כשביקר בבראזיל התוועד בישיבה והחי' נפשות.

ישיבה של מעלה, ז' מרחשון תשמ"א

כאשר ביקר אצלנו הרב בערל באומגרטן ז"ל הביע את פליאתו על הדבר ונוסף לזה התרשם עמוקות מעצם קיום המכללה ותנאי המיקום שלה.

ישיבה של מעלה, ע' 550

צוואתו

צוואתו הראשונה של החסיד רב-הפעלים, רבי השיב מעון הרה"ח
התמים ר' דובעד ע"ה בוימנארטען שליחו הראשון של כ"ק אדמו"ר זי"ע
למדינת ארגנטינה כ"ה מנ"א תרפ"ב - ט"ז אדר ראשון תשל"ח

ב"ה. א"ח [אסרו חג] דשבועות תשל"א
בוענאס איירעס יע"א

לבני יחידי התמים פנחס שלמה שיחי'
מהתמימים ואנ"ש הנמצאים במדינה זו ה' עליהם יחי

ראשית הכל אתחנן ואתפלל לה' יתברך שיאריך ימי ושנות הוריי שיחיו ר' זאב
בן ציריל, ומרת מיריל בת שרה בטוב ובנעימים בבריאות הנכונה ונחת אמיתי
וחסידי גשמי ורוחני מבניהם ובנותיהם כלתם, חתנם, נכדיהם ונכדותיהם ובני
ובנות נכדיהם ונכדותיהם.

כן אתפלל ואחתנן לה' ית' שיאריך ימיי ושנותיי בטוב ובנעימים בבריאות הנכונה
ובפרנסה טובה בהרחבה, ואזכה לנהל לחופה את בני פנחס שלמה שיחי' ואראה
נחת אמיתי חסידי, גשמי ורוחני מבנותיי וחתניי שיחיו ומנכדיי שיחיו. ואזכה
להיות עבד נאמן און דורכפיהרען די כונה - כפי שמבין אותה עט"ר הוד כ"ק
אדמו"ר שליט"א - במילואה, ואזכה לראות ולהשתתף בהמתרש בגאולה השלמה
והאמיתית שהנה זה עומד אחר כתלנו ויוליך בקרוב עט"ר הוד כ"ק אדמו"ר
שליט"א אותי ואת הוריי שיחיו ובניי ובנותיי ונכדיי שיחיו בתוך כאחבי"א לארצנו
הק'.

ולהיות שלא ידע האדם את עתו, ולעת מצוא זה יום המיתה, ועיי' במאמר באתי
לגני ה'תשי" בסוף המאמר "שמי הוא היודע עתו וזמנו וכדאיתא במד"ר אין אדם
שליט לומר המתינו לי עד שאעשה חשבונתי ועד שאצוה לביתי וכו'", ועל אבינו
הראשון נאמר "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו", גם בנו
יצחק אבינו ע"ה ברך את יעקב אבינו ע"ה לפני מותו, גם יעקב אבינו ע"ה צוה
לפני מותו, ולו הייתי נמצא שלא במדבר זה, גם לא הייתי כותב שזה אינו אלא
בעד גדולים וטובים, אבל להיותי נמצא במדבר הזה, בחצי כדור החתחון בתחתון
שבתחתון, מקום אשר הענינים אינם נעשים כדבעי למהוי, לכן מוכרח הנני לכתוב
שורות אלו באם שאקרא מכאן בדרך כל הארץ.

- באם שאהי' ל"ע חולה במיטה, אבקש שיאספו מנין אנשים, באם אפשר מהתמימים ואנ"ש, ויקבלו ממני המסירת מודעה לבטל ההודאה ח"ו להמסית והמדיח וכו', ושהנני מאמין בחי העולמים וכו', ולהוסיף בפירוש שהנני מקושר בכל נפשי רוחי ונשמתי חיתי ויחידתי לעט"ר הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א וכל דיבור או מח' נגד זה, הרי זה בטל ומבוטל.

- כן לפני אותו המנין למסור מודעה נגד כל הטפות ז"ל והמזיקין והשדין ולולין ורוחין שנבראו מהן, להחרימם שלא יגעו בי ובמיטתי ובבגדיי ולא ילוו אותי לקברי וכו', וכן כל יוצאי חלציי וגם צאצאיהם וצאצאי צאצאיהם לא ילווני לקברי וכו' ...

- יעשו אצלי ככל הכתוב בס' דרכי חסד שכתב הרב התמים יצחק דובער שי' אושפאל.

- הנני מודיע - ובדעת ישרה ובשכל גמור - שבשו"א אינני חפץ להקבר כאן במדינה זו, לא בטאבלאדא ולא בליניערס ולא בשום בית עולם אחר כאן, איפה יהי' מקום מנוחתי לשאול הוראת עט"ר הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א האם בקרקע של אגודת חב"ד בספרינגפילד גארדענס לאנג איילאנד או בארץ הקודש, ובארץ הקודש רק לאחר אריכות ימים ושנים של הוריי הנ"ל, באם שלא ישאר ממני כסף על זה, אבקש את בני וחתניי שיחיו שיעשו עמדי חסד ואמת ואל יקברוני פה, גם גיסי התמים שלום דובער הכהן שיחי' בן נחמה ע"ה שתמיד תמך בי ביד הרחבה ובעין טובה ובנפש חפצה, בטח לא ימנע הטוב ממני לעשות עמי זה החסד ואמת האחרון.

- קודם הרחיצה יעשו לי הד' מיתות ב"ד ממש כמו שכתב השדי חמד בצוואתו בהוצאת קה"ת דף א'תת"פ ע"ד בפרק פירוד הנפש.

- להשתדל בכל האפשרי, באם יארע עוד בחיים חיותם של הוריי שיחיו שלא יודעו ממיתתי עד אחר השלשים בכדי שלא יצטרכו להתאבל עלי ולישב על הארץ וכו', וזהו בגדר כיבוד או"א, וכן שלא יודיעו לבנותיי תחינה, וישתדלו חתניי שי' להעלים הידיעה מבנותיי תחינה עד שיהי' בגדר שמועה רחוקה, וכמדומני שבשום שכל אין קשה להעלים ל' יום ובפרט ממדינה למדינה, והרי עט"ר הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א שיזכה להוליכנו כולנו לקראת הגאולה שלימה, העלים מאמו הרבנית הצדקנית חנה זי"ע כו"כ שנים.

- מאד מאד הייתי חפץ להטמן בקיטל שלי שהוא מפשתן נקי, אבל דא עקא שהשיקסע שעובדת בביתי בראותה שהקיטל קרוע תפרה באיזה מקומן בצמר גפן, וא"כ נא ליהזר להתיר כל התפירות כולן, זולת אותן שמכירים בטוב שהם

מפשתן טהור, וזה מזמן שבקשתי חוטי פשתים נקי לתפור מחדש אותן שהשיקצה תפרה מצמר גפן ולא אסתייעא מילתא. בקיטל זה התפללתי ז' ימי כיפור תחת גג א' עם כ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע זי"ע ב-770 וכו"כ יום כיפור'ס אצל יבדל לחיים טובים עט"ר הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א שינהלנו לקראת הגאולה השלמה במהרה בימינו. ולעזרת השי"ת אצפה ואקוה שעוד כמה וכמה שנים אזכה לשבות יום כיפור'ס בעבודתי בצבא מלכו עט"ר הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א או לזכות יותר להתפלל אצלו אין איין חדר [בחדר אחד] ביום כיפור'ס הרבה.

- כתוב בספרים וידוע אשר מי שנטמן בבגדי פשתים טהור ותפורים גם בחוטי פשתן טהור, הרי זה סגולה נגד המזיקים וכו', ואף שכו"כ פעמים דיבר עט"ר הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א שהתורה להרוב תדבר והיינו לאדם בינוני - לא בינוני של תניא - אלא בינוני לפי דעת העולם, אבל יודעני בנפשי שהמזיקים שלי שנבראו מהמחדו"מ שלי לא יועיל להם סגולה זו ויכולים דורכברעכען [לעבור ולחדור] אפילו הגושפנקא דפרזלא החתומה (ברכות ו:), מ"מ הרי כל מה שיכולים לעשות צריכים לעשות, ובמילא לדקדק שמלבד הטלית לא יהי' שום דבר מסחורה אחרת, רק הכל פשתן טהור אפילו הסדין או הסובב. ואיה"ש אשתדל למצוא ולהכין פשתן נקי וחוטי פשתן נקי אצל הקיטל שלי או אולי אתפור מפשתן נקי כפי מדתי וכו'.

- להשתדל ככל היכולת שתהי' הקבורה בארץ ממש בלי ארון, לקיים "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", ג"כ אשתדל להשיג כמה שקיות של עפר ארץ ישראל כמש"נ "וכפר אדמתו עמו".

- הנני יודע בנפשי שמלבד כל הקלקולים שקלקלתי ועויתי ופשעתי, הרי נגד זה אין לי מה להשים על המשקל, כי אין לי אפי' מצוה אחת או לימוד נגלה א' או לימוד דא"ח א' או אפי' תפלה א' שלמה בלי פניות שעליהם לא יגידו לי מי ביקש זאת מידך רמוס חצ"ץ, וצא תמא יצוחו לי, ואל תחשבו זאת לעניות וכו' אלא זהו דער גאנצער ביטערער אמת [כל האמת המרה]. ולכן אין לי להשען אלא על דבר אחד והוא שעבד נאמן הייתי לאדוני ומלכי, אמת שלא בבחי' עבד נוקב מרגליות הייתי, כי אם הפחות שבפחותים מעבדי אדוני ומלכי המנקה הצואה ברפתים ודירים.

- אבל הרי כבר אמרו שאין נפק"מ בין זה לזה, רק בשכר וכו', אבל בזה צד שניהם שוה שעבדים הם, ואעפ"י שהנני רחוק מהאמת ובפרט מה שדא"ח אומר שאמת ואפי' מן שפת אמת שבתניא, אבל כעת גם שקרן אינוני, עכ"פ כן נדמה לי. ואחרי החו"ד אדעתי' דנפשי', נדמה שהייתי עבד נאמן למלכי ואדוני עט"ר

הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואפי' אם זה דמיון שוא אצלי, מ"מ להיותו טוב וטבע הטוב להיטיב, לכן בני ושני חתניי יחיו יכתבו צעטיל חם ולבבי א ווארעמען און הארציגען צעטיל לעט"ר הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א ויבקשו ממנו שכשם כשהייתי חי בעוה"ז הרי בחסדו חסד חנם ריחם עלי, כן עכשיו ריחם עלי לפטרוני מן הדינים הקשים און איך זאל זיך ניט דארפען וואלגערען [ושלא אצטרך 'להתגלגל'] משך זמנים בעולם הדמיון, והוא שליט"א אז ער וויל קען ער והרי הוא א גוטער [כשהוא רוצה, הוא יכול, והרי הוא טוב], ועוד הרי יש לי תלמידים או מושפעים שמבלעדי היו בני השווקים כמו דובער אלעניק וקלמן קאטלאוויץ, בנימין רובין, וכאן בבווענאס אייריס אברהם יוסף פאליטשענקא, וניסים כהן, וכן אותם שעל ידי נעשו חסידים כמו אהרן הכהן טויל, חיים הלוי סוויד, האחים חיים אליעזר ורפאל לפידות, בנימין פיינלאנד, צבי גרינבלאט. ויש לי חלק גם ביעקב חנוכה, צבי אלימלך סאנדוויז ובניו ועוד. והם זיינען דאך אויף אן אמת [והרי הם באמת], ע"כ בשכר כהנ"ל מבקשים אתם כמְצוֹתַי כי כן צויתו לכם בחיים חיותי והרי מצוה לקיים דברי המת שעט"ר הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א ריחם עלי, ויוציאני מטיט היון וישמרני מחבוט הקבר ומכף הקלע ומכל המזיקים וכו' ואבוא למנוחה בהקדם.

ע"כ.

מוקדש לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

♦ ♦ ♦

ולזכות

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזגתו מרת צלחה חנה שיחיו

ולזכות בעותיהם ובניהם

מרת ח' מושקא ובעלה הרה"ת ר' חיים שאול
ובתם זעלדא רחל שיחיו שקדי
שלוחי הרבי בבלינגס, מאנטאנא

מרת שיינא ובעלה הרה"ת ר' משה יהודה ליב
ובנם מנחם מענדל שיחיו צייטאג
שלוחי הרבי בוועלינגטון וועסט, אוטאווא

מרת זעלדא ובעלה הרה"ת ר' יוסף הכהן שיחיו ראדאל

דבורה לאה, שטערנא, מנחם מענדל,
דובער, ישראל ארי' ליב
שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות
עמאר

להצלחה רבה ומופלאה במילוי שליחותם הק' בסען אי מארן, צרפת
באופן דלמעלה מדרך הטבע בכל פעולותיהם הברוכות והקרושות
לקדש שם לויבאוויטש ושמו הק' של רבינו
בכל אשר יפעו בטוב הנראה והנגלה בגשמיות וברוחניות
ולנחת רוח יהודי חסידותי מתוך שמחה וטוב לבב

**מוקדש לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע**

ולזכות

החתן הרה"ת **יוסף הכהן שיחי**
והכלה מרת **זעלדא שיחי ראדאל**
לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
ב"ף מרחשון, ה'תשפ"ג שנת הקהל

יה"ר שיכנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם
מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות כרצו"ק ולנה"ר כ"ק אדמו"ר
זי"ע מתוך ברכה והצלחה בנו"ר אושר ושמחה תבה"י ויזכו להצטרף בליגיון
של מלך צבא המשלה בקרוב ממש לתקן עולם במלכות ש-ד-י

נדפס על ידי ולזכות הוריהם
הרה"ת **מרדכי אברהם ישעי' הכהן**
וזוגתו מרת **שרה דבורה שיחי ראדאל**
הרה"ת **יוסף יצחק** וזוגתו מרת **צלחה חנה שיחי עמאר**

ולזכות זקניהם שיחי
לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

